

Készült a
Veszprém Megyei Önkormányzat
megbízásából

PROJEKT AZONOSÍTÓ: TÁMOP-7.2.1-11/K-2015-0006

**PROJEKT TELJES CÍME: „MEGYEI TERÜLETFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓ
MÓDOSÍTÁSÁNAK TERVEZŐI VÁLTOZATA ÉS AHHOZ SZÜKSÉGES
MÓDSZERTAN KIDOLGOZÁSA”**

**TÁMOP-7.2.1-11/K-2015-0006 AZONOSÍTÓSZÁMÚ
PROJEKT KERETÉBEN**

VESZPRÉM MEGYE
TERÜLETFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓ ÁTDOLGOZÁSA

TERVEZŐI VÁLTOZAT

amely tartalmazza:

- a Megyei Közgyűlési határozattal elfogadott módosításokat
- a Humánterületi fókuszú feladatokat

Jóváhagyva a Veszprém Megyei Önkormányzat Közgyűlésének 78/2015. (XII. 17.) MÖK határozatával, módosítva a 18/2016. (III. 9.) MÖK határozattal

PESTTERV

1085 Budapest, Kőfaragó u.9.
Tel: 267 05 08, 267 70 78 Fax: 266 75 61
E-mail: pestterv@pestterv.hu
www.pestterv.hu

2015. december

TARTALOM

1. BEVEZETÉS, A TERÜLETFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓ KÉSZÍTÉS CÉLJA.....	4
2. VESZPRÉM MEGYE JÖVŐKÉPE.....	19
3. VESZPRÉM MEGYE FEJLESZTÉSÉNEK ELVEI.....	22
4. CÉLRENDSZER ÉS A HELYZETÉRTÉKELÉS KAPCSOLATA	23
5. A 2030-RA MEGFOGALMAZOTT JÖVŐKÉP FŐ ELEMEI.....	26
6. A TERÜLETFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓ CÉLRENDSZERE 2020-RA.....	27
7. VESZPRÉM MEGYE FEJLESZTÉSÉNEK STRATÉGIAI CÉLJAI 2020-IG.....	30
7.1. Gazdasági növekedés, versenyképes, innovatív gazdaság, kitörési pontokra épülő gazdaságfejlesztés a fejlődési potenciált hordozó ágazatok fejlesztésével, a foglalkoztatás bővítésével.....	32
7.2. A térségi és a helyi erőforrások fenntartható kihasználására épülő gazdaságfejlesztés: a Balaton térségére és az ipari-, innovációs tengelyekre specializált prioritásokkal	36
7.3. Vidéki térségek értékalapú megújítása, egészséges élelmiszertermelés és –ellátás, a vidék élhetőségének és életképességének fokozása e térségek leszakadásának megállítása, és újbóli fejlődési pályára állítása.....	42
7.4. Egészséges társadalom megteremtése	50
7.5. Kreatív, tudásalapú társadalom, korszerű gyakorlati tudás biztosítása	59
7.6. Közösségi megújulás, értéktudatos és szolidáris társadalom kialakítása	68
7.7. Természeti-, táji és egyéb stratégiaileg fontos erőforrások megőrzése, fenntartható használata, energiahatékonyság és környezetünk védelme	76
7.8. Térségi potenciálokra alapozott, a gazdaság versenyképességének javítását szolgáló, fenntartható térszerkezet kialakítása.....	88
7.9. A városok és várostérségek összehangolt és integrált fejlesztése	98
7.10. A mobilitás támogatása, az elérhetőség javítása, a közlekedés fejlesztése	108
7.11. A megyei stratégiai program kiegészítése a humánstratégiai tématerületeken	114
8. A FEJLESZTÉSI CÉLOK A MEGYÉN BELÜL KÜLÖNFÉLE SAJÁTOSÁGOKKAL RENDELKEZŐ TERÜLETI RÉSZEGYSÉGEKRE (VÁROSTÉRSÉGEKRE) A RÉSZCÉLOK ÉS BEAVATKOZÁSI TERÜLETEK MEGHATÁROZÁSÁVAL	124
9. A KONCEPCIÓ CÉLRENDSZERÉNEK KÜLSŐ KOHERENCIÁJA	136
10. VESZPRÉM MEGYE TERÜLETFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓJÁNAK KAPCSOLÓDÁSA AZ EURÓPAI UNIÓ 2014-2020. KÖZÖTTI TERVEZÉSI IDŐSZAKRA SZÓLÓ FEJLESZTÉSI CÉLKITŰZÉSEIHEZ ÉS A „NEMZETI FEJLESZTÉS 2020” DOKUMENTUMHOZ.....	138
10.1. A Veszprém megyei területfejlesztési koncepció kapcsolódása az EU kohéziós politikájának 2014-2020 közötti időszakra meghatározott tematikus célkitűzéseivel..	142
10.2. A megyei fejlesztési koncepció célkitűzéseinek kapcsolódása az országos szintű „NEMZETI FEJLESZTÉS 2020” célrendszeréhez.....	145
11. TERÜLETFEJLESZTÉSI CÉLKITŰZÉSEKKEL ÖSSZEHANGOLT TERÜLETHASZNÁLAT KIALAKÍTÁSA	146
12. A TERÜLETFEJLESZTÉS ESZKÖZ- ÉS INTÉZMÉNYRENDSZERE.....	150
13. TERVEZŐI NYILATKOZAT	152

14. TERÜLETI (KÖRNYEZETI, TÁRSADALMI ÉS GAZDASÁGI) HATÁSVIZSGÁLAT	153
15. KÖRNYEZETI ÉRTÉKELÉS	157
MELLÉKLET – TERVEZETT BEAVATKOZÁSOK VESZPRÉM MEGYÉBEN A HUMÁN INFRASTRUKTÚRA FEJLESZTÉSE TERÉN.....	189

1. Bevezetés, a területfejlesztési koncepció készítés célja

A feladat meghatározása

Jelen munka részét képezi **2013-2014. évben elfogadott Megyei területfejlesztési dokumentumok vizsgálata; Megyei területfejlesztési koncepció operatív programokhoz történő kapcsolása, EFOP, és egyéb érintett operatív programok ágazati lehatárolásának vonatkozásában.** Az érintett dokumentumok:

- Veszprém megye területfejlesztési koncepciója feltáró - értékelő vizsgálat
- Veszprém megye területfejlesztési koncepciója
- Veszprém megye területfejlesztési programja - stratégiai program

A felülvizsgálat ki kell terjedjen a fent említett dokumentumok humán fejlesztési tartalmára, annak részletességére, és javaslatot kell tennie a fenti dokumentumokban szereplő humán fejlesztési javaslatok kibővítésére megyei szinten.

Fenti dokumentumok tartalmi vizsgálata kiterjedt azok összes fejezetére, a módosítási javaslat viszont csak a zokkal a tématerületekkel foglalkozik, a hol a módosítás, vagy a kiegészítés szükségessége a tervezői munka és az ezzel kapcsolatos megbízói és szakértői egyeztetések során felmerült.

Az átdolgozandó fenti dokumentumok felülvizsgálata, az átdolgozásra javasolt részek kijelölése, szempontrendszerének meghatározása figyelemmel az EFOP célkitűzéseire és prioritásaira, valamint a hatályos megyei területfejlesztési koncepció 2. átfogó céljára, amely a lakosság életminősége javítására, „jól léte” biztosítására, a társadalom fejlesztésére irányul. Kapcsolódó megyei stratégiai célok:

- „egészséges társadalom megteremtése”
- „kreatív, tudásalapú társadalom, korszerű gyakorlati tudás biztosítása”
- „közösségi megújulás, értéktudatos és szolidáris társadalom kialakítása”
- „városok és várostérségek összehangolt és integrált fejlesztése”

A Területfejlesztési Konceptió humán stratégiát is érvényesítő felülvizsgálata és módosítása során meghatározásra kell, hogy kerüljön, hogy az EFOP célkitűzései és tervezett prioritásai figyelembevételével milyen koncepcionális és stratégiai kiegészítések szükségesek a megyei fejlesztési dokumentumokban.

Tekintettel arra, hogy a tervezési feladat a humánstratégia elemek beillesztése, ez terjedelmi és mélységbeli aránytalanságokat szül a felülvizsgálat alatt álló dokumentumban. Az egyes tématerületek közti arányosságok megteremtése a területfejlesztési koncepció újabb, átfogó, minden területet felölelő felülvizsgálata keretében kell, hogy megtörténjen.

Jelen felülvizsgálat keretében Veszprém megye területfejlesztési koncepciója kiegészült a Megyei Közgyűlési határozattal elfogadott módosító javaslatokkal. Ezek a beépített javaslatok **piros betűszínnel**, továbbá minden új, a humánfejlesztési fókusszal megfogalmazott cél, tervezett beavatkozás, valamint minden új, vagy módosított szövegelem **kék betűszínnel került kiemelésre** az új szövegelemek könnyebb áttekinthetősége érdekében.

A jelen dokumentumban javasolt változtatások nem érintik sem Veszprém megye jövőképét, sem a fejlesztés elveit, a beépített javaslatok mindegyike azokkal összhangban áll.

A területfejlesztési intézményrendszerének, valamint a tervezési gyakorlatának megváltozása, a megyei önkormányzatok megváltozott feladatai

A helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 27. § (1) bekezdése szerint „A megyei önkormányzat területi önkormányzat, a mely törvényben meghatározottak szerint területfejlesztési, vidékfejlesztési, területrendezési, valamint koordinációs feladatokat lát el. A megyei önkormányzat képviselő-testülete a közgyűlés.”

A törvény alapján a területfejlesztés vált a megyék (megyei önkormányzatok) egyik legfontosabb feladatává. A területfejlesztéssel és a területrendezéssel összefüggő egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXCVIII. törvény alapján pedig a megye vált a területfejlesztés legfontosabb területi szintjévé.

Fenti törvényi módosítások eredményeként a korábbi önkormányzati szint helyett (kistérség, megye, régió, kiemelt térség, országos szint) alapvetően két területi szint került meghatározásra (megyei és országos), azzal, hogy ezen túl csak egy kötelezően megyék által létrehozandó kiemelt térségi tanácsot ismer a Balaton térségében. A korábban működő regionális fejlesztési tanácsok jogutódjai az adott NUTS II-es szintet alkotó megyék lettek, a területfejlesztési hatáskör címzettjei pedig a megyei önkormányzatok lettek. Ezzel a megye hosszú- és középtávú fejlesztését megalapozó és meghatározó dokumentumok kidolgozása is a megyei önkormányzat feladatává vált.

A fenti változások az eddigi területfejlesztési gyakorlat jelentős átalakítását igénylik. A változások érintik a területfejlesztés tervezését is. A megújított területfejlesztési szabályozások szerint a megyéknek két tervi műfajban kell területfejlesztési tervezést végezni: (1) koncepciót kell készíteni, majd ezt követően (2) programozni.

A megyei területfejlesztési tervezést befolyásoló országos szintű tervezés

A 2014-20-as fejlesztési ciklusra való tervezési felkészülés központi szinten is hasonlóan történik, mint a megyékben: a tervezés az Országos Fejlesztési Koncepció (OFK) és az Országos Területfejlesztési Koncepció (OTK) kialakításával indult el, és ezek alapján fognak elkészülni az uniós előírások szerint készülő tervdokumentumok (az úgynevezett Partnerségi Szerződés és a kapcsolódó Operatív Programok).

A megújított OTK tartalma, a megújított OFK-val együtt összefoglalja minden fontos hazai politikai és szakpolitikai dokumentum – *különösen a Növekedési Terv, az Új Széchenyi terv, a Nemzeti Reformprogram, a Geostratégia és a Vidékstratégia* - releváns üzeneteit.

Az új OFK és az OTK lesz az alapja a 2014-2020-as időszak hazai és uniós fejlesztésének. Ez alapján készül majd el a Partnerségi Szerződés (korábbi Nemzeti Fejlesztési Tervnek, illetve Nemzeti Stratégiai Referenciakeretnek megfelelő, az uniós forrásfelhasználásunk központi tervdokumentuma) és az ahhoz kapcsolódó uniós finanszírozású Operatív Programok. 2013. június 30-ig kell az uniós tervdokumentumokat lezárni, és az EU Bizottsághoz egyeztetésre benyújtani.

A formálódó OTK célkitűzéseit is figyelembe véve megfogalmazásra kerülő megyei koncepciók célkitűzései folyamatosan be épülnek a 2014 -2020-as hazai kormányzati koncepciókba.

A megyei elképzelések és a 2014-2020-as forrásfelhasználás pontos kapcsolata azonban csak a későbbi tervezési fázisban konkretizálódik, amikor a megyei programok és az operatív programok kidolgozására kerül sor.

A megyei tervezés alapja a megyei területfejlesztési koncepció

A területfejlesztési koncepció a törvényi meghatározás szerint: „Az ország, illetve egy térség átfogó távlati fejlesztését megalapozó és befolyásoló tervdokumentum, ami meghatározza a térség hosszú távú, átfogó fejlesztési céljait, továbbá a fejlesztési programok kidolgozásához szükséges irányelveket, információkat biztosít az ágazati és a kapcsolódó területi tervezés és a területfejlesztés szereplői számára”.

A megyei területfejlesztési koncepció hivatott arra, hogy a megye egészének tervezési alapjait lerakja. Ezért a megyei területfejlesztési koncepció készítése úgynevezett teljes tervezés, mely kiterjed:

- a megyei társadalmi, gazdasági és környezeti alrendszerre egyaránt, beleértve a vidéki térségekkel kapcsolatos témakörökre;
- a megye fejlődése szempontjából fontos témákra, ágazatokra;
- a megyei szinten és a központi szinten kezelhető témákra és ágazatokra egyaránt;
- az önkormányzat és a közsféra tevékenységeivel befolyásolható témákra és ágazatokra, de emellett számba veszi a gazdasági szereplők, a vállalkozások, a civil szervezetek, a gyházak és egyéb társadalmi szervezetek felelősségi körébe tartozó feladatokat.

Fentiek figyelembevételével **Veszprém megye területfejlesztési koncepciójának feladata a megye fejlesztéspolitikájának megfogalmazása, Veszprém megye és térségei területi fejlődése fő irányainak, fejlesztési stratégiai céljainak és az ezek elérését segítő legfontosabb eszközöknek hosszabb időtávra szóló meghatározása,**

- a társadalom és a gazdaság megújulását elősegítő, a térségi erőforrásokat hasznosító megyei fejlesztéspolitika fő irányainak meghatározása, összehangolása,
- a „jól lét” feltételeinek fokozatos biztosítása az itt élők és ide látogatók számára,
- a lakosság egészségi állapotának javítása,
- a gazdaság szerkezeti megújulásának elősegítése az egyes ipari és mezőgazdasági jellegű térségekben, a munkanélküliség mérséklése;
- a hátrányos térségek felzárkóztatásának és fejlődésének elősegítése;
- a környezeti feltételek javítása,
- az innováció feltételeinek javítása a megye megfelelő termelési és szellemi háttérrel rendelkező központjaiban, és az innovációk térségi terjedésének elősegítése;

- a Balaton üdülőkörzet, mint a kiemelt térség sajátos fejlődésének elősegítése;
- a befektetők számára vonzó vállalkozói környezet kialakítása.

A megyei területfejlesztési koncepció kidolgozásának keretei

Veszprém megye új Területfejlesztési Koncepciójának készítése az Országos Fejlesztési Koncepció és az Országos Területfejlesztési Koncepció kidolgozásával párhuzamosan folyt. A megyei koncepció – a sajátos megyei és térségi érdekek érvényesítésével - figyelembe veszi a NEMZETI FEJLESZTÉS 2020 munkaanyagaiban megfogalmazott célkitűzéseket és építi azok indoklásaira is. Az Országos Területfejlesztési Koncepció pedig figyelembe veszi és beépíti azokat a Veszprém megyei területpolitikai célkitűzéseket, amelyeket a megyei közgyűlés a munka kiindulásaként megfogalmazott és elfogadott.

Ezek az – alábbi – Veszprém megyei fejlesztéspolitikai célok már megjelentek – *ezzel megerősítésre kerültek* - abban a stratégiai vitanyagban is, amelyet a Nemzetgazdasági Minisztérium, illetve a Nemzetgazdasági Tervezési Hivatal készített az országos koncepciók társadalmasításának megalapozására:

- A közösségi közlekedést segítő kelet-nyugati irányú közlekedési infrastruktúra (8-as főút és vasútvonalak) hálózati fejlesztése, a városok közötti kapcsolatok javítása, **Veszprém város lakóterületeinek az Északi iparterülettel történő összekapcsolásával és a közösségi közlekedés átszervezésével.**
- A helyi gazdaság jelenlegi teljesítő képességének, hozzáadott értékének emelése, új perspektivikus ágazatok és a „tudásalapú ipar” megerősödése.
- A megyében élők szaktudásának, képzettségi színvonalának növelése, a tudományos kutatás és fejlesztés feltételeinek, intézményeinek fejlesztése.
- Az időseknél a rehabilitációjának folytatása, a turizmus és koncentrált ipari tevékenységek környezetterhelésének minimalizálása.
- A megye határain túlnyúló egészségügyi szolgáltatások fejlesztése.
- A megye táji-, természeti- és műemléki értékeinek megőrzése, tematikus összekapcsolása, fenntartható hasznosítása, megismertetése.
- A kasztvíz ivóvízforrás védelmének fejlesztésével a környezet minőségének javítása és a Balaton védelmének növelése.
- A balatoni turisztikai körzet, mint rekreációs térség szolgáltatás- és minőségi kínálatának a szezonaritást oldó fejlesztése, koordinálása.
- A városok térszervező szerepköreinek élénkítése, kooperálás; az aprófalvas és perifériális térségek komplex fejlesztése a népességmegtartás érdekében.
- A megyeszékhely és a városok a kultúra és az innovatív tudás központjai.

Az országos szinten megfogalmazott fejlesztési célrendszer és a megyei szinten támogatott fejlesztési irányok együttes figyelembevételével kerül megfogalmazásra Veszprém megye területfejlesztési koncepciója úgy, hogy az egyes fejlesztési célterületek meghatározásánál és lehatárolásánál figyelembe vételre kerültek a megyén belüli térségek speciális adottságai, eltérő fejlesztési potenciáljai.

A megyei területfejlesztési koncepció feladatának tekinti, hogy a további területi tervezés (a várostérségek tervezése) felé közvetítse az országos szinten megfogalmazott, a célok elérését szolgáló eszközöket és megoldásokat. Ennek érdekében a megyei koncepció szövegszerűen is beemeli (beidéz) a „Nemzeti Fejlesztés 2020” dokumentum legfontosabb, a továbbtervezés során is figyelembe veendő, irányt mutató szakmai megfogalmazásait. A megyei területfejlesztési tervezés a következő (2014-2020-as) fejlesztési ciklus forrásfelhasználását is orientálja.

Központi tervezési szakmai koordináció, támogatás a megyei koncepció kidolgozásához

A megyei területfejlesztési koncepció kidolgozásához szükséges szakmai iránymutatást és módszertani segítséget a Nemzetgazdasági Minisztérium, a Nemzeti Fejlesztési Minisztérium Fejlesztési Koordinációs Főosztálya, valamint a Nemzetgazdasági Tervezési Hivatal biztosítja. Ez a koordináció biztosítja az országban készülő területfejlesztési koncepciók szerkezeti és tartalmi egységességét, az országos koncepciók készítéséhez való felhasználhatóságát.

A megyei tervező munkát a szakmai iránymutatáson túl a kormányzati szervek a területi folyamatok elemzéséhez és értékeléséhez nélkülözhetetlen adatbázisok biztosításával a VÁTI a Területi Információs Rendszer (TEIR) hoz záférhetővé tételével, speciálisan a megyei fejlesztési tervezést segítő tartalmak feltöltésével segítette.

Az országos és a megyei tervezés közötti oda-visszacsatolás biztosítja egyrészt az országos célkitűzések érvényesülését a megyei koncepcióban, másrészt pedig lehetővé teszi a megyei és térségi sajátosságok érvényesítését az országos tervezésben.

Veszprém megye koncepciója a területfejlesztési koncepciók és területrendezési tervek tartalmi követelményeiről szóló 218/2009. (X.6.) Korm. rendelet szerinti tartalommal került kidolgozásra.

Együttműködés és partnerség Veszprém megye területfejlesztési feladatai ellátásában

A partnerség megalapozására Veszprém megyében - az országban az elsők között - 2012. május 31-én megalakult a Veszprém Megyei Területfejlesztési Szakmai Kollégium. A kollégium létrehozásának célja a megyei önkormányzat területfejlesztési, vidékfejlesztési, területrendezési, valamint koordinációs feladatai ellátásának elősegítése, a területfejlesztés szereplői együttműködésének megteremtése volt.

A kollégium állandó tagja a megyei önkormányzat, illetve a megyei kormányhivatal, Veszprém önkormányzata, a Pannon Egyetem, a Közép-Dunántúli Regionális Fejlesztési Ügynökség, a megyei kereskedelmi és iparkamara, valamint a Balaton Fejlesztési Tanács. Az együttműködés célja egyebek között a megye különböző adottságú térségeiben a társadalom és a gazdaság megújulását elősegítő, a térségi erőforrásokat hasznosító fejlesztéspolitika

kidolgozása, összehangolása és érvényesítése; a térségi és helyi közösségek területfejlesztési és területrendezési kezdeményezéseinek elősegítése, összehangolása a megyei célokkal; az elmaradott térségek felzárkóztatásának elősegítése, a kiemelt térségek sajátos fejlődésének elősegítése.

Mivel a területfejlesztési szakmai kollégiumba bevont szervezetek önmagukban nem fedik le a területfejlesztési feladatok sokszínűségét, javasolt mielőbb megoldást keresni elsősorban a vidékfejlesztési, illetve a megyei lakosság elvárásában, oktatásában, egészségügyében meghatározó szerepet betöltő szervezetek bevonására a háttérszervezetbe. E szervezetek a megváltozó közigazgatási rendszerben is megmaradnak *(esetenként megváltozó elnevezéssel és módosuló feladatkörrel)* és olyan megyei szintű áttekintőképességgel és hatáskörrel bírnak, amelyek segíteni tudják a megye fejlesztése érdekében indult együttgondolkodást.

A területfejlesztési kollégium megalakulását követően a megyei önkormányzat kidolgozta azt a partnerségi tervet, amelyet először a megyei területfejlesztési koncepció kidolgozása, egyeztetése során tervez megvalósítani.

A megyei területfejlesztési koncepció kidolgozásának szakaszai

A megyei területfejlesztési koncepció kidolgozása - a tartalmi követelményeknek megfelelően - két szakaszból, a helyzetértékelés és a koncepció kidolgozásából állt:

A helyzetértékelés tárgya volt:

- a megye társadalmi, gazdasági, stb. viszonyainak felmérése,
- a megye területén zajló folyamatok vizsgálata,
- a beavatkozást igénylő területek (földrajzi és tematikai értelemben egyaránt) azonosítása.

A helyzetértékelés célja volt, hogy alapját és kiindulási pontját képezze a megyei területfejlesztési koncepciónak, majd pedig a megyei területfejlesztési stratégia/program kidolgozásának.

A megyei dokumentumok elkészítése során figyelemmel kellett lenni az EU-nak a 2014 - 2020-as programozási időszakra vonatkozó jogszabályaira. A helyzetértékelésnek alapvetően két fókuszot kellett szolgálnia. Egyrészt, hogy a tematikus célkitűzések figyelembe vételével kellő alapot adjanak koncepciót követő programok kidolgozására. Másrészt, hogy beazonosíthatók legyenek olyan területek, helyszínek ahol komplex, több alaplóból finanszírozható programok megvalósíthatók.

A helyzetértékelés figyelembe vette a korábban készített koncepcionális-stratégiai elemzésekben leírtakat. A datbázisa statisztikai alapú, idősoros elemzést tett lehetővé. A helyzetértékelésben bemutatásra került a 2007 -2012 közötti időszakban felhasznált EU-s források területi megoszlása is, a dokumentum erre vonatkozóan szakmailag megalapozott elemzést tartalmaz.

A helyzetelemzést megtárgyalta először a Veszprém Megyei Területfejlesztési Szakmai Kollégium, majd ezt követően Veszprém Megye Önkormányzata, mint a megyei területfejlesztési koncepciót megalapozó munkaanyagot *(2012. szeptember 20 -án)*. A helyzetértékelés készítésének második fázisában kerül sor a vizsgálati eredmények

szintetizálására, a fejlesztési irányokat is megalapozó SWOT analízis megfogalmazására. A helyzetértékelő dokumentum megküldésre került a Nemzetgazdasági Minisztériumnak, a Nemzeti Fejlesztési Minisztériumnak, a Nemzetgazdasági Tervezési Hivatalnak, valamint - *minőségbiztosítási céllal* - a regionális Fejlesztési Ügynökségnek.

A minőségbiztosítási eljárás során megfogalmazott vélemények és javaslatok figyelembevételével került a helyzetértékelés átdolgozásra, kiegészítésre.

A helyzetértékelés véglegesítésével egyidejűleg kezdődtek meg a koncepció kialakításának egyeztető megbeszélései a megye térségközponti városaiban. Az egyeztetések helyszínei és időpontjai az alábbiak voltak:

- 2012. október 11-én délelőtt Tapolca,
- 2012. október 11-én délután Ajka,
- 2012. október 16-án délután Veszprém,
- 2012. október 17-én reggel Sümeg,
- 2012. október 17-én késő délelőtt Devecser,
- 2012. október 17-én délután Pápa,
- 2012. október 18-án reggel Balatonalmádi,
- 2012. október 18-án késő délelőtt Zirc,
- 2012. október 18-án délután Várpalota,
- 2012. november 9-én délelőtt Balatonfüred.

A térségi megbeszélések – *amelyeken a térségi és helyi önkormányzati és területfejlesztési szereplőkön túl részt vett a megyei önkormányzat főjegyzője, főépítésze, valamint a tervezők* - nagymértékben hozzájárult ahhoz, hogy a koncepció célkitűzései a térségi potenciálok és sajátosságok figyelembevételével kerüljön megfogalmazásra.

A koncepció része: Veszprém megye jövőképe megfogalmazása, valamint a jövőkép elérésének szolgálatába állított koncepcionális területfejlesztési és ágazati célkitűzések rendszere a „NEMZETI FEJLESZTÉS 2020” tervezési dokumentumban megfogalmazott országos fejlesztési célrendszer figyelembevételével.

A megyei területfejlesztési koncepcióhoz kapcsolódóan – *a tervezési folyamatba illesztve a szükséges oda-visszacsatolás figyelembevételével* - elkészült a – *jogszabály szerint kötelező* – „környezeti értékelés” munkarész is.

A megyei koncepció tervezete – *a kormányrendeletben meghatározott körben és módon* – 2012. november és 2013. január között széles körben került egyeztetésre a z illetékes minisztériumokkal, a megye települései önkormányzataival (*kiemelten Veszprém megyei jogú város önkormányzatával*), valamint a megye meghatározó gazdasági és társadalmi szervezeteivel. Az egyeztetés során beérkezett észrevételek és javaslatok beépültek a koncepciót megalapozó helyzetelemzésbe, illetve a koncepció célrendszerébe.

A 2013. áprilisi átdolgozás során figyelembevételre kerültek a Nemzetgazdasági Tervezési Hivatal által a koncepció „minőségbiztosítás” keretében megfogalmazott (a 2013. április 16-án a NGM-ben lefolytatott tervezői egyeztetés során pontosított) javaslatok. A megyei területfejlesztési koncepció végső formába öntésére, illetve jóváhagyására azonban csak akkor kerül sor, amikor az Országgyűlés elfogadja az országos koncepciókat.

A területfejlesztési koncepció 2015 évi felülvizsgálata keretében elkészült a megyei területfejlesztési dokumentumokat megalapozó helyzetértékelés humánstratégiai szempontú felülvizsgálata, amelyet a következő fejezet tartalmaz.

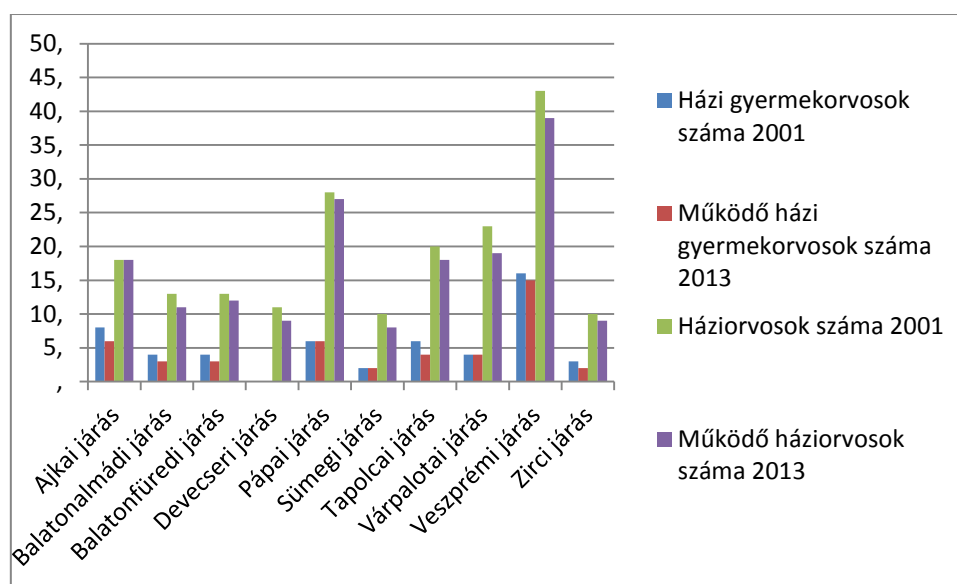
A megyei területfejlesztési dokumentumokat megalapozó helyzetértékelés humánstratégiai szempontú felülvizsgálata

- Terület: 4464 km²
- Lakónépesség: 349007 fő
- A megyéhez tartozó járások (lakónépesség, terület): Ajkai (38784 fő, 321 km²), Balatonalmádi (24485 fő, 240 km²), Balatonfüredi (24335 fő, 358 km²), Devecseri (14778 fő, 422 km²), Pápai (58404 fő, 1022 km²), Sümegi (15221 fő, 306 km²), Tapolcai (34423 fő, 540 km²), Várpalotai (37067 fő, 294 km²), Veszprémi (82186 fő, 630 km²), Zirci (19324 fő, 331 km²)
- A megyéhez tartozó járások száma: 10
- A megyéhez tartozó települések száma: 217 (15 város, 202 község)
- Társadalmi, gazdasági és infrastrukturális szempontból kedvezményezett települések száma [105/2015. (IV. 23.) Korm. rendelet]: 36
- Jelentős munkanélküliséggel sújtott települések száma [105/2015. (IV. 23.) Korm. rendelet]: 21

Az alábbi fejezet a megyei területfejlesztési koncepció megalapozására készült eltérő-értékelő vizsgálat kiegészítését és aktualizálását tartalmazza a humán szolgáltatások területén.

Egészségügyi ellátás

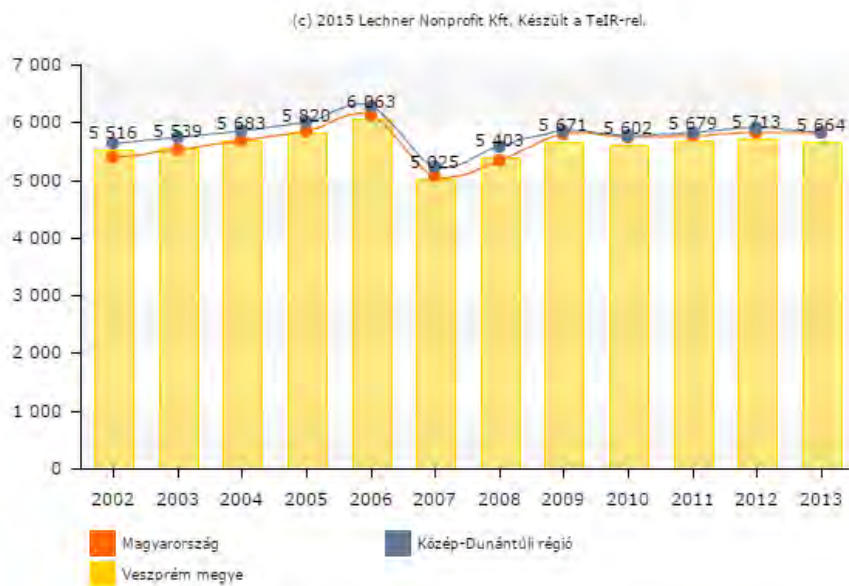
A megye egészségügyi alapellátását összesen 173 házi orvos, és 46 gyermekorvos biztosítja, mely az orvosok korábbi számához képest, a megye valamennyi járásában az évek folyamán folyamatos csökkenést mutat. Legtöbb orvos a Veszprémi (39 fő) és Pápai (27 fő) járásban működik, azonban a gyermekorvosok száma – a megyeszékhely Veszprém városán kívül – mindenütt nagyon alacsony, járásonként 7 fő alatti, valamint a Devecseri járásban egyáltalán nincs is gyermekorvos.

A házi gyermekorvosok és házi orvosok száma a megye járásaiban (fő)

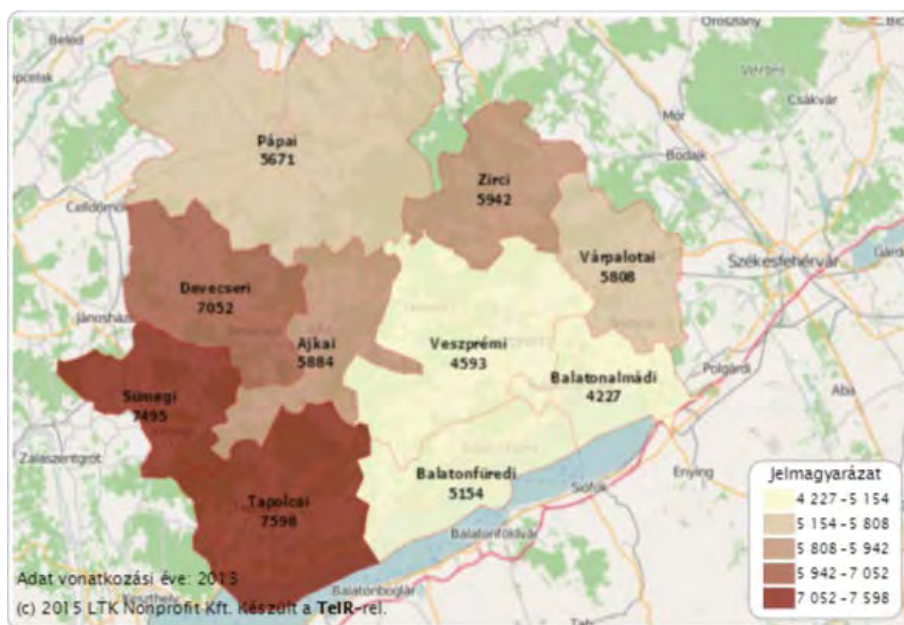
Forrás: Saját szerkesztés

A házi orvosok leterheltsége folyamatos, mely egy országos mértékű probléma. A házi orvosok betegforgalma a m egyében, – azaz a h ázi orvosok r endelésén v alo m egjelenések s záma és a házi orvos által hívásra, illetve a folyamatos ellátás végett végzett lakáson történt látogatások ezer lakosra vetített száma – átlagosan 5664 fő volt 2013-ban, mely csak kicsit kevesebb, mint a régiós és országos átlag. Ez a szám az utóbbi években kismértékű csökkenést jelez, s e tekintetben legterheltebb a Tapolcai és Sümegi járás 7400 fő feletti betegforgalommal, míg a Veszprémi, Balatonfüredi és Balatonalmádi járásokban ez az érték 5200 fő alatti.

A házi orvosok betegforgalma, ezer lakosra (fő)

Forrás: Lechner Nonprofit Kft

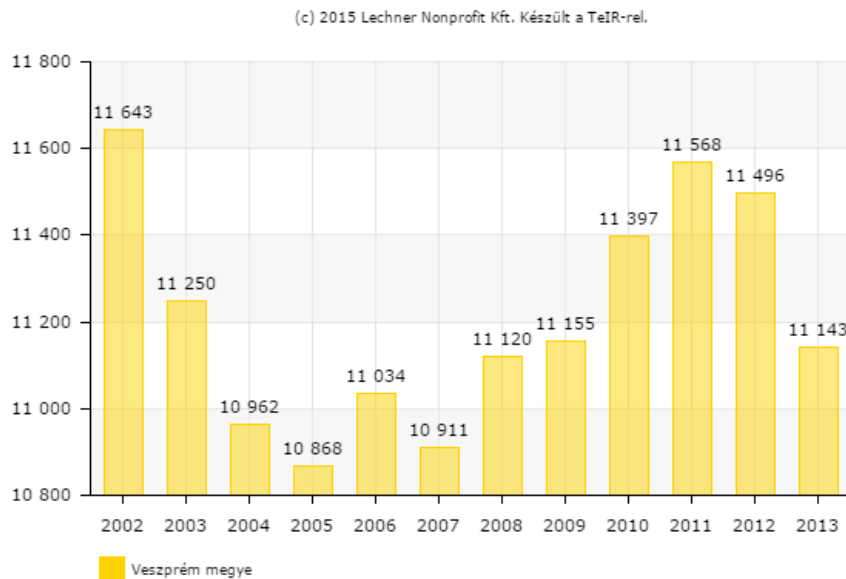
A házi orvosok betegforgalma a megye járásaiban, ezer lakosra, 2013 (fő)

Forrás: Lechner Nonprofit Kft

Oktatás-nevelés

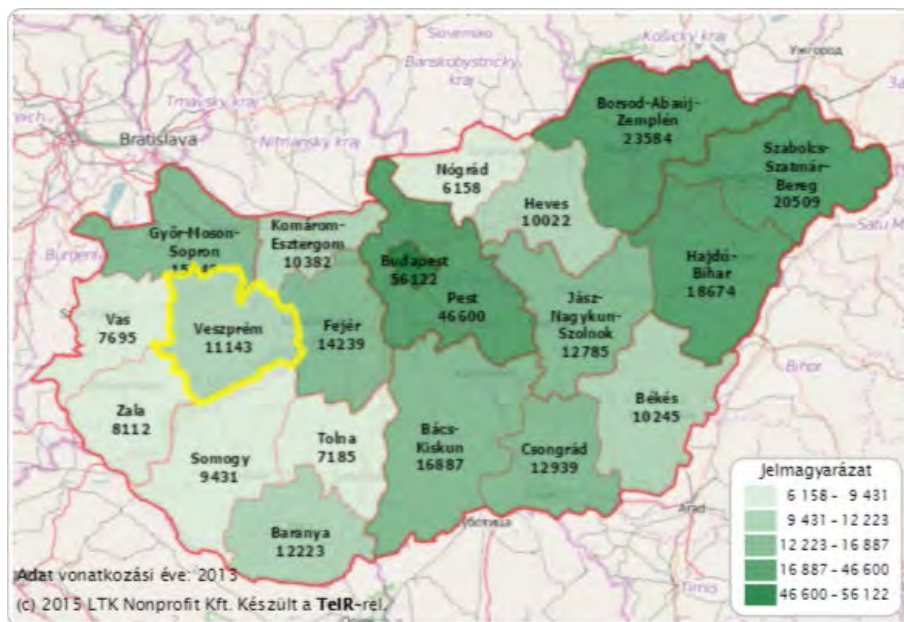
Veszprém m egyében az óvodába b eíratott gyermekek s záma a 2 002-2013 köz ötti t íz é vet meghaladó időszakot vizsgálva nem mutat jelentős ingadozást. 10 százalék alatt marad az óvodai g yermeklétszámban be következett vá ltozás. A l egkevesebb óvodá st 2005 -ben

regisztráltak a megyében (10.868 fő), míg a legtöbbet az időszak elején, 2002-ben (11.643 fő), de 2011-ben is csaknem ugyanennyi óvodás volt a megyében (11.568 fő). 2007-től 2012-ig folyamatosan emelkedett az óvodába beírtak száma, 2013-ban tapasztalható kisebb visszaesést.

Óvodába beírt gyermekek számának idősoros változása a megyében (fő)

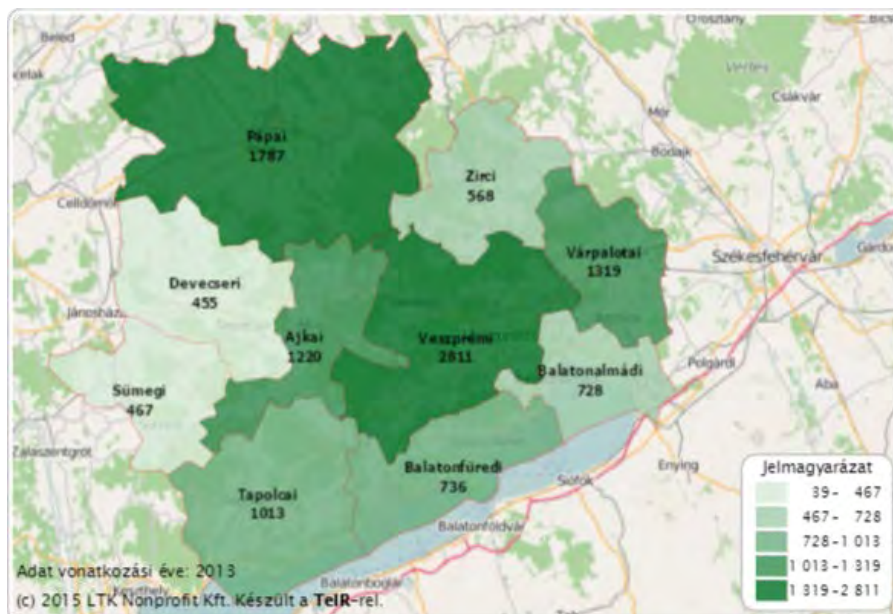
Forrás: Lechner Nonprofit Kft

Óvodába beírt gyermekek száma Magyarország megyéiben, 2013 (fő)

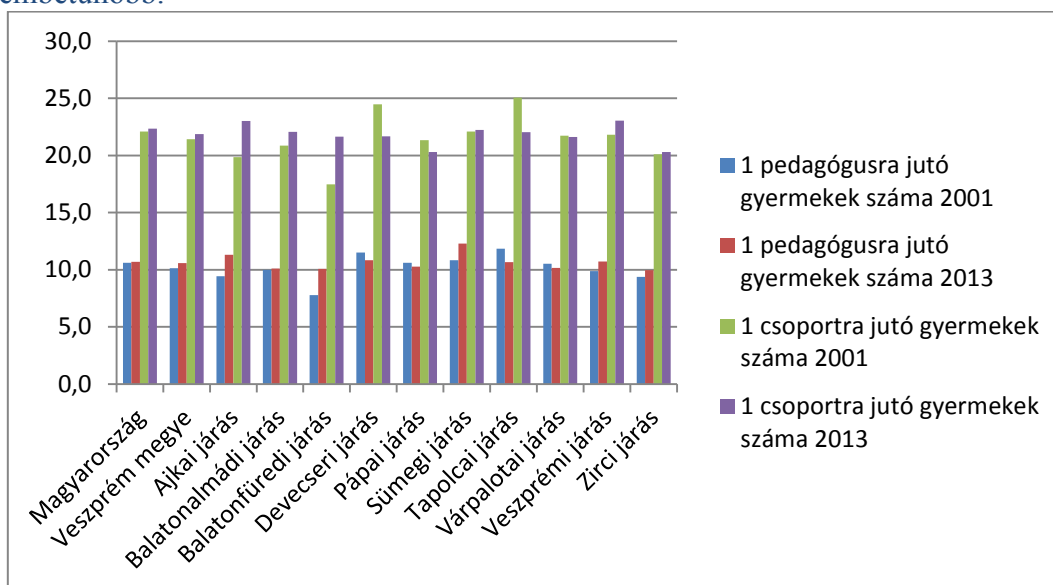
Forrás: Lechner Nonprofit Kft

Az óvodába járó gyermekek egyénenkénti megoszlása is követi a lakosság területi sűrűsödését. A legtöbbet a Veszprémi (2811 fő) és a Pápai (1787 fő) járásban iratták be gyermeküket óvodába. A Devecseri, Sümegi és Zirci járásokban viszont csak a veszprémiek alig haladták az óvodások száma. A zöldekre kisebb népességszám mellett a megye periférikusabb járásainak előregedő korösszetétele is magyarázza ezt a területi sajátosságot.

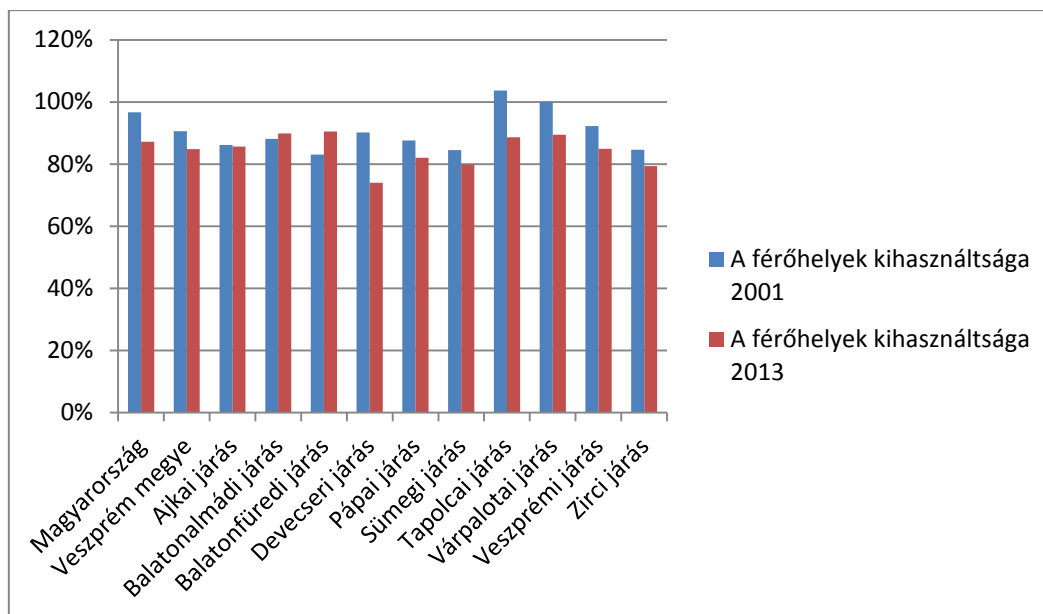
Óvodába beírt gyermekek száma a megye járásában, 2013 (fő)
Forrás: Lechner Nonprofit Kft

Az óvodai nevelés helyzetét jól jellemzi a gyermeklétszámok mellett, hogy egy óvodapedagógusra hány óvodás jut, továbbá az átlagos csoportlétszámok. Ez utóbbi mutató a Devecseri, a Pápai, a Tapolcai és a Várpalotai járásban 2001-ről 2013-ra javult, vagyis, kisebb létszámú csoportokkal működnek az óvodák. A megye többi járásában a csoportokon belüli gyermeklétszám, legnagyobb mértékben a Balatonfüredi járásban. Ez a tendencia jellemzi az egy óvodapedagógusra jutó gyermekek létszámát is, itt is a Balatonfüredi járás növekménye a legszembetűnőbb.

Az óvodai gyermekek számának alakulása (fő)
Forrás: Saját szerkesztés

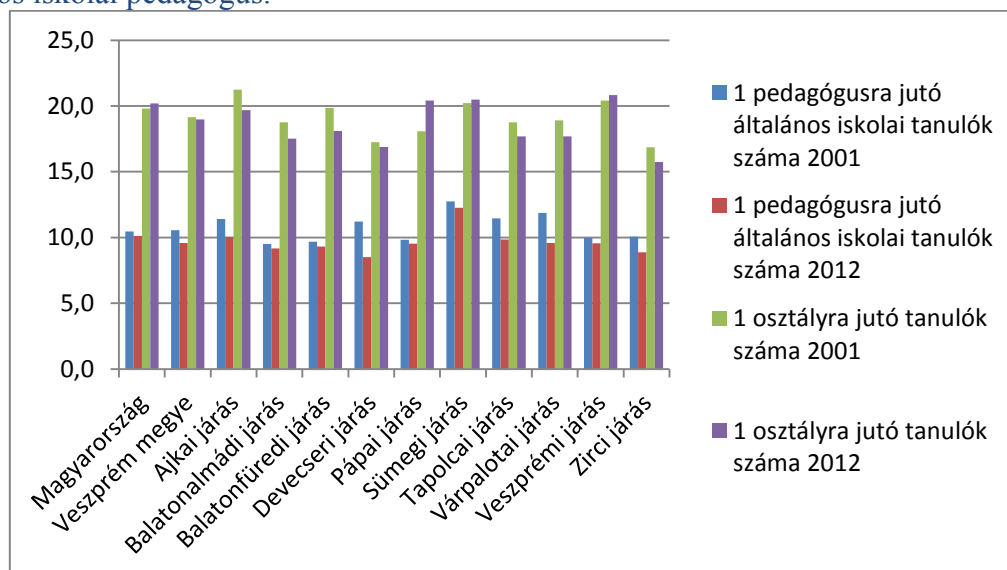
A humán intézményfejlesztés szempontjából leglényegesebb mutató az óvodai férőhelyek kihasználtságának alakulása. Ennek járasonkénti vizsgálata azt mutatja, hogy a megye egyetlen járásában sincs férőhelyhiány. Sőt, 2001-hez viszonyítva 2013-ra javult is a helyzet, a férőhely kihasználtsága 80-90 százalékos minden járásban, kivéve a Devecserit, ahol 80 százalék alatti.

Az óvodai férőhelyek kihasználtsága (%)

Forrás: Saját szerkesztés

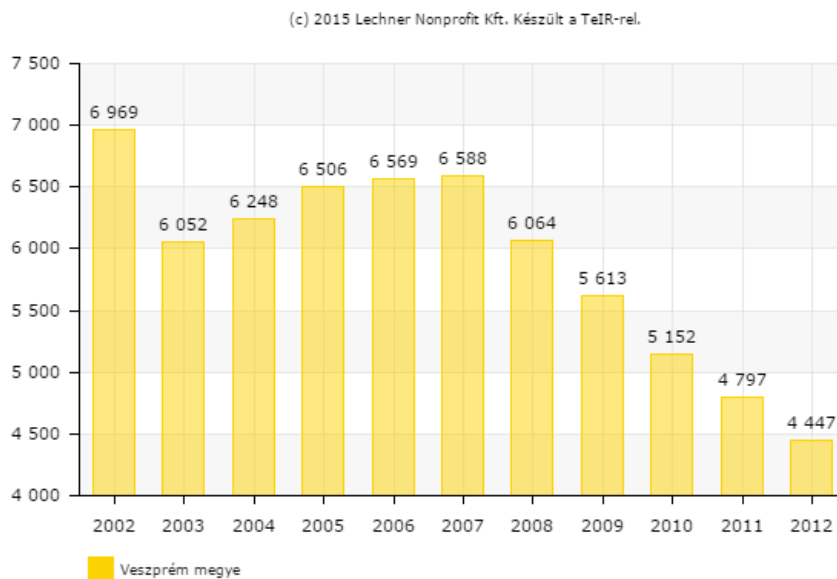
Hasonló helyzet jellemzi az iskolai osztálylétszámok és az egy pedagógusra jutó tanulók számának alakulását is, mint az óvodák esetében. A járások többségében csökkentek az osztálylétszámok a vizsgált időszakban, a legnagyobb mértékben az Ajkai és a Balatonfüredi járásban. Az egy pedagógusra jutó diákok száma tekintetében kivétel nélkül minden Veszprém megyei járásban csökkenés következett be, másként alakult csak az általános iskolai pedagógusok.

Az általános iskolai tanulók számának alakulása (fő)

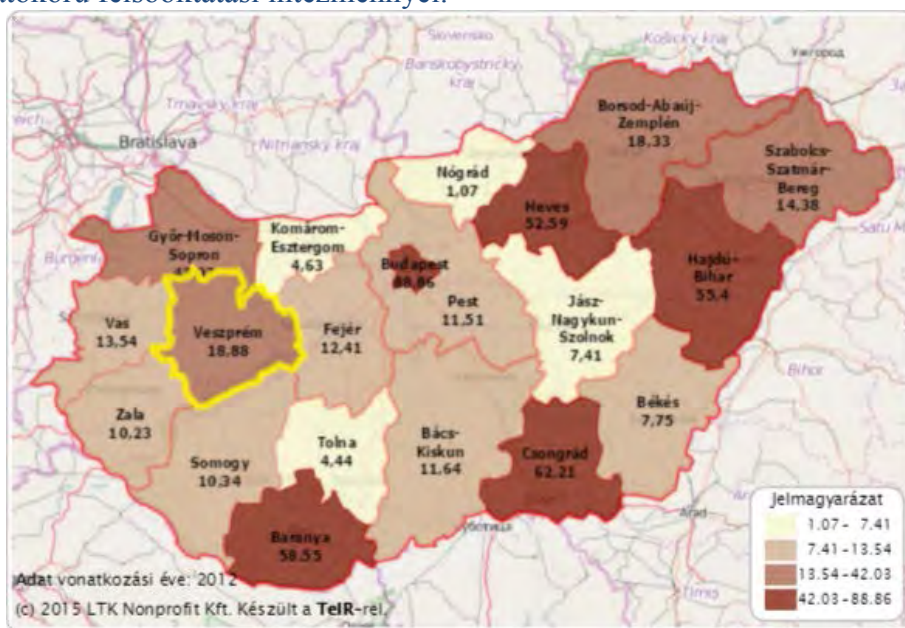
Forrás: Saját szerkesztés

A nappali tagozatos hallgatók száma a felsőoktatási intézményekben csökkenő tendenciájú. A 2002-ben mért 6969 fő értékről 2012-re 4447-re csökkent azaz hozzávetőleg kétharmadára esett vissza a felsőoktatásban tanulók száma a megyében.

Felsőoktatási potenciál (fő)
 Forrás: Lechner Nonprofit Kft

A felsőoktatásban részt vevő hallgatók ezer lakosra vetített száma alapján Veszprém megye az országos középmezőnyben helyezkedik el, köszönhetően annak, hogy nem rendelkezik országos hatókörű felsőoktatási intézménnyel.

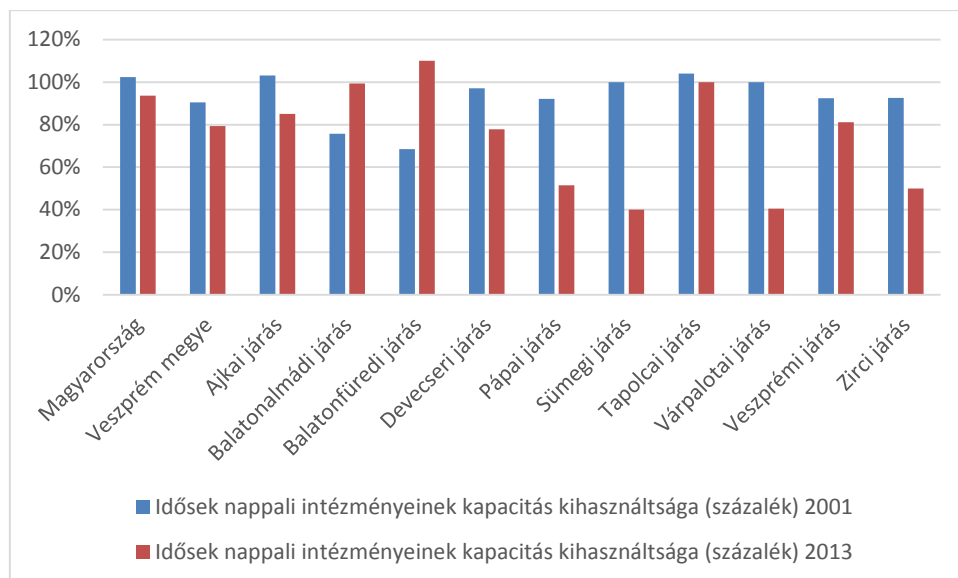

Felsőoktatási kapacitások
 Forrás: Lechner Nonprofit Kft

Szociális helyzet

A megye szociális ellátását tekintve jól vizsgálható mutatók az idősek nappali intézményeivel, illetve a bölcsődei szolgáltatásokkal összefüggő értékek.

Veszprém megyében 22 db, időseket is ellátó nappali intézmény található, összesen 787 férőhellyel. Az intézmények száma jóval elmarad az országos átlagtól, mely 59 db intézményt jelentene m egyenként. Az i ntézmények k apacitás k ihasználsága s okat j avult az év ek folyamán, 2013-ban már csupán 79% volt, a korábbi 90-100%-os telítettséghez képest.

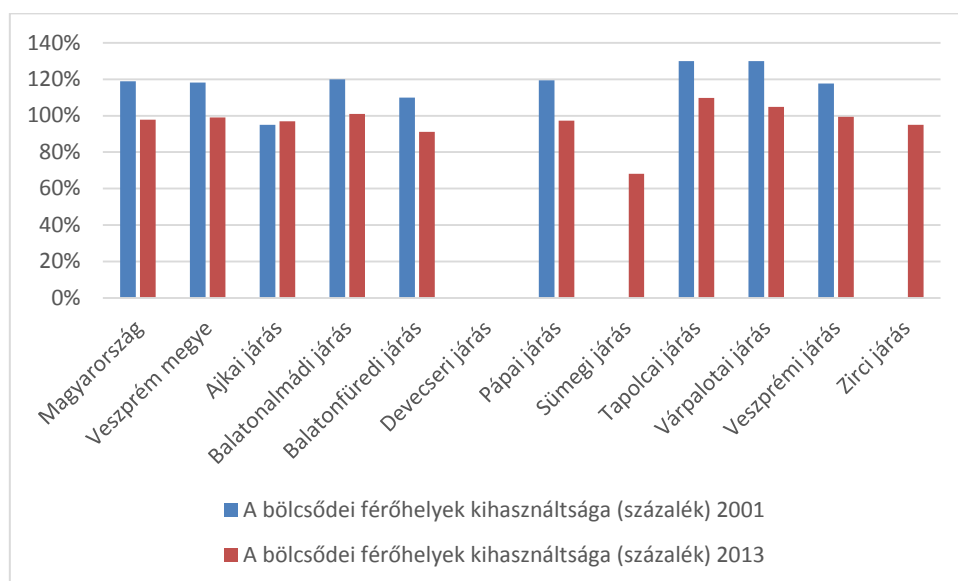

Idősek nappali intézményeinek kapacitás kihasználtsága (százalék)

Forrás: Saját szerkesztés

A megyében 29 db bölcsőde található. Ez jóval elmarad az országos átlagtól (72 bölcsőde/megye), azonban e tekintetben még így is előrelépés tapasztalható, ugyanis 2001-ben a megye csupán 11 bölcsődét számlált. Az Ajkai, Tapolcai és Zirci járásban jelenleg is csupán 1-1 bölcsőde van, azonban Devecseren egy intézmény sem található.

Összesen 1272 férőhelyre 2013-ban 1259 bölcsődést írtak be, mely azt jelenti, hogy a férőhelyek közel maximális kihasználtsággal (99%) működnek. A korábban valamennyi járás kapacitáson túli kihasználtsága ugyan mérséklődött az új bölcsődék létesítésével, azonban még jelenleg is működnek 100% kihasználtság felett intézmények (Várpalotai járás 105%, Tapolcai járás 110%), illetve a többi járás értéke is 97% körüli, mely alapján további férőhelyek biztosítására lenne szükség. Egyetlen kivétel ez alól a Sümei járás, mely 2 bölcsődéjének 22 férőhelyén 15 gyermeket gondoznak (68%-os kihasználtság). A bölcsődei férőhelyek hiánya országos probléma, az átlagos kapacitás kihasználtság ugyanis szintén 98% (2001-ben 119% volt). A megye bölcsődei kisgyermeknevelőinek száma összesen 237 fő.

A bölcsődei férőhelyek kihasználtsága (százalék)

Forrás: Saját szerkesztés

A rendszeres szociális segélyben részesítettek általános száma (rendelkezésre állási támogatásban részesülők adatai nélkül) 2013-ban 972 fő volt, mely jelentősen kisebb arány a 2001-ben számlált 1609 főhöz képest. Legtöbb segélyben részesített a Pápai (170 fő) Várpalotai (163 fő) és Veszprémi (200 fő) járásban volt, mely mellett a legkevesebb főt számláló járás a Zirci (41 fő).

2. Veszprém megye jövőképe

A Dunántúl szívében fekvő, ezerarcú természeti környezettel rendelkező, tradícióit gondoskodva őrző Veszprém megye egészséges társadalmának alkotó munkaerejével, tudásával, innovációra való nyitottságával, feltörekvő gazdaságával vonzó, élhető és versenyképes térség.

Olyan terület, ahol jó és biztonságos az élet, kulturált a társadalom, megvalósul a kiemelkedő táji-, természeti és az emberi erőforrások fenntartható használata. Javul a környezet minősége, a helyi társadalom rétegei széleskörű együttműködésének is köszönhetően erősödik a közösség megtartó ereje és az indokolatlan egyenlőtlenségek mérséklődnek.

A megye jövőképe olyan távlatot rajzol fel, amelyben - a Nemzeti Fejlesztési Koncepcióban kitűzött országos szintű stratégiai célkitűzések megvalósulásától is függő ütemben és mértékben - Veszprém megyében:

- **a helyi erőforrások széleskörű kihasználásával erősödik a gazdaság** úgy az ipari ágazatok, mint a mezőgazdaság, illetve a szolgáltatások vonatkozásában,
- **erősödik a gazdaság térségi beágyazottsága, nő a versenyképessége,**
- **javulnak a lakosság életkörülményei,**
- **a gazdaság minden versenyképes szektorában javulnak a fejlődési lehetőségek,**
- **nő a foglalkoztatás,** az aktív korú lakosság minden rétege és a tenni kívánók számára esély lesz a munkavállalásra, illetve a megélhetést biztosító önfoglalkoztatásra,
- **a XXI. századi innovatív, tudás alapú gazdasági ágak, szolgáltatások és intézmények megyei jelenléte megerősödik;**
- **a helyi szereplők együttműködése révén a megtermelt jövedelmek lehető legnagyobb része a megyén belül marad,** a térség gazdasági szereplőit és polgárait gazdagítja;
- **fejlődnek a települések, javul a környezet állapota és a lakosság életminősége,**
- **nő a megye népességmegtartó és népességvonzó képessége,** aminek eredményeként csökkennek a megyén belül jelentős területi társadalmi-gazdasági különbségek, a multikulturális és éredektagolt helyi társadalom konfliktusai jól kezeltek.
- **javulnak a gazdaságfejlesztés infrastrukturális feltételei** úgy a K-Ny irányú közúti és vasúti, mint az É-D-i irányú közúti és vasúti (Veszprém – Győr) kapcsolatok vonatkozásában, **megvalósul az M8-as autópálya kiépítése Ausztria határáig,**
- **a belső közlekedési hálózat javításával** valamint a közösségi közlekedés feltételei javításával javul a munkahelyek és az ellátást biztosító központok elérhetősége,
- **az információs társadalom legújabb vívmányai elterjedtek,** és a alkalmazásuk megjelenik a gazdasági és társadalmi életben,
- **megvalósulnak klímavédelmi és az energiahatékonyságot szolgáló fejlesztések,** nő a megújuló energia termelésének és felhasználásának súlya és aránya úgy a megye gazdaságában, mint településeiben és a háztartásokban,
- **a (Székesfehérvár) Várpalota – Veszprém – Ajka gazdasági és innovációs tengely a térségi gazdaságfejlesztés és a tudásipar meghatározó célterületévé válik,** bővül Pápa gazdasága és Győr gazdaságával való együttműködése,

- a Székesfehérvár – Veszprém gazdasági és innovációs tengely a térségi gazdaságfejlesztés és a tudásipar meghatározó célterületévé válik, megvalósul az M8-as autópálya kiépítése Ausztria határáig, bővül a gazdasági együttműködés Ajka és Várpalota vonatkozásában, valamint Pápa és Győr gazdasági együttműködése,
- erősödik a táji-, természeti erőforrások fenntartható használata és a helyi potenciálokra és termelési hagyományokra, valamint a bővülő értékesítési lehetőségekre alapozva nő a helyben termelt és felhasznált egészséges élelmiszer mennyisége és aránya,
- kialakulnak a térségi sajátosságokat figyelembevevő tájgazdálkodás feltételei, a táji, természeti adottságokra és kultúrtörténeti hagyományokra épülve, a helyi környezeti feltételekhez igazodva javul a vidéki térségek értékteremtő képessége, szerepe az e térségekben való megélhetésben, a vidék népesség- és képességmegtartásában,
- kiteljesedik a térségi sajátosságokkal bíró szőlőtermesztés és borászat, a helyi karaktert adó egyedi termékek termesztése és feldolgozása,
- a települések megőrzik és gazdagítják természeti- és épített értékeiket, ápolják helyi hagyományait, amelyek így a fejlesztés erőforrásaivá válnak,
- javul a megye térszerkezete, azon belül javul a egyes települések szerkezete is, a társadalmilag indokolt és a gazdasági fejlődéssel összehangolt ütemben folytatódik a városközpontok funkcióbővítő megújítása és megkezdődik a vidéki településeken a helyi értéket és karaktert hordozó településközpontok és településrészek revitalizálása,
- bővülnek a zöldfelületek, egyaránt növekszik a közhasználati érték és biológiai aktivitása, fokozatosan kialakulnak a települések zöldfelületi rendszerei (hálózatai),
- tovább nő a megye erdősültsége, javul az erdők állapota és ez egyaránt hozzájárul a térségi gazdaság erősödéséhez, az ökológiai-, a turisztikai- és rekreációs potenciál növekedéséhez,
- bővül a turizmus, javulnak a vendégül látás feltételei, a Balaton-felvidék kihasználja a kiemelkedő turisztikai potenciáljában rejlő lehetőségeket, kialakul a Balaton-felvidék és a Bakony turisztikai és fejlesztési együttműködése,
- Veszprém megyei jogú város integrálódik a Balaton Kiemelt üdülőkörzetbe,
- a Bakonyalja térségében bővülnek a falusi vendéglátás, a rekreáció lehetőségei, javulnak annak feltételei, térségi együttműködései,
- biztosítottak és elérhetők az alap-, a közép-, valamint a felsőfokú minőségi oktatás és a képzés, valamint a munkaerő-piaci igények valószínűsítéséhez való alkalmazkodást biztosító élethosszig tartó tanulás feltételei,
- kialakul a lakosság sokoldalú ellátásának hatékony rendszer, biztosított az intézményhálózat elérhetősége,
- Veszprém erősödik, mint a felsőfokú képzés és a térségi gazdasággal együttműködő innovációs regionális központja a Székesfehérvárral és a hazai pólusvárosokkal, valamint a Közép-Kelet Európai Országok gazdasági központjaival való együttműködésben.
- tovább nő a születéskor várható élettartam, a megye településein biztosítottak az egészséges élet megőrzésének, illetve a gyógyulás feltételei,
- megőrződnek a gazdag hagyományok és tradíciók,
- nő a kultúra szerepe a térségi és a helyi identitás erősödésében, nő a kultúra szerepe a térség és a települések fejlődésében (fejlesztésében),

Veszprém megye jövőképe egy dinamikusan megújuló harmóniát tükröz, annak megteremtését vetíti előre.

Harmóniát, amelyet ez a táj - a Balaton part, a Balaton-felvidék, a Bakonyalja, a Bakony, a Somló – is tükröz, harmóniát a rendelkezésre álló sokszínű potenciálok és azok kihasználása

között, harmóniát az itt élő emberek képességei, elvárásai és a térség és települései fejlődése között, harmóniát települési környezetben és harmóniát a társadalomban.

A megyei fejlesztési koncepció átfogó célja tehát ennek a harmóniának megteremtése, olyan vonzó, élhető és versenyképes térség kialakítása, amely az itt élők, és az ide látogatók szélesesen értelmezett „jól lét”-ének is feltétele.

3. Veszprém megye fejlesztésének elvei

Távlatosság

(a hosszú távú célok szem előtt tartása a közép és rövid távú fejlesztési döntések meghozatalánál)

Térségi szemlélet

(a térségi célokból kibontott, a térségi érdeket érvényesítő megoldások a helyi fejlesztéseknél)

Stratégiai megközelítés

(a versenyképesség növelése, a térségi gazdaság fejlesztése valamint a megye lakossága „jól léte” biztosítása prioritásainak érvényesítésére.)

Integrált szemlélet

(ágazati beavatkozások helyett integrált megoldások alkalmazása a fejlesztési célok szolgálatában)

Helyi erőforrásokra való építkezés

(a térségi természeti-, gazdasági és emberi erőforrások sajátosságainak figyelembevétele és fenntartható módon való érvényesítése a megye és térségei fejlesztése során)

Hatékonyra való törekvés

(a területi adottságok és a rendelkezésre álló erőforrások jobb kihasználása)

Az értékek megőrzése és fenntartható hasznosítása

(úgy a táji-, természeti mint az épített környezet értékek és a társadalom értékeinek védelme és kihasználása a gazdaság, a települések és a helyi társadalmak fejlesztése során.)

A társadalmi igazságosság érvényre juttatása

(a társadalmilag indokolatlan területi különbségek csökkentése)

A társadalmi kohézió szolgálata

(a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok felzárkóztatása, az esélyegyenlőség megteremtése, a társadalmi mobilitás erősítése)

Partnerség

(a fejlesztési célok országos, megyei a helyi szinten történő megfogalmazásától a feladatok széleskörű társadalmi együttműködéssel történő megvalósításáig)

4. Célrendszer és a helyzetértékelés kapcsolata

Veszprém megye területfejlesztési koncepcióját megalapozó helyzetértékelés keretében megtörtént a megye (térségei és területei) helyzetének, potenciáljainak, problémáinak átfogó felmérése és bemutatása. A helyzetértékelés kitért a területfejlesztési koncepciók tartalmi követelményeiről szóló kormányrendeletben meghatározott tématerületekre és a rendelkezésre álló, illetve a hozzáférhető adatok felhasználásával összegezte mindazokat az értékeléseket, amelyek részben a SWOT analízis elkészítéséhez, azt követően pedig a megye jövőképe rögzítésének, valamint az átfogó és stratégiai céljai meghatározásához szükségesek.

Míg a helyzetelemzés és értékelés alapvetően szakértői munka volt, a szintézis, az erősségek, a gyengeségek, a lehetőségek és a veszélyek meghatározása, illetve azt követően a jövőkép és a koncepcionális célkitűzések és a fejlesztési elvek megfogalmazása már csak részben szakértői, sokkal inkább területpolitikai feladat ezért abban részt vettek a megye fejlesztésért érdekelt szervezetek a területfejlesztési szakmai kollégium keretei, a területfejlesztés önkormányzati szereplői pedig kistérségenkénti együttgondolkodás keretei között.

A megye jövőképe egy *vonzó, élhető és versenyképes térséget* határoz meg mint elérendő célállapotot. A megye jövőképe elérése szempontjából a lakosság életminőségének javulása kiemelkedő jelentőségű, és ezen keresztül jól mérhető a területfejlesztési koncepció megvalósulása is. Ennek megfelelően, valamint a helyzetértékelésben feltárt demográfiai, a lakosságot érintő egészségügyi, szociális, oktatás-nevelési s ajátosságok kezelésére átfogó célként fogalmazódik meg *„A lakosság életminősége javítása, jól léte biztosítása, a társadalom fejlesztése”*.

Az elkészült helyzetértékelés választ adott arra, hogy mely területeken mutathatók ki jelentős fejlettségbeli különbségek a megyén belül, és hogy a folyamat milyen tendenciákkal jellemezhető. Ez alapján kirajzolódtak a megye sajátos térségtípusai. E területeken az eltérő helyzeteket kezelő differenciált fejlesztési célok megfogalmazása és eltérő fejlesztési eszközök alkalmazása vált indokolttá. A helyzetelemzés alapján kirajzolódott, hogy milyen erősségei, átlagon felüli kompetenciái vannak a megyének, illetve annak egyes részeinek, illetve hogy milyen problémákat, veszélyeket szívesen ábrósítani tématerületenként. Kirajzolódik a megye magasabb fejlesztési potenciállal rendelkező tengelye a Székesfehérvártól Várpalotán, Veszprémen át Ajkákig tartó zónában valamint a Balaton térsége, illetve a Balaton-felvidék, mint a z országos koncepciókban és tervekben is megkülönböztetett fejlesztési térség. Mindezeknek megfelelően a területfejlesztési koncepció egyik átfogó célja a *„Gazdasági növekedés, a térségi potenciálokra építő, a versenyképességet fokozó gazdaságfejlesztés”*. Az ennek elérését elősegítő stratégiai céljai között meghatározásra került:

- *Gazdasági növekedés, versenyképes, innovatív gazdaság, kitörési pontokra épülő gazdaságfejlesztés a fejlődési potenciált hordozó ágazatok fejlesztésével, a foglalkoztatás bővítésével.*
- *A térségi és a helyi erőforrások fenntartható kihasználására épülő gazdaságfejlesztés: a Balaton térségére és az ipari-, innovációs tengelyekre specializált prioritásokkal.*

A vizsgálatok alapján kirajzolódtak a megye belső perifériái, amelyek összefüggő területsávot képeznek a megyeszékhelytől és térségi központoktól rosszabbul elérhető és kevésbé feltárt összefüggő zónában. Ezek kiterjedésében is kevés eltérés van a korábbi évtizedekben történt értékelésekhez képest. Hasonlóan kirajzolódnak a megye külső perifériái, amelyek a megye

határmentes területein Komárom-Esztergom, Fejér, illetve Vas megye hasonlóan hátrányos adottságú térségeivel képeznek összefüggő zónát. Ezek alapján indokoltá vált a gazdaságfejlesztési átfogó cél keretein belül egy harmadik stratégiai cél rögzítése is e térségek vonatkozásában:

- *Vidéki térségek tér alapú megújítása, egészséges élelmiszertermelés és -ellátás, a vidék élhetőségének és életképességének fokozása e térségek leszakadásának megállítása, és újbóli fejlődési pályára állítása.*

Az elmúlt két évtized változásai csak kis mértékben rajzolták át ezeknek a sajátos kezelést igénylő területeknek a térképét. Bár több vonatkozásban jelentősen fejlődtek a megye területi és a települései, sem a hátrányos helyzetek csökkentésére, sem a sajátos potenciált jelentő térségek hatékony és célirányos fejlesztésére nem került sor. Ezért indokolt felülvizsgálni a gazdaságfejlesztési és területi célkitűzése.

Egyértelműen meghatározhatóvá válik a megye központrendszere, kisvárosainak hálózata, a térségközponti városok történelmi fejlődésnek köszönhetően különböző ellátási színvonalat nyújtani képes rendszere. Szintén valamennyi térségterületen megmaradt Veszprém kivételes helyzete és kimagasló potenciálja. A megyeszékhelyet ezért nem is elsősorban megye többi városa és települése viszonylatában kell pozicionálni, hanem a magyarországi nagyvárosi központok hálózatában. A feltárt város-vidéki kapcsolatok és az EU területfejlesztési elvei figyelembe vételével megfogalmazásra került „A térszerkezet tudatos alakítása, várostérségek összehangolt fejlesztése” mint átfogó célkitűzés. Ennek elérését az alábbi négy stratégiai cél szolgálja:

- *Természeti-, táji és egyéb stratégiaiul fontos erőforrások megőrzése, fenntartható használata, energiahatékonyság és környezetünk védelme*
- *Térségi potenciálokra alapozott, a gazdaság versenyképességének javítását szolgáló, fenntartható térszerkezet kialakítása*
- *A városok és várostérségek összehangolt és integrált fejlesztése*
- *A mobilitás támogatása, az elérhetőség javítása, a közlekedés fejlesztése*

A térszerkezetfejlesztés átfogó célja és stratégiai céljai indokoltságát a helyzetértékelésben feltárt - alábbiakban ismertetett - további megyei sajátosságok és összefüggések is indokolják.

A helyzetértékelés részét képező vizsgálatok szerint Veszprém megye fejlődése szinte valamennyi területen szoros összefügg a országos politikai és társadalmi változásokkal. Ugyanakkor Veszprém megye fejlődése és fejlesztése nem ragadható ki a területét körülvevő tág térből sem. A Balaton térség fejlesztése éppúgy nem képzelhető el az országos támogatás, mint az érintett szomszédos megyékkel - Fejér, Somogy, Zala megyékkel - való hatékony együttműködés nélkül. A Székesfehérvár - Várpalota - Veszprém - Ajkai potenciális innovációs tengely erősítése is Fejér és Veszprém megye, illetve az érintett megyei jogú városok együttműködését igényli. E vonatkozásban integrált térségi fejlesztési program kidolgozásának szükségessége fogalmazódik meg.

Veszprém nagyvárosi szerepkörének erősítése, funkcióinak bővítése sem lehetséges a Székesfehérvárral való funkciómegosztás, a versenyhelyezeten túlmutató együttműködés nélkül. Indokolt a megyeszékhely fejlesztési pólusként való megjelölése és gazdasági terével együtt való fejlesztése. A megye további fejlődését is befolyásolni képes M8-as és kapcsolatrendszerének kiépítése is hatékony együttműködést tesz szükségessé az országos döntéshozó szerveken túlmenően Vas és Fejér megyével.

A Balaton térségi turisztikai fejlesztésben felmerül a Bakony térségével való együttműködés lehetősége, amely lehetővé tenné a balatoni sajátos programkínálatok bővítését, ugyanakkor hozzájárulhatna a megye belső perifériája fejlődéséhez.

A megyehatárok menti külső perifériák fejlesztése, a sajátosan hátrányos helyzetek csökkentése is az érintett megyék együttműködését igénylő terület. E vonatkozásban Zirc térségében Komárom-Esztergom, a Várpalotától északra fekvő terület vonatkozásában Fejér, a Devecser-től északra, észak-nyugatra fekvő térség vonatkozásában Vas, az északi megyehatáron fekvő területek vonatkozásában pedig Győr-Moson-Sopron megyével lehetséges és szükséges a fejlesztési együttműködés. Utóbbi esetben Győr erős potenciálja, vonzóhatása markánsan érvényesül, a győri munkahelyek és intézmények elérhetősége miatt a mikrotérség különbözik a megye fentiekben felsorolt többi külső perifériaterületeitől.

5. A 2030-ra megfogalmazott JÖVŐKÉP fő elemei

Vonzó, élhető és versenyképes térség kialakítása

A jövőképben megfogalmazottak elérése érdekében Veszprém megye és térségei fejlesztésében prioritást élvez a versenyképesség növelése, a térség gazdaságának az itt élők megélhetését segítő fejlesztése, valamint a megye lakossága életminősége javítása, „jól léte” biztosítása.

A „Nemzeti Fejlesztés 2020” dokumentumban hosszú távra (2030-ra) megfogalmazott négy, speciális területi és települési sajátosságok valamint a megyei érdekek messzemenő figyelembevételével épül be Veszprém megye fejlesztési célkitűzéseibe. Az országos szintű célkitűzések:

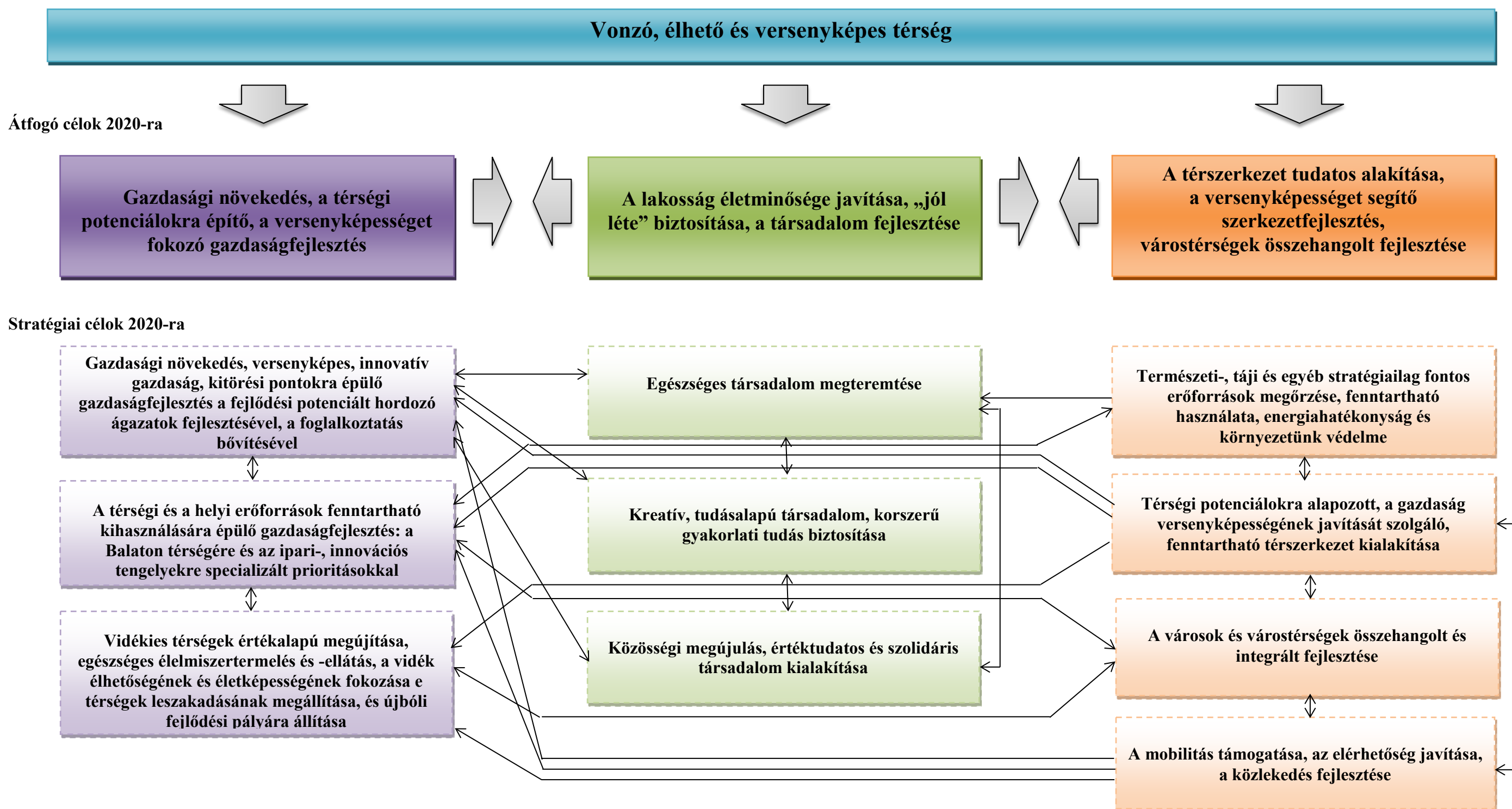
- Értéktermelő, foglalkoztatást biztosító gazdaság és növekedés feltételeinek biztosítása
- Népesedési fordulat, egészséges és megújuló társadalom elősegítése
- Természeti erőforrásaink fenntartható használata, az értékek megőrzése
- Térségi potenciálokra alapozott, fenntartható térszerkezet kialakítása

6. A területfejlesztési koncepció célrendszere 2020-ra

Jelen koncepciót megalapozó Veszprém megyei helyzetértékelés alapján, az ott felfeltárt változások és folyamatok elemzésével, a lehetséges forgatókönyvek átgondolásával az alábbi átfogó és stratégiai célok kitűzésével majd azok megvalósításával tartja lehetségesnek a jövőképből vázolt társadalmi, gazdasági és térszerkezeti „célállapot” elérését.

Veszprém megye fejlesztésének átfogó céljai, valamint azok elérését szolgáló stratégiai fejlesztési célkitűzések szorosan kapcsolódnak a „Nemzeti Fejlesztés 2020” dokumentumban meghatározott fenti országos célrendszerhez, mivel az országosan kitűzött célok elérése Veszprém megye érdekeit is jól szolgálják.

A jövőkép fő elemei 2030

Veszprém megye fejlesztésének átfogó céljai 2020-ig

1. Gazdasági növekedés, a térségi potenciálokra építő, a versenyképességet fokozó gazdaságfejlesztés

Az átfogó célként megjelölt életminőség emeléséhez nélkülözhetetlen a gazdasági alapok megerősítése, a megye gazdaságának fejlesztése (a különböző térségi potenciálok és sajátosságok figyelembevételével), a gazdasági növekedés támogatása, versenyképes, innovatív, a ki-törési pontokra épülő gazdaságfejlesztés, a megye és települései fejlesztésének gazdasági alapjainak megteremtése, a foglalkoztatás és a jövedelmek bővítésével a lakosság megélhetésének javítása, közvetve a megye térségi és települései népességmegtartó és népességvonzó képességének erősítése.

2. A lakosság életminősége javítása, „jól léte” biztosítása, a társadalom fejlesztése

Veszprém megye területfejlesztése csak akkor lehet eredményes és sikeres, ha az hozzájárul a megye településein élők életminősége javulásával, „jól létének” biztosításával. Az életminőség javításának célkitűzése ezért átfogja a koncepció egészét, az egészséges társadalom megteremtésétől a megélhetés feltételeinek javítását szolgáló gazdaságfejlesztésen, a szolgáltatások elérhetőségének javításán át a települési terek környezetminőségének javításáig.

3. A térszerkezet tudatos alakítása, versenyképességet segítő szerkezetfejlesztés, a várostérségek összehangolt fejlesztése

Veszprém megye fejlesztésének fontos feltétele az összehangoltan, harmonikusan és fenntarthatóan működő, a meglévő térszerkezet rendszerét építő módon hasznosító és a környező makroregionális kapcsolatokban aktívan részt vevő gazdasági, társadalmi és területi térszerkezet megteremtése, amelyben együttműködő, értékeket teremtő és védő partnerként vehet részt a megye minden térsége és települése. Ennek megteremtése átfogó fejlesztéspolitikai célkitűzés.

Az átfogó megyei célok átgondolt és célirányos fejlesztéssel, összehangolt beavatkozásokkal és széleskörű társadalmi együttműködéssel érhetők el. Veszprém megye fejlesztésének stratégiai célkitűzései az átfogó célok szolgálatában elsősorban azokra a területekre koncentrálnak, amelyek be-folyásolása megyei szinten is van lehetőség. A megyei területfejlesztési koncepció célrendszere kapcsolódik a nemzeti fejlesztési dokumentumokban foglalt az öntörkvésekhez is, amelyek a kis- és közepes vállalkozások fejlesztésével; a foglalkoztatás növelésével; az energiafüggetlenség megteremtésével, a népesedési fordulat elősegítésével, valamint a települések közötti integráció erősítésével kiemelten foglalkoznak. Veszprém megye ugyanakkor elkötelezett a természeti erőforrásainak és értékeinek védelmével, területének, gazdaságának és társadalmának érdekeivel egybeeső országos célok szolgálatában. A megye számíthat arra, hogy a „Nemzeti Fejlesztés 2020” dokumentumban megfogalmazott – az ország egészét alakítására irányuló – változások megvalósulnak és eredményesek lesznek. Ezzel kedvezőbbé válik az a gazdasági-, a társadalmi- és a szabályozási környezet, amelyben a megye fejlődése megvalósulhat. A megye arra is számíthat, hogy érdekeltségi rendszer országos szintű megváltoztatása a megyei célok teljesülését is elősegíti majd.

7. Veszprém megye fejlesztésének stratégiai céljai 2020-ig

1. „A gazdasági növekedés, a térségi potenciálokra építő, a versenyképességet fokozó gazdaságfejlesztés” átfogó cél elérését szolgáló stratégiai célok:

1.1. Gazdasági növekedés, versenyképes, innovatív gazdaság, kitörési pontokra épülő gazdaságfejlesztés a fejlődési potenciált hordozó ágazatok fejlesztésével, a foglalkoztatás bővítésével

1.2. A térségi és a helyi erőforrások fenntartható kihasználására épülő gazdaságfejlesztés: a Balaton térségére és az ipari-, innovációs tengelyekre specializált prioritásokkal

1.3. Vidéki térségek értékalapú megújítása, a vidék élhetőségének és életképességének fokozása e térségek leszakadásának megállítása, és újbóli fejlődési pályára állítása

2. A lakosság életminősége javítása, „jól léte” biztosítása, a társadalom fejlesztése átfogó cél elérését szolgáló stratégiai célok:

2.1. Egészséges társadalom megteremtése

- Az egészségügyi ellátás minőségének javítása az intézmények infrastruktúrájának fejlesztése, valamint az alap- és szakellátások minőségének emelése, elérhetőségének javítása révén, különös tekintettel a meglévő ellátások jövőbeli fenntartásának biztosítására

2.2. Kreatív, tudásalapú társadalom, korszerű gyakorlati tudás biztosítása

- A köznevelési és a felsőoktatási szféra infrastrukturális fejlesztése és a képzési színvonal javítása, hozzájárulva ezzel a megye gazdasági versenyképességének javításához

2.3. Közösségi megújulás, értéktudatos és szolidáris társadalom kialakítása

- A hátrányos helyzetűek életminőségének javítása, a szociális és társadalmi felzárkóztatás elősegítése a szociális szolgáltatások fejlesztése, valamint a család- és ifjúságügyi intézkedések támogatása révén, előtérbe helyezve az elmaradott, vagy leszakadó térségekben, településrészekben élő hátrányos helyzetűek számára szükséges sajátos igényeket
- A megye társadalmi környezetének javítása és a helyi életminőség, a települések élhetőségének fenntartása, erősítése a kultúrához és a sporthoz kapcsolódó minőségi fejlesztések, valamint a nemzetiségi és civil társadalmi kapcsolatok, közösségi programok támogatása révén
- A megye, a várostérségek és a központi helyek szolgáltató és ellátó szerepének növelése a humán kapacitások bővítése és minőségi fejlesztése révén, a helyi és térségi együttműködések támogatása, különös tekintettel a megye egészére

kiterjedő koordinatív feladatok ellátásának biztosítására és a megyehatáron átnyúló szolgáltatások elérhetőségének javítására

3. A térszerkezet tudatos alakítása, a versenyképességet segítő szerkezetfejlesztés, városrészek összehangolt fejlesztése átfogó cél elérését szolgáló stratégiai célok:

3.1. Természeti-, táji és egyéb stratégiaiilag fontos erőforrások megőrzése, fenntartható használata, energiahatékonyság és környezetünk védelme

3.2. Térségi potenciálokra alapozott, a gazdaság versenyképessége javítását szolgáló fenntartható térszerkezet kialakítása

3.3. A városok és városrészek összehangolt és integrált fejlesztése

3.4. A mobilitás támogatása, az elérhetőség javítása, a közlekedés fejlesztése

A stratégiai célok részletes kifejtése:

7.1. Gazdasági növekedés, versenyképes, innovatív gazdaság, kitorési pontokra épülő gazdaságfejlesztés a fejlődési potenciált hordozó ágazatok fejlesztésével, a foglalkoztatás bővítésével

Cél a fenntartható gazdasági növekedés, a kiszámítható, érték-, tudás- és munkaalapú, hozzáadott értéket növelő és közhasznokat eredményező gazdasági fejlődés és jövedelemtermelés biztosítása.

„A fejlesztéseket a lehető legnagyobb mértékben hazai erőforrásokra kell építeni: hazai alapanyagokra, nyersanyagokra, a meglévő értékekre, munkaerőre és tudásra, azaz adaptált vagy helyben alkotott kreatív innovációra.” („Nemzeti Fejlesztés 2020” munkaanyag)

Mint azt a „Nemzeti Fejlesztés 2020” munkaanyag is megállapítja, a szűkös hazai és a jelentősebb uniós forrásokat olyan kitorési pontokra célszerű összpontosítani, ahol esély van arra, hogy belátható időn belül globális vagy európai szinten is versenyképes, vagyis világszínvonalú termék vagy vállalat jöhet létre. Veszprém megyében az alábbi ágazatok tekinthetők e vonatkozásban.

A fejlődési potenciált hordozó – nemzetstratégiaileg kiemelt, perspektivikus - ágazatok közül Veszprém megyében az alábbi ágazatok fejlesztése ígéri a legerőteljesebb növekedést, a versenyképesség erősítését, az innováció eredményeinek hasznosulását, a foglalkoztatottság bővülését, ezért ezen ágazatok fejlődése feltételeinek biztosítása prioritást élvez:

A járműipar és a hozzá kapcsolódó gép- és elektronikai ipar (a Pannon Egyetem innovációs, kutató- fejlesztési munkájára is a lapozva), A JKA, Veszprém, Pécs és Zirc térségében. A járműipari klaszterhez tartozó kiegészítő (pld. az autóbelső kialakításhoz tartozó) ipari termelés és fejlesztés elsősorban Győr, másodsorban Esztergom autógyártásához kapcsolódva.

Ezen ágazat kiemelkedően fontos a megye gazdaságában, mivel nagyszámú beszállítót is foglalkoztat. A jövőben erre a tevékenységre sokkal nagyobb hangsúlyt kell helyezni, hiszen a cégek többségénél a külföldi beszállítók vannak túlsúlyban. Kiemelt cél a magyarországi beszállítók arányának növelése, amely jelentős mértékben elősegítené a megye kisvállalkozásainak fejlődését és munkahelyteremtést. Ezt állami ösztönzőkkel (célirányos pályázatokkal) is elő kell segíteni.

A vegyipar (azon belül kiemelten a műtrágya, a növényvédőszer és a gyógyszer alapanyag termelés) és az ehhez kapcsolódó fejlesztések támogatása a környezetvédelmi követelmények szigorú érvényesítésével Balatonfüzfő és Pétfürdő térségében.

A turizmus kiemelkedő jelentőségű Veszprém megye gazdaságában kiemelten a megye Balaton üdülőkörzethez tartozó térségekben, a balatoni turisztikai kínálatot bővítő és kiegészítő módon a Bakony és a Bakonyalja településeiben, Veszprémben, a Somló térségében, kiegészítő jelleggel pedig – foglalkoztatást és megélhetési lehetőséget bővítő módon – a megye vidéki térségei sajátos és egyedi helyi turisztikai potenciállal rendelkező településeiben (térségi programkínálatra szervezve)

Az élelmiszer-feldolgozó ipar fejlesztése a helyben termelt egészséges élelmiszereknek helyben, illetve a térségben történő feldolgozottságával, a hozzáadott érték helyben tartása érdekében. Minden termék vonakozásban támogatott a teljes terméklánc térségi érdekű alakítása. Az élelmiszer-feldolgozó iparon belül kiemelt a húsipar fejlesztése a „pápai hús” termék márkájának növelése.

Az építőanyag-ipar fejlesztése, (elsősorban az exportképes cserép-, szigetelőanyag- és burkolóanyag gyártás) kapacitásainak bővítése.

A környezetipar, ezen belül elsősorban a hulladékok újrahasznosításához valamint az alternatív energiahordozók hasznosításához kapcsolódó termékek fejlesztése és a azok előállításának bővítése (elsősorban Veszprém, Pápa és Tapolca térségében)

Prioritást élvez a fenti ágazatokba való beruházások és vállalkozásfejlesztések támogatása az erőforrás-hatékonyság, a fenntarthatóság és a környezetvédelmi szempontok érvényesítése mellett.

Az országosan is stratégiai jelentőségű ágazatokon túlmenően Veszprém megye egyes térségeiben stratégiai jelentőségű:

Az alumíniumipar fejlesztése, ezen iparágban kialakult - egymásra épülő – gazdasági vertikum fejlesztése (Ajka és Várpalota térségében) a bányászat fenntartása (Zirc térségében) a környezetvédelmi követelmények fokozott érvényesítésével.

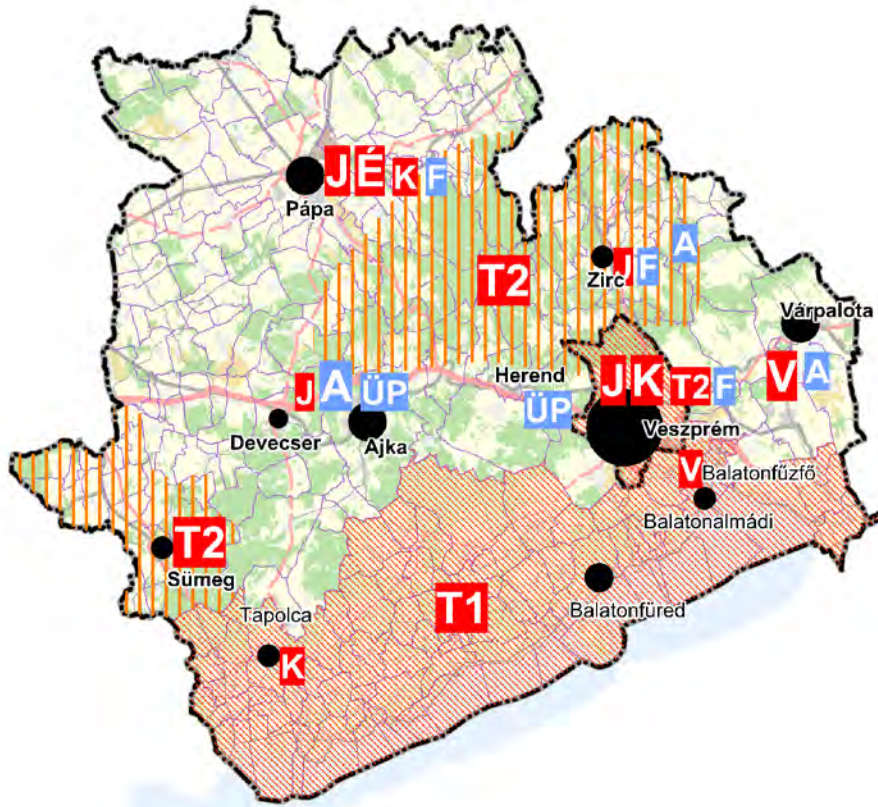
Az üveg és porcelánipar a hungarikumok és az egyedi gyártási eljárással készülő exportképes termékcsoportok bővítésével, a térségben meglévő termelési munkakultúra és sajátos tudás kihasználásával (Ajka és Herend térségében).

A faipar és bútorgyártás a magas erdőállományra és a kialakult munkakultúrára, mint helyi erőforrásokra alapozva (Veszprém, Pápa és Zirc térségében).

Megyei szinten is prioritást élvez a kis- és középvállalkozások, családi gazdaságok helyzetbe hozása, a biztonságos élelmiszerellátás biztosítása és a helyi gazdaság megerősítésével a helyi közösségek autonóm, önfenntartó, öngondoskodó erejének a helyreállítása elsősorban a megye vidéki térségeiben.

Fenti ágazatok fejlődését is elősegítik azok az – országos szinten előirányzott (a piaci viszonyok alakítására, a szabályozási környezet, az érdekeltiségi és az ösztönző rendszer céltudatos át alakítására vonatkozó) - tervezett változtatások, amelyek az újraindítást, a kreatív és innovatív termékfejlesztést, a helyi gazdaság fejlesztését, a KKV-k megerősítését, a helyi gazdaságok megerősítését szolgálják.

Veszprém megye fejlődési potenciált hordozó ágazatai fejlesztési célterületei

	Foglalkoztató és gazdaságszervező központok		A turizmus elsődleges és másodlagos célterületei
	Balaton üdülőkörzet kibővített területe		Környezetipar
	A turizmus másodlagos célterületei		Élelmiszeripar
<u>Országos stratégiának tekintett ágazatok fejlesztésének célterületei</u>			
	Járműipar és kapcsolódó gép- és elektronikai ipar		Alumíniumipar
	Vegyipar		Üveg- és porcelánipar
			Faipar, bútorgyártás
		<u>A megye egyes térségeiben stratégiai ágazatok fejlesztésének célterületei</u>	

A gazdasági fejlettséghez, a munkavállalók képességeihez igazodó társadalmilag elfogadott jövedelmeket biztosító foglalkoztatás bővítése az itt élő népesség biztonságosabb megélhetése, a szociális feszültségek csökkentése érdekében.

„Hazánk versenyképességének erősítéséhez és gazdasági felzárkózásához elengedhetetlen a rendkívül alacsony foglalkoztatási rátánk felemelése 75%-ra. Ezt minél nagyobb arányban magas hozzáadott értékű munkahelyek teremtésével kell, hogy megoldódjon.” (Nemzeti Fejlesztés 2020)

A foglalkoztatottak arányának országosan kitűzött 75%-ra növelése Veszprém megye gazdaságát és társadalmát is nagy kihívás elé állítja tekintettel arra, hogy 2011-ben a 15-64 éves magyar népesség egészének foglalkoztatottsági rátája 55,4% volt. Veszprém megyében a 15-74 éves népesség foglalkoztatási aránya pedig 52,2% (3,6%-al magasabb, mint a megyék Budapest nélküli aránya). Ez a célkitűzés Veszprém megyében is csak az országos programokhoz kapcsolódó fejlesztésekkel, a térségi gazdaság erősítésével, a foglalkoztatottak körének jelentős emelésével oldható meg. Ehhez a gazdaság dinamikus fejlődésén túl a népesség mentális és fizikai állapotának javítására, a piaci szükségletekhez igazodó képzésre és szakképzésre is szükség.

A foglalkoztatottság bővítése érdekében szükséges:

- Az egészség megőrzését és helyreállítását segítő helyi programok támogatása,
- Az erősen munkaintenzív ágazatok (a mezőgazdaság, az ölfrastrukturális építőipar) támogatása elsősorban a megye vidéki, a városi foglalkoztató központoktól távol eső térségeiben,
- A több foglalkoztatott alkalmazását jelentő, magasabb foglalkoztatottságot biztosító ipari és szolgáltató fejlesztések letelepítésének megyei, térségi és települési szintű támogatása,
- A munkaerőpiacról kiszorult, jellemzően az alacsony végzettségűeknek, vagy más szempontból hátrányos helyzetűeknek a munka világába való visszavezetését segítő térségi és helyi programok kialakítása (kiemelten Veszprém és Vas, illetve Zala megye határszéli településeiben valamint a belső periféria által érintett településekben)
- Atipikus foglalkoztatási formák megerősítése: részmunkaidős foglalkoztatás, távmunka, bedolgozói rendszer alkalmazásának kiterjesztése, a kisgyerekes szülők és a nyugdíjasok foglalkoztatási lehetőségeinek bővítése,
- Az élethosszig tartó tanulás feltételei biztosítása, ezzel a munkaerő-piaci kereslet változásaihoz jobban alkalmazkodni tudó képességek megszerzésének elősegítése,
- A munkaerő képzettségének növelése, a helyi gazdaság munkaerőigényéhez igazodó szakképzés biztosítása, illetve a munkakultúra javítása,
- A foglalkoztatásban meghatározó jelentőségű kis és középvállalkozások erősítése.
- Az önfoglalkoztatás támogatása,
- A szociális foglalkoztatásban településenként rejlő lehetőségek kihasználása.

7.2. A térségi és a helyi erőforrások fenntartható kihasználására épülő gazdaságfejlesztés: a Balaton térségére és az ipari-, innovációs tengelyekre specializált prioritásokkal

Veszprém megye Balaton üdülőkörzet részét képező térségeinek fejlesztése

Mivel a Balaton Régióra 2007-ben kidolgozott és a Térségi Fejlesztési Tanács által elfogadott hosszú távú területfejlesztési koncepció jól szolgálja az üdülőkörzet területéhez tartozó Veszprém megyei térségek fejlesztését, ezért Veszprém megye új területfejlesztési koncepciója a Balaton vonatkozásában integrálja a koncepció célrendszerét.

A Somogy-, Zala- és Veszprém megyéhez tartozó Balaton Régió fejlesztésének deklarált célja, hogy a természetesség és a magas életminőség közép-európai mintarégiója legyen.

Válljon ez a több megyére kiterjedő, összehangolt tervezést és fejlesztést igénylő térség a környező táj egyedülálló természeti és kulturális adottságaira építve, európai szinten igényes, exkluzív vonzó lakó-, üdülő-, és munkakörnyezetté.

A koncepció jövőképe szerint „a Balaton Régió állandó és ideiglenes lakói számára a legvonzóbb életminőséget nyújtja; magas minőségű természeti értékekkel és épített környezettel rendelkezik, környezeti állapota stabilizálódik, Közép-Európa legnagyobb tava a Balaton és a környező táj egyedülálló természeti és kulturális adottságai, mint nemzeti közkinccs megőrzése felett hűen őrködik; európai szinten modellértékű, egységes fenntartható területi rendszert alkot, önálló fejlesztési egységként kezelt és saját, partnerségen alapuló területi irányítással rendelkezik; megteremti saját potenciálját a külső gazdasági, környezeti folyamatokhoz való alkalmazkodás céljából.

- Csökken a térség kiszolgáltatottsága a globális éghajlat-változási folyamattal, valamint a hazai és nemzetközi fejlesztési források elérhetőségével szemben;
- környezeti és táji értékek fenntarthatósága mellett jelentős hazai és külföldi idegenforgalommal rendelkezik,
- a szabadidő eltöltésnek, az élménykeresésnek és az egészséges életvitelnek a legvonzóbb magyarországi térsége, miközben különböző területeit izgalmas sokféleség jellemzi; gyógyító térség,
- kialakul a gyógyító Balaton képe ahol a tó és a gyógy-, termálvizek, a mikroklíma, a helyben megtermelt gyógyító és éltető termékek, valamint a szabadidő aktív eltöltését segítő szolgáltatások egész évben várják a látogatókat és gyógyítják, frissítik a régióban élőket;
- táji, természeti adottságokra és kultúrtörténeti hagyományokra épülő („Balaton márka”), a helyi környezeti feltételekhez igazodó versenyképes gazdasággal rendelkezik;
- a helyi szereplők együttműködése révén a régióban megtermelt jövedelmek lehető legnagyobb része a térségen belül marad, a térség szereplőit gazdagítja;
- a modern XXI. századi innovatív, tudás alapú gazdasági ágak, szolgáltatások és intézmények térségi jelenléte megerősödik;
- az információs társadalom legújabb vívmányai a régióban kiemelkedően elterjedtek, és alkalmazásuk megjelent a gazdasági és társadalmi életben, a környezeti alrendszer irányításában, és a régió egységes monitoring rendszerében;
- az aktív korú lakosság minden rétege és a fiatalok számára megteremti az esélyt a munkavállalásra, a régióban az állandó lakosság egyre nagyobb részének biztosított az egészségvesztés munkavállalása;
- nincsenek a régió belüli jelentős területi társadalmi-gazdasági különbségek, a multikulturális és erősen érdektagolt helyi társadalom konfliktusai jól kezeltek;
- regionális és térségi szinten együttműködő földrajzi, társadalmi és kulturális egység mely határozott és tényleges térség-szervezési erőt felmutatni képes balatoni azonosságtudattal bír”.

A Balaton térség fejlesztése irányában konszenzus van a központi kormányzat és az érintett megyék között. Ezt jelzi, hogy az Országos Fejlesztési Koncepció és az Országos

Területfejlesztési Koncepció tervezete is figyelembe veszi a Balaton térségére korábban közösen megfogalmazott célokat és irányokat. A Balaton térség egészének területfejlesztési koncepciójában elfogadott átfogó fejlesztési célja pedig összhangban van Veszprém megye fejlesztésének célkitűzésével is:

„A helyi társadalom életminőségének javítása érdekében a Balaton térség versenyképességének javítása a fenntartható fejlődés elveinek érvényesítésével.”

E cél elérése érdekében a térségi koncepcióban kitűzött célok is egybeesnek Veszprém megye fejlesztéspolitikai célkitűzéseivel, így a Balaton térség fejlesztése integrálódik a megye fejlesztésébe. A turizmus fejlesztése a Balaton térségében sem különíthető el a térség egészének – a 2007 évi koncepció szerint is megfogalmazott – átfogó fejlesztéstől, amelynek specifikus céljai az alábbiak voltak:

„A vállalkozások versenyképességének javítása érdekében

A foglalkoztatás bővítése és a vállalkozások jövedelem termelőképeségének javítása, ezen belül is:

- az állandó lakosok egész éves foglalkoztatásának bővítése, a turizmus megújítása mellett a vállalkozások modernizációjának ösztönzése; építve a régió természetföldrajzi, táji adottságokra, hagyományos gazdasági ágazatokra (pl. mezőgazdaság, turizmust kiszolgáló szolgáltatások);
- új, magas hozzáadott értéket előállító gazdasági tevékenységek megtelepítése;
- a turizusból származó jövedelmek növelése és a régión belül a turizmus tér- és időbeli szétterítése;
- a régió közlekedési elérhetőségének javítása;
- a munkaerő kínálatának a foglalkoztatási igényekhez való igazítása;
- a modern információ-kommunikációs eszközöknek való hozzáférhetőség és a vállalkozások minél szélesebb körben való elterjesztése;
- a vállalkozások éghajlatváltozáshoz történő alkalmazkodási kapacitásának erősítése,
- a közügyekkel, közszolgáltatásokkal, vállalkozásfejlesztéssel foglalkozó intézmények szervezeti megújulása;

Környezet minőségének javítása érdekében

A táji és természeti értékek helyreállítása, valamint ezen értékekre építő gazdaság fejlesztés és a települési környezet minőségének javítása;

- a stabil környezeti állapot elérése, alkalmazkodás az éghajlatváltozás okozta újabb kihívásokhoz;
- a balatoni tájak értékeinek védelme és erőforrásaik fenntartható hasznosítása, kockázat-megelőzés;
- az életminőség javítása szempontjából meghatározó a települési környezet fejlesztése, zsúfolt területhasználat oldása;
- a táji értékek és a kulturális örökség fenntartható hasznosítására építő gazdasági tevékenységek és szolgáltatások fejlesztése.

Területi és társadalmi kohézió érdekében

- A parttól távolabbi településeken a foglalkoztatás bővítése és a gazdaság, ezen belül a turizmus fejlesztése;
- A térségi szereplők (önkormányzatok, intézmények, vállalkozások, civilek) közti együttműködések ösztönzése és a regionális identitás erősítése.

Életminőség javítása

- Balaton-térség versenyképességének javítása a fenntartható fejlődés elveinek érvényesítésével
- Vállalkozások versenyképességének javítása
- Egész éves foglalkoztatás bővítése és a vállalkozások jövedelemtermelő képességének javítása
- **Egészségügy területén a szakmai feladatok kapacitások visszaállítása és a piaci igényekre szabott komplex egészségügyi turisztikai szolgáltatások fejlesztése szükséges.**

A Balaton térségéhez kapcsolódóan **a Balaton-felvidék és a Bakony térsége összehangolt fejlesztése valamint Veszprém megyei jogú városnak az üdülőkörzetbe integrálása** támogatott Veszprém megyében, mivel e térségek bővítik és sajátos kínálatokkal egészítik ki a Balaton térségi turisztikai kínálatát, hozzájárulnak a megyeszékhely, illetve Bakony és a Bakonyalja településeinek fejlődéséhez, a térség népességmegtartó képessége növeléséhez.

E célok elérése érdekében támogatott:

- Veszprém megyei jogú városnak az üdülőkörzet területéhez kapcsolása
- a Balaton parti sáv, a Balaton-felvidék és a Bakony térsége összehangolt tervezése, illetve a fejlesztések összehangolása, az összehangolást biztosító szervezeti rendszerek erősítése,
- közös, egymást kiegészítő turisztikai kínálat kialakítása, amely a Balaton térségében hozzájárul a szezonális csökkenéséhez, új vendégkör térségbe vonzásához,
- a kultúra (ezen belül kiemelten a helyi kultúra) szerepének erősítése a turisztikai kínálat bővítésében,
- a speciális helyi és térségi termékek előállításának, helyi termékláncba való integrálásának támogatása,
- a falusi turizmus igényes szálláshelyeinek bővítése, a meglévő szálláshelyek vonatkozásában a szolgáltatás minőségének javítását, a térség vonzerejét növelő fejlesztések támogatása,
- a Balaton-felvidék és a Bakony közötti közúti közlekedés feltételeinek javítása,
- a balatoni regionális szerepkörű kerékpárhálózatra ráhordó, ahhoz kapcsolódó *(jellemzően ÉD-i irányú)* térségi kerékpárhálózat fejlesztése (részben új kerékpárutak építésével, na gyobb részben a ki sebb formájú alsórendű közúthálózaton a kerékpározás lehetőségének és biztonságának növelésével, a kerékpáros turizmust segítő szolgáltató infrastruktúra fejlesztésével,
- az egyházi turizmus fejlesztésével, a térség sokszínű egyházi emlékeit felfűző *(hálózatba szervező)* zarándokút rendszer kialakításával, kiépítésével, a szolgáltató infrastruktúra fejlesztésével,
- a térség átjárhatóságát *(az egyes attrakciók és szolgáltatások elérhetőségét javító)* közlekedéshálózat fejlesztés támogatása a 4 és 5 számjegyű mellékutak kötelező műszaki paramétereitől elmaradó *(kiterőssel egysávos)* útkapcsolatok kialakításával, *(ebben a helyi önkormányzatok szerepvállalásának növelésével.)*,
- a lovas turizmust szolgáló fejlesztések támogatása,
- a vadászturizmus fejlesztéséhez szükséges minőségi szálláshelyfejlesztés támogatása,
- csillagászati turizmus, geoturisztika lehetőségeinek kihasználása,
- a jelzett gyalogutak *(turistautak)* hálózatának bővítése,

- a g yalogos köz lekedés bi ztonságának é s kul turáltságának bi ztosítása a vi déki települések b elterületein (a j árdahálózat f ejlesztésével) a v endégfogadásra alkalmas települési környezet kialakítása.

A megyei gazdaság erősítését és fejlesztését szolgáló térségileg specializált célkitűzések:

Veszprém „ high t ech” k özponttá, e cél ra k ijelölt t erületének p edig vállalkozói tudásparkká fejlesztése a Pannon Egyetem valamint a városban és a megyében működő innovatív vállalkozások kutatás-fejlesztési tevékenységének bázisán. A High-tech központon (vállalkozói és tudásparkon) belül támogatott:

- az innovatív, magas K+F igényű gazdasági tevékenységek ösztönzése, ezen nagyvállalatok technológiai és tudományos parkba való koncentrációja.
- vállalkozások, beruházások vonzása.
- helyi vállalkozások fejlesztése.
- gazdaságfejlesztéshez szükséges infrastruktúra fejlesztése.
- vállalkozásbarát környezet kialakítása.

A Székesfehérvár – Várpalota – Veszprém – Ajka ipari- és innovációs tengely erősítése Veszprém térségében a kutatási-, innovációs potenciál erősítésével a magas hozzáadott értéket adó ágazatok fejlesztésével, vállalkozásfejlesztési zóna kijelölése, fejlődésének támogatása.

Ennek az ipari és innovációs tengelynek Veszprém megyén belüli két vége - *Várpalota és Ajka térsége* - egyúttal az i pari s zerkezetváltás és az ú jraiparosítás k iemelt célterülete is.

E térségekben támogatott:

- a szerkezetátalakításhoz szükséges termelőeszközök, üzemépületek átalakítása, kifejezetten a meglévő iparterületeken, barnamezős ingatlanokon.
- az új szükségletekhez igazodó át- illetve továbbképzések.
- a kapcsolódó műszaki in frastruktúra f ejlesztése (pl. i nfokommunikációs, környezetbiztonsági, logisztikai, közösségi közlekedési fejlesztések).
- az új ágazatok piacra jutásának és tartósan kedvező piaci pozíciójuk megszerzésének elősegítése (pl. szabadalmak, termékminősítések megszerzésének segítése).
- **rugalmas, az ipari parkok működéséhez hasonló komplex szolgáltatásokat nyújtó innovációs szolgáltató-házak és iparterület-menedzsment kialakítása az érintett településeken.**

Veszprém – Zirc – Győr gazdasági tengely vasúti kapcsolatra al apozott f ejlesztése, Veszprém és Győr járműipari együttműködésének bővítése, Veszprém gazdasági szerepének térségi erősítése érdekében.

Pápa – Győr gazdasági kapcsolatrendszerének erősítése elsősorban a járműipari klaszter támogatása és kibővítése,

A megye Ipari Parkjai fejlesztése, a parkok által nyújtott szolgáltatások bővítése, új megyeközponti Ipari Park létesítése Veszprémben.

Inkubátorházak létrejöttének és szolgáltatásainak támogatása a foglalkoztatási központokban, a megyei városok önkormányzataiban a mikro- és kis- vállalkozások megerősödésének elősegítése érdekében. Vállalkozások körének bővítése, a vállalkozások fejlődését és eredményes tevékenységét segítő megoldások támogatása.

Az innováció terjedésének támogatása a kutatás-fejlesztés eredményeinek mielőbbi alkalmazásának elősegítése Veszprém megyei jogú város, a Pannon Egyetem valamint a Veszprém megyei Kereskedelmi és Iparkamara együttműködésében, a kis és középvállalkozások innovációs potenciáljának erősítése érdekében.

A történelmi borvidékhez tartozó Somló (Tájvédelmi Körzet) és környéke fejlesztése a megye vidéki térségei gazdaságának megerősítése, valamint az egyedi értékek és sajátosságok megőrzése és fejlesztése érdekében

7.3. Vidéki térségek életképesítésének és vidéki gazdaságfejlesztésének megvalósítása, a vidéki gazdaság életképességének fokozása és a vidéki gazdaság leépítésének megállítása, és újabb fejlődési pályára állítása

„Magyarország alapvetően vidéki típusú ország, valamennyi vidéki térségi lehatárolás (pl. OECD) szerint a ország területének túlnyomó többsége vidéki térségnek minősül tájhasználatában, gazdaságában és népességi jellemzőiben. Az elmúlt évtizedek tendenciái hazánkban – összhangban az agrár- és élelmiszeripar szerepváltásával – a vidéki térségek leértékelődéséhez vezettek. Számos vidéki térségünk válságba került, népessége elvándorol vagy elöregszik, a mezőgazdaság és élelmiszer-feldolgozás népességeltartó képessége alacsony, és ennek szerepét a gazdasági diverzifikáció egyelőre nem tudta pótolni. Átfogó vidékpolitikai fordulatra van szükség a város-vidéki kapcsolatok megújításával, a falvak, tanyák gazdasági létalapjának megerősítésével, a vidéki értékjellegének felismerésével.” (Nemzeti Fejlesztés 2020)

A vidékpolitika akkor hatékony, ha – sajátosságait megőrzi, de – integrálódik a területfejlesztési politikába. A vidékpolitika funkciója a vidéki térségek fenntartható fejlődésének biztosítása, melynek elemei:

- A táj, a természeti értékek és erőforrások védelme és fenntartható használata, az ökoszisztéma szolgáltatások megőrzése, a környezetminőség javítása.
- Egészséges és biztonságos élelmiszer előállítás és –ellátás.
- Megélhetés, kedvező életfeltételek és életminőség biztosítása a vidéki népesség számára.

(Országos) Vidékpolitikai jövőkép

Gazdasági funkciójukban megerősödött, a működő helyi gazdaságra, benne az európai többfunkciós, ökoszociális funkciókat (tájfenntartás, természeti erőforrások és biodiverzitás megőrzése, népességmegtartás és foglalkoztatás) teljesítő, jó minőségű, egészséges élelmiszereket előállító mezőgazdaságra és azzal szoros kapcsolatban lévő élelmiszerfeldolgozásra, épülő, közösségeiben megújult, perspektívát nyújtó, minőségi életfeltételeket biztosító vidéki települések és térségek.

Átfogó (országos) vidékpolitikai célkitűzések Veszprém megyére is érvényes elemei

- Város-vidék kapcsolatok megújítása a kölcsönös együttműködésre, előnyökre alapozva.
- Vidéki települések, falvak fejlesztése, gazdasági létalapjuk megerősítése.
- Vidéki gazdaság, kiemelten az agrár- és élelmiszeripar helyi gazdaságfejlesztésbe illeszkedő fejlesztése, erősítése, foglalkoztatási szerepének növelése, helyi gazdaságfejlesztése.
- Általános jellemzők által kijelölt vidéki térségek fejlesztése.
- Speciális társadalmi, környezeti problémák, a dotságok alapján kijelölt vidéki térségek fejlesztése.
- Jelentős társadalmi hátrányokkal, problémákkal rendelkező vidéki térségek felzárkóztatása.

- Helyi, térségi vidékfejlesztési együttműködések erősítése.

Falumegújítás/megújulás – a vidék újjászületése

A fenntartható mezőgazdaság szerepének erősítése mellett azon települések esetében, ahol a mezőgazdaságnak korlátozott lehetőségei vannak, olyan funkcióváltásra van szükség, melyek új távlatokat nyithatnak meg a település fejlődésében. A rekreációs, a lakó, az ökológiai, és az ipari szerepkörű falvak, (vagy ezen funkcióknak az adottságokhoz illesztett kombinációja) fontos kitérési pontként szolgálhat a vidéki települések esetében:

Az ország településhálózatának mintegy harmada, Veszprém megye településhálózatának viszont közel fele (46%-a) 500 főnél kisebb lélekszámú aprófalvú. Veszprém megye fejlesztésében ezért megkülönböztetett jelentősége van az aprófalvak megőrzésének, népességmegtartó képességük – *közvetve pedig tájfenntartó képességük* – növelésének.

Az alacsony lélekszámú aprófalvak társadalma kiemelten sérülékeny. Többségüket rendkívül kedvezőtlen demográfiai és társadalmi folyamatok jellemzik, amely a gazdasági teljesítményükre is negatív hatással van. A demográfiai és társadalmi problémák halmozottan jelentkeznek az aprófalvak esetében, amelyek földrajzilag és gazdaságilag is perifériális térségben, a gazdasági centrumoktól relatíve távol találhatók. Számos aprófalvú külső közlekedési, elérhetőségi nehézségekkel, amely a munkába és iskolába járást is ellehetetleníti. A társadalmi és infrastrukturális problémák következtében a térség települései különösen ki vannak téve a klímaváltozás negatív hatásainak.

Aprófalvas térségek fejlesztésének fő elemei

- A napi munkába járás, ingázás igényeihez maximálisan illeszkedő akadálymentes és fenntartható közösségi közlekedést fejlesztése.
- Az aprófalvak gazdasági létalaját biztosító gazdasági tevékenységek fejlesztése.
- A szociális gazdaság kialakulásának, tartós és fenntartható működésének ösztönzése.
- A helyi népesség szociális, egészségügyi, adminisztrációs igényeinek minél kevesebb utazással történő kielégítése, rendszeres mozgó szolgáltató rendszerek kiépítésének támogatása.
- A klímaváltozás elleni védekezés elősegítése az egészségügyi szolgáltatások fejlesztésével és az agrárium átalakításával (pl. szárazságtűrő növények elterjesztés)
- A helyi tehetséges fiatalok mentorálása. Hosszú távú programmal segíteni szükséges őket tanítgatásuk és elhelyezkedésük során. Helyben maradási és letelepedési segítő programokkal az értelmiség helyben maradásának segítése.
- Helyi közösségek kialakulásának, fejlesztési programjaik közös kioldozásának segítése.
- Az aprófalvak falusi turizmushoz, öko- és aktív turizmushoz kapcsolódó infrastruktúrájának és a kapcsolódó szolgáltatások kínálatának térségileg összehangolt fejlesztése.

Vidékefejlesztés, a mezőgazdaság fejlesztése, a helyi termékek termesztése, a helyi élelmiszer-feldolgozás, mezőgazdasági termékutak

A „Nemzeti Fejlesztés 2020” **vidékefejlesztés** terén az alábbiakat határozza meg (csak a Veszprém megye esetében is releváns megállapítások):

Fejlesztéspolitikai feladatok (2014-2020),

- Vidéki foglalkoztatás növelése.

- Város-vidék kapcsolatok helyreállítása.
- A vidék gazdaságának több lábra állítása, helyi, térségi gazdasági autonómia erősítése. Gazdaságfejlesztési műhelyek, szervezet- és kapcsolatrendszer kialakítása, erősítése.
- A helyi termelés, feldolgozás és fogyasztás összehangolása, a gazdasági tevékenységek, tevékenységek, tevékenységek térségen belül tartása.
- A vidéki népesség egészségügyi ellátásának fejlesztése.
- A vidéki települések, falvak közösségi szolgáltatásainak erősítése
- A vidéki települések infrastrukturális fejlesztése, elérhetőség-javítás.
- A vidék kulturális és épített örökségének megőrzése, helyreállítása, fenntartható fejlesztése, a turizmusba való bekapcsolása.
- A vidékfejlesztés szellemi, szemléleti, kulturális megalapozása, tudásátadás.
- A vidékfejlesztés képzési, szakmai bázisainak kialakítása, erősítése.
- Fontos a helyi termelés, feldolgozás és értékesítés összehangolására ösztönző rendszer kidolgozása. Lényeges a helyben termelt áruk és szolgáltatások helyi értékesítése adóvonzatainak átgondolása, erős csökkentése, esetleg adómentessé tétele, továbbá a bürokrácia terheinek mérséklése.
- A civil szervezetek és az önkormányzatok kapcsolatainak erősítése, feladatátvállalások ösztönzése.
- A föld és birtokpolitika rendezése.
- A vidékfejlesztés támogatási rendszerének összehangolása (hazai és EU-s források), hogy a lehető legjobb szinergiák egymást erősítsék.

Az „Nemzeti Fejlesztés 2020” munkaanyag agrárgazdaság terén az alábbiakat határozza meg (csak a Veszprém megye esetében is releváns megállapítások):

Fejlesztéspolitikai feladatok (2014-2020)

- A termőföldvagyron védelme, a hazai földtulajdon szerzés és használat elősegítése az uniós szabályozással összhangban lévő eszközökkel.
- Az állam kezelésében lévő nemzeti földvagyron nemzetstratégiai célokat, közérdeket szolgáló felhasználása. A fiatalok gazdálkodóvá válásának, a helyben lakó gazdálkodók földhöz jutásának segítése.
- A termőföld-kivonások korlátozása, a felhagyott területek újrahasznoztása.
- A természeti erőforrásokat és a biodiverzitást megőrző, a termőhelyi adottságokra építő területhasználat, termelési szerkezet és agrotechnika.
- Magasabb hozzáadott értéket előállító és nagyobb foglalkoztatást biztosító ágazatokra és gazdálkodási formákra épülő termelési szerkezet kialakítása.
- A növénytermesztés-állattenyésztés egyensúlyának helyreállítása.
- Kertészetek korszerűsítése, támogatása.
- A fenntarthatóság követelményeit teljesítő, a foglalkoztatást biztosító gazdálkodási formák, családi gazdaságok és társulásaik segítése. A középbirtokok szerepének a megerősítése, átlátható üzemszerkezeti szabályozás.
- A több lábon álló és az ökológiai gazdálkodás erősítése, GMO-mentes mezőgazdaság fenntartása.
- Az erdők egészségi állapotának megőrzése, az erdőtelepítések ütemének növelése a Nemzeti Erdőprogramban meghatározott 27%-os erdőszültség érdekében, elsősorban az őshonos, illetve az adott erdészeti tájba illeszkedő fajok alkalmazásával. Őshonos fafajokból álló természetes vagy a természeteshez közel álló erdőtársulások megőrzése, területüknek a termőhelyi tényezők függvényében történő növelése.
- Az erdők környezeti, gazdasági és szociális szolgáltatásainak hosszú távon való biztosítása többcélú, tartamos (fenntartható) erdőgazdálkodással. A fenntartható gazdálkodáshoz fűződő társadalmi érdekek és a tulajdonosi, ill. a gazdálkodói érdekek közötti összhang megteremtése.
- Halászat támogatása, halászatra épülő feldolgozás erősítése.

A „Nemzeti Fejlesztés 2020” az élelmiszer-gazdaság, élelmiszeripar terén az alábbiakat határozza meg (csak a Veszprém megye esetében is releváns megállapítások):

Fejlesztéspolitikai feladatok (2014-2020)

- Jó minőségű, egészséges és biztonságos élelmiszerek előállítás.
- Az élelmiszerlánc rövidítése, élelmiszer-önellátás, belső piacok visszaszerzése, fogyasztói tudatosság növelése.
- Az élelmiszer-előállítás és -kereskedelmi irányának megváltoztatása a helyi-regionális-országos értékesítés-export rangsor alapján haladva.
- A termékek hozzáadott értékének és exportjuknak növelése.

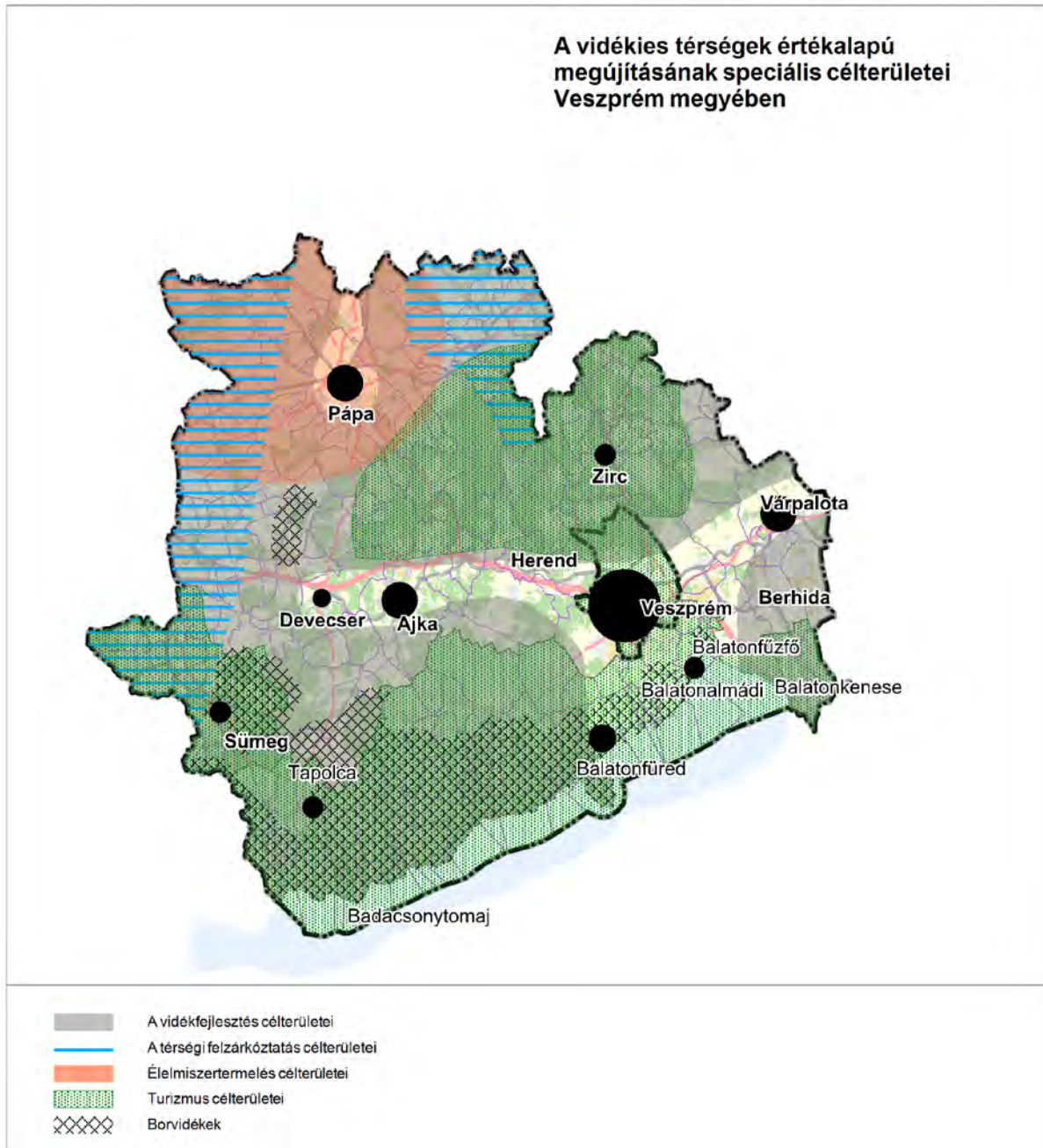
- Feldolgozóipari kapacitások megőrzése, bővítése. Helyi feldolgozás erősítése.
- Az élelmiszerbiztonság magas szintű megteremtése és fenntarthatósága.

A Nemzeti Vidékstratégia 2020-évi stratégiai területe az Agrár és Élelmiszergazdaság, amely az alábbi területeket öleli fel:

- Fenntartható agrárszerkezet és-termeléspolitika
 - Ökológiai gazdálkodás
 - Génmegőrzési program
 - Táj-, és agrár környezet gazdálkodás
 - Lovasprogram
 - „Kert-Magyarország” kertészeti program
 - Szántóföldi növénytermesztés
 - Gyepgazdálkodás
 - Erdőprogram
 - Halgazdálkodás
 - Vadgazdálkodás
- Hozzáadott érték növelés, biztonságos élelmiszerellátás, biztonságos piac
 - Élelmiszerfeldolgozás
 - Ellenőrzött élelmiszerlánc program
 - „Egészséges helyi terméket a közétkeztetésbe” program
 - Agrármarketing, bel- és külpia program
- Helyi gazdaságfejlesztés
 - Helyi termék, helyi piac, közvetlen értékesítés
 - Helyi energia termelés és ellátás
 - Vidéki turizmus, falusi vendéglátás
 - Kézműves program
 - Szövetkezés fejlesztés program
 - Helyi vállalkozásfejlesztés, szociális gazdaság program
 - Szociális földprogram
- Vidéki szellemi és fizikai infrastruktúra, életképes vidéki települések, helyi közösségek
 - Képzés, szakoktatás
 - Fogyasztói szemléletformálás
 - Népfőiskola programok
 - Modellgazdaságok, tájközpontok, agrár szaktanácsadás
 - Kutatási- fejlesztési innováció program
 - Falufejlesztés, vidéki értékhatár és örökség program

A vidékfejlesztésben a LEADER program és a LEADER Helyi Akciócsoportok integráló szerepet töltenek be helyi szinten, és szerepük a vidékfejlesztési források elosztásában is megkerülhetetlen.

A Nemzeti Vidékstratégiához kapcsolódva, a vidékfejlesztési célokat a területfejlesztés átfogó cél rendszerébe illesztve Veszprém megye legfontosabb célkitűzései: vidékies térségei értékalapú megújítása, az egészséges élelmiszertermelés és -ellátás lehetőségeinek biztosítása, a vidék élhetőségének és életképességének fokozása e térségek leszakadásának megállítása, és újbóli fejlődési pályára állítása.

A vidéki térségek felzárkóztatásának kulcskérdése a helyben történő boldogulás feltételeinek megteremtése. Veszprém megye vidéki térségeiben cél a mező- és erdőgazdasági adottságok hasznosítása, illetve a tradíciók erősítése, szükség esetén újraélesztése. A vidéki térségek egyben a megye periférikus térségei is, amelyek a különböző – *demográfiai, foglalkoztatási, megélhetési* – válságjegyeket leginkább magukon viselik. Alapvető cél e térségek leszakadásának megállítása, és újbóli fejlődési pályára állításuk. Ehhez a meglévő gazdálkodási tradíciók hasznosítása, a térségenként eltérő speciális adottságok hasznosítása és a változó gazdasági környezethez való alkalmazkodás képessége egyaránt szükséges.

Önfoglalkoztatás, családi gazdaságok és a középbirtokok élénkítése

A tartósan magas munkanélküliség csökkentésének módja a vidéki térségekben az önfoglalkoztatás különböző formáinak támogatása. Összhangban az új földtörvénnyel is,

Veszprém megyében cél a családi méretű gazdaságok, és a legfeljebb közepes méretű birtokok termelési feltételeinek javítása.

Fiatal helyi gazdák helyzetbe hozása

A megye periférikus, elöregedő korstruktúrájú és elvándorlással terhes térségeiben a gazdálkodók száma vagy a gazdálkodásba bevonhatók köre bővítendő. Ezekben a térségekben – Pápa, Sümeg, Tapolca térsége – a mezőgazdálkodás több évszázados tradíciókkal rendelkezik, melyek adóaptálása szükséges a mai, versenyképességet elérő piacgazdasági környezethez. Azokban a térségeiben a megyének, ahol eleve magas a fiatal gazdák száma – pl. Várpalota, Zirc térségében – a meglévő vállalkozókészség, szaktudás és képesség támogatotta a lapokon történjen a gazdálkodás piaci viszonyokhoz alkalmazkodni képes fejlődési pályára állítása.

Mezőgazdasági termelés, felvásárlás, feldolgozás

A mezőgazdaság és élelmiszergazdaságban hármasszféra egységnek kell megvalósulnia. A mezőgazdasági termelés akkor válhat tartósan jövedelmezővé, és akkor biztosíthatja a vidéki térségekben a foglalkoztatás javulását és a kieső térségek revitalizálását, ha hosszútávon is ki számítható és a zönszínnyel történő értékesítést lehetővé tevő bevételeket képes biztosítani a helyi gazdálkodóknak. Ennek elérésére szükséges a vállalkozókra a fajták kiszámíthatóságára, amelyet az előállított termények, alapanyagok, esetleg házi termékek biztos piacra juttatása jelent. A piacra juttatás egyik lehetősége a termékek kereskedők általi felvásárlása. Elő kell segíteni a mezőgazdasági termékek helyben történő feldolgozását, és mind nagyobb hányaduk félkész vagy késztermékként történő értékesítését.

Mezőgazdasági termékek feldolgozása helyben

A mezőgazdaságban előállított termékek esetében cél, hogy lehetőség szerint a feldolgozás is helyben történjen. A helyi mezőgazdaságra építő feldolgozóipar kiteljesedésével megvalósul az élelmiszerterméklánc alakulása, amely a megye sajátos térségeiben az adottságok és a hagyományok szerint szakosodik:

- Zirc térsége: szántóföldi növények közül burgonya, sertés- és szarvasmarha ágazat, juhtenyésztés, tejtermékek kisüzemi előállítása
- Tapolca és Sümeg térsége: szőlőtermesztés, borászat
- Pápa térsége: szántóföldi növénytermesztés, sertésenyésztés, húsfeldolgozás
- Balatonfüred, Balatonalmádi térsége: szőlőművelés- és feldolgozás, nemzetközi és hazai országos piacon versenyképes borászat
- Várpalota térségi tavak: specifikummá teendő az intenzív haltenyésztés, értékesítés

Termelői piacok létrehozása

A helyben előállított mezőgazdasági termékek értékesítése terén a termelői piacok létrehozása célszerű a nagyobb felvevő piacot biztosító településekben, városokban. A termelői piacok létesítésével megvalósul a termékek közvetlen értékesítése, a termelőtől a fogyasztóhoz közvetlenül jut el az élelmiszer. Kiegyenesednek a megbízható forrásból származó minőségi magyar termékeken és a kölcsönös bizalom nyugvó termelő-vevő közötti kapcsolatok, törzsvásárlói kör épül ki. A termelői piacok megyei hálózatának kiegyenesedése a mára meggyengült vidék-város kapcsolat újraélesztésének is egyik lehetséges eszköze.

Helyi oktatási-nevelési intézmények számára alapanyagok, élelmiszerek biztosítása

A helyi gazdálkodók termékei stabil piacra juttatásának módja a közvetlen vagy kereskedelmi értékesítés mellett, hogy az egyes településeken működő közintézmények lesznek a helyben megtermelt termények és feldolgozott termékek egy részének felvásárlói. Beszállítói szerződésekkel a helyi gazdálkodók termékeik állandó és kiszámítható átvételére számíthatnak, ami a megélhetésük stabilitását javítja.

Földtörvény változásából következő új helyzethez való alkalmazkodás

Az új földtörvény a kis és középbirtokok támogatását helyezi előtérbe. Ugyanakkor a hitelhez jutás feltételei tovább szigorodnak, különösen a társaságok hitelhez jutása nehezebbé válik. Az egyéni vállalkozók számára kevesebb a más egyében, pedig ezt a csoportot szándékozik segíteni majd az új földtörvény. Az egyéni gazdálkodók eszközellátottsága – pl. szállítóeszközök – hiányosabb mint a társaságoké.

Piaci igényekhez igazodó termékskála

A gazdasági helyzet és a fizetőképes kereslet alakulása abba az irányba mutat, hogy tartósan szükség van jó minőségű, ugyanakkor megfizethető áru mezőgazdasági és élelmiszeripari termékekre. A jóval drágább vadhúsok, szürkemarha, mangalica, liba, stb. termékek piaca is megvan, de ez a szegmens mindössze néhány százalékot tesz ki a teljes értékesítési mennyiségben belül.

Kapcsolódás a turizmushoz – termékutak kialakítása

A vidékfejlesztés egymáshoz több szállal kapcsolódó komplex tevékenység. A megyében az önfoglalkoztatás támogatása a mezőgazdaság lehetőségein túl kiterjed a falusi turizmus feltételeinek javítására is. A helyi gazdálkodók képzésében és a falusi turizmus fejlesztésében a mezőgazdasági termékutak kialakítása kap szerepet. A termékutak, útvonalak a megye sajátos termékeit előállító térségeit fűzik fel, illetve az egyes térségeken belül a helyi termékeit előállító vállalkozók, gazdaságok felkeresését teszik lehetővé, kóstolókkal, egyéb programokkal kiegészítve.

Veszprém megye vidéki térségeiben cél a falusi turizmusból rejlő lehetőségek kihasználása a helyben foglalkoztatás bővítése, illetve az önfoglalkoztatásban rejlő lehetőségek kihasználása érdekében.

E térségekben a falusi turizmusból származó bevétel többnyire kiegészítő jellegű családok megélhetéséhez, de a sajátos mezőgazdasági- kertészeti termékek helyben való előállításával és helyben értékesítésével hozzájárul e térségekben élők megélhetéséhez, a helyi gazdaság erősítéséhez, a népességmegtartó képesség erősítéséhez és nem utolsósorban a táj fenntartásához.

Ennek érdekében megfogalmazódó célok hasonlóak:

- a kultúra *(ezen belül kiemelten a helyi kultúra)* szerepének erősítése a turisztikai kínálat bővítésében,
- a speciális helyi és térségi termékek előállításának, helyi termékláncba való integrálásának támogatása,

- a falusi turizmus igényes szálláshelyeinek bővítése, a meglévő szálláshelyek vonatkozásában a szolgáltatás minőségének javítását, a térség vonzerejét növelő fejlesztések támogatása,
- a térségek átjárhatóságát *(a falusi turizmus szolgáltatóhelyei elérhetőségét javító)* hálózat fejlesztés támogatása a 4 és 5 számjegyű mellékutak kötelező műszaki paramétereitől elmaradó *(kitérőkkel egysávos)* útkapcsolatok kialakításával, *(ebben a helyi önkormányzatok szerepvállalásának növelésével.)*
- a kerékpározás lehetőségének és biztonságának javítása,
- a jelzett gyalogutak hálózatának bővítése,
- a gyalogos közlekedés biztonságának és kulturális turizmusának biztosítása a vidéki települések belterületein *(a járdahálózat fejlesztésével)*

A helyi mezőgazdasági termelésre alapozott élelmiszer feldolgozóipar a helyi potenciálok kihasználását biztosító *(háztáji-, kis- és középgazdasági)* termelésre épülő a termékláncok kialakításával. Ezen belül kiemelt

- Pápa térségében a térségi állattenyésztésre alapozó húsipari és tejipari vertikum fejlesztése,
- a történelmi borvidékeken pedig a helyi szőlészetre épülő minőségi borászatok fejlesztése.

7.4. Egészséges társadalom megteremtése

„Az egészséges népesség a társadalmi célok elérésének kulcstényezője. Az egyenlőtlenség, a társadalmi lejtő meredekségének csökkentése mindenki egészségét és jóllétét javítja. A jó egészség jobb életminőséggel jár együtt, javítja a munkaerő termelékenységét, növeli a tanulási kapacitást, megerősíti a családokat és a közösségeket, támogatja a fenntartható lakóhelyi és a természet környezetet, hozzájárul a biztonsághoz, a szegénység és a kirekesztés csökkenéséhez” (WHO)

„ A jó egészség önmagában is jelentős egyéni és társadalmi érték, ugyanakkor egyéni és társadalmi erőforrás is. A lakosság jó egészsége a fenntartható gazdasági növekedés záloga. Öntudatos, magukért és utódaikért felelős, és azokért cselekvő polgárok lehetnek csak zálogai a jövő sikeres Magyarországnak.” („Nemzeti Fejlesztés 2020”)

Veszprém megye társadalma egészsége és megújuló képessége növelése érdekében cél a népességszám csökkenésének megállítása (*nagyobb távlatban a népesség növelése*),

- a gyermekek születésének ösztönzésével,
- a lakosság egészségi állapotának javításával, a várható élettartam növelésével,
- a megye települései népességmegtartó és a népességvonzó erejének növelésével
- a megye környezeti állapotának javításával.

E célkitűzés szolgálatában alapvető a megye településeinek „családbarát” fejlesztése, a gyermekvállalást és a gyermeknevelést könnyítő megoldások széleskörű alkalmazásával. Legfontosabb eszköz ennek érdekében a térségi és a helyi gazdaságok erősítése és bővítése, ezzel a munkahelyek stabilitásának és a családok megélhetését biztosító jövedelmeknek a növelése.

A megye szinten támogatandó települési szintű célok és eszközök köre széles:

- a helyi társadalmak értékrendszerének befolyásolásától
- a generációk közötti együttműködés támogatásán,
- a születések helyi eszközökkel való ösztönzésén,
- a bölcsődei, óvodai ellátás bővítésén (*elérhetőségének javításán*),
- a rész munkaidős vállalkozások bővítésén és támogatásán,
- a fiatalok és a képzettséget, sajátos képességet szerzettek helyben tartását szolgáló fejlesztések támogatásán át
- a játszó és pihenőterületek bővítésig, a gyalogos felületek akadálymentesítéséig terjed.

A népességvonzó képesség erősítése érdekében ki kell használni a Balaton térsége jelentette vonzerőt (*egyenként beleértve a vállalkozásfejlesztés nagyobb lehetőségeit és az alkonygazdaságban rejlő potenciált*), a Balaton, illetve a Balaton-felvidék sajátos adottságait valamint a megye városi térségi településeinek vonzó lakókörnyezeti feltételeit. **A lakhatást „fecskeházak” és önkormányzati bérlakás állomány fejlesztésével célszerű biztosítani.**

Alapvető fontosságú Veszprém megyében – az országos stratégiai célkitűzésekhez kapcsolódva – a népesség szellemi, erkölcsi, tudásban és értékekben való gyarapodásának elősegítése a képzettség emelésével, a képességek bővítésének, az innovációra való nyitottság növelésének támogatásával.

Lényeges a családok és a közösségek megerősítése, a közösségi és egyéni felelősségvállalás erősítése, az értékátadás kereteinek biztosítása, a fiatalok és a képzettséget szerzettek térségben tartása.

Lényeges népesség egészségi állapotának javítása az egészség megőrzése és gyógyulás elősegítése, az egészséges életmód, a sport és a mozgás, valamint az egészséges táplálkozás ösztönzése. Ehhez szükséges a hatékony közegészségügyi és egészségügyi szolgáltatások, a megelőzés és egészségfejlesztés, valamint a rekreáció biztosítása, ehhez a megyei szinten rendelkezésre álló eszközök mozgósítása.

Fontos továbbá a társadalmi biztonság, kiemelten közbiztonság, szociális, családi és személyi biztonság, az információbiztonság, illetve a munkahelyek biztonságának erősítése.

A jó egészségi állapot eléréséhez Veszprém megyében is biztosítani kell:

- az egészség előfeltételeit, a hatékony egészségfejlesztést,
- az egészség védelmét, a betegségek megelőzését
- valamint a beteg emberek gyógyítását.

Ez elképzelhetetlen egy hatékonyan működő egészségügyi ellátórendszer nélkül, amelynek szolgáltatásai jó minőségűek, tükrözik a kor technikai fejlettségi színvonalát és amelynek szolgáltatásaihoz közel egyenlő eséllyel fér hozzá a megye valamennyi lakója.

Bár az egészségügyi ellátórendszer – *fentieket megvalósító* - működtetése állami feladat, a népegészségügyi program egészének sikere elképzelhetetlen a partnerségi kapcsolatok megteremtése, a társadalom valamennyi alrendszerének és szereplőjének bevonása, a közönségek, a magánszektor, a civil közösségek, a lakosság kezdeményező és cselekvő részvétele nélkül.

A központi állami intézményeknek szakmai segítséget, pénzügyi forrást és egyéb ösztönzőket kell biztosítaniuk a lakosság érdekében, hogy a közösségek a saját problémáikhoz igazodó autonóm egészségfejlesztési tevékenységet folytathassanak. A koordinált és egyirányúba mutató, az egészségügyet szolgáló befektetések és programok, akciók közösségi támogatottságának erősítése az összbefektetés mértékének növelése nélkül is a lakosság egészségi állapotának javulását eredményezi.

A lakosság egészségének megőrzése, egészségi állapotának javítása érdekében szükséges:

- Földrajzi- (térségi) és szakterületi ellátás-fejlesztési programok kidolgozása és társadalmi együttműködéssel történő megvalósítása a területi és szakmai hozzáférési aránytalanságok csökkentésére, a hatékonyság és minőség javítására. Cél, hogy a programok a megye minden térségében ki terjedjenek az összes népegészségügyi szempontból jelentős szakterületre, különös tekintettel az egészségmegőrzésre és a betegségmegelőzésre. Továbbá érintsék a következő szakterületeket: az alapellátás, a foglalkozás-egészségügyi ellátás, a sürgősségi ellátás és rehabilitáció, valamint a kardiovaszkuláris, pulmonológiai, onkológiai, pszichiátriai és gyermek-egészségügyi ellátás.
- Az egészségügyi ellátórendszer további fejlődésének elősegítése, a strukturális átalakítás pozitív eredményeinek stabilizálása, a kialakuló betegút-szervezést támogató intézményrendszer erősítése,

- Az alapellátás és a járóbeteg-ellátás összehangolt fejlesztése (a Semmelweis Tervben megfogalmazott célkitűzések megvalósítására) a térségi és települési szaktudományok figyelembevételével,
- A nem feltétlenül közigazgatási beosztás szerinti lakuló betegek folyamatos figyelemmel kísérése (monitoringja) hatékonyságának értékelése, a nem hatékony, az egészség helyreállításának célkitűzéseit nem szolgáló megoldások változtatása,
- Az egészségügyi és szociális ellátórendszerhez való hozzáférés biztosításának - az intézmények elérhetőségének - javítása, megközelítésük könnyítése, (az ellátáshoz való hozzájutás társadalmilag elfogadott idő alatt való biztosítása a megye minden településében) a sajátos közlekedésszervezési megoldások kiterjesztéséhez, valamint az egészségügyi centrumok elérését nehezítő közlekedési kapcsolathányok fokozatos felszámolásával.
- A megye határain túlnyúló – országos és nagytérségi szerepű - egészségügyi szolgáltatások megőrzése és fejlesztése kiemelten Balatonfüreden és Tapolcán. (A geológiai gyógyhelyeket egy nemzeti gyógyturisztikai program részeként kiemelten kell kezelni).
- Az egészségügyi intézményi rendszer átalakítása során kialakult gyógyturisztikai intézmények fejlesztése, speciális szolgáltatásaik bővítése.

Az egészségügyi ellátás minőségének javítása az intézmények infrastruktúrájának fejlesztése, valamint az alap- és szakellátások minőségének emelése, elérhetőségének javítása révén, különös tekintettel a meglévő ellátások jövőbeli fenntartásának biztosítására

A keringési betegségek, elhízás, cukorbetegség és daganatos betegségek megelőzése és gondozása érdekében fontos a betegségek megelőzését is támogató életmód programok megfogalmazása és elindítása, különösen tekintettel a gyermekek és fiatalok egészségfejlesztésére - alkalmazkodva azon színterekhez, ahol a legtöbb időt töltik (család, iskola, közösség). A felnőtt lakosság esetében elősegítendő a szűrés, kockázat-besorolás és ennek megfelelő gondozás az egyenlő esélyű hozzáférés biztosításával. A célzott lakossági szűrések elterjesztése és korszerűsítése magába foglalja a szűrési megjelenést maximalizáló lépéseket, a szűrővizsgálat lebonyolítását és szükség esetén a szakellátáshoz való eljuttatást, egységes kiemelt kiépítést (pl. a rizikócsoportba sorolt páciensek megnevezése páciens központú megközelítésben). Fontos a bizonyítottan hatékony, új szervezett szűrések adaptálása, pilot szűrővizsgálatok indítása, szűrés korszerűsítése és a térségi népegészségügyi intézményrendszer fejlesztése a szakmai összehangoló kapacitás és a védőnői szolgálat fejlesztésével. Ezzel összefüggésben szükséges az egészségügyi ellátórendszer prevenciós szemléletű fejlesztése és a kapacitások (alapellátás, egészségfejlesztési irodák, onkológiai szakellátás és további szakterületek) összehangolt programjai. A lelki egészség fenntartása, helyreállítása, a mentális zavarok megelőzése kapcsán a cél a magas kockázatú, mentális egészségproblémával terhelt csoportok ellátásba kerülése, továbbá a lelki egészségfejlesztési szolgáltatások elérhetőségének biztosítása.

Fenti célok eléréséhez, illetve az egészséges életmód elterjesztéséhez nélkülözhetetlen az egészségkultúra fejlesztése:

- hatékony egészségkommunikáció kialakításával;
- a helyi egészségkommunikációban résztvevő szervezetek kapacitásfejlesztésével;
- egészségfejlesztési, betegség- és sérülés megelőzési programok elterjesztésével;
- „egészséges választást” előmozdító népegészségügyi kommunikációs tartalmak és kapcsolódó helyi események támogatásával.

Cél az alapellátás fejlesztésére fókuszáló, de célzott szakellátás fejlesztést is megvalósító módon az egészségügyi ellátórendszer és a népegészségügyi szolgáltatások hatékonyságának fokozása a fent megfogalmazott célok elérése érdekében. Főbb fejlesztési irányok: krónikus betegségmentesítő programok megvalósítása a nagybetegségterhelés és kórházaláozást okozó krónikus nem fertőző betegségek területén, az egészségügyi ellátórendszer prevenció fókuszú áthangolása, a gyermekkorhoz kapcsolódó egészségügyi szolgáltatások fejlesztése. E mellett érvényesítendő a közösségi alapú gondozás felé történő elmozdulás különböző megoldásai is. Az időskor számos olyan betegségtípus megjelenésével jár, amely ugyan nem igényel magas szintű orvosi, ápolási feladatokat, de a szociális gondozáshoz képest több alapszintű ápolási feladattal jelentkezik. Az ezekre a szükségleteket magas színvonalon kielégíteni képes ellátási forma még hiányzik, így a lakosság egyre nagyobb aránya nem jut hozzá megfelelő ellátáshoz. Ezért fontos az átmeneti ellátást nyújtó, tartós ápolási forma kialakítását megalapozó módszertan és képzés kialakítása, amelyek alapján a későbbiekben a tartós ápolást nyújtó intézményrendszer kialakításra és működtetésre kerülhet.

Az alapellátás az egészségügyi ellátórendszer egyetlen olyan szegmense, ami kapcsolatot képes tartani a lakosság egészével, ahol a gyakorlatban is megvalósulhat az ellátáshoz történő közel azonos hozzáférés. Ezért az alapellátás megújításának részeként bővíteni szükséges a lakosság közeli szolgáltatások körét. Az egészségtudatos magatartás kialakítása és a betegségek, valamint a betegségek kockázatát jelentő magatartásformák korai felismerése érdekében fontos, hogy az alapellátás szerves részévé váljanak a népegészségügyi szolgáltatások. A dolgozói kompetenciák rendezésével, valamint új típusú szolgáltatásokat nyújtó szakemberek integrálásával, az alapellátók egymás közötti munkamegosztásával szélesíthető a helyben elérhető definitív szolgáltatások és ellátások köre. Az alapellátásban dolgozók együttműködése elengedhetetlen az ellátás hatékonyságának növeléséhez, a helyben elérhető szolgáltatások körének és érdemi népegészségügyi szolgáltatások megvalósításának bővítéséhez. Szükséges a háziorvosi ügyeletek kompetenciájának pontos meghatározása és a földrajzi adottságoknak megfelelő sürgősségi ellátás összehangolt működési feltételeinek megteremtése az egyes működtetők, ill. szolgáltatók között. Az összehangolt működés és ennek a lakosság felé való egészséges megjelenítés érdekében fontos, hogy ki dolgozásra kerüljön a háziorvosi ügyeletek kompetencia listája, a háziorvosi hatásköri lista alapján, mely alapján egységes triage rendszer kerül megfogalmazásra. Ehhez kapcsolódóan elvégzendő a szükséges tananyagfejlesztés és a háziorvosi ügyeleti szolgáltatók egészségügyi dolgozóinak (orvos és szakdolgozó) továbbképzése. Ezen kívül alapellátás-centrikus szakképzési program kialakításával biztosíthatóak az alapellátás specifikus képzési elemek, a megfelelő felszereltségű oktató praxisok kialakítása, és a felkészült szakemberek képzése. Az egészségügyi alapellátó-rendszer infrastrukturális fejlesztése az intézmények szolgáltatásainak és infrastrukturális feltételeinek korszerűsítését, a hozzáférés egyenlőtlenségeinek mérséklését célozza, különös tekintettel a következő célcsoportokra: várandósok, nők, gyerekek és fiatalok, fogyatékkal élők és idősek. Az egészségügyi alapellátás fejlesztését az indokolja, hogy ez a szint képes leginkább elvégezni az alapvető szűrővizsgálatokat és egészségügyi állapotfelméréseket, ezáltal kiemelt szerepe van a

prevencióban, a lakosság közvetlen környezetében (lakóhelyén). A fejlesztések keretében a háziorvosi szolgálatnak –felnőtt, gyermek, vegyes praxis –, fogorvosi szolgálatnak, központi alapellátási ügyeletnek és a védőnői szolgáltatásoknak helyt adó épületek, épületrészek fejlesztésére, új építésére, továbbá a nem iskolai épületekben működő iskolaorvosi rendelők infrastruktúra fejlesztésére kell, hogy lehetőség váljék annak érdekében, hogy az egyes településeken, minden lakos számára hozzáférhetővé váljanak a megfelelő infrastrukturális ellátottsággal rendelkező egészségügyi intézmények szolgáltatásai.

Az ellátási szükségletekhez igazodó minőségi emberi erőforrás rendelkezésre állásához az ellátások humán kapacitásának mennyiségi fejlesztése célozandó meg a hiányszakmákban és a hozzáférhetőség javítása érdekében. Cél olyan programok indítása, aminek eredményeként nő a hiányszakmákban és az elmaradott járásokban dolgozók száma, ahol nem elegendő az utánpótlás, ott a pályaorientáció képzési ösztöndíjakkal támogatható. A feladatok átszervezésével új munkakörök kialakítására és betöltésére nyílik lehetőség az egészségügyi intézményekben, továbbá a szakemberek mobilitásának támogatására. A megfogalmazott humánpolitikai célok eléréséhez, az életpálya elemek kialakításához és működéséhez, valamint az egészségügyi emberi erőforrás tervezéséhez szükséges informatikai fejlesztések is továbbfejlesztésre szorulnak. Célként fogalmazható meg továbbá az alap- és szakellátás területén dolgozók kompetenciafejlesztését támogató ismeretanyagok aktualizálása, elterjesztése, távoktatási rendszerének kialakítása, valamint az egyes szakmák továbbképzési rendszerének korszerűsítése az alábbiak szerint:

- képzési, továbbképzési, illetve készségfejlesztő, kompetenciabővítő és mentális támogatást, szupervíziót nyújtó programok,
- módszertani anyagok és tananyagok kidolgozása és fejlesztése,
- képzések lebonyolítása (OKJ-s képzésekkel együtt);

Kiemelt cél a szakmai és intézményi vezetők menedzsment szemléletének megerősítése, korszerű vezetési eszközök alkalmazására való képessé tétel, az emberi erőforrással való hatékony, eredményes gazdálkodás valamint az esélyteremtési szemlélet erősítése, továbbá az egészségügyi dolgozók továbbképzése az élethosszig tartó tanulást elősegítő szolgáltatások hatékonyságának és számának növekedése érdekében akkreditált képzések és minősített továbbképzések biztosításával a kapcsolódó tananyagfejlesztéssel.

Az egészségügyi ellátórendszer infrastrukturális fejlesztése elsősorban a rendszerszintű struktúraváltási és az intézményi funkcióváltási folyamatok befejezéséhez kapcsolódó fekvőbeteg ellátást kiváltó és/vagy lerövidítő szolgáltatások, illetve megoldások szerepét erősítő kapacitás leépítésére, átalakítására, hálózatba szervezésére és esetenként szükségessé váló bővítésére, az ezekhez kapcsolódó hiánypótló alapellátási, népegészségügyi és járóbeteg intézmények létrehozására irányul. A főbb fejlesztési irányok:

- a keringési betegségek, elhízás, cukorbetegség és daganatos betegségek szűrését és kezelését szolgáló beruházások,
- krónikus betegségmenedzsment programok megvalósítása,
- az alapellátásban és a megelőzést célzó szolgáltatásokban kimutatható hozzáférésbeli különbségek mérséklése,
- a fekvőbeteg ellátást kiváltó szolgáltatások (pl. járóbeteg szakellátás, egynapos sebészet) fejlesztése,
- a gyermek-egészségügyi ellátó intézmények korszerűsítése, a hiányzó gyermek és ifjúsági egészségügyi szakellátó központok kialakítása,

- az a ktív p szichiátriai é s a ddiktológiai o sztályok, ille tve k özösségi e llátás infrastrukturális feltételeinek javítása,
- serdülő pszichiátriai és addiktológiai hálózat kialakítása,
- az interszektorális együttműködés infrastrukturális hátterének fejlesztése,
- a korai fejlesztést elősegítő szolgáltatások infrastrukturális feltételeit fejlesztő beruházások és
- a diagnosztikai és laboratóriumi kapacitások bővítése, létrehozása, rendszerbe csatlakoztatása és a mentőszolgálati fejlesztésekkel való integrálása.

Differenciált szolgáltatások témakör kapcsán beépítendő nevesített ötlet:

- Házi orvosi rendelőben levett vér heti egy alkalommal való szállítása a laboratóriumba.
- Helyben történő egészségügyi szűrések a megye területén – mozgó pr evenciós szolgálat.

A megye lakossága életfeltételeinek és életminőségének javítása az egészséges és kreatív társadalom megteremtése érdekében az egészségügyi ellátáson túlmenően szerepe van:

- az al ap-, a közép és a felső szintű egészségügyi- szociális-, okt atási e llátórendszer fejlesztésének (*állami feladat*),
- az e-szolgáltatások hozzáférhetőségének és elérhetőségének javításának,
- az ellátásban meglévő – *társadalmilag i ndokolatlan* – különbségek c sökkentésének (*megyei és települési koordinációban*),
- a települések fejlesztésének, a műszaki infrastruktúra fejlesztésének
- a térségek környezeti minőségének javításának
- a hétköznapi kultúra szerepének erősítésének,
- az egészséges életmód támogatásának.

A hátrányos helyzetűek életminőségének javítása, a szociális és társadalmi felzárkóztatás elősegítése a szociális szolgáltatások fejlesztése, valamint a család- és ifjúságügyi i ntézkedések támogatása révén, előtérbe helyezve az elmaradott, vagy leszakadó térségekben, településrészekben élők hátrányenyhítéséhez szükséges sajátos igényeket

Az ország egészéhez hasonlóan Veszprém megyére is jellemzőek mind a területi, mind a társadalmi egyenlőtlenségek, melyek nem csupán a megye egyes térségei között állnak fent, hanem várostérségeken, sőt településrészekben belül is megfigyelhetők. Az elmaradott, vagy leszakadó térségekben, településrészekben a hátrányos helyzetű csoportok jelenléte is jóval koncentráltabb, így ezen területi egységek felzárkóztatása, élhetőségének biztosítása, valamint

a szociális szolgáltatások elérhetőségének és szolgáltatási színvonalának javítása kiemelt célként jelenik meg.

A fiatalokhoz szorosabban kapcsolódik a gyermekeket sújtó névelési és társadalmi kirekesztődés felszámolása, ez ezt célzó programok és szolgáltatások fejlesztése. Ennek eredményeképp csökkenthető a korai iskolaelhagyók aránya, ami egyben hozzájárul a megyei humán tőke növeléséhez, így a kedvezőtlen folyamatokból való kitörés elősegítése és az életkörülmények javítása Veszprém megyében is fontos feladat.

A társadalmi hátrányenyhítés érdekében kiemelt célterület a család társadalmi szerepének megerősítése, valamint a gyermekek és a fiatal korosztályok képességeinek kibontakoztatása, a társadalmi szolidaritás erősítése. Folytatni szükséges a gyermekvédelmi bentlakásos intézmények kiváltását, illetve a hátrányos helyzetű csoportok ápolását-gondozását ellátó intézmények szolgáltatási minőségének fejlesztését. A család szerepének erősítése nem csupán a gyermekek életesélyeinek alakulásában, hanem az idősek aktivitásának megőrzésében is meghatározó jelentőséggel bír, a megváltozott munkaképességűek aktivitásának emelését pedig rehabilitációs programok segíthetik elő.

A hátrányenyhítés részeként képezi a társadalmi integrációt szolgáló társadalmi gazdaság eszközeinek alkalmazása. Mivel a munka világából tartósan kiszorultak egy része számára az elsődleges munkaerő-piac első körben nem tud megfelelő munkát biztosítani, ezért fejleszteni kell a számukra munkalehetőséget teremtő társadalmi integrációt szolgáló társadalmi vállalkozásokat. A beavatkozásnak hosszabb távon a fenntarthatóbb munkahelyek és az elsődleges munkaerő-piaci integrációra irányuló programok felé kell vezetnie. A kistérségeken élők számára támogatandó olyan kitörést biztosító programok indítása, amelyek a helyi adottságokra épülő, a helyben megtermelhető, vagy ingyenesen átvehető (pl. más vállalkozások mellékterméke, másodnyersanyag) alapanyagok felhasználásával előállítható termékek feldolgozását támogatják, segítik a termelési láncba való bekapcsolódást. A hátrányenyhítést segíti a társadalmi gazdaság fejlesztésén keresztül a helyi adottságokra épülő újszerű modellek bevezetése és innovatív megoldások kialakítása is. Célként jeleníthető meg új szociális szövetkezetek létrehozása, működésük biztosítása támogató szolgáltatásokkal.

Az elmaradott, lezáró térségek, településcsoportok Veszprém megyében sajátos térstruktúrát alkotnak. Míg a megye belső területein, elsősorban Devecser térségében koncentráltabban is megjelennek a hátrányos helyzetű egységek, addig a Dunántúlon belső periferiát képező, Veszprém, Vas és Zala megyék megyehatár menti térségeiben mozaikosabban helyezkednek el. Bár utóbbiak lezáró helyzetét elsősorban épp ez a határmenti pozíció idézte elő, a területi hátrányok felszámolása érdekében ebben az esetben is komplex programokra van szükség. Figyelemmel kell azonban lenni arra, hogy míg a megye belső területein egybefüggő hátrányos helyzetű térség alakult ki, mely egy megyén belüli, megfelelően koordinált programmal kezelhető, addig a megyehatárokon átnyúló, lezáró térségek felzárkóztatása érdekében nélkülözhetetlen az érintett megyék és intézmények közötti szoros együttműködés, a több megyére kiterjedő településcsoportok egységként kezelése.

A szociális szolgáltatások fejlesztése szintén nélkülözhetetlen eleme a szociális és társadalmi hátrányenyhítésének, illetve a felzárkóztatásnak. Ezt a terület ugyanakkor nem korlátozódhat a szociális szolgáltatásokat nyújtó intézmények infrastruktúrájának fejlesztésére, hanem biztosítani kell az ellátások fenntarthatóságát és szolgáltatási színvonalának emelését

is a f eladatellátást támogató eszközök és alkalmazások fejlesztése, valamint kiemelten az intézményekben, szolgáltatások területén dolgozó humán erőforrás életpályájának javítása és folyamatos szakmai továbbképzése révén.

A fentiekből következően a térségi és helyi fejlődést szolgáló szociális infrastruktúrába történő beruházás, a szociális szolgáltatások ellátásbeli és területi egyenlőtlenségeinek csökkentése, a szolgáltatásokhoz való jobb hozzáférés megteremtésével a társadalmi együttműködés előmozdítása, valamint az intézményi szolgáltatásokról a közösségi alapú szolgáltatásokra való átállás Veszprém megyében is fontos célkitűzés. A család társadalmi szerepének megerősítésén és a társadalmi összetartás erősítésén keresztül megvalósul a társadalmi bizalom növekedése, a magánérdeket a közösségeivel összehangozni képes emberek, felelős állampolgárok egymás iránti szolidaritásának erősítése, továbbá a család és a fiatalabb nemzedékek társadalmi szerepének megerősítése elsősorban a hátrányos helyzetű emberek körében.

- Az egyéneket és a családokat szükségleteik szerint erősítő, települési szinten egységes struktúrát alkotó szociális szolgáltatások rendszerének létrehozása a megyei településein, illetve mikrotérségeiben az egy települések lakosságának jellegzetességeit is figyelembe véve. Ehez kapcsolódóan cél a család társadalmi szerepének megerősítése, továbbá a gyermekek és fiatalok képességeinek kibontakoztatása a hátrányos helyzet kialakulásának megelőzése érdekében.
- Szociális szolgáltatások és intézmények infrastrukturális fejlesztése és a szolgáltatások minőségének javítása. Kapcsolódó cél a minőségi feladatellátást támogató eszközök és alkalmazások fejlesztése, valamint az intézményekben, szolgáltatások területén dolgozó humán erőforrás biztosítása és képzése.
- A fogyatékos és megváltozott munkaképességű személyek, halmozottan hátrányos helyzetű csoportok társadalmi és munkaerő-piaci integrációjának elősegítése, periférikus élethelyzetek megszüntetését segítő infrastrukturális beruházások támogatása.
- A társadalmi együttélés erősítése keretében az előítéletesség és hátrányos megkülönböztetés elleni fellépés erősítése, a romák aktív társadalmi szerepvállalásának támogatása, fiatal felnőttek társadalmi integrációjának elősegítése, a társadalmi és közösségi szerepvállalás ösztönzése, valamint az idősek széleskörű társadalmi részvételének támogatása.
- Civil és egyházi szervezetek szociális tevékenységének támogatása, azok integrálása a térségek és települések szociális szolgáltató rendszerébe. A társadalmi együttélés erősítése keretében cél a közösségi szerepvállalás fokozása az önkéntesség, a karitatív munka előmozdítása és a civil társadalom megerősítése által.
- A hátrányos helyzetű térségek felzárkóztatása, a területi hátrányokból fakadó társadalmi egyenlőtlenségek csökkentése, kiemelten Veszprém megye Vassal és Zalával határos, belső periferián elhelyezkedő településein és Devecser térségében.
- Területi hátrányok felszámolása komplex programokkal, mely elősegíti az egymást erősítő, elmaradottságot konzerváló területi folyamatok megtörését, ezzel a hátrányos helyzetű, vagy belső periferiát képező térségekben élők társadalmi felzárkóztatását.

Az itt felsorolt célokhoz illeszkedik számos olyan fejlesztési igény, illetve elképzelés társul, melyek Veszprém megye egyes térségeiben, vagy településein foglalkoztak meg részben az integrált településfejlesztési stratégiák, részben a differenciált szolgáltatások megerősítésére és bevezetésére irányuló intézkedési terv, vagy akár egyéb területfejlesztési dokumentumok készítése, illetve a 2014-2020-as fejlesztési időszakra való felkészülés folyamán.

A megye egészét érintően megfogalmazott, a szociális szolgáltatásokat vagy a társadalmi felzárkóztatás területét érintő fejlesztési igények, elképzelések:

- Az utazó gyógypedagógiai hálózati mintájára utazó iskolapszichológus, fejlesztő pedagógus hálózati kialakítása, ezzel is hozzájárulva a rászoruló gyermekek életésélyeinek javításához.
- Szociális ellátási formák megjelenése, biztosítása, garantálása a bentlakásos intézmények vonatkozásában mind szociális, mind gyermekjóléti területen (pl.: fogyatékosok nappali intézménye, pszichiátriai betegek nappali intézménye), amelyek a bentlakásos intézményi férőhelyekre várakozóknak alternatívaként szolgálhatnak.
- Gyermeknapközbeni ellátásának biztosítása alternatív módszerekkel (házi gyermekfelügyelet).

7.5. Kreatív, tudásalapú társadalom, korszerű gyakorlati tudás biztosítása

Veszprém megye fejlődésének – *versenyképessége javításának* - lényegi feltétele a korszerű gyakorlati tudás biztosító képzés és szakképzés fejlesztése, a kompetenciák folyamatos fejlesztésének és az élethosszig való tanulás feltételeinek széleskörű biztosítása, a kutatás-fejlesztés és az innováció eredményeit a térségi gazdaságba és a helyi társadalomba integrálni képes kreatív térségi társadalom kialakítása.

A K+F+I szektor erősítése

- A megyei és a térségi gazdaságba hasznosulni és integrálódni képes kutatás-fejlesztési tevékenységek támogatása a Pannon Egyetem bázisán, az eredmények felhasználásával a magasabb szellemi hozzáadott értéket biztosító munkahelyek bővítése elsősorban Veszprémben és a Székesfehérvár – Veszprém – Ajka tengely mentén valamint Balatonfüred és Pápa térségében. Cél az egyetem-kutatóintézet-ipar klaszterek, platformok működésének támogatása, a kapcsolatrendszerek erősítése.
- Az innováció támogatása. Az összesített innovációs mutató alapján mért teljesítmény Veszprém megyében haladja meg az országos átlagot és közelítsen az EU országok felső harmadának szintjéhez,
- **Az innováció vezérelt gazdaságfejlesztési folyamatok támogatása, a kutatás-fejlesztési tevékenységek eredményeinek adaptációja a gazdasági modellekbe, a Pannon Egyetem gazdaságba irányuló integrációjának az elősegítése a magasabb hozzáadott értéket biztosító munkahelyek bővítése érdekében, elsősorban Veszprémben és a Székesfehérvár – Veszprém – Ajka tengely mentén, valamint a gazdasági alközpontok vonatkozásában Balatonfüred és Pápa térségében.**
- A K+F+I infrastruktúra, a szakterületi elérésének erősítése és összehangoltabb kihasználása
- Az informatikai oktatás fejlesztés a Pannon Egyetem bázisán,
- Az infokommunikációs technológiák elterjedésének támogatása a gazdaság termelékenységének növelése, a versenyképessége javítása, az esélyegyenlőség és az életminőség javítása szolgálatában,
- A kis és középvállalkozások innovációs törekvéseinek támogatása a Pannon Egyetem és a Veszprém megyei Kereskedelmi és Iparkamara bázisán.
- Az e-kereskedelem, a költséghatékony e-ügyintézés támogatása, feltételeinek megteremtése,
- **A duális képzés megteremtése és elterjesztése a megyében.**

A közoktatás fejlesztése

- Bölcsődei-, óvodai férőhelyek bővítése a fiatal anyáknak a munka világába való könnyű visszavezetése, a gyerekek képességei fejlesztése érdekében,

- A nyelvoktatás fejlesztése egyrészt a turizmus szolgálatában, másrészt a jelentős német kisebbség identitásának megőrzés érdekében,
- A helyi kultúra és a helyi hagyományok beépítése a közoktatásba részben a turizmus fejlesztése, részben pedig a térségi és települési népességmegtartó képességet is erősítő helyi identitástudat növelése érdekében,

A szakképzés és felnőttképzés

- Veszprém megye gazdasági sajátosságaira, piaci igényeire tekintettel lévő oktatásfejlesztés úgy a szakképzés, mint a felnőttképzés vonatkozásában elsősorban Veszprémben, Ajkán és Pápán.
- A gyakorlati tudás átadására alkalmas műhelyek, gyakorlólhelyek fejlesztése
- A térségi gazdaság szereplőinek erőteljesebb bevonása a gyakorlati tudás elsajátításába
- A távoktatás lehetőségeinek bővítése a felnőttképzésben
- A felnőttképzés egyéb területeinek fejlesztése – a nem-formális pedagógia módszertanára épülő képzések, az önművelésre, az önképzésre, a közös tanulási-tanítási folyamatokra épülő, a közösségi művelődés intézményrendszere által életre hívott és támogatott szakkörök, illetve a népfőiskolai tevékenység támogatása.

Felsőoktatás

- Veszprém megye, illetve a Közép-Dunántúli térség gazdasági sajátosságaira, piaci igényeire tekintettel lévő oktatásfejlesztés a Pannon Egyetem bázisán

El kell érni az innovációs potenciál erősítését, a gazdaságfejlesztés és a kutatás-fejlesztés fő irányainak összehangolását valamint a z i nnováció, a kut atás-fejlesztés eredményeinek integrálását a megye gazdaságába.

„A modern gazdasági fejlődés egyik kulcsa a szellemi hozzáadott érték, amely a magyar gazdasági megújulás, növekedés egyik elemét képezi. A kutatási és fejlesztési (K+F) tevékenységeket az eddigiektől eltérően a jövőben együtt szükséges kezelni az innovációval (K+F+I). A szellemi és a gazdasági tőke ereje így összegződve új termékeket, szolgáltatásokat eredményezhet, gazdasági növekedéshez és foglalkoztatáshoz, minőségi munkahelyekhez vezethet” (Nemzeti Fejlesztés 2020)

Az innovációs potenciál erősítéséhez elengedhetetlen:

- A megye felsőoktatásának fejlesztése, a felsőoktatáshoz integrálódó kutatás-fejlesztés és a megyei gazdaságfejlesztés irányainak összehangolása,
- Az innováció célirányainak meghatározása a Pannon Egyetem fejlesztésére vonatkozó tervek integrálásával:

- a megye stratégiai ágazataiként meghatározott iparágak fejlődését szolgáló alap és alkalmazott kutatások kibővítése
 - az egyetemi kutatási eredmények, az Egyetem által rendelkezésre álló szellemi bázis hasznosítása, az eredmények hatékony integrálása a támogatott ágazatok vállalkozásainak tevékenységébe,
 - az egyetemi kutatási eredmények hasznosításának kiszélesítése az Egyetem partnerségi kapcsolatainak bővítésével, szolgáltatási és tanácsadói munkája hatékonyságának emelésével
 - a természeti erőforrásokkal való fenntartható gazdálkodással, az ökológiai gazdálkodással (annak kiterjesztésével), a vidékfejlesztési célokkal összhangban folyó sokirányú kutatások és fejlesztések széles körben történő alkalmazása és hasznosítása a megye vidéki térségeiben.
- A térségi és területi alkalmasság szempontjai figyelembevételének erősítése a gazdasági fejlesztés során, a fejlesztési támogatások differenciálása a területi alkalmasság és a fejlesztés várható eredményei, a forrásfelhasználás hatékonyságának figyelembevételével *(pld. a regionális földhasználat szempontjai érvényesítése a mezőgazdaságban, a művelési ágak változtatása támogatásában, a megye erdőszűrése növelésében),*

A köznevelési és a felsőoktatási szféra infrastrukturális fejlesztése és a képzési színvonal javítása, hozzájárulva ezzel a megye gazdasági versenyképességének javításához

Veszprém megye fejlődésének – *versenyképessége javításának* - lényegi feltétele a korszerű gyakorlati tudást biztosító képzés és szakképzés fejlesztése, a képzések folyamatos fejlesztésének és az élethosszig való tanulás feltételeinek széleskörű biztosítása, a kutatás-fejlesztés és az innováció eredményeit a térségi gazdaságba és a helyi társadalomba integrálni képes kreatív térségi társadalom kialakítása.

A megye gazdasági adottságait és az ehhez kapcsolódó társadalmi sajátosságait három, ágazatoktól független kiemelt terület határozza meg. Ezek mindegyikéről elmondható, hogy az innovációhoz közvetlenül kapcsolódnak, de egyelőre még szükségessé tesz új szemléletű fejlesztésüket. Az egyik ilyen elem a foglalkoztatás. E tekintetben elmondható, hogy a megye alapvető foglalkoztatási mutatói viszonylagosan kedvezőek, azonban belső összetételében sok esetben nem igazodnak a gazdasági szükségletekhez. Ennek legfontosabb elemei, hogy a munkaerő-piaci kereslet és kínálat összhangja nem teljes körű, a foglalkoztatási célú együttműködések nem mutatnak túl az ágazati kereteken és területileg is koncentráltan jelennek meg. Ehhez kapcsolódik az elsősorban a felsőoktatáshoz illelő közfinanszírozású kutatáshoz kapcsolódó problémakör, a mely szerint a tudásfejlesztés és átadás, valamint a magasan képzett fiatal munkaerő helyben tartása nem eléggé hatékony. Ezzel párhuzamosan a közfinanszírozású K+F infrastruktúra jelentős fejlődésen ment ugyan keresztül, de sok esetben nem volt elsődleges szempont a gazdaság igényeihez igazodó infrastruktúra fejlesztése. Végül a közösségi szolgáltatások központilag szerveződő eszköz- és intézményrendszere sok esetben nem igazodik a helyi igényekhez. Emiatt nem a szolgáltatások rendszerének, hanem a helyi eszközrendszerének fejlesztése, új szolgáltatások és szervezeti megoldások alkalmazása indokolt.

Összességében a fentiekhez kapcsolódó, beavatkozási irányokat meghatározó a dottságok a következők:

- a megye foglalkoztatási mutatói az országos átlagnál kedvezőbbek, de számos belső aránytalansággal jellemezhetőek
 - a közfinanszírozású K+F és felsőoktatás fizikai és tudás infrastruktúrája jelentős hagyományokon alapulva, számos részterületen igen fejlett
 - a foglalkoztatási, illetve képzési együttműködések esetlegesek, a kereslet és kínálat összhangja csak részben van meg
 - az életminőség javításának alapfeltételét jelentő, széles értelemben vett közösségi szolgáltatások helyi eszközrendszere alulfejlett, nem igazodik a belső szükségletekhez.
- A prioritás célja a fenti adottságoknak megfelelően a közfinanszírozású K+F és felsőoktatás fizikai és tudás infrastruktúrájának fejlesztése, a foglalkoztatás és oktatás esetében a keresleti és kínálati hiányosságok minél hatékonyabb összekapcsolása, valamint a közösségi szolgáltatások és eszközrendszerének igény-alapú fejlesztése. A prioritás specifikus céljai a következők:
- felsőoktatási K+F+I infrastruktúra fejlesztése a vállalkozói igények figyelembevételével
 - a képzési és munkaerő-piaci kereslet és kínálat összehangolását támogató eszközrendszer kialakítása és működtetése
 - a magasan képzett fiatal (vállalkozói és kutatói) munkaerő helyben tartása, támogatása
 - hatékony, igény-alapú közösségi szolgáltatásfejlesztési eszközrendszer kialakítása

A nevelés-oktatás eredményességének, minőségének és hatékonyságának növelése, mint cél a köznevelés minden szereplője számára szükségletként jeleníti meg, hogy megvalósuljon a nevelés-oktatás szereplői – kiemelten a közszolgálatot igénybe vevő gyermekek, tanulók és szülők, továbbá a közszolgálat ellátására és fejlesztésére kötelezett vagy azt vállaló ágazati és fenntartói szintű irányítók – számára megvalósított tanulói teljesítménymérési és intézményértékelési információk kialakítása, visszacsatolása, az oktatásfejlesztés támogatása, valamint rendszerek fejlesztése a köznevelésben. A cél olyan intézményi kultúra kialakítása, amelyben az intézmény és a benne dolgozó pedagógusok és vezetők önreflexivitása, a kívülről kapott jelzések és értékelési eredmények értelmezése segíti a folyamatos tanulást, fejlődést, problémaérzékenységet és motivációt a hatékony problémamegoldásra.

Továbbra is fontos feladatot jelent – a gazdaság elvárásainak figyelembevételével – a szakmatanuláshoz szükséges kompetenciák fejlesztését segítő programok és a szakképzés fejlesztésének támogatása. A tehetséges fiatalok képességeinek kibontakoztatása és társadalmi hasznosulása: a tehetséges fiatalok megtalálása, a tehetség jellegének és szintjének megfelelő folyamatos segítség a tehetség kibontakoztatásában, a tehetség hasznosulásának elősegítése. A tanulási-tanítási folyamat az intézményi kereteken túlmutatóan kiterjeszhető olyan tudáscentrumok által működtetett online tanulási környezetekre, ahol megvalósulhat a hálózati tanulás és a 21. századi készségek fejlesztése.

A megyei köznevelés-fejlesztési tervek és az eddigi köznevelést érintő elemzések, kutatások, jó gyakorlatok tapasztalatainak felhasználásával olyan egységes, modellértékű intézményi standardok kialakítása szükséges, amelyek minden köznevelési intézménytípusra vonatkoztatva, mérhető, összehasonlítható elemeket tartalmaznak, továbbá alkalmasak az eredményesség, hatékonyság, mérésére, a folyamatok, tevékenységek nyomon követésére. Az intézményi típusokhoz illeszkedve erősítik a vezetési hatékonyság, a szervezeti kultúra elemzését és támogatását. A köznevelési intézmények irányítói és vezetői szerepeinek egységes, pontos tervezése és irányítása. Az alapvető szervezeti és szakmai folyamatok azonosítása és szabályozása minden szinten. Az irányítási szintek közötti kommunikáció és információáramlás hatékonyságának biztosítása, módszereinek korszerűsítése (technikai feltételek javítása nem a jelenlegi, hanem integrált rendszer részekénti rendszerek fejlesztésével). Az intézményi szakmai irányítást, intézményi szintű szervezetfejlesztést, adaptációt, hálózatosodást, horizontális és vertikális tudásmenedzsmentet segítő támogató

rendszerekkel való együttműködés szervezeti feltételeinek biztosítása, s. egítése, mo tivációs eszközök alkalmazása.

Az egész életen át tartó tanulás hazai rendszerének kiépítése – természetesen – a tanulási alapok megerősítésével kezdődik. Tanulási alpnak a mindenkitől kötelezően számon kérhető tudás, készség és képesség, valamint a tanulóval kapcsolatos pozitív motiváció számít.

Az egész életen át tartó tanulásban kulcsfontosságú szerepe van a korai szocializációnak. A személyiségfejlesztésre a lapozó nevelés így már egészen korai életszakaszban megkezdődik az önismeret, önértékelés, probléma-megoldási készség és kommunikációs készség fejlesztését, amelyek a szocializáció alapvető elemei. A játékos személyiségfejlesztésen és pozitív értékelő visszajelzésen alapuló pedagógiai eszközök és módszerek egy része standard formában eredményesen kerül alkalmazásra az óvodában. Fontos azonban ezen kívül pedagógiai és módszertani elemek elterjesztése.

A végzettség nélküli iskolaelhagyás megelőzése kapcsán fontos meg kell vizsgálni a jelenlegi helyzetet az azonosítás, nyomon követhetősége, intervenciós intézkedések bevezetése: a programok alapját képező tanítási módszerek kidolgozása, a végzettség nélküli iskolaelhagyás szempontjából veszélyeztetett csoportok iskolai sikerességének elősegítését célzó intézkedések és a veszélyeztetett helyzetű gyerekek/tanulók iskolai sikerességének megteremtése érdekében érintett csoportok (kiemelten szülők, pedagógusok, segítő szakemberek) együttműködésének támogatása.

Fontos cél e témában a pedagógusok, szakoktatók, felnőttképzésben dolgozó szakemberek, kulturális szakemberek és trénerek folyamatos szakmai fejlesztése, továbbképzési rendszerük megalapozása. Azalatt, hogy az egész életen át tartó tanulás megalapozásában a hangsúly a kulcskompetenciák fejlesztésére helyeződik, a hagyományos „ismeretátadó pedagógus szerep megváltozik. A szerepváltozás szükségessé teszi a pedagógus továbbképzés módszereinek és tartalmainak bővítését, (differenciált foglalkozás technikái a különböző nevelési igényű tanulók szükségleteinek kielégítésére, csoportépítés műltikulturális környezetben, a z IKT-kultúra beépítése a tanításba stb.), másrészt a szakmai önreflexió és értékelés lehetőségeinek bővítését. A tanárság életpálya-megközelítésében a folyamatos fejlődés kiemelt jelentőséget kap, amelyben a tanári életút első szakaszaként a tanárképzés minősége meghatározó. A köznevelés területén a pedagógusok munkájának elismerése érdekében történt lépésekkel, és az oktatási ág azatot szabályozó törvényekkel a pedagógus szakma tekintélyének emelése érdekében hozott kormányzati döntésekkel összefüggésben, az osztott rendszerű tanárképzés által hordozott anomáliák kijavítása megtörtént. A tanárképzés képzési idejének növelése, a szaktárgyi felkészítés arányainak kiegyenlítése, e gységesítése, a tanári felkészítés szakterülethez szervesen kapcsolódó oktatása az osztatlan, legalább ötéves képzés visszaállítását eredményezte. A tanári képesítés alapvető elemei: a szaktudományos tudás és az ehhez szervesen kapcsolódó pedagógiai, pszichológiai, szakmódszertani elméleti és gyakorlati tudás, készség, képesség.

A tanárképzés szerkezetének átalakításának alapvető célja a tanári szakma professzionalizálása, a képzés minőségének biztosítása, a leendő tanárok szaktudományos felkészültségének, ismereteinek növelése. A tanári munkában, illetve a tanári képesítés megszerzésében különösen fontos szerepe van annak, hogy növekszik az iskolai tanítási gyakorlat aránya és súlya.

Az alsó- és felső középfokú oktatás tanárainak képzésében az általános iskolai és középiskolai tanárképzés újbóli rendszerbe illesztésével iskolatípusok, az iskolai nevelés-oktatás szakaszai szerint differenciálódik a tanári szakképzés. A köznevelési törvényben meghatározottak szerint a tehetséggondozás speciális feladatainak ellátását külön jogszabályban meghatározott

emelt szintű követelmények alapján láthatják el a gimnáziumok. A középiskolai tanári szak megnövekedett képzési időben ezen középiskolákban a minőségi tanári feladatok ellátását biztosítja.

A s zakképzés-fejlesztési szakpolitika előterében továbbra is a *kereslet-orientált kép zés megteremtése*, és kiegyensúlyozottabb továbbfejlesztése áll. A gazdasággal való kapcsolat, a *duális képzés erősítése* és a tanulószerveződések számának növelése érdekében módosításra került a szakképzési hozzájárulásról és a képzés fejlesztésének támogatásáról szóló törvény. A nemzetgazdasági tárca megállapodásban rögzítette az együttműködés tartalmát a Magyar Kereskedelmi és Iparkamarával – ez ál tal k özvetve t ermészetesen a V eszprém M egyei Kereskedelmi és Iparkamarával -, e nnek é rtelmében a ga zdálkodó szervezeteket kedvezményekkel ösztönzik a szakképzésben való aktív részvételre. Az MKIK feladatai közé tartozik változatlanul a tanulószerveződések felügyelete. A képzés munkaerőpiaci relevanciájának erősítése, a szakképzésből kilépők elhelyezkedési esélyeinek és a munkaerő versenyképességének javítása érdekében az MKIK szerepe megerősítésre került.

A tanulószerveződés keretében tanult pályakezdők foglalkoztatásának támogatására kiemelt jelentőséggel bír a *gyakornoki program* elindítása. A program elsődleges célja a közvetlen munkahelyteremtés elősegítésén túl az iskolai rendszerű képzésben szerzett első szakképesítés hasznosulásának elősegítése, a pályakezdők korai munkahelyi tapasztalathoz segítése, a duális szakképzés erősítése. Kiemelt cél a tanulószerveződést kötő tanulók és vállalkozások támogatása. A térségi gazdaság sikeres fenntartásának, további növekedésének egyik feltétele a duális szakképzésnek, e képzési modell elemeinek folyamatos támogatása – elsődlegesen a tanulószerveződéses gyakorlati képzés ösztönzése révén.

A tanulószerveződéses kapacitás növeléséhez és a szakképzésben résztvevők foglalkoztathatóságának javításához hozzájárulhatnak a vállalati tanműhelyi és munkahelyi környezetben megvalósuló beruházások, infrastrukturális fejlesztések. Fontos, hogy a duális képzés erősítése érdekében végrehajtott infrastrukturális fejlesztések súlypontja, fókusza ne a vállalati tanműhelyi kapacitások – indokolt esetben történő – fejlesztésén l egyen, h anem elsősorban a munkahelyi körülmények között megvalósuló gyakorlati képzést lehetővé tevő kapacitásfejlesztésen.

A végzettség nélküli iskolaelhagyás arányának csökkentésében a szakképzésnek kulcsszerepe lesz a következő években. Kulcskérdés, hogy a szakiskolába beiratkozottak minél na gyobb arányban eljussanak a sikeres szakmai vizsgáig, a lemorzsolódók számára pedig fontos, hogy legyenek e redményes re-integrációs programok. A vé gzettség nélküli i skolaelhagyás csökkentését szolgálhatják a hátrányos helyzetű szakiskolásokat célzó programok, vagy a rész-szakképesítés megszerzését célzó programok (akár munkatapasztalat-szerzéssel és az egyén s zükségleteihez igazított segítséggel kombinálva), melyek célja, hogy a mo duláris jellegből fakadóan megvalósuljon az egyének rugalmas, egész életen át tartó tanulása.

Az állami fenntartású *felsőoktatási intézmények* elszigetelt fejlesztésének eredményeként a jelenlegi belső kapacitások fenntartása kétségessé vált. Általánosságban elmondható, hogy a felsőoktatási intézményrendszer extenzív fejlődése együtt járt a szakmai színvonal csökkenésével, az intézmények alacsony kihasználtságával és jelentős párhuzamossággal a képzési programok között. A felsőoktatás jelenlegi Budapest-központúsága nem szolgálja a vidék kul túra- és é rtelmiségmegtartó képességét, a r egionális gazdaságok fellendüléséhez szükséges szakemberek utánpótlását.

A felsőoktatás mennyiségi kibocsátásának növelését egyfelől a felsőoktatáshoz való hozzáférés szélesítése, másfelől a képzési előmenetel erősítése, a végzettség nélküli iskolaelhagyás csökkentése révén érhető el. Mindkettő esetében kiemelten fontos az esélyteremtés és a szociális dimenzió bővítése a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok

felsőoktatásba való integrációja révén. A demográfia trendek miatt csökken az alapképzésbe potenciálisan belépők száma, így alapvető kihívás az egész életen át tartó tanuláshoz kapcsolódó felsőoktatási szolgáltatások, az át- és továbbképzési kapacitások bővítése.

A felsőoktatási intézményrendszer egész életen át tartó tanulásban betöltendő szerepének kívánatos fejlődési iránya, hogy kialakuljon az egyenszilárdságú felsőoktatási rendszer, melyben az egyetemi központok nagyobb hangsúlyt helyeznek a mester és doktori szintű programokra, illetve kutatnak, egyes főiskolák pedig szakképzést és alapképzést nyújtanak térségüknek, valamint felnőttképzési-továbbképzési funkciókat látnak el. Ennek érdekében támogatni szükséges a felsőoktatási intézményeknek a megye számára széleskörű, diverzifikált szolgáltatások nyújtásához kapcsolódó differenciálódását. A tanulási hálózatok olyan együttműködési, intézményközi, illetve ágazati területen létrejövő kooperációk, melyek pályázati forrásallokáció koncentrációjára épülnek, annak érdekében, hogy a területi/térségi szintű képzési, szakirányú továbbképzési, tanfolyami és egyéb magasan kvalifikált munkaerő felmerülő képzési igényét minőségi színvonalon és hatékonyan kiszolgálja. A tanulási hálózatok támogatása hosszabb távon elősegíti a felsőoktatási intézmények köré szerveződő városi/járási/megyei hálózat szervezeti-működési modelljének kiépülését (pl. közös szolgáltató központok, közös képzési centrumok, képzők képzése, képzési modellek, tananyagok, modulok, stb.). A térségi szolgáltatások nyújtása a térség szereplői közötti sokoldalú együttműködés révén valósulhat meg. Az együttműködés különösen vonatkozik a megye önkormányzataira, munkaadóira és egyéb oktatási intézményeire, valamint a felsőoktatási intézményekre, fejlesztési bázisokra.

Az itt felsorolt célokhoz illeszkedik számos olyan fejlesztési igény, illetve elképzelés társul, melyek Veszprém megye egyes térségeiben, vagy településeiben fogalmazódtak meg részben az integrált településfejlesztési stratégiák, részben a differenciált szolgáltatások megerősítésére és bevezetésére irányuló intézkedési terv, vagy a kár és egyéb területfejlesztési dokumentumok készítése, illetve a 2014-2020-as fejlesztési időszakra való felkészülés folyamán.

A megye egészét érintően megfogalmazott, a köznevelési és felsőoktatási szféra fejlesztését érintő igények, elképzelések:

- Duális képzés elindítása, technikai szakmai háttérnek megteremtése továbbá üzeme látogatás, munkahelyek látogatása, foglalkozások megismerése a pályaaorientáció jegyében.

Veszprém megye innovációs stratégiájának érvényesítése a területfejlesztési koncepcióban

A megye innováció-orientált jövőképehez kapcsolódóan kitűzhető lehetséges stratégiai cél a 2014 - 2020 közötti időszakra:

"A megye fejlesztési stratégiai célja a hagyományos gazdaságfejlesztési szempontok mellett a z innováció összetett szempontrendszerének kiterjesztése a megyei gazdaság egészére és a társadalmi fejlődés meghatározó területeire, végcélként kitűzve a megyében élők életminőségének folyamatos javítását."

A fentieket figyelembe véve a következő specifikus rész cél fogalmazható meg:

"Veszprém megye célja jelenlegi fejlődését meghatározó, illetve feltörekvő ágazatainak innovációv ezérelt fejlesztése, a z ehhez kapcsolódó infrastruktúra megújítása, a tudástermelés és hasznosítás előtérbe helyezése, valamint a hálózatosodás erősítése".

Emellett cél az innováció társadalmi szempontjainak erősítése, valamint a fenntartható növekedést támogató horizontális eszközök integrálása."

A fenti specifikus rész cél megvalósítását javasolt továbbá innováció-orientált rész célok alábontásával is megfogalmazni, úgymint:

- A megye K+F hatékonyságának, erőforrásainak és háttérfeltételeinek differenciált fejlesztése, amely kiterjed a hagyományos, feltörekvő, illetve kiegészítő gazdasági ágak és a társadalmi tevékenységek infrastrukturális ellátottságának növelésére is.
- A megyében működő vállalatok innovációs képességének fejlesztése, a tudástermelés, technológiatranszfer, és tudáshasznosítást segítő feltételrendszer biztosítása.
- Az innovációkat segítő partnerség és hálózatok fejlesztése; megyén belüli és kívüli, a megye adottságaihoz igazodó együttműködések támogatása.

Az S3 stratégia kialakítása során megfogalmazásra kerülő új prioritások az alábbi lépések végrehajtásának lehetséges.

FŐBB FEJLESZTÉSI TERÜLETEK, LEHETSÉGES KITÖRÉSI PONTOK

1. Veszprém megye gazdasági teljesítményét meghatározó iparágainak innováció orientált fejlesztése

E TERÜLETTEL KAPCSOLATOS, SZÓBA JÖHETŐ CÉLOK, FEJLESZTÉSI IRÁNYOK

1.1 A jelenleg domináns üzleti, infrastruktúra központú inkubációs tevékenységek fenntartása mellett a technológiai inkubáció szerepének erősítése, ezzel pedig a hazai induló, jelentős K+F+I tevékenységet végrehajtó vállalkozások támogatása

1.2 A vállalkozói és kutató/felsőoktatási intézményi K+F infrastruktúra célirányos bővítési, kihasználási hatékonyságának növelése.

1.3 A tudástermelést és tudástranszfert támogató tevékenységek erősítése, elsősorban a meglévő hálózatokra támaszkodó hatékony projektfejlesztési tevékenység segítségével

1.4 Az iparági klaszterek bázisán a magas hozzáadott értékű termékek beszállítói hálózatának fejlesztése

2. Feltörekvő iparágak innováció orientált fejlesztése

E TERÜLETTEL KAPCSOLATOS, SZÓBA JÖHETŐ CÉLOK, FEJLESZTÉSI IRÁNYOK

2.1 A feltörekvő ágazatokban működő vállalkozások számára olyan szolgáltatás orientált alkalmazott k utatási infrastruktúra kialakítása és bővítése, amely saját fejlesztéseiket támogatja, megalapozza

2.2 A vállalkozások kutatás-fejlesztés infrastruktúrájának létrehozásához a k utatás-fejlesztési célokat szolgáló tudományos eszközök és beszerzések, kísérleti rendszerek, tesztkörnyezetek létrehozása

2.3 Az új technológiák és termelési eljárások döntően induló vállalkozásokhoz köthető finanszírozási feltételeinek biztosítása

2.4 A nemzetközi szempontjából gazdasági diverzitást biztosító új ágazatok támogatása, nemzetközi piacaik kialakítása és bővítése

2.5 A környezetbarát technológiák széles körű elterjesztésének támogatása.

3. A fenntartható fejlesztést támogató innovációk

E TERÜLETTEL KAPCSOLATOS, SZÓBA JÖHETŐ CÉLOK, FEJLESZTÉSI IRÁNYOK

3.1 A z agrárágazathoz kapcsolódó adottságok jobb kihasználása a K+F+I kapacitás fejlesztésén, valamint a teljes termelési és értékelési láncok támogatásán keresztül.

3.2 A K+F infrastruktúra közösségi célokat figyelembe vevő megosztása, hasznosításának optimalizálása

3.3 A z idegenforgalom egyedi és újszerű termékeihez és szolgáltatásaihoz kapcsolódó lehetőségek nagyobb mértékű kihasználása, az ezekhez kapcsolódó ösztönző rendszer kialakítása

3.4 Regionális célrendszerhez igazodó, innovációt támogató finanszírozási elemek kialakítása és működtetése

3.5 A vállalkozások nemzetközi piacbővítési lehetőségeinek támogatása

3.6 Az innovációhoz kapcsolódó tudatformálás és népszerűsítő kezdeményezések erősítése.

4. Az innováció társadalmi szempontjainak fejlesztése

E TERÜLETTEL KAPCSOLATOS, SZÓBA JÖHETŐ CÉLOK, FEJLESZTÉSI IRÁNYOK

4.1 Felsőoktatási K+F+I infrastruktúra fejlesztése a vállalkozói igények figyelembevételével

4.2 A képzési és munkaerőpiaci kereslet és kínálat összehangolását támogató eszközrendszer kialakítása és működtetése.

4.3 A magasan képzett fiatal (vállalkozói és kutatói) munkaerő helyben tartása, támogatása

4.4 Hatékony, igényalapú közösségi szolgáltatásfejlesztési eszközrendszer kialakítása.

7.6. Közösségi megújulás, értéktudatos és szolidáris társadalom kialakítása

A kreatív társadalom kialakítása nem nélkülözheti a hatékony szociálpolitikát, a társadalmi felzárkózást elősegítő lépéseket, a kultúra és a sport fejlesztését.

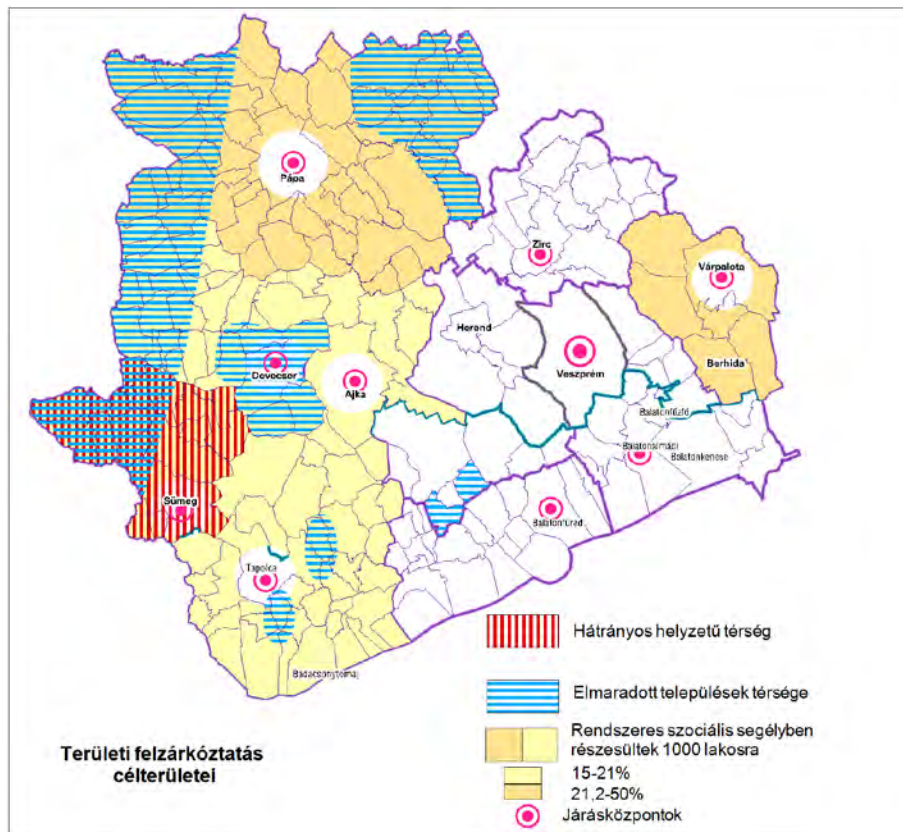
E területeken az Országos Fejlesztési Koncepció tervezetében megfogalmazott célkitűzések szolgálata Veszprém megyében is kiemelt jelentőségű, ezért azok – a megyei sajátosságoknak, illetve a megyei és a települési lehetőségekkel – szociálpolitikai szempontból figyelembevételével – beemelésre kerültek a megyei koncepcióba is.

A szociálpolitika hatékonyságának javítása

- A felnőtteket és a gyerekes családokat szükségleteik szerint erősítő, - *települési szinten egy egységes struktúrát alkotó* - szociálpolitikai szolgáltatások rendszerének létrehozása a megye településeiben (*illetve együtt élő településcsoportjaiban*) az egyes települések lakosságának jellegzetességei figyelembevételével.
- Szociális szolgáltatások és intézmények infrastruktúra fejlesztése.
- A fogyatékos személyek, megváltozott munkaképességűek társadalmi és munkaerőpiaci integrációjának elősegítése.
- Civil szervezetek, egyházak szociális tevékenységének támogatása, azok integrálása a térségek és települések szociálpolitikai szolgáltató rendszerébe.
- Fogyatékos személyek, pszichiátriai és szenvedélybetegek bontlakásos ellátása tekintetében kiemelt jelentőségű feladatok, lakócentrumok létrehozása, amelyek lehetővé teszik a társadalomba való hatékonyabb integrációt.
- A szakosított ellátások fejlesztése a rehabilitációs intézményi ellátás területén.
- A fogyatékos személyek ellátásának tekintetében a megfigyelési zavarokkal, illetve pszichés betegségekkel küzdő személyek speciális ellátásának fejlesztése.
- Humán-erőforrás fejlesztés a szociális szféra területén, szakmai és erőforrás tekintetében is.

Társadalmi felzárkóztatás

- A perifériák lemaradásának csökkentése, a területi hátrányokból származó társadalmi hátrányok csökkentése kiemelten Veszprém megye Vas és Zala megyei határmenti településeiben valamint a belső periféria településeiben.

A kultúra fejlesztése

- A gazdag helyi-, térségi- és nemzeti tudat, önbecsülés és összetartozás erősítése a közösségi művelődés eszközeivel.
- A kulturális örökség megőrzése, mint gazdasági, mint társadalmi erőforrás fenntartható megőrzése, értékeinek kibontakoztatása, hozzáférésük javítása.
- A turizmusban kapcsolódó épített örökségi helyszínek bővítése és érték-kibontakoztató helyreállítása (kastély és kúria program, valamint a nemzeti emléktároló programok megvalósítása) a közhasznosított, illetve a helyi anyagokból készült – *ugyanakkor jelentős helyi értéket képviselő* - létesítmények fejlesztésére, a vállalási turizmushoz kapcsolódó egyházi létesítmények és azok környezetének megújításának támogatására.
- Örökségbarát fejlesztéspolitika felépítése, a kulturális örökségvédelem beépítése a megye várostérségei fejlesztési terveibe.
- A kulturális szolgáltatásokhoz és a közművelődés lehetőségeihez való hozzáférés támogatása, a területi különbségek csökkentése érdekében a kulturális szolgáltatások fejlesztése, a kulturális javakhoz és értékekhez való hozzáférés javítása.
- Az alulhasznosított épített örökségi helyszínek tekintetében Veszprém megye jelentős helyi értéket képviselő felhagyott katonai létesítményekkel is rendelkezik (pl. Hajmáskér laktanya főépülete, Hajag-tető BARS-állomás, Tótvázsony és

Szentkirályszabadja öbjektumai). Javasolt ezek hasznosítása, illetve környezetük helyreállítása.

A sport fejlesztése

- Az egészséges életmozgás koncepcióján alapuló rendszeres életmozgás programok megvalósítása a megye településein
- A sport szerepének növelése az egészségmegőrzésben
- A sportbeli hagyományok támogatása
- Az iskolai testnevelés feltételeinek biztosítása, diáksport versenyek rendezése,
- A sportlétesítmények korszerűsítése és közösségi szabadidős használatra történő megnyitása,
- Nemzetközi versenyek támogatása a megye sikeres sportágaiban.

A megye társadalmi környezetének javítása és a helyi életminőség, a települések élhetőségének fenntartása, erősítése a kultúrához és a sporthoz kapcsolódó minőségi fejlesztések, valamint a nemzetiségi és civil társadalmi kapcsolatok, közösségi programok támogatása révén

Veszprém megye demográfiai helyzete az ország egészéhez hasonlóan kedvezőtlen folyamatokat követ. A csökkenő számú, elöregedő korösszetételű népességhez ráadásul egy rendkívül vegyes, de öszességében aprófalvas településszerkezet társul, ami felerősíti a kedvezőtlen folyamatokat. A megye településeinek fele 500 fő alatti aprófalva, és fokozatosan emelkedik a 200 fő alatti törpefalvak száma is. A változó településszerkezet ugyanakkor a nagyobb lélekszámú községeket és városokat is kihívások elé állítja, ami hatással van a települési, társadalmi környezetre, a helyi életminőségre és a társadalmi kapcsolatokra is.

A települések élhetőségének fenntartásába, a helyi életminőség színvonalának emelésében, de legalábbis szinten tartásában meghatározó szerep hárul a helyi közösségekre, civil kapcsolatokra, melyek erősítése, illetve a kezdeményezőkézség támogatása kiemelt cél a megyében. A kulturális és közösségi sportolási lehetőségekhez való hozzáférés javítása, az elérhető szolgáltatások bővítése és minőségi fejlesztése szintén jelentős mértékben járul hozzá a megfelelő helyi életminőség biztosításához. A helyi és nemzetiségi öntudat erősítése, közösségi programok támogatása a társadalmi környezet javításának fontos célja és eszköze is egyben.

A helyi és térségi közösségépítés elsősorban település(rész)ek, járások, szomszédságok közösségi kezdeményező- és cselekvőképességének fejlesztését, másrészt lokalitástól függetlenül létrejövő értékalapú közösségek építését jelenti. Magyarországon egészéhez hasonlóan Veszprém megyében is gyengék a közösségi összetartozás szálai, az önszerveződő közösségek pedig számos olyan társadalmi problémát tudnak megoldani, amelyre a központi és helyi kormányzat és intézményei nem képesek, ezáltal javítva a helyi életminőséget is. A közösségépítés fizikai hatóköré egy településrész, település vagy akár egy településjárság, várostérség is lehet. Ez a társadalmi felzárkózási politikának is fontos eszköze, hiszen a

közösségi munkákra a z e gyének bevonódnak és együttműködnek problémáik megoldásában. A közösségfejlesztési munka eredménye nemcsak az adott közösségre hat, hanem közvetve a közjót is gyarapítja, ki tüntetett szerepe van a társadalmi konfliktusok megoldásában, a települések helyi megtartó képességének erősítésében, így a társadalmi összetartozás és a társadalmi együttműködés erősítésének biztos alapja. Az aktív közösségi partnerség fejlesztése keretében elérendő cél olyan szolgáltatások nyújtása egyebek mellett a nemzetiségeknek és hátrányos helyzetű csoportoknak, amelyek elősegítik bekapcsolásukat a közösség életébe.

A nemzetiségek, etnikai kisebbségek identitásának megőrzése, a kultúrák közötti párbeszéd erősítése és az eltérő identitással rendelkező társadalmi csoportok együttműködése érdekében interaktív programok kialakítására van szükség. Ennek részét képezi a roma és más, nemzetiségi vagy migráns csoportok/közösségek hagyományainak, szokásainak megismertetése, értékeinek összegyűjtése és bemutatása, ezt segítő programok és „pontok” kialakítása; a nemzetiségek, más kisebbségi csoportok és a többségi társadalom közötti párbeszédet támogató programok; valamint az eltérő kultúrák meg- és elismerését támogató tevékenységek megvalósítása egyaránt.

A helyi társadalmi kapcsolatok erősítése érdekében kiemelt cél a közösségi szerepvállalás erősítése az önkéntesség, a karitatív munka előmozdítása és a civil társadalom megerősítése által. A közösségfejlesztés célja a helyi közösségek és ezeken keresztül az egyének önműködő cselekvési szándékának és képességének erősítése és a közösségi konfliktusok oldása. Az önkéntesség fejlesztése keretében az önkéntesség népszerűsítése, szervezése, szakmai módszertanának alakítása és elterjesztése, az intézmények alkalmassá tétele az önkéntességgel kapcsolatos tevékenységekre, valamint a szakemberek és az önkéntesek képzése, szemléletformáló kampányok, önkéntes programok megvalósítása. Az aktív társadalmi szerepvállalást és a karitatív tevékenységek megerősítését az értékalapú társadalmi összetartást erősítő programok megvalósításával, elsősorban a különböző szocio-kulturális körülmények között, hátrányos helyzetű, vagy szegénységben élő csoportok társadalmi felzárkózását segítő tevékenységek támogatásával, illetve a karitatív tevékenységre való hajlandóság növelésével lehet elérni.

A különböző kulturális lehetőségekhez való hozzáférés javítása, az elérhető szolgáltatások számának és minőségének javítása kiemelt cél a kistérségek lakosságmegtartó erejének biztosítása érdekében. A helyi és térségi kulturális együttműködések, önszerveződő közösségi programok nem csupán a települések élhetőségének fenntartásához járulnak hozzá, hanem vonzó turisztikai célpontot is jelenthetnek, mely különösen a Balaton Kiemelt Üdülőkörzet területén támogatandó, hiszen egyben a turisztikai szezon kiterjesztését, illetve a programkínálat bővítését is szolgálhatja. Szintén fontos helyi közösség-szervező erőket jelentenek a közösségi sportolási lehetőségek, melyek nem csupán egy-egy településen belül, hanem a szomszédos települések között, akár járási, várostérségi szinten is erősítik a társadalmi kapcsolatokat, együttműködések, partnerségeket. Ezek a sportesemények egyúttal fontos és folyamatos közösségi eseményeket is jelentenek a helyi társadalom életében, mely különösen a z a prófalvas térségek esetében járul hozzá jelentősen a helyi identitás megtartásához, erősítéséhez.

Az itt felsorolt célokhoz illeszkedik számos olyan fejlesztési igény, illetve elképzelés társul, melyek Veszprém megye egyes térségeiben, vagy településein fogalmazódtak meg részben az integrált településfejlesztési stratégiák, részben a differenciált szolgáltatások megerősítésére

és bevezetésére irányuló intézkedési terv, vagy a kár e gyéb területfejlesztési dokumentumok készítése, illetve a 2014-2020-as fejlesztési időszakra való felkészülés folyamán.

A megye egészét érintően megfogalmazott, a szociális szolgáltatásokat vagy a társadalmi felzárkóztatás területét érintő fejlesztési igények, elképzelések:

- Helyi civil közösség építés, megerősítés támogatása, partnerség erősítése.
- A „Koffer Színház” program, a s zínházak a f aluban (járásban) program támogatása, továbbá kulturális előadássorozatok fejlesztése a könyvtárak bevonásával.
- Internet ellátottság és elérhetőség bővítése, elektronikus közszolgáltatás fejlesztése, könyvtári szolgáltatások elérése.
- Német és roma kisebbség kultúrájának, hagyományainak megőrzése és továbbadása.

A megye, a várostérségek és a központi helyek szolgáltató és ellátó szerepének növelése a humán kapacitások bővítése és minőségi fejlesztése révén, a helyi és térségi együttműködések támogatása, különös tekintettel a megye egészére kiterjedő koordinatív feladatok ellátásának biztosítására és a megyehatáron át nyúló szolgáltatások elérhetőségének javítására

Veszprém megye demográfiai helyzete az ország egészéhez hasonlóan kedvezőtlen folyamatokat követ. A csökkenő számú, előregedő korösszetételű népességhez ráadásul egy rendkívül vegyes, de összességében aprófalvas településszerkezet társul, ami felerősíti a kedvezőtlen folyamatokat. A megye településeinek fele 500 fő alatti aprófalva, és fokozatosan emelkedik a 200 fő alatti törpefalvak száma is. Az élhetőség fenntartásához szükséges szolgáltatások fenntartása, az ellátó funkció biztosítása ezért folyamatosan növekvő terhet ró a településekre, különösen az aprófalvas térségekben és a belső periféria területén. Ehhez társul, hogy a turisztikai főszezonban a BKÜ területén, elsősorban a partmenti vagy partközeli településeken az állandó lakossághoz képest aránytalanul megnő a helyi szolgáltatásokat igénybe vevők száma, mely szintén a települések közötti, várostérségeken belüli szorosabb együttműködést tesz szükségessé.

Az apró- és törpefalvakban rövid- és főleg középtávon folyamatosan csökken a helyben igénybe vehető szolgáltatások köre, hiszen a csökkenő népességszám következményeként ezek biztosítása, fenntartása költséghatékonyan már nem megoldható meg, a települések pedig önmaguktól többnyire nem képesek ezt az ellátó szerepet megoldani. Emiatt egyre nagyobb szükség van a térszerte már most is meglévő, települések közötti, várostérségeken belüli, jellemzően város-vidék együttműködések erősítésére és bővítésre, illetve a mikrotérségi együttműködések kiterjesztésére. Kiemelt cél ezért az alulról jövő együttműködési kezdeményezések támogatása, amely már megvalósult, és jól működő együttműködések disszeminációja, melyben jelentős szerep hárul a járásokra és magára a megyére is.

A fent említett koordinációs szerep megfelelő és hatékony ellátása érdekében elengedhetetlen a járások és a megye humán kapacitásának bővítése és minőségi fejlesztése, a várostérségek szervező és önszervező-képességének erősítése. A központi funkciók folyamatos koncentrálódása ugyanakkor nem jelentheti azt, hogy ezek a szolgáltatások teljesen eltűnnek a kistérségekről, hiszen ez a helyi életminőség és élhetőségük visszafordíthatatlan leromlásához vezetne. A szolgáltatások, ellátások biztosítását ezért úgy kell megszervezni, hogy azok elérhetősége megfelelően biztosított legyen azokon a településeken is, ahol

fizikailag nincsenek jelen. Az elérhetőség fejlesztése ezért különösen fontos ebből a szempontból is, amely egyrészt a közlekedési infrastruktúra fejlesztését, másrészt a tömegközlekedés hatékony megszervezését és innovatív megoldások bevezetését is szükségessé teszi. Különösen fontos ez azokban a térségekben, ahol magasabb a hátrányos helyzetű lakosság aránya, hiszen a társadalmi hátrányenyhítés csak a felzárkóztatáshoz szükséges szolgáltatások elérhetőségének biztosítása révén lehet eredményes.

A belső periféria területein szükség van azon akadályok lehetőség szerinti lebontására, felszámolására, melyek a térség leszakadásához érdemben hozzájárultak. Lehetővé kell tenni, hogy azok a szolgáltatások, ellátások, melyek a megyehatár túloldalán egyszerűbben hozzáférhetőek lennének, elérhetővé váljanak ezeken a településeken. Ez részben az indokolatlan adminisztratív korlátok lebontását, részben a közlekedési elérhetőség javítását teszi szükségessé, másrészt indokolja a szélessávú internetelés fejlesztését is ezekben a térségekben, illetve a szolgáltatások elektronikus elérhetőségének megoldását. Természetesen az érintett megyék közti minél szorosabb együttműködés nélkülözhetetlen eleme a belső perifériát képező térség felzárkóztatásának.

Az itt felsorolt célokhoz illeszkedik számos olyan fejlesztési igény, illetve elképzelés társul, melyek Veszprém megye egyes térségeiben, vagy településein fogalmazódtak meg részben az integrált településfejlesztési stratégiák, részben a differenciált szolgáltatások megerősítésére és bevezetésére irányuló intézkedési terv, vagy a káregyéb területfejlesztési dokumentumok készítése, illetve a 2014-2020-as fejlesztési időszakra való felkészülés folyamán.

A megye egészét érintően megfogalmazott, a szociális szolgáltatásokat vagy a társadalmi felzárkóztatás területét érintő fejlesztési igények, elképzelések:

- Tömegközlekedési szolgáltatás áttekintése a differenciált igényekhez igazodóan, ideértve különösen az iskolabusz hálózat működtetését és a színházi buszjáratok biztosítását is.
- Helyi civil közösség építés, megerősítés támogatása, partnerség erősítése.
- Esélyegyenlőségi programok, programtervek létrehozása térségi szinten és azok végrehajtása.
- Adott szakterületen dolgozó közművelődési szereplők partnerségi alapú megyei, illetve járási szakmai kollégiumai jöjjenek létre.

A területi különbségek kiegyenlítésére irányuló kormányzati célkitűzés elérését is elősegítő, valamint a helyi szükségletekre érdemi választ adó differenciált szolgáltatások megerősítése érdekében megfogalmazott beavatkozások

► Oktatási tématerület:

1. Iskolabusz hálózat működtetése.
2. Utazó gyógypedagógiai hálózat mintájára utazó iskolapszichológus, fejlesztő pedagógus hálózat kialakítása.
3. Duális képzés elindítása, technikai szakmai háttérnek megteremtése továbbá üzemlátogatás, munkahelyek látogatása, foglalkozások megismerése a pályaaorientáció jegyében.

4. Környezettudatosság jegyében: szelektív hulladékgyűjtés kialakítása a járás valamennyi köznevelési intézményében, kertgazdálkodás népszerűsítése, szemléletváltás ösztönzése, az egészséges életmódra nevelés, az egészségtudatos magatartás formálása a szabadidő hasznos eltöltésére irányuló igény kialakítása közösségi programok által.
- ▶ Kultúra tématerület:
1. Internet ellátottság és elérhetőség bővítése, elektronikus közszolgáltatás fejlesztése, könyvtári szolgáltatások elérése.
 2. Német és roma kisebbség kultúrájának, hagyományainak megőrzése és továbbadása
 3. A „Koffer Színház” program, a színházak a faluban (járásban) program támogatása, továbbá kulturális előadássorozatok fejlesztése a könyvtárak bevonásával.
- ▶ Egészségügy tématerület:
1. Komplex Mozgásrehabilitációs Központ létrehozása (országos ellátási területtel) Veszprém, illetve Balatonfüred központtal 0 – 18 éves gyerekek számára
 2. Háziorvosi rendelőben levett vér heti egy alkalommal való szállítása a laboratóriumba.
 3. Helyben történő egészségügyi szűrések a megye területén – mozgó prevenciók szolgálat.
 4. Az orvosi és gyógyszerészeti ügyeletek működésének hatékonyságának újragondolása - ellátottak számának tükrében.
- ▶ Szociális tématerület:
1. Alapellátási formák megjelenése, biztosítása, garantálása a bentlakásos intézmények vonatkozásában mind szociális, mind gyermekjóléti területen (pl.: fogyatékosok nappali intézménye, pszichiátriai betegek nappali intézménye), amelyek a bentlakásos intézményi férőhelyekre várakozóknak alternatívaként szolgálhatnak.
 2. Gyermek napközbeni ellátásának biztosítása alternatív módszerekkel (házi gyermekfelügyelet).
- ▶ Megyei együttműködés tématerület:
1. Tömegközlekedési szolgáltatás áttekintése a differenciált igényekhez igazodóan, ide értve különösen az iskolabusz hálózat működtetését és a színházi buszjáratok biztosítását is
 2. Helyi civil közösség építés, megerősítés támogatása, partnerség erősítése.
 3. Esélyegyenlőségi programok, programtervek létrehozása térségi szinten és azok végrehajtása.
 4. Adott szakterületen dolgozó közművelődési szereplők partnerségi alapú megyei, illetve járási szakmai kollégiumai jöjjenek létre.

A járásszékhely ITS-ek érvényesítését segítő célkitűzések:

A m egyeszékhelyek és a m egye j árásszékhelyeinek ITS-eit az al ábbi – humán t erületeket felölelő - témakörökre kiterjedően tekintettük át:

- a népességmegtartás
- az életminőség javítása
- az egészségi állapot javítása, az egészségügy fejlesztése, sport
- a szociális ellátás javítása
- a család és gyermekvédelem
- a társadalmi felzárkózás, esélyegyenlőség
- köznevelés
- képzettség növelése, szakképzés, továbbképzés
- felsőoktatás
- a nemzetiségi és civil kapcsolatok
- kulturális szolgáltatások
- a szolgáltatásokhoz való hozzáférés biztosítása

A fenti 12 témakör eltérő súllyal jelenik meg a 2015-ben készült városi ITS-ekben. Értelemszerűen az egyes városok stratégiájának fókuszja eltérő, hiszen az alapvetően a helyi illetve városi térségi sajátosságokra tekintettel készült. A 12 témakör közül egy városi ITS átlagosan mindössze átlagosan 4 területre helyez nagy hangsúlyt, és fogalmaz meg városi középtávú célokat. Feltűnő, hogy pl. „az életminőség javítása” témakör egyetlen ITS-ben sem jelenik meg markánsan és közvetlenül. A „szolgáltatásokhoz való hozzáférés biztosítása” is mindössze egy ITS-ben (Várpalota) jelenik meg célként.

A „köznevelés” az a szegmens, amely kivétel nélkül minden vizsgált városi stratégiájában megjelenik célkitűzésként. A „szociális ellátás javítása” szintén nagy fontosságú terület, Ajka kivételével valamennyi járásszékhely ITS-ében a célok között szerepel. Az „egészségi állapot javítása, az egészségügy fejlesztése, sport” Balatonfüred és Sümeg kivételével stratégiai cél, hasonlóan a „kulturális szolgáltatások” témakörhöz, amely Ajka és Balatonalmádi kivételével fogalmazódott meg minden járásszékhely stratégiájában.

A „család és gyermekvédelem”, „a társadalmi felzárkózás, esélyegyenlőség” csak egy-két stratégiában része a stratégiai céloknak. Ez feltehetőleg azzal magyarázható, hogy a Helyi Esélyegyenlőségi Programban ezek a feladatok nagyobb hangsúlyt kaptak.

7.7. Természeti-, táji és egyéb stratégiaileg fontos erőforrások megőrzése, fenntartható használata, energiahatékonyság és környezetünk védelme

Veszprém megye jelentős, sajátos és több vonatokban egyedi természeti erőforrásokkal rendelkezik, amelyre építve – a hosszú távú fenntarthatóság követelményeinek is eleget téve – jelen nemzedék érdekében tovább erősíthető és bővíthető a gazdaság, hatékonyabban kihasználhatók (és kihasználandók) a táji-, természeti környezetben, a termőföldben, a vizekben és a rendelkezésre álló ásványi nyersanyagokban rejlő potenciálok.

A harmadik átfogó fejlesztési célhoz kapcsolódóan fontos fejlesztési erőforrás és lehetőség is a hosszú távú gazdasági potenciált és az életfeltételek javítását is biztosító természeti erőforrásokkal való fenntartható gazdálkodás, az erőforrások megőrzése a jövő generációk számára, mind mennyiségben, mind minőségben.

Fentiek mellett fontos - az országos célkitűzésekhez is kapcsolódva - az életmódszer- és energiabiztonság, a környezetbiztonság és a környezettudatosság erősítése, a klímabiztonság megteremtése, az egészségügyi előrelátás, a biodiverzitás, a tájak és az élővilág sokféleségének megőrzése.

Természeti erőforrásaink fenntartható használata, az értékek megőrzése

Természeti értékeink meghatározóak a területi fejlesztések számára is. Legjelentősebb természeti adottságaink és értékeink a területi tervezés, fejlesztéspolitika számára is megkerülhetetlen tényezők. (Nemzeti Fejlesztés 2020)

Veszprém megye kiemelkedően gazdag természeti erőforrásokban, amelyek így a megye és térségei fejlesztésének meghatározó erőforrásai. Ezért a megyei fejlesztési koncepció csak olyan fejlesztési irányokat és beavatkozásokat támogat, amelynek eredménye nem jár a táji-, természeti potenciálok helyreállíthatatlan károsításával, a tájkép harmóniájának sérülésével, a biológiai sokszínűség elszegényedésével. Ebben a koncepcióban olyan fejlesztési irányok élveznek preferenciát, amelyek anélkül használják ki ezeket a potenciálokat a mai generáció érdekében, hogy azzal az értékek hosszú távú megőrzését veszélyeztetnék.

A természeti táj gazdagsága, változatossága és harmóniája

Egyaránt fontos elem (és feltétele) az itt élők életminőségének, a térséghez, a kiemelkedő karakteres vonásokkal bíró helyekhez való kötődésének, mint a vendégek fogadásának, a turisztikai potenciálnak.

Mint azt az Országos Fejlesztési Koncepció terve is megállapítja, a Balaton-térséget a kiemelkedő természeti, kultúrtörténeti és táji értékek, valamint az ezekre épülő idegenforgalom és tájgazdálkodás az ország legmarkánsabb, önálló fejlesztési célokra igényt tartó térségévé teszik, így a területfejlesztés is egyik legfontosabb feladatának tekinti a térség környezeti és társadalmi szempontból is fenntartható fejlesztésének, az értékek megőrzésének biztosítását. A térség olyan természeti és gazdasági egységet képez, melynek kezelése nem

bontható meg. Turisztikai, mezőgazdasági bevételei révén a nemzetgazdaság jelentős tényezője. Bár nem önálló tervezési-statisztikai területi egység, az egységes tervezés és támogatáspolitikai igénye és szüksége itt a legerősebb az országban. A mindenkorin fejlesztésnek a még meglévő táji, kulturális és természeti adottságokat tiszteletben tartva szabad csak megvalósulnia. A Balaton-térség fejlesztésének alapvető célja, hogy a környezet, a táj értékeinek megőrzésével és fejlesztésével, a turisztikai kínálat diverzifikálásával a térség adottságainak szélesebb körű hasznosításával, valamint az érintett számos szereplő partnerségét biztosító stabil intézményrendszer megteremtésével egy fenntartható módon versenyképes Balaton térség jöjjön létre”

Veszprém megye fejlesztési koncepciója - *fenti célok szolgálatában* - megerősíti az országos koncepciónak a Balaton térség fejlesztésére vonatkozó sajátos célkitűzéseit, mint olyanokat, amelyek a térség egészére korábban elkészített *(a Balaton fejlesztési tanács által elfogadott, de a kormány által meg nem erősített)* hosszú távú fejlesztési koncepció célrendszerével egybehangzanak, amelyek a Balaton térség Veszprém megyei területeinek fejlődését is jól szolgálják. Ezek a célok:

- A fenntartható és versenyképes turizmus megteremtése, a térség változatos vonzerőire és erőforrásaira épített új és komplex turisztikai termékek kialakítása, valamint magas színvonalú szolgáltatások nyújtása annak érdekében, hogy a térség újra a gazdasági növekedésünk egyik kiemelt színtere lehessen.
- A szezon meghosszabbítása egész éves kínálati programcsomagok megteremtésével, ennek érdekében térségi turisztikai hálozatok, tematikus utak kialakítása, megerősítése.
- Egységes térségi turisztikai menedzsment mellett a turisztikai kínálat területileg differenciált tervezésével a vendégforgalom területi szétterítése, a határterületek adottságain *(borvidék, nemzeti park, hegyek, erdők, aprófalvak, történelmi emlékek, népi hagyományok és sztrónómia stb.)* alapuló alternatív turisztikai termékek kínálatának kifejlesztése és „értékesítése” a parttól távolabbi településeken.
- A Balaton, vizes élőhelyek és egyéb természeti területek ökológiai és kémiai állapotának megóvása és további javítása, a Balaton partterhelésének korlátozása, a nádasok védelme, a térség élő és élettelen természeti értékeinek megőrzése.
- A térség további beépítésének megakadályozása, tájrehabilitáció, a tájsebek kezelése, az eróziós és deflációs hatások mérséklése *(magaspart és pincevédelem)*.
- Ingatlanállományrehabilitációja, valamint a városiasodott környezet kínálati területeken új funkciókkal való hasznosítása *(pl. lakófunkciók, tudásalapú gazdasági tevékenységek, országos közigazgatási, közszolgáltatási funkciók)*.
- A Balaton-felvidék aktív tájképvédelme, a természetvédelemre, táji adottságokra épülő gazdálkodási módok kialakítása, fejlesztése.
- A kulturális örökség magas szintű védelme, tudatosítása és bemutatása.
- Egységes, turisztikai vonzerőként is szolgáló balatoni közösségi közlekedési rendszer megteremtése.

Az országosan megfogalmazott célkitűzéseket Veszprém megye fejlesztési koncepciója az alábbi *(további)* célkitűzésekkel kiegészíti:

- A Balaton, mint fürdőszóra, vízisportolásra alkalmas tóhosszúságon való fenntarthatóságának biztosítása, a vízszintváltozások folyamatos figyelemmel kísérése és az üdülési potenciál alakulása szempontjából kedvezőtlen változások lehetőségének csökkentése.

- A Balaton-felvidék és a Bakony (Bakonyalja) fejlesztésének összekapcsolása a térség egésze turisztikai potenciáljának bővítése érdekében. A Bakony hegyvidéki jellege, aprófalvai települési és építészeti karaktere, a tájkép gazdagsága, a kiterjedt erdőségek, a gazdag vadállománya olyan potenciálok, amelyek – a térségek közötti kapcsolatrendszerek erősítése és tén – jól égiszítheti ki a Balaton térség turisztikai kínálatát. Az összehangolt fejlesztés hozzájárul a Bakony és a Bakonyalja potenciáljai kihasználásához, az érintett településeinek fejlődéséhez, a Balaton térsége vonatkozásában pedig a turisztikai kínálat gazdagításához, az üdülési szezon meghosszabbításához.
- Veszprém megyei jogú város területeinek és szolgáltatásainak teljes körű beintegrálása a Balaton Kiemelt Üdülőkörzetbe, (az üdülőkörzet határainak É-i irányba való kiterjesztése)
- A különleges táji- és kultúrtörténeti értékekkel, egyediséggel bíró kultúrtájak - azok között is kiemelten a történelmi borvidékek: a Badacsonyi borvidék, a Balatonfüred-Csupaki borvidék, valamint a Balaton-felvidéki borvidék - megőrzése és fejlesztése, a szőlő és borkultúra fejlődése eredményeinek erőteljesebb kihasználása a turizmus fejlesztésében, a borutak integrálása a térség tematikus útvonalai rendszerébe.

Mint azt a „Nemzeti Fejlesztés 2020” munkaanyag megállapítja, a fejlesztéspolitika célja ezekben a különleges és egyedi táji értékekkel bíró térségekben – mint a Balaton térsége, vagy a Somló térsége - az idegenforgalom általános kedvező hatásai jobb érvényesülésének támogatása (gazdasági és infrastrukturális fejlődés, munkahelyteremtés, helyi értékek kiaknázása, kulturális sokszínűség, kapocs a népcsoportok között), illetve a vele járó kedvezőtlen hatások (fokozott környezeti terhelés és beépítés, közlekedési terhelés emelkedése, egyoldalú gazdasági struktúra, potenciális társadalmi feszültségek) csökkentése vagy megelőzése.

Ezek a térségek a „silver-economy”, vagyis az idősebb korosztályok fogyasztására, kiszolgálására épülő gazdaság központi terei is lehetnek egyben, lehetőséget adnak akár külföldi nyugdíjasok letelepedésének segítésére is.

Különleges táji értékekkel, rekreációs funkciókkal bíró övezetek

- A jellegzetes táji környezethez alkalmazkodó, hagyományörző és a tájképet megőrző gazdálkodás támogatása (szőlők, legelők, kisparcellás gazdálkodás).
- A kulturális örökség megőrzése. Az épített örökség mellett a településszerkezet és településkép is megőrzendő értékek ezekben a térségekben.
- Az épített örökség és tájhasználat megőrzését támogatja a térségre jellemző hagyományos mesterségek, haszonvétek, iparágak megőrzése és fenntartható fejlesztése.
- Helyi közösségek, helyi identitástudat fejlesztése, tudatosságának erősítése.
- A jellegzetes táji sajátosságokra épülő fenntartható turizmus fejlesztése, a helyi értékek bemutatása, a lokális a dottságokhoz alkalmazkodó idegenforgalmi infrastruktúra, szálláshelyek, desztináció menedzsment kialakítása.
- Az idegenforgalom igényei szerint alakuló, koncentrált területhasználat kialakulásának megelőzése vagy tudatos irányítása; a túlzott mértékű, a táj- és településképet romboló beépítés megakadályozása.
- Az időben és térben koncentrált vendégforgalom szétterítése, a szezon meghosszabbításával, sokoldalú turisztikai kínálattal.

- Több lábon álló gazdasági szerkezet fejlesztése, a z i degenforgalomtól való túlzott függés legalább szezonális csökkenése a turizmus igényeivel, érdekeivel összhangban.
- „Silver-economy” lehetőségeinek kihasználása.
- A fokozott környezeti terhelés megelőzése illetve környezettechnológiai fejlesztésekkel annak kezelése, a vízellátás, hulladékgazdálkodás, szennyvízkezelés, zajvédelem, levegőtisztaság-védelem fejlesztése fokozott prioritás ezekben a térségekben.
- A helyi lakosság számára is hosszútávon élhető lakóhelyként kell megőrizni frekvenciát leépítéseket, a mit c élirányos ingatlanpolitikával, szabályozással, képzésekkel, a f iatalok munkahelyhez és lakáshoz jutásának támogatásával, családbarát települések kialakításával lehet segíteni.
- **A Balaton – felvidék (Kultúrtáj) vízgörökség és románysági helyszín fejlesztése, gondnokság és kezelési terv megalkotásával fenntartható fejlesztése. A világörökségi címre történő felterjesztést szolgáló kormánydöntés előkészítése. A várományos helyszín mind a hazai, mind a nemzetközi marketingjének erősítése.**

A természeti és a táji értékek védelme és fejlesztése

Az egészséges területén fontos. Kiemelten fontos a Balaton-felvidéki Nemzeti Park területén, illetve a természetvédelmi oltalom alatt álló területek által érintett térségekben (két tájvédelmi körzet, természetvédelmi területek, ex-lege védett területek, Natura2000 területek), de a táj meghatározó erőforrás jellege miatt fontos a „nem védett” tájaink értékeinek és karakterének, és a földtani értékek megőrzése szempontjából is.

Fontos ezért - a Magyarország által is ratifikált Európai Tájegyezményben ajánlott módon - táji értékeink, eltérő tájkaraktert hordozó területeink számbavétele, a tájtervezés bővítendő eszközrendszerével tájaink fejlesztése.

A tájvédelem és a tájfejlesztés terén fontos Veszprém megyében is a biológiai sokszínűség megőrzése, a biológiai aktivitásérték növelése a térség egésze hosszú távú fenntarthatóságának biztosítása érdekében. Támogatott a z ökológiai hálózatok rendszerének fejlesztése, folyamatosságának biztosítása úgy térségi-, mint települési léptékben.

Vizek nyújtotta potenciálok kihasználása a térség fejlesztésében

A Balaton, mint kiemelkedő potenciált jelentő üdülőtó mellett a megye gazdag vízkincse

- a hatékonyabban és többcélúan hasznosítható felszíni vizek,
- a kiemelkedő értékű karsztvíz kincs,
- illetve az ásványvizek

vonatkozásban is kihasználható lehetőséget jelent a megye és térségei fejlesztése során figyelembe véve a Víz Keret Irányelvben foglaltakat.

A felszíni víztározás lehetőségének kihasználásával (új dombsági és hegyvidéki víztározók, tározók létesítésével) javítható a térség vízgazdálkodása, növelhető a visszatartott vizek mennyisége és hasznosítása, egyúttal pedig csökkenthetőek a lezúduló felszíni vizek okozta károk. Az indokolt fejlesztéseket vízgyűjtő területenként elkészítendő olyan vízgyűjtő rendezési és vízgazdálkodási tervekkel lehet megalapozni, amelyek alapján meghatározhatók

a tározók helyei és a vízhasznosítás lehetséges irányai, a vízfolyások rendezésének feladatai. A kisvízfolyások rendezése során előnybe kell részesíteni a természetközeli megoldásokat. A mezőgazdaságban takarékosabb vízhasználat előnyben részesítése. Szükséges a felszíni vizek minőségének megővését szolgáló gyakorlat bevezetése.

A térségileg kiemelkedő karsztvíz bázis védelme, a karsztvíz kiemelt használata mind nagyobb térségben az érintett lakossága egészséges ivóvízzel való ellátásának biztosítására.

Ásványvíz, mint térségi jellegzetes természeti érték (és felfogyasztható egészséges ivóvíz) védelme és kihasználása, az erre épülő vertikum erősítése a Balaton-felvidéken kiemelten Tapolca térségében.

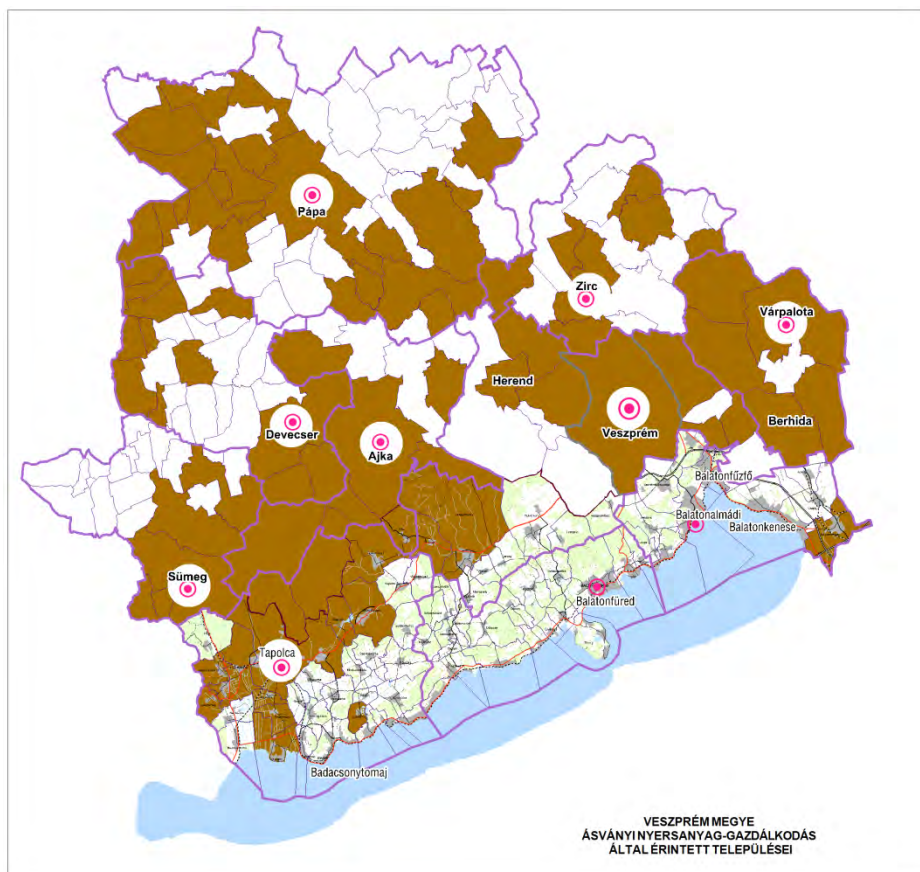
Kiemelt szempont a felszín alatti vizek megbecsülése, valamint a talajvíz minőségének védelme az általánosan terjedő jellemzően nitrát szennyeződés miatt. Törekedni kell településenként a minimum 65%-os közcsatorna bekötöttségi célarány elérésére.

Fontos a vízfolyásokat kísérő fás bokros vegetáció védelme is vízminőség védelmi, tájképi szempontokból és emellett klímavédelmi jelentősége is van.

Az ásványkincsek nyújtotta potenciálok figyelembevétele és kihasználása

Az elmúlt évtizedekben a térségi erőforrások közül sokszor indokolatlanul háttérbe szorultak az ásványi nyersanyagok. Veszprém megye kivételes készlettel rendelkezik barnaszénből, bauxitból valamint oxidos és karbonátos mangánércből, melyek korábban az ipari termelés meghatározó nyersanyagai voltak.

- Az ország energiaszektorának átrendeződése miatt az elmúlt évtizedekben csökkent a barnaszén jelentősége, a hosszú távú magyar energiastratégiának része marad a szén alapú energiatermelés *(korszerűsödő, az energiatermelés hatékonyságát növelő, illetve a környezetet kevésbé terhelő technológiák alkalmazásával)*. A prognózisok szerint a szén szerepe vegyipari alapanyagként is felértékelődik, amely új perspektívát jelenthet ennek az alacsony fűtőértékű szén hosszú távú hasznosításának. Ezért ugyan a szénbányászat és a szén hasznosítása közép- távon még nem lesz új stratégiai ágazata a megye gazdaságának, ezzel az ásványkincssel és hasznosításával hosszú távon számolni kell. Ehhez indokolt kihasználni a kiemelkedő vegyészeti kutatási tapasztalattal rendelkező Pannon Egyetem tudásbázisát.
- A bauxitra *(és kiegészítő jelleggel import bauxitra)* épülő alumíniumipar gazdag tradíciókkal bír Veszprém megyében elsősorban Ajka, Devecser és Várpalota térségében. Tekintettel az iparág erős beágyazottságára e térségek gazdaságába, e térségekben megőrzése és fejlesztése stratégiai jelentőségű a jelentős számú – *bauxit feldolgozásra, illetve az alumíniumra alapozó* - vállalkozás fejleszthetősége érdekében is. A zsi szarkatasztrófa súlyos környezeti károkkal jár, de a katasztrófa következményeinek felszámolása, újabb hasonló környezetkárosítások elkerülése nem kell, hogy egyúttel járjon a bauxit-alumínium vertikum leépítésével. Veszprém megyének, illetve az érintett térségeknek *(gazdasági és foglalkoztatáspolitikai)* érdeke a bauxitra épülő vertikum fejlesztése, fejlődésének szigorú környezeti feltételrendszer közötti biztosítása.

A termőföld jelentette potenciál kihasználása

Veszprém megye felszínének tagoltsága, az erdők jelentős kiterjedése miatt – a *Kisalföld kivételével* – országos összehasonlításban kevésbé alkalmas mezőgazdasági termelésre. A termőföld jelentette potenciál kihasználása mégis stratégiai jelentőségű a megyében is.

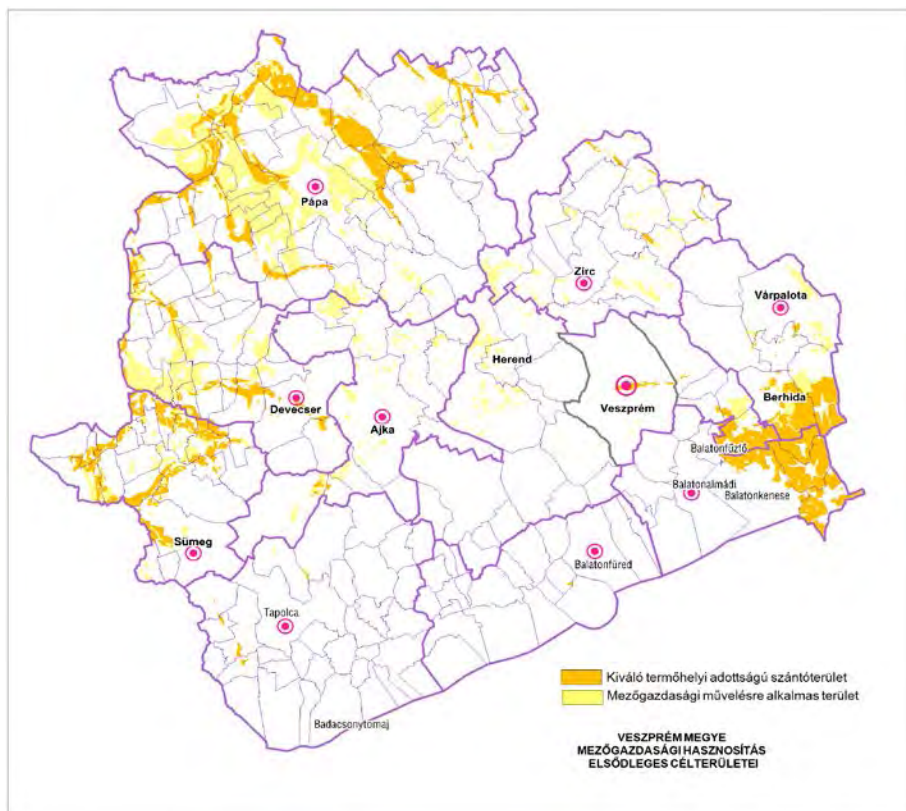
A különböző termőhelyi adottságú területek lehatárolásait Veszprém megye területrendezési tervének övezeti tervlapjai tartalmazzák. Az ott lehatárolt területek jelenthetik egyúttal a fejlesztésben a különböző preferenciájú területeket is.

- A Kisalföld országos összehasonlításban kiváló és jó termőhelyi adottságú területein cél a racionális földhasználat kialakítása, a hatékony és eredményes szántóföldi gazdálkodás feltételeinek megteremtése.

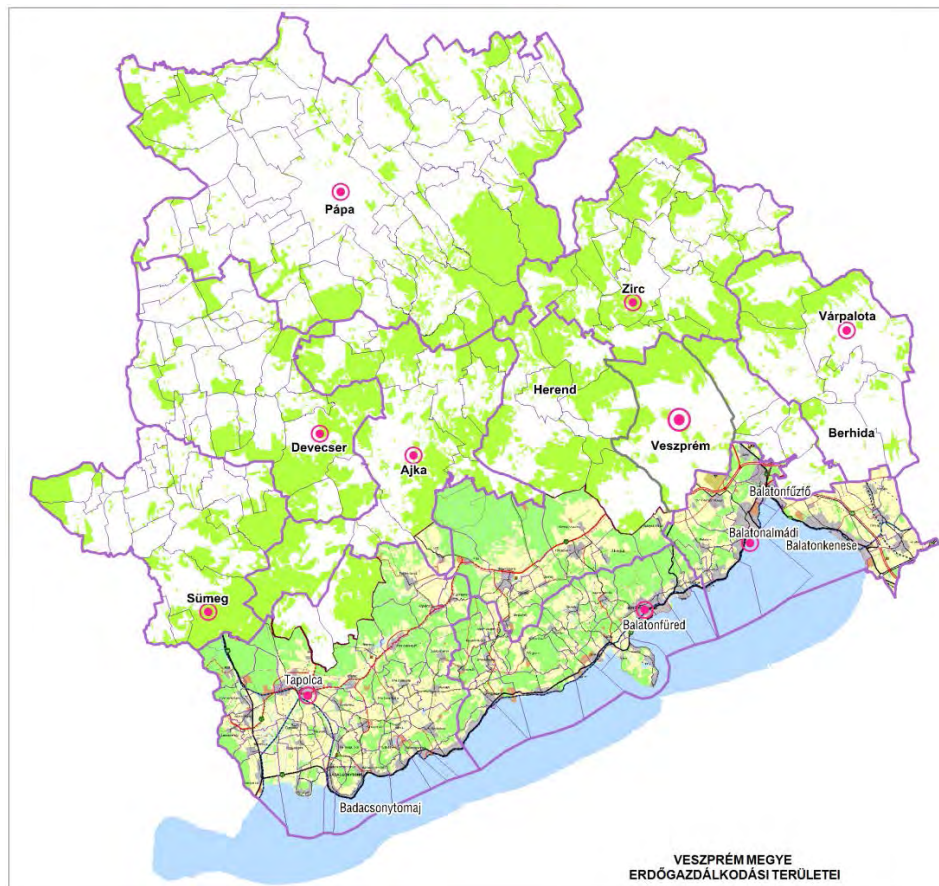
E területeken feladat:

- a parlagterületek csökkentése,
- a termőhelyi viszonyoknak megfelelő gazdálkodás támogatása,
- a takarmánytermesztésre alapuló állattenyésztés és a feldolgozóipar (*húsipar, tejipar*) fejlesztése,
- az élelmiszeripar termékeinek elkerülése az élelmiszertermelés elsődlegességének fenntartása érdekében. *(A jó mezőgazdasági adottságú területek – az „Nemzeti Fejlesztés 2020” munkaprogramja szerint is – funkcionálisan is elkülönülő „éléstár” térséget alkotnak, melynek kedvező adottságaira e célra még nemzedékeken át számítani kell.)*

A kedvező termőhelyi adottságú területen kiemelt jelentőségű az üzemi gazdálkodásra kevésbé alkalmas birtokméretek esetén a kiegészítő, háztáji gazdálkodás feltételeinek javítása, a felvásárló, feldolgozó hálózat kiépítése a termék-utak racionalizálása ennek a térségi szintű önellátás érdekében fontos gazdálkodási formának (együttal a termőföldi potenciál hatékony kihasználásának) bővítése érdekében.

- A megye közepes termőhelyi adottságú térségeiben elérendő
 - a termőhelyi adottságoknak megfelelő gazdálkodás kialakítása és támogatása
 - a munkaintenzív kertészeti ágazatok támogatása
 - a kiegészítő, háztáji gazdálkodás feltételeinek javítása a termékek mind nagyobb részének helyben történő értékesítésével és feldolgozásával.
- A megye mezőgazdasági művelésre legkevésbé alkalmas - jellemzően dombvidéki - területein elérendő
 - a rét- és legelőgazdálkodás támogatása,
 - az erdőterületek bővítése (elsősorban a megyei területrendezési terv erdősítésre alkalmas területi lehatárolása figyelembevételével)
 - a kisüzemi és házkörülállattartás támogatása, a termékek helyi és térségi piacra jutásának biztosításával, a felvásárlás megszervezésével,
 - az erózió elleni védelem.

Mindhárom cél területen támogatandó a belterületi lakótelkeken való szőlőtermesztést célul tűzve, a helyi kistermelői piacra szánt egészséges élelmiszerek termesztése (és azok piacra juttatása).

A települési termőterületeken (kertek, zártkertek, gyümölcsösök) a trágyázás, műtrágyázás, valamint a kémiai növényvédelem környezetkímélő módjának alkalmazása (nem pazarló vegyszerhasználat), ezáltal a vizek tápanyag- és szervesanyag terhelésének csökkentése a cél.

Az egészséges környezet és a jó környezetállapot, a környezetbiztonság stratégiai erőforrás

(az itt élő népesség életminőségének biztosításához illetve a turizmus, az idegenforgalom fejleszthetőségéhez)

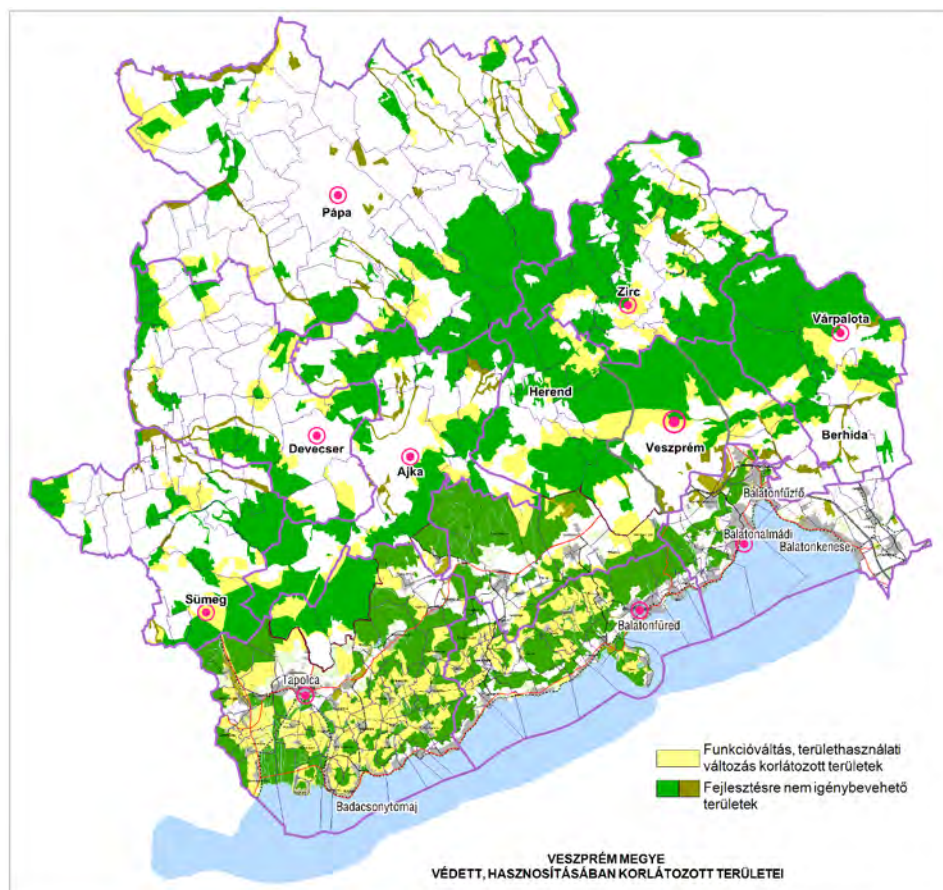
Általánosságban fontos a stabil és jó minőségű környezeti állapot elérése, alkalmazkodás az éghajlatváltozás okozta újabb kihívásokhoz. Elérésüket szolgáló fejlesztési feladatok:

- a környezettudatos szemlélet és gondolkodásmód erősítése a környezeti nevelés, szemléletformálás, fenntartható termelési eljárások és fogyasztási szokások, illetve a környezeti információkat biztosító rendszerek támogatásával,
- a környezetvédelmi instrumentális és monitoring rendszerek fejlesztése, az egyes területek környezetállapot változásainak értékelése a területi- és települési szintű tervezés szolgálatában,
- a termőhelyi adottságokra és a saját biológiai alapokra építő területhasználat, termelési szerkezet és agrotechnika kialakítása,
- a magasabb hozzáadott értéket előállító és nagyobb foglalkoztatást biztosító ágazatokra épülő termelési szerkezet kialakítása,

- több l ábon á lló é s G MO-mentes gazdálkodás erősítése, az ökológiai g azdálkodás elterjesztése,
- talajaink mennyiségi és minőségi védelme, a talajok termőképességének megőrzése, szervesanyag-gazdálkodás, tápanyag utánpótlás,
- integrált környezeti tervezés és átfogó környezetgazdálkodás alkalmazása.

A védett természeti területek megőrzése, a biológiai és táji sokszínűség fenntartása érdekében feladat:

- a megyei önkormányzat által elfogadott megyei területrendezési tervben lehatárolt – *a megyei ökológiai hálózat részét képező területek* - védelme, a vona tkozó vé delmi előírások érvényesítése a települések tervezése és fejlesztési területek kijelölése során,
- a védelem tárgyát képező elemek fennmaradása elősegítése,
- a biológiai sokszínűség megőrzésének elősegítése,
- természeti területek és tájak rehabilitációjának támogatása a természeti és táji értékek megőrzésének, hosszú távú fennmaradásának érdekében (az é rintett te rületek a dott esetben az ökoturizmus, illetve a helyi lakosság rekreációs színterei is lehetnek),
- az allergén gyomnövények visszaszorítása a lakó és üdülőterületek minőségének javítása érdekében,
- az ökológiai hálózatosodásának elősegítése

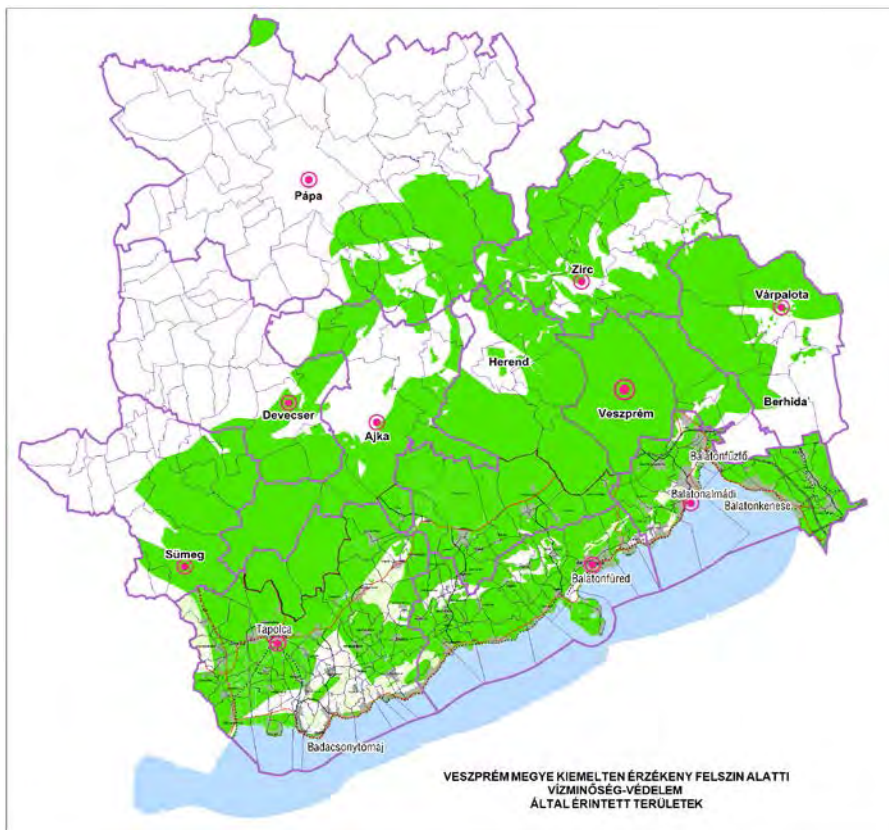
Fejlesztési feladatok a vizek minősége védelmében:

- a Balaton jó vízminőségének megőrzése, annak hosszú távú fenntartása az üdülési potenciál megőrzése érdekében,
- a megye k arsztvíz bázisának hosszú távú megvédése, és hasznosítása az egészséges ivóvíz biztosítása érdekében, mind nagyobb térségben,

- a takarékos vízhasználat ösztönzés és támogatása,
- az egészséges ivóvíz biztosítása és biztonságos szolgáltatása a lakosság és az üdülönépesség részére a megye egész területén,
- a keletkező kommunális szennyvíz ártalmatlanítás javítása.

Veszprém megyében a városi és nagyközségi szinten, illetve a Balaton vízminőségének védelme érdekében – a korábban megvalósult és a folyamatban lévő fejlesztések eredményeként - jelentősen nőtt a csatornahálózatba bekapcsolt lakások aránya, a megtisztított szennyvíz mennyisége, ezzel csökkent a környezet terhelése. Ez különösen fontos eredmény nemcsak a Balaton védelmében, hanem a megye szennyezés-érzékenysége szempontjából különösen a sérülékeny területeken. Ezekben a területeken a továbbiakban is cél a szennyvizek ártalmatlanítására vonatkozó programok folytatása és a kedvező célállapot elérése.

Ez eltérő műszaki megoldások alkalmazását igényli a 2000 fős népességet meghaladó településeken, mint az ennél kisebb falvakban, illetve az aprófalvakban. A keletkező szennyvíz kezelése kiemelt cél ezekben a térségekben, a vízfogyasztás csökkentésével) valamint olyan műszaki és biológiai módszerek, megoldások alkalmazása, amelyek alkalmazása eredményeként lényegesen csökken a környezet terhelése (kisberendezések, biológiai berendezések, hatékony környezetbarát technológiák stb)

Fejlesztési feladatok a levegő minősége javítására:

- Cél a városok levegőjének javítása (az erre irányuló fejlesztések támogatása) Ennek eszközei:
 - a zöldfelületek növelése, a kiporzó felületek csökkentése
 - közlekedésfejlesztési beavatkozások és fejlesztések, a nagyobb népességű településrészek, településközpontok elkerülése, a forgalom további csillapítása kiemelten az üdülőterületeken és a városközpontokban.
 - a korábban nem kellő hatékonysággal rekultivált (kiporzó) lerakók környezetrendezése.

Fejlesztési feladatok a nyugodt lakó és üdülőkörnyezet, a csend biztosítására

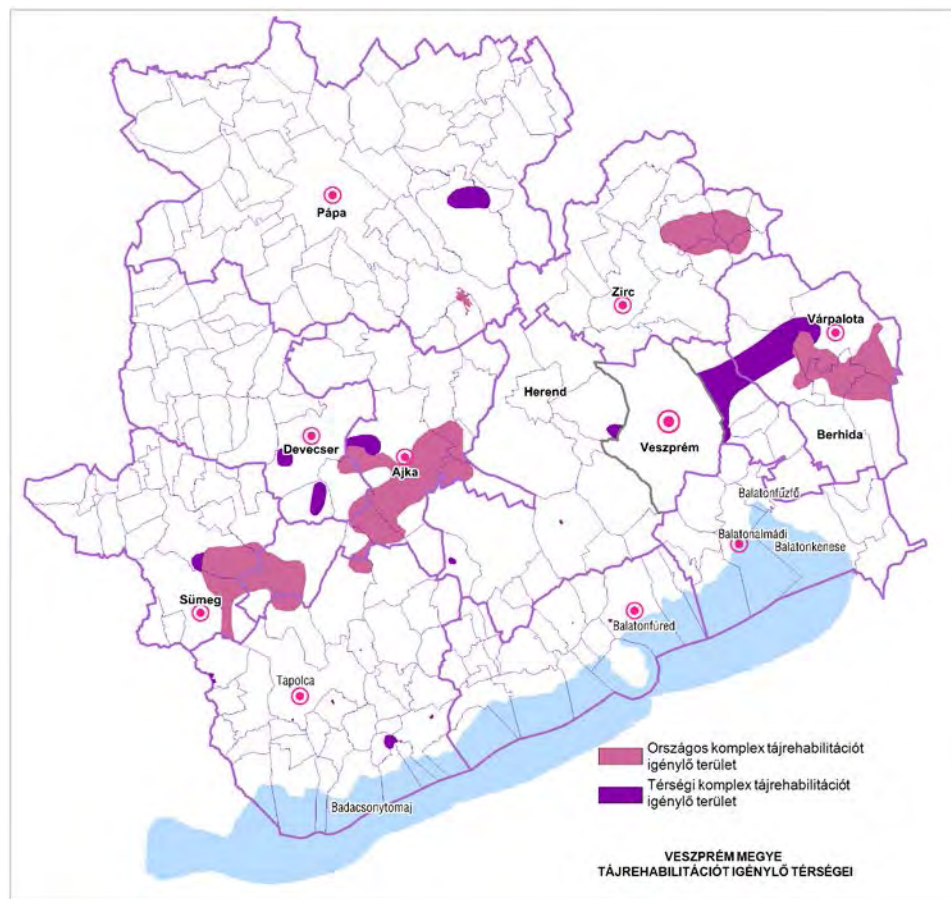
- Csendes zónák kijelölése a lakó és üdülőterületek gyűjtőutaktól távolabbi, frekventált területein,
- A helyi társadalmak megítélése szerint zavaró funkciók és létesítmények korlátozása,
- A helyi közlekedés (forgalom) szabályozása, a települések legfrekventáltabb, (funkciójuk szerint elsősorban lakó-, üdülő-, rekreációs és településközponti) területeinek forgalomcsendesítése, az elkerülő forgalom lehetőségének biztosítása.

Fejlesztési feladatok a hulladékártalmatlanítás fejlesztésére

- A keletkező hulladék mennyiségének csökkentése,
- A komplex hulladékgazdálkodási rendszerek teljessé tétele
- A szelektív gyűjtés kiterjesztése
- A szelektíven gyűjtött hulladékok új felhasználásának fejlesztése, a környezetipar fejlesztése
- Amennyire lehetséges be kell tartani a következő prioritási sorrendet a hulladékgazdálkodási rendszerek fejlesztésekor: a hulladékképződés megelőzése, a hulladék újrahasználatra előkészítése, a hulladék újrafeldolgozása, a hulladék egyéb felhasználása, így különösen energetikai felhasználása, valamint a hulladékártalmatlanítása.
- Szükséges tudatosítani a lakosság és a vállalkozók körében, hogy a hulladék értéke. Azonban elsősorban keletkezésének csökkentésére, másodsorban hasznosítására kell ösztönözni a hulladék termelőket. Lerakókban való elhelyezésre pedig a lehető legkisebb mennyiség kerüljön, ami a hulladék lerakás költségeit is csökkenti.

Fejlesztési feladatok a környezetbiztonság fokozására:

- A mentő-tűzvédelmi, katasztrófavédelmi lefedettség javítása, 15-20 percen belül helyszíni kiérkezés.
- A környezetre veszélyt jelentő iparral rendelkező térségekben a települési védelmi intézkedési terv elkészítése és végrehajtása, a katasztrófavédelmi rendszerek karbantartása és fejlesztése.
- A biztonságos energiaellátás feltételeinek megteremtése, valamint az ár vízvédelem határon átnyúló hálózatainak kialakítása.
- Az ipari tevékenységek környezetbiztonságának fokozása és annak ellenőrzése, az iszapkatasztrófához hasonló környezetszennyezések biztonságos elkerülése érdekében.
- Veszélyes ipari üzemek működését, veszélyes áruszállítás nyomán követését folyamatosan monitorozó, az ország teljes lefedettségét biztosító rendszerek kiépítése
- A termőtalajok elszennyeződésének megakadályozása (illetve korlátozása) az ökológiai gazdálkodásra alkalmas talajminőség mind kiterjedtebb területeken való biztosíthatósága érdekében.

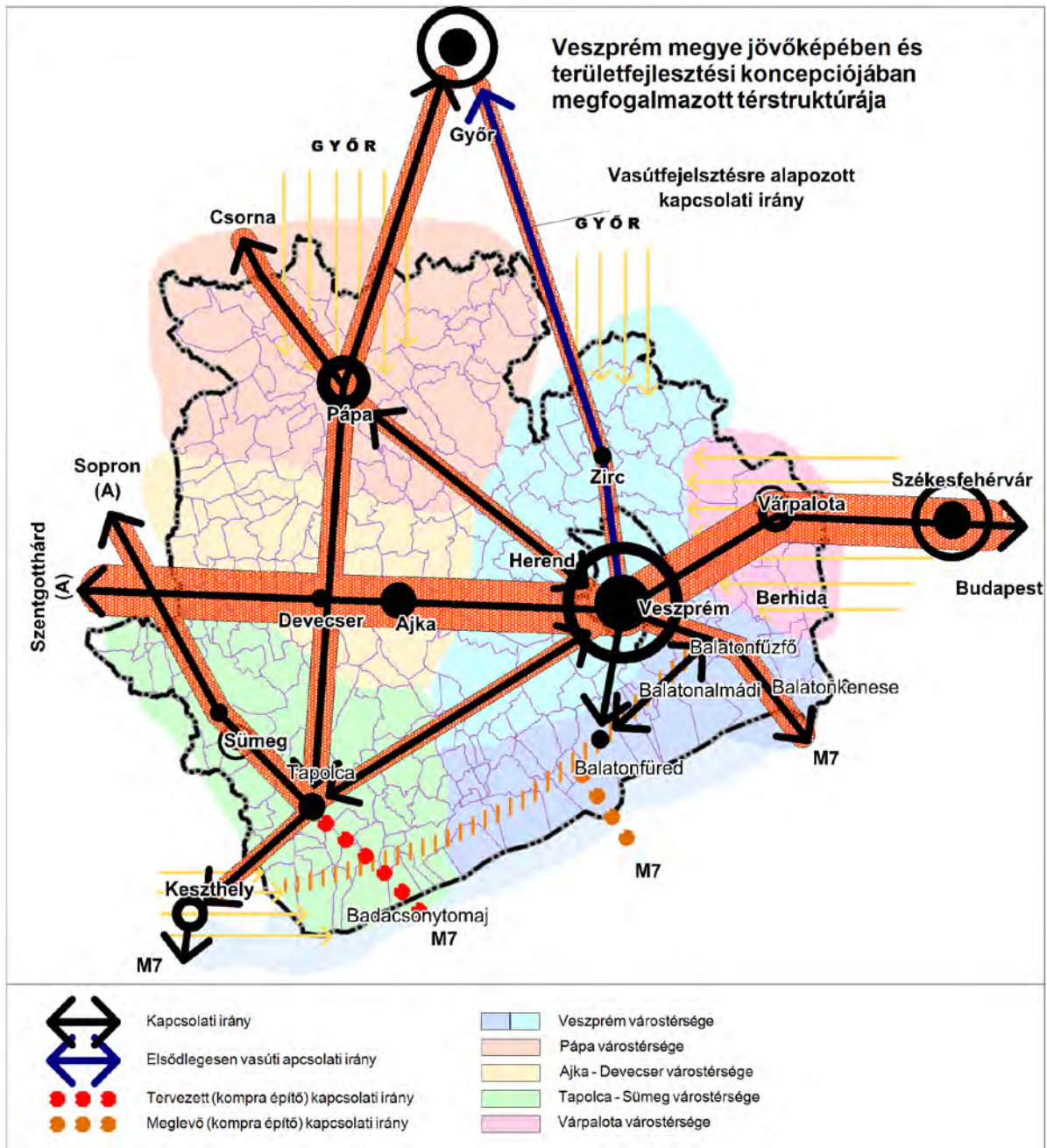
7.8. Térségi potenciálokra alapozott, a gazdaság versenyképességének javítását szolgáló, fenntartható térszerkezet kialakítása

„A gazdaság kiegyensúlyozott növekedéséhez, a Kormányzat gazdaságstratégiai irányaira építve, egy új, hatékony térszerkezet kialakítására van szükség, mely a területi különbségek és a dotságok figyelembevételével, vonzó befektetési és fejlesztési környezetet biztosít a gazdasági szereplők számára. Tudatosan irányítani kell a hazai és külföldi beruházásokat az adott térség valószínű potenciáljainak, igényeinek és kitörési lehetőségeinek felismerésével, az erre épülő tervezéssel és azt hatékonyan megvalósító térségi marketinggel, gazdaságpolitikával.” (Nemzeti Fejlesztés 2020)

Veszprém megye fejlesztésének fontos feltétele a zöszszehangoltan, harmonikusan és fenntarthatóan működő, a meglevő térszerkezet rendszerét építő módon hasznosító és a környező makroregionális kapcsolatokban aktívan részt vevő gazdasági, társadalmi és területi térszerkezet megteremtése, amelyben együttműködő, értékeket teremtő és védő partnerként vehet részt a megye minden térsége és települése.

A hatékony és többközpontú térszerkezet megvalósítása érdekében történjen meg:

- a megye erőteljesebb bekapcsolása a Közép-Dunántúl, a ország (együttal Közép-Európa) térszerkezetébe,
- a térségi versenyképességet és növekedést segítő térszerkezet kialakítása, a térségi kapcsolatok erősítése
 - a megye térségei és térszervező városai regionális kapcsolatrendszerének fejlesztése (a KNY -i valamint az É-D-i kapcsolatok erősítésével, illetve kiépítésével),
 - Veszprém regionális központ szerepének erősítése (a megyeszékhely gazdaságának, felsőoktatásának, kutatási- és innovációs központi szerepkörének bővítése, a város várostérségi ellátó és szervező szerepének erősítése),
 - a megye térszervező központjainak (Pápa, Balatonfüred, Ajka, Várpalota, Tapolca, Sümeg, Zirc) központi funkcióinak fejlesztése, helyi gazdaságaik térségükre kisugárzó fejlesztése,
 - a megyeközpont, az alközpontok, a térszervező városok munkahelyei és ellátó intézményei elérhetőségének javítása,
- a gazdasági növekedés és beruházások területi terítése.

A térségi integráció, térségi kapcsolatok elmélyítéséhez a települési és térségi kapcsolatok, területi együttműködés és integráció erősítésére, város-vidék kapcsolatok megújítására, térségi autonómia, önálló és önfenntartó képesség erősítésére van szükség.

Veszprém megyében prioritást élvez a jelentős fejlesztési potenciállal rendelkező térségekben a dinamikus fejlődés feltételeinek biztosítása – ehhez a megye hiányzó infrastrukturális fejlesztések megvalósítása - a megye egésze erősítése érdekében.

Az erős gazdasággal, biztos megélhetéssel bíró népességgel rendelkező megye lesz képes további jelentős erőfeszítéseket tenni

- a kiegyensúlyozott térszerkezet,
- a térségi sajátosságoknak megfelelő térségi fejlődési pályák kialakítása,
- de kiemelten a belső perifériák tényleges felzárkóztatása érdekében.

A városok erősödő gazdaságainak bővülő munkahelyei – az elérhetőség és a hozzáférhetőség lehetőségeinek biztosítása esetén – hozzájárulnak a várostérségek perifériáin élő népesség megélhetésének javításához is. A vidékfejlesztés célkitűzéseinek széleskörű érvényesítése, eszközeinek széleskörű alkalmazása a hátrányos mikrotérségekben (az egyes várostérségek központjaitól távolabb fekvő, ahhoz integránsan nem kapcsolódó településcsoportjaiban) hasonlóan hozzájárul az érintett területek fejlődéséhez.

Ennek elérése érdekében Veszprém megye támogatja és megvalósítja a városok és várostérségeik integrált fejlesztési tervének és összehangolt fejlesztésének kialakítását, építi a területi együttműködésben rejlő lehetőségek kihasználására.

Veszprém megye térszerkezete fejlesztésének két stratégiai fontosságú irányultsága

- **A megye integrálása a Közép-Dunántúli térség – ezzel közvetetten az ország, illetve Európa - térszerkezetébe** (a nem agytérségi térszerkezeti összefüggések figyelembevételével).
- **A megye belső térszerkezetének továbbfejlesztése**
 - az egyes településeken élők életkörülményei és életminősége javítása, a munkahelyekhez és a szolgáltatásokhoz való hozzáférésének javítása,
 - a térségi gazdaság versenyképessége fokozása,
 - valamint az egész rendszer fenntarthatóságának növelése érdekében.

A térszerkezet fejlesztése az alábbiakban kell, hogy kiteljesedjen:

- A megye történelmileg kialakult térszerkezetének – településrendszerének, műszaki infrastruktúra hálózatának valamint ökológiai térszerkezetének – fejlesztése járjon hozzá a megyei és térségi fejlesztési célkitűzések megvalósításához, szolgálja a megye és térségei versenyképességének növelését, összességében pedig a gazdasági-, mint a társadalmi-, mint ökológiai szempontból hosszú távon is fenntartható legyen.
- A fejlesztések és a beavatkozások eredményeként beruházásösztönző és hatékony térszerkezet alakuljon ki. Olyan, amelyben a gazdasági szereplők (nagyberuházók és KKV-k egyaránt) vonzó telephelyi feltételeket és növekedési lehetőséget találnak. A megye befektetések szempontjából különösen attraktív területekein olyan speciális zónák kerüljenek kijelölésre, ahol vonzó színvonalon biztosítottak az infrastrukturális, az üzleti és a logisztikai szolgáltatások. Ezekben belül pedig olyan szabad vállalkozási zónák kerüljenek lehatárolásra, ahol speciális, kedvezőbb szabályozási keretrendszer érvényesül.
- Az egyes területek használatánál érvényesüljenek a környezethez való alkalmazkodás, az értékek védelme és a potenciálok fenntartható kihasználásának követelményei. A térszerkezet és a terület-felhasználás változtatása olyan irányú legyen, amely egyúttal a klímavédelem követelményeit is szolgálja.
- A területi fejlesztéseken és infrastruktúra fejlesztéseken túlmenően erősödjön az infokommunikáció, amely átrendezi a térségi szereplők kapcsolatrendszerét. A tudás és információáramlás globális hálózataival való hozzáférés már gyakran a követlen,

földrajzi közelségből adódó fizikai kapcsolatoknál is nagyobb jelentőséggel bír. Ehhez a technológiai infrastruktúra kiépítésén *(vezeték nélküli internet-hozzáférés a közhasználatú tereken, szélessávú internet-hozzáférés minden településen)* túlsúlyosság van a digitális írástudatlanság felszámolására is.

A megye Közép-Dunántúli térségbe – ezzel közvetetten a ország, illetve Európa – térszerkezetébe való integrálásának célja elsősorban a megye gazdasága fejlődése lehetőségének kibővítése.

Eszközei:

Településhálózati vonatkozásban

- A Székesfehérvár – Veszprém kapcsolatrendszer erősítése, fejlesztési pólushént és regionális társközpontként fejlesztése elsősorban az egymást kiegészítő funkciók erősítésével.
- A Veszprém – Győr (elsősorban vasútra alapozott) kapcsolat erősítése
- Győr és Pápa gazdasági kapcsolatrendszerének bővítése, kétirányúvá tétele.

A műszaki infrastruktúra hálózat fejlesztése vonatkozásában

- A kelet-nyugati fő közlekedési tengely a 8-as számú főút országhatárig négy sávossá fejlesztése, a főút kapcsolatrendszerének fejlesztése, a 8-as főútra ráhordó hálózat erősítése, csomópontjai rendezése, **és a későbbi M8-as nemzetközi autópálya előkészítése,**
- Távlatban az M8 autópálya kiépítése, ezzel egy új – *Dunaújváros, Kecskemét irányú* – új gazdasági kapcsolatrendszer kialakítása, a megyén belül ma még kevésbé jelentős logisztika funkció erősítésére,
- Az észak-déli (*Tapolca – Devecser – Pápa - Győr*) tengely megerősítése, új főúti szakaszok kiépítésével,
- A 7-es számú új főúti kapcsolat kiépítésével *Keszthely irányába (Veszprémet Tapolcán át a nyugat-dunántúli megyék központjaival kötné össze)*
- Balaton térség kapcsolatrendszerének fejlesztése
 - közúton
 - ÉNy-i irányból a Balaton üdülőkörzet megközelítésének javítása a 83-as és a 84-es főutak fejlesztésével a települési elkerülő szakaszok (*Pápa, Devecser, Tapolca*) kiépítésével, a közlekedés biztonságának és az utak teherbíró képességének emelésével
 - vasúton
 - Budapest irányából vasúton az utazási idők számottevő (legalább 1 órával történő) javítása
 - A Balaton vasúton való körbejárása lehetőségének biztosítása a hiányzó néhány kilométeres szakasz kiépítésével
- A transzeurópai vasúti áruszállítási hálózat részeként működő országos törzshálózati vasútvonalak fejlesztése
 - Győr – Pápa – Celldömölk
 - Székesfehérvár – Veszprém – Szombathely
 - Boba - Ukk – Zalaegerszeg - Bajánsenye – (Szlovénia) viszonylatokon.

- A vasúti kapcsolatok fejlesztése Veszprém – Zirc – Győr viszonylatban is térségi jelentőségű, mivel a két gazdaságilag kiemelkedő jelentőségű város közötti kapcsolat a Bakonyon keresztül leginkább fenntartható módon vasúton biztosítható.
- A pápai repülőtér fejlesztése
- **A Veszprém-Szentkirályszabadja repülőtér távlati fejlesztése**

Az ökológiai térszerkezet megőrzése és fejlesztése vonatkozásában

- A védett területek fennmaradásának biztosítása az országos és a megyei területrendezési tervekben meghatározott módon,
- A zöldhálózati rendszer folyamatoságának biztosítása a megyehatáron belüli városok térségei terveinek egyeztetésével, összehangolásával.

Veszprém megye belső térszerkezetének továbbfejlesztése

A továbbfejlesztés során elérendő:

- az egyes településeken élők életkörülményei és életminősége javítása, a munkahelyek és a szolgáltatások elérhetőségének javítása,
- a térségi gazdaság versenyképessége fokozása,
- valamint a térszerkezet és a területfelhasználás hosszú távra szóló fenntarthatóságának biztosítása.

A megye térszerkezetének továbbfejlesztése a településrendszer egészének, azon belül a térségi központoknak a fejlesztésével

Valósuljon meg Veszprém – mint megyeszékhely - mellett egy városok hálózatára épülő rendszer, ezen belül kiemelt jelentőségű:

Veszprém fejlesztése

„Veszprém sajátos helyzetet foglal el Magyarország településrendszerében. Bár kívülről esik a Budapesttől körülbelül egyórányi útra levő (*Tatabánya, Székesfehérvár, Dunaujváros, Kecskemét, Szolnok, Salgótarján által fémjelzett*) külső nagyvárosi gyűrűn, helyi földrajzi adottságai és szférakörei révén mégis fentiekhez hasonló pozíciót foglal el a magyar városhálózatban. A Budapest körüli városgyűrű településeinek – mint az az országos fejlesztési dokumentumok kiemelik - jelentős a hozzájárulásuk a térségük növekedésében és ott a foglalkoztatottság növelésében”.

„Veszprém, történetileg „a királynék városa” a legélhetőbb közép-dunántúli város pozíció betöltésére törekszik autóipari, bútoripari, élelmiszeripari, építőipari, elektronikai húzóágazatain kívül a magas tudásigényű K+F+I iparágak, a turizmus, környezetipar (ökopolisz), vegyipar kiterjesztési pontok megerősítésével. Ennek eredményeként a belső városgyűrű iparosodott és felsőoktatási képzőhelyekkel is rendelkező nyugati tagjaival, valamint Győrrel és Budapesttel a távolabbi jövőben egy egyre sűrűsödő tudástérséget alkothat. A térség kiterjed a közvetlen városi vonzáskörzeten túl is, pl. a Kékes-balatoni medence rekreációs és Várpalota-i partitárségre”.

Veszprém városfejlesztési célkitűzései között szerepelnek azok a („Nemzeti Fejlesztés 2020” munkaanyag által is meghatározott) elemek, amelyek révén a város hosszútávon maradéktalanul betöltheti a térségi pozíciójának megfelelő szerepkört. Ezek:

- Innováció-tudás bázisú gazdaság, kreativitás orientált környezet.
- Átlátható partnerség a magánszféra szereplőivel: gazdasági szempontokat is integráló városfejlesztés, átlátható együttműködésben a piaci szereplőkkel.
- Megbízható, kiszámítható fejlesztési beavatkozások, tervezett területkínálat.
- Beruházásokat ösztönző, az országos tervekhez illeszkedő gazdasági (ipar) területek kijelölése térségileg összehangolt módon.
- Élhető-vonzó város: minőségi lakóterületekkel, magas használati értékű zöldfelületekkel rendelkező város, attraktív városképpel.
- Reális helyzetértékelésre épített vízió, megújulni képes köztérrel a település stratégia.
- Jövedelemtől és életkortól függetlenül használható, mozgásra, egészséges életmódra és kreativitásra ösztönző, tiszta (köz)területek.

Miközben Veszprém fejlődése húzóerőt jelent a megye egésze, leginkább annak középső zónájának számára, a város regionális szerepe is kiemelkedő és átgondolt fejlesztéssel továbbfejleszhető.

A megyeszékhely (Székesfehérvárral együttműködő pólusvárosként) a TEN10-es nemzetközi kelet-nyugati irányú (Ausztriát Romániával összekötő) kereskedelmi és közlekedési folyosó fontos állomása, így kapcsolatrendszere országhatárokon átívelő. Veszprém regionális és régióntúli kapcsolatai is széleskörűek, összetettek. A város térségi pozícióját tovább erősítéséhez szükséges az észak-déli közlekedési-, gazdasági kapcsolatok kiemelt kezelése és a további fejlesztési lehetőségek megalapozása (a tervezett M8a utópályák kapcsolat kiépítésével) elsősorban Dunaújváros, Kecskemét, az É-D irányú (elsősorban vasúti) kapcsolat korszerűsítésével és kihasználásával Győr irányába.

A megyei lakosságának hatádjainak gazdaságának pedig több mint harmadát tömörítő megyeszékhely és egyházi székhely, egyeteme, felső- és középszintű ellátást biztosító kiterjedt intézményhálózata, épített környezetének kiemelkedő értékei, kultúrája, kutatás-fejlesztési és innovációs potenciálja, együttműködésre való készsége révén a Győr-Székesfehérvár-Balaton-Szombathely közötti térség vitathatatlan központja.

A makrorégió, a megye egésze és a város fejlődéséhez egyaránt hozzájárul, ha Veszprém megyei jogú város fejlődik és tovább erősíti pozícióit.

Ennek fő elemei:

- **Veszprém megújuló térségi szerepvállalása, a térségi pozíció kihasználása annak érdekében, hogy a város a magyar városhálózat erős tagja maradjon,**
- **a városfejlesztés társadalmi feltételeinek javítása, a népességmegtartó és népesség vonzó képesség erősítése**
- **a Székesfehérvár-Veszprém pólusvárosi szerepének erősítése,**
- **a Székesfehérvár – Várpalota – Veszprém – Ajka ipari-, gazdasági és innovációs tengely kiemelt fejlesztése újrafogalmazott gazdasági stratégiával,**
- **tudásalapú, innovatív gazdaság fejlesztése**
- **a város hightech központtá fejlesztése, ennek érdekében új vállalkozási zóna kijelölése,**

- a Veszprém – Zirc – Győr közötti (elsősorban) vasúti kapcsolat fejlesztésének támogatása,
- a győri irányú gazdasági kapcsolatok erősítése, a járműiparhoz kapcsolódó kutatás-fejlesztési potenciál fejlesztése,
- a megyében rendelkezésre álló munkaerő helyben foglalkoztatásának erősítése, a helyi gazdaság bővítése,
- a Balaton Kiemelt Üdülőkörzet területéhez való csatlakozás,
- az iskolavárosi és megye központi szerepének további erősítése,
- jó minőségű városi környezet fejlesztése
- a városi (táji- és épített) környezet folyamatban lévő fejlesztésének folytatása,
- az ökopolisz klaszter kiteljesítése,
- illetve a példaértékűen kidolgozott energiasztratégia megvalósítása (25%-al csökkentett CO₂ kibocsátással, 25 %-al alacsonyabb energia felhasználással, valamint az zöldenergiák arányának 20%-ra növelésével)

Erőteljesebb térségi szerepvállalása, Székesfehérvárral való sokirányú együttműködése révén - úgy gazdasági-, mint felsőoktatási- vagy kutatás-fejlesztési vonatkozásában – Veszprém kihatása a megyehatárokon jelentősen túlnyúló térségre fog kiterjedni.

Veszprém megye fejlesztésének további pólusai:

- **Veszprém, mint a Közép-dunántúl kiemelt pólusvárosa,**
- **Várpalota,**
- **a kiemelkedő pozíciójú és funkciójú Pápa,**
- **Balatonfüred (utóbbi részben Balatonalmádi térségére is kiterjedően),**
- **a térségi jelentőségű Tapolca – Sümeg várospár,**
- **Ajka (Devecserrel),**
- **valamint Zirc.**

A megye, illetve térségei fejlődése szempontjából kiemelten fontos városrendszer (és e városok funkcionális várostérségei) összehangolt fejlesztése:

- **Pápa fejlesztése** a Győrrel közös gazdasági térben, azzal összehangoltan indokolt. Pápa és várostérsége tradicionálisan kialakult szerves településrendszert képez, amelynek meghatározó központja a jelentős gazdasággal, iskolavárosi tradíciókkal, térségközponti szolgáltatásokkal és kiemelkedő kulturális, épített környezeti értékekkel rendelkező város. Gazdaságának foglalkoztatást erősítő fejlesztésének célterületei az autóalkatrész gyártás, a környezetipar és az élelmiszer-feldolgozás, a húsipar. A város fejlesztése kihat a térség várostérsége, a megye észak-nyugati térségének egészének fejlődésére.
- **Balatonfüred fejlesztése** a Balaton északi partja szempontjából kiemelt jelentőségű. A kiemelkedő gyógyászati potenciállal, kulturális értékekkel és tradíciókkal, természeti és épített környezeti értékekkel bíró, reformkori hagyományokat ápoló város a megyehatárokon túlnyúlóan országos jelentőségű. Városi szolgáltatásai – a Balaton-felvidék sávjátos településhálózata miatt - ennél jelentősebb kisebb terre terjednek ki, de központi szerepe több vonatkozásban a tervezett Balatonalmádi járás területe egy részére is kiterjed. Balatonalmádi a Balaton keleti medencéjének idegenforgalmi és üdülőkörzet központja, és ezt a szerepét szükséges erősíteni a Veszprém irányú kapcsolatok szorosabbra fűzése mellett. Cél Balatonfüred térségi szerepének növelése, az egész éves foglalkoztatás lehetőségét bővítő – a turisztikai potenciált

nem csökkentő – vállalkozások körének bővítése, a közszolgáltatást nyújtó (és egyúttal a foglalkoztatást bővítő) intézmények körének növelése, a minőségi szálláshelyek bővítése, a térségi marketing hatékonyságának javítása.

- **A Balaton-kapuja szerepkörben: Tapolca és Sümeg ikervárosként történő összehangolt fejlesztése.** A Balaton turisztikai potenciálját sajátos és egyedi értékekkel kiegészítő várospár eddig is összehangolt fejlesztése további távlatokat ígér elsősorban a turizmusban, másodsorban a vidéki gazdaság potenciáljai kihasználásában.
- **Ajka fejlesztése a 8-as főúton menti gazdasági- innovációs tengely részeként fogalmazható meg.** A város (kialakulásának és fejlődésének sajátosságai miatt) gazdasági és városias szerkezete miatt elkülönül a tőle északra illetve délre lévő falusias települések csoportjától. A térség legfőbb munkáltatói itt találhatóak. A város szempontjából fontos a városi és a térségi népesség életminőségének javítása, illetve a térségben meglévő gazdasági potenciál kihasználása, intézményrendszer optimális kialakítása. A többpólusú fejlesztési rendszerben Devecser fejlesztése erőteljesen kapcsolódik Ajka város fejlesztéséhez, Devecser és várostérségének a fejlesztése azonban főként önmagában az Ajkától északra és délre elhelyezkedő településcsoport fejlesztési irányával lehet hasonló, mivel míg Ajkán az iparosítás, ebben az ipari és városi karakterű Ajkát három oldalról körülölelő vidéki térségben inkább a vidéki térségekben meghatározó potenciálok kihasználása lehet a fejlődés útja.
- **Zirc fejlesztése** a Veszprém-Győr közötti térségben a Bakony fővárosa szerepkör kiteljesítésével fogalmazódik meg. Zirc a térség szervező központja, de a térség egésze sok szállal kötődik Veszprémhez, a térség északi települései pedig a szomszéd megye és Győr irányába is vonzódnak. Zirc térsége a megye legnagyobb erdőterületeit foglalja magába. A térség karaktere a turizmus (természetjáró, téli, vallási), illetve a gazdag hagyományokkal rendelkező feldolgozás, faipar újraélesztésének kedvez elsősorban. A megye autóipari beszállítói szerepkörének erősítése szempontjából is figyelemre méltó lehetőséggel bír a térség. Nemzetgazdasági indokoltság esetén a bányászat újbóli felfuttatása is a térség egyik erőssége lehet.
- A Székesfehérvár-Veszprém-Ajka gazdasági és innovációs tengelyre felfűződő, egykori nehézipari centrum **Várpalota fejlesztése** a megye egyik nagy kihívást jelentő feladata. A térség potenciálja a még meglévő ipari infrastruktúra, a szakképzett munkaerő. Várpalotán és térségében - szemben a megye sok más térségével - nem idegen az ipar, a térség fejlesztésében is kulcsszerepet kell kapnia. Itt a mezőgazdaság és a turizmus legfeljebb kiegészítő szerepet kaphat.

Balaton körül agglomerálódó várostérség fejlesztése

Veszprém megyében – bár a területi oldalával összehasonlítva kisebb mértékben – de **különleges agglomerálódó várostérséget képeznek a Balaton körüli települések.** Az itteni települési és üdülőterületek további összenövésének már szigorú területrendezési szabályozás is próbál gátat vetni, de a fejlesztéspolitikának sem szabad a Balaton menti beépítések fokozására ösztönözni a helyi szereplőket és a befektetőket. Az összenövés nem csak környezeti szempontból rendkívül káros, de a térség fő erőforrását képező turisztikai vonzerőt is felfelemészteti. A Balaton-parti városhalmaz ugyanakkor rendkívül hasonló gazdasági, társadalmi és környezeti eredetű településfejlesztési problémákkal és lehetőségekkel bír, ezért egységes kezelése és a települések fejlesztési együttműködése elengedhetetlen.

A Balaton parti zónájában a turisztikai potenciál szempontjából kiemelkedően fontos a víz megfelelő szintjének és minőségének biztosítása, a kotrás biztosítása, a strandok fejlesztése, valamint a sétányok és közhasználatú zöldterületek rendezésének folytatása.

Barnamezős területek újrastrukturálása

Bár Veszprém megye térszerkezetében nem képeznek összefüggő zónát, megkülönböztetett figyelmet igényelnek azok a térségek, amelyek közé részben

- az egykori ipari övezetekben használaton kívül került, vagy alulhasznosított, általában leromlott fizikai állapotban lévő volt ipari épületek találhatók *(elsősorban Várpalota térségében, illetve Berhida Peremarton-gyártelep)*
- illetve a környezetszennyezéssel terhelt egykori iparterületek, gazdasági területek és a hozzájuk kapcsolódó lerakók találhatók *(elsősorban Ajka és Devecser térségében)*

E térségekben a gazdasági szerkezetváltás és az újraiparosítás támogatása szolgálja a megye fejlesztését, hogyan e válnak ezek a térségek „lebénult” a gazdasági térré. E térségekben további cél fejlesztésben *(a Nemzeti Fejlesztés 2020 tervzet szerint):*

- környezetbarát technológiák preferálása, bevezetése.
- a korábbi környezetkárosítások felszámolása, kármentesítés.
- a foglalkoztatás támogatása, a felnőttképzések, átképzések, oktatás fejlesztése.
- környezeti nevelés bevezetése - szélesebb körű alkalmazása.
- az adottságok jó hatásfokú kihasználása elengedhetetlen, így az ipari örökségvédelem, az ar rá al apuló t ovábbi f ejlesztések *(pl. tu risztikai c élű),* fenntartható környezetgazdálkodás és környezeti kármentesítés támogatása szükséges.

Az érintett megyék fejlesztési koordinációját igénylő feladat a Veszprém-Zala, a Veszprém-Vas és a Veszprém-Fejér megyék határán található, a körzetközponti városok gazdasági hatókörén kívül elhelyezkedő, *(mindhárom megye vonatkozásában perifériát képező)* településcsoportok erőteljesebb integrálása a gazdasági térszerkezetbe, a településrendszerbe *(a tényleges gazdasági és társadalmi kapcsolatrendszer figyelembevételével, függetlenül a településcsoportok mai özigazgatási határaitól.)* A koordinált fejlesztéssel csökkenthető e területek további pozícióvesztése, népszerűségmegtartó képességük további csökkenése.

Az ökológiai hálózat elemeinek védelme, a hálózat folyamatosságának elősegítése

Ennek részeként:

- Az erdőterületek további bővítése *(elsősorban a megyei területrendezési tervben kijelölt erdőszítésre alkalmas területeken)* illetve a városok peremterületein a védőerdősávok bővítése érdekében a lakó és a gazdasági célú területek elválasztására.
- A biológiai aktivitás növelése elsősorban a városi településekben. A környezet minősége akkor javul, ha a beépítéssel, a biológiai aktív felületek csökkenésével járó beavatkozások után *(során)* a biológiai aktivitásérték nem egyszerűen pótlásra, hanem növelésre kerül. Ez a településen élők komfortérzetének növelésén túl klímavédelmi szempontból is hasznos.

- A termőhelyi adottságoknak megfelelő ökológiai gazdálkodás megvalósítása és támogatása. A természeti potenciálokkal való gazdálkodás érdekében cél a termőhelyi adottságokat maximálisan figyelembe vevő racionális földhasználat kialakítása, az egészséges élelmiszertermelés biztonságának érdekében mindegyik az ökológiai gazdálkodás kiterjesztése, az ellenőrzött ökológiai gazdálkodásban részt vevő termőterületek és gazdaságok növelése.
- A települések zöldhálózati rendszerének fejlesztése (város és városrészeik összehangolt tervezésével és fejlesztésével *(Az EUF-enntartható Városi Környezet Tematikus Stratégia, valamint a Lipcsei Charta által meghatározott szempontok figyelembevételével)*). Cél a „zöldvagyron”, az értékek szambavétele, a zöldterületek csökkenésének megállítása, növelése, fenntartható zöldterület-gazdálkodás megteremtése települési, majd városrészi szinten. Cél a zöldfelületek és zöldterületek kiterjedésének növelése, biológiai aktivitásának és használati értékének növelése, a hálózatosodás elősegítése.

7.9. A városok és várostérségek összehangolt és integrált fejlesztése

„A tévhitekkel ellentétben a város nem környékével rivalizál, és a falvaknak sem ellensége a központi városuk. Együtt tagolódnak be a különböző szintű hálózatokba, a magasabb szintű város a környékét is magasabb szintre emeli, a hanyatló város rontja környezete esélyeit is. A funkcionális városi térségeken belüli együttműködés nem egyirányú kapcsolatokat jelent, nem csak az a lehetséges, hogy a város látja el a vidéken többnyire hiányzó funkciókat, ha nem a specializáció és munkamegosztás révén akár arra is lehetőség kínálkozik, hogy valamelyik közös feladatot az egyik falu teljesítse az egész funkcionális városi térség számára. A város és környékének funkcionális egységként való kezelését a látásmásztja a z a t udott, de Magyarországon sokak által tudomásul nem vett tény, hogy a városnak van vidéke, illetve a vidéki területeknek van központi helye, ahol a helyben nem létező szolgáltatásokat igénybe veszik. A rurális és urbánus besorolás ma már világszerte a falvakra és a központi városokra együtt vonatkozik. A vidéki terekbe beletartoznak a falusias teret kiszolgáló városok és a z urbánus térségekbe a város által dominált falvak is” (Faragó 2006).

„A várostérség az integráció terepe: A z ország fenntarthatóságának biztosításában játszott szerepük mellett a városok felelőssége óriási – jelentős gazdasági s úlyukból adódóan – az ország gazdasági növekedésében és területi fejlődésében is. Várostérségeinknek kiemelkedően hozzá kell járulniuk az ország növekedéséhez, olyan országos jelentőségű célok eléréséhez, mint Magyarország versenyképes növekedési színhelyeinek biztosítása, a helyi és térségi gazdaságainak újjászervezése, energiafüggőségének csökkentése, klímavédelmi célkitűzéseink elérése, a foglalkoztatottság növelése, valamint a hazai társadalom egészségi állapotának javítása, továbbá a családok, illetve a helyi közösségek megerősítése”. (Nemzeti Fejlesztés 2020)

Az európai fejlesztési dokumentumok (pl. *Lipcsei Charta, Budapesti Kommunikáció*) is hangsúlyozzák város és térség együtt tervezését és fejlesztését.

A városok térségeikkel együtt akkor lesznek képesek megfelelni az összetett társadalmi-gazdasági kihívásoknak (pl. *gazdasági válság helyi következményei, demográfiai válság, klímaváltozás*), ha problémákra térségi, integrált megoldásokat találnak. E kihívások ugyanis csak több ágazat és szereplő együttes fellépésével orvosolhatók. Az említett európai várospolitikai dokumentumok szerint az európai várostérségeknek az integráció terepévé kell válniuk.

„A városok vonzáskörzetét több funkció térbeli szerveződése jelöli ki. A legfontosabb a foglalkoztatás, a munkaerőpiac, ugyanis általában a város kínál több munkahelyet a környékbéli településeken élők számára, melyeket napi ingázással érhetnek el. A városi szolgáltatásokat (közszolgáltatások, közigazgatási szolgáltatások és egyrészes lakossági ellátást szolgáló üzleti szolgáltatások) a környékbéli településekről igénybevevők lakóhelye is ki jelöli a vonzáskörzet határát. A dote setben a városi vonzáskörzetet a város a városkörnyéki települések is kijelölik, melyek termékeiket a város piacán értékesítik, illetve különböző keresleti igényeiket ott elégítik ki”.

„A területi fejlesztések alapegységei a jövőben a városok és vonzáskörzetük együttese, a várostérségek lesznek (*szakmai kifejezéssel funkcionális várostérség – FVT*). A várostérségek összetett területi elemzésekkel határozhatók le. Az eddigi lehatárolások szerint városaink

vonzáskörzetei járási léptékű területegységek (az egybeesés nem véletlen, hiszen a járások kijelölését is segítették vonzáskörzeti vizsgálatok). A járások határa azonban nem követheti mindig minden ponton a vonzáskörzetekét, mert a vonzáskörzetek dinamikusan, akár évről évre is változhatnak, míg a járás, mint közigazgatási egység esetében fontos az állandóság. Az egyező lépték azonban lehetővé teszi, hogy a járások nagyvonalakban mindig tükrözzék a valós vonzáskörzeteket. Hosszú távú időközű, de rendszeres járáshatár felülvizsgálattal kell elkerülni a járások és a vonzáskörzetek közötti – jelenleg nem jelentős – eltérések növekedését. Az egyszerű és egyértelmű területi lehatárolások érdekében a hazai várostérségek jelenleg kijelölhetők a városaink körül húzódó egy vagy több járás határaival, az alábbi típusok szerint”.

Fentiek miatt a várostérségek (a közigazgatási határokhoz kévebbé ragaszkodó), a valós gazdasági és társadalmi kapcsolatokot érvényre juttató „funkcionális várostérségek” válnak magyarázó területfejlesztési gyakorlat alapegységévé.

Veszprém megye fejlesztésének célja a fenntartható várostérségi fejlődés biztosítása minden térségében.

A várostérségek szerepe a növekedésben

Az Országos Területfejlesztési Koncepció tervezete megfogalmazza a fenntartható, integrált és a növekedést is szolgáló várostérség fejlődést szolgáló „üzeneteket”, amelyeket – mivel azok ösztönözésében a Veszprém megyei várostérség tervezését is megalapozzák - indokolt beemlíteni a megyei fejlesztési koncepcióban is annak érdekében, hogy a nemzeti fejlesztéspolitikai stratégiai üzenetek eljussanak az egyes városi térségek szintjére.

- Harmonikus város-vidék kapcsolat a fenntartható térszerkezetért
- Magyarországon a kis- és középvárosi hálózat szerepe alapvető a vidékies, gyakran periférikus helyzetű térségek dinamizálásában. A város-vidék egységes rendszerének részét képezik a városi centrumok központi funkciói, azok térségellátó és -szervező szerepének növekedése, például az elérhetőség javítása, vagy a térségi munkahelyteremtéshez hozzájáruló helyi munkaerő-piaci politikát érintő fejlesztések révén. A város-vidék rendszer másik alapvető része az ellátott települések esetében a lakó- és rekreációs funkciók, illetve ezekkel párhuzamosan a zökológiai hálózatok, városok körüli zöld gyűrűk, zöldfelületek kiterjesztése.

Városok ellátó szerepe a környező települések tekintetében

- A város és vonzáskörzetének szereplői közötti együttműködés fokozása.
- A város szétterülésének megakadályozása.
- A beépített területek összenövésének megakadályozása.
- Központi városok belterületének vonzóvá tétele a koordinálatlan területi terjeszkedés megelőzése érdekében.
- Az ökológiai funkciójú területek további visszaszorulásának elkerülése.
- Szabadterületek, és zöldfelületek hálózatba szervezése (zöld gyűrű) és minőségi bővítése – a helyi adottságoknak megfelelően a városkörnyéki területeken egységes, rendszeresülően kezelt rekreációs, ökológiai, tájéskertikai jellemzőkkel.
- Közbiztonságot erősítő elemek a várostérségek térszerkezetének alakításában.
- A városban található központi szolgáltatások hozzáférhetőségének biztosítása: a nyitva tartás szervezése, a környéki parkolási lehetőségek biztosítása, a közösségi és alternatív, gyalogos és kerékpáros közlekedés általi megközelíthetőség lehetővé tétele, az elektronikus szolgáltatások kialakítása, kihelyezett vagy mobil szolgáltatások révén.

Fenntartható és kompakt városszerkezet kialakítása

- A többközpontúság kiépítése nagytérségi, és városszerkezeti szinten egyaránt.
- Intenzív együttműködés elősegítése a szereplők között, hogy mérséklődjenek a közlekedési távolságok, és így korlátozódjon az urbanizált területek terjeszkedése a hatékony energia felhasználás szerint.
- Fenntartható mobilitási viszonyok megteremtése a városokon belüli és város körüli utazási szükséglet mérséklése érdekében, a munkahelyek, lakóövezetek, szolgáltatási és közlekedési hálózatok elhelyezkedésének optimalizálása.
- Környezetbarát alternatív közlekedési eszközök fejlesztése (vasút, elővárosi vasút, kerékpárutak, ahol lehet vízi közlekedés és ezek kombinációi).
- A városszerkezet tagolása beépítetlen területekkel, zöldterületekkel és a természetes szellőzést biztosító zónákkal.
- A városi zöldterületek minőségi bővítése, hálózatba szervezése.
- Magánberuházások esetén a barnamezős területek (használaton kívüli ipari területek) előnyben részesítése, a városi és zöldmezős beruházások háttérbe szorítása.
- Területileg integrált, komplex örökségvédelmi, értékvédelmi beavatkozások ösztönzése, fenntartható hasznosítása.
- Jövedelemtől és életkortól függetlenül használható, mozgásra, egészséges életmódra és kreativitásra ösztönző, tiszta (köz)területek
- Egyenlő hozzáférés biztosítása a természeti-, az épített és a kulturális örökségeinkhez.

A városok az energiafüggősége csökkentéséért és a klímavédelemért

A klímaváltozás alapvető okai és következményei nagyrészt a városi térségekben összpontosulnak. A városok mikro- és mezoklimája a globális változás hatásainak is jelentősen eltérnek a kevésbé városiasodottabb térségektől, ezek a különbségek pedig a klímaváltozás hatására a későbbiekben felerősödhetnek. Így a várospolitikai klímaváltozásra adott reakciói napjainkban az európai gondolkodás részét képezik. A klímaváltozás hatásaira koncentrálnak megközelítésmód és az alkalmazkodóképességet célzó intézkedések (*mitigáció és adaptáció*) egyben lehetőséget is teremtenek az alternatív gazdasági növekedésre és a környezettudatosság növelésére.

Alkalmazkodás a klímaváltozáshoz a városokban

- Helyi szabályozások, adók, pénzügyi ösztönzők és beruházások alkalmazása a városi klímavédelem érdekében.
- A zöld gazdaság céljainak és elveinek követése, valamint a lokális erőforrásokra épülő helyi gazdaság erősítése.
- Klímabarát építészeti megoldások előnyben részesítésének támogatása.
- Jobb elérhetőség biztosítása kevesebb közlekedési szükséglettel optimális területhasznosítás révén.
- Klímabarát, alacsony szén-dioxid kibocsátású, versenyképes és biztonságos városi tömegközlekedés kialakítása, a gyalogos és a kerékpáros közlekedés előtérbe helyezésével, valamint a szolgáltatások technikai alkalmazkodása a klímaváltozáshoz.
- **Fenntartható energia akcióprogram (SEAP) kialakítása és folyamatos vezetése a településeken, mely célja, hogy a település szintű energetikai stratégián keresztül a település fenntartható energiaellátási rendszerére vonatkozó javaslatokkal növelje azok ellátásbiztonságát és versenyképességét. Eszközei: az energiahatékonyság fokozása az így kapott fogyasztás kielégítése minél nagyobb arányban megújuló energiaforrások felhasználásával.**

- Az intelligens település - „Smart City” – program, mely révén a városok képesek hatékonyan felhasználni erőforrásaikat, a legmodernebb technológiák alkalmazásával csökkentik működési költségeiket, mérséklik az energia-felhasználásukat, és szélesítik szolgáltatási kínálatukat, mindezekkel egy magasabb szintű életminőséget biztosítva.

A városok demográfiai problémáinak kezelése

A városok demográfiai problémáinak kezelésére átvitelő, integrált beavatkozások szükségesek, kiemelt hangsúlyt fektetve a megfelelő munkalehetőségek teremtésére, a foglalkoztatás és a társadalmi befogadás eszközeivel. Egyes társadalmi csoportok vagy a káros egészségügyi állapotok további elszigetelődésének megakadályozása érdekében nemcsak a magas képzettséget igénylő munkahelyek megteremtése a cél, hanem figyelmet kell fordítani az alacsonyabb képzettségű rétegek munkalehetőségeinek bővítésére, valamint a hátrányos helyzetű – *különös tekintettel a leromlott városrészekben koncentrálódó* – társadalmi csoportok szociális, oktatási és lakhatási helyzetének fejlesztésére is. A városoknak és érintett szervezeteknek fel kell készülniük a társadalom kor szerkezetének változásából következő új szükségletek kielégítésére is.

Komplex megoldások a demográfiai kihívásokra

- Helyi munkaerőpiaci programok megvalósítása az elöregedésből és elvándorlásból fakadó munkaerő-kiesés elkerülése érdekében.
- Korban, családszerkezetben, és társadalmi összetétel szempontjából a város egyes lakóterületeket eredményező mechanizmusok alkalmazása.
- Új és jobb minőségű szolgáltatások biztosítása az idősödő népesség számára (szociális ellátás, egészségügy, kultúra, közlekedés, akadálymentes környezet, stb.).
- Közösségfejlesztő kulturális és társadalmi programok megvalósítása.

A városoknak és érintett szervezeteknek fel kell készülniük a társadalom kor szerkezetének változásából következő új szükségletek kielégítésére, felfedezve a helyzetből adódó kihívások mellett a lehetőségeket is. Ezzel párhuzamosan, a helyi szintről kiindulva támogatni kell a kiegyensúlyozottabb kor szerkezetet célzó politikák bevezetését (beleértve a családbarát politikákat), valamint a magasabb gazdasági aktivitási arányt célzó intézkedéseket.

Családbarát városok kialakítása

- Gyermekjóléti és családokat érintő oktatási, szociális és egészségügyi szolgáltatások biztosítása megfelelő minőségben, kapacitásokkal és elérhető módon.
- Családbarát foglalkoztatási és munkahelyi környezet megteremtése, a munkalehetőségek biztosítása.
- Akadálymentes, családbarát környezet kialakítása, és a családbarát társadalmi környezet erősítése.
- A gyermekvállalás költségeinek, fontosságának tudatosítása a helyi társadalom számára, a gyermekvállalók megbecsülése, családbarát példák támogatása és népszerűsítése.
- Családbarát foglalkoztatás és munkahelyek körülményeinek megteremtése.
- Közbiztonságot erősítő elemek az épített környezet kialakításában, társadalmi összefogás keretében, esetenként pedig a digitális kommunikációs és információs eszközök, rendszerek alkalmazásának ösztönzése a városrészek működésében a bizalom és biztonság megerősödése érdekében.
- Közösség és társadalom orientált városfejlesztés.

A leromlott városrészek hanyatlásának megállítása, megelőzése

A városok nagy kihívásokkal néznek szembe, különösen a hálózatos gazdasági struktúrák és kapcsolatrendszerek vátozásával és a globalizációval összefüggésben. Különösen nagy probléma a magas munkanélküliség és a társadalmi kirekesztés. Egy városon belül is jelentős különbségek lehetnek az egyes városi területek gazdasági és társadalmi lehetőségeit illetően, vagy a környezetminőség változása szempontjából.

Szegregáció megelőzése a hanyatló városrészekben

- A helyi közösség oktatási és képzési lehetőségeinek fejlesztése a gyermekekre és fiatalokra összpontosító proaktív politikákkal együtt.
- A fizikai környezet fejlesztésére irányuló stratégiák kidolgozása.
- Városi, városrészi léptékben a térben koncentrálnálódó társadalmi kihívások hatékony kezelése, szegregált területek kialakulásának megelőzése, a kialakult szociális problémák hatékony kezelésével.

Funkcionális várostérségek Veszprém megyében

Bár a formálódó hazai területfejlesztési tervezési rendszer azt sugallja, hogy a várostérségek lehatárolása fő vonalaiban megegyezik a formálódó járásrendszer lehatárolásaival, azáltal az eltéréssel, hogy egy-egy funkcionális várostérséghez több járás területe is tartozhat. A megyei tervezésnél azonban indokolt a zokat a pont osításokat elvégezni, a melyek eredményeként a lehatárolások a valós térkapcsolatokat mutatják.

Mint az „Nemzeti Fejlesztés 2020” munkanyag is megállapítja: „vannak klasszikus, a megyehatárokon átlépő kis- és nagyvárosi vonzáskörzetek is, illetve olyan kisvárosi várostérségek, melyeket sokkal több szomszédos megye nagyvárosához, mint a megyeszékhelyhez.

Mindez arra utal, hogy a megyei tervezést és fejlesztést is csak erős területi szemléletben, egymással együttműködő megyékkel lehet ellátni. „Például Pápa térsége inkább Győrhez, mint Veszprémhez kötődik, Várpalota kapcsolatai Székesfehérvár felé legalább olyan élénkek, mint Veszprém felé”.

Kiemelhető a Balaton körüli városok helyzete, melyeket – az egymás közötti kapcsolataikból, valamint hasonló lehetőségeikből és problémáikból adódóan – több szál köti össze egymással, mint megyeszékhelyeikkel”.

Fenti tényezők azt bizonyítják, hogy míg a megye kisvárosainak várostérségei – a történetileg kialakult belső kapcsolatok erőssége miatt – meghatározhatók a megye közigazgatási határai között, a nagytérségileg jelentős több várost érintő várostérségek tervezése csak a külön-külön formálódó megyei területfejlesztési koncepciók összehangolásával vihető sikerre. Ezért Székesfehérvár, Veszprém, illetve Győr nagyvárosi térsége (a nagy városi térségek részét képező kisvárosi térségek sajátosságai figyelembevételével) megyeközi koordinációt igényel.

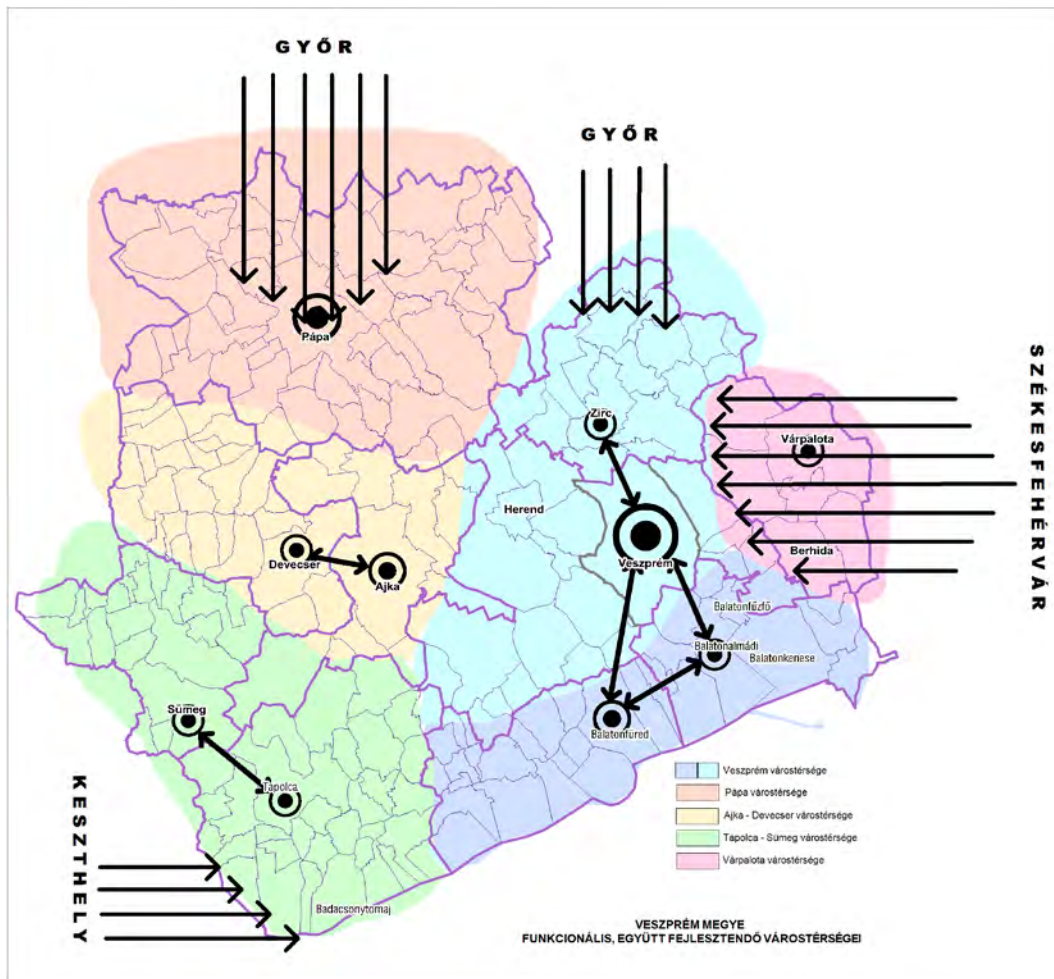
Összességében Veszprém megyében törekedni kell a fenntartható várostérségi fejlődés biztosítására.

Veszprém megye funkcionális várostérségei

- **Veszprém nagyvárosi térsége**, amelynek a veszprémi várostérségen túl része a várpalotai, a balatonfüredi és a balatonalmádi térség. (Utóbbiak együtt képezik a Balaton üdülőkörzet északkeleti térségét).

A veszprémi nagyváros-térségen belül – a sajátos üdülési-, rekreációs funkciók prioritása miatt – (a kiemelt üdülőkörzeten belül a tapolcai és a sümegi térséggel is együttműködve) önálló várostérségként fejlesztendő a balatonfüredi és a balatonalmádi térségek együttese.

- **A várpalotai várostérség** – sajátos két nagy város közötti fekvése és gazdasági kapcsolatrendszere miatt - több szálon kötődik Székesfehérvár nagyvárosi térségéhez is.
- **Ajka várostérsége** Devecser térségével együtt a 8-as főút mentén szerveződő gazdasági térségterülete
- **Pápa várostérsége** nagy vonzáskörzettel bíró gazdasági, oktatási, kulturális központ (mely több szálon kötődik Győr nagyvárostérségéhez)
- **Tapolca és Sümeg ikervárosi várostérsége** a Balaton nyugati kaputérsége
- **Zirc várostérsége** a Bakony térsége

Veszprém megye várostérségei közül - az országos értékelések szerint – Veszprém, Várpalota és Ajka várostérsége „városias” a többi várostérség pedig „vidéki” besorolású. Köszönhető ez annak, hogy a várostérség együttesen tartalmazza a város és a környékét, a karakter meghatározásokra ez rányomja bélyegét.

Az egyes várostérségek összehangolt tervezése – a várostérségen belüli differenciált fejlesztési rendszer meghatározása – során – az együtt-tervezés és a közös érdekek érvényesítésén túl figyelemmel kell lenni azokra a belső különbségekre, amelyek az eltérő településméretből, a térség gazdaságában, foglalkoztatásában és a térségben élő népesség ellátásában betöltött eltérő szerepre utalnak. Emiatt a „városias” karakterű várostérségeknek is vannak jellemzően vidékies jellemzőkkel, sajátos potenciálokkal rendelkező települései, a vidéki karakterű várostérségeknek pedig városi karakterű központjai.

A várostérségek együtttervezése során lehetetlen nyerniük a várostérségi települések által közösen kialakított és megvalósított fejlesztéseknek, és csökkennie kell a települési szinten kiosztott és a pályázati úton elérhető fejlesztési közpénzek jelentőségének. A fejlesztések a térség egészének javát kell, hogy szolgálják.

A várostérségek tervezése során együtt célszerű tervezni (és összehangoltan kell fejleszteni):

- „A várostérség egészét átszövő struktúrákat (pld közlekedési rendszereket, ökológiai hálózatokat)

- A központi városok és vidéki öntermelési és feladatmegosztást biztosító térstruktúrákat (pld. a foglalkoztatást, a közszolgáltatás nyújtásának helyszíneit, a rekreáció tereit)
- A várostérség egészét szignifikánsan érintő elemek fejlesztését, illetve azok térbeli kijelölését (pld nagyobb ipari beruházások, ipari parkok, vállalkozási zónák)
- A települések közötti versenyhelyzet tárgyát képező fejlesztési területek funkcióinak kijelölését (pld iparterületek, kereskedelmi központok)
- A településhatárokon átnyúló vagy egymást kiegészítő/ellensúlyozó térhasználati, településszerkezeti elemeket
- Egyéb téma-területeket, amelyek összehangolt tervezésére közös szándék mutatkozik a települések önkormányzatai és a térségi szereplők részéről” (Salamin, 2009)

A várostérségi tervezés a települések együttműködésére épül. Cél a harmonikus város-vidék kapcsolat kialakítása a helyi és térségi gazdaság fejlesztéséért

„A globálizálódó világban az okok a helyi közösségek lehetnek s ikeresek, amelyek felismerik helyi adottságaikat, értékeiket, és a zokon alapuló fenntartható rendszereket építenek ki. A hatékony és fenntartható, a külső tényezőknek kevésbé kiszolgáltatott térségi gazdálkodás érdekében előnyt kell élvezniük a környezetükbe illeszkedő, az anyag, energia, információ és tudás áramlását minél hosszabban az adott térségben tartó, a helyi erőforrásokat sokoldalúan hasznosító, valamint a városi-vidéki termelés megosztást ki bontakoztató kezdeményezéseknek.” (Nemzeti Fejlesztés 2020)

A várostérségi fejlesztések keretében a nagyobb városokban – különösen a húszezer fő feletti városokban – külön erőforrásokat kell fordítani a városi központok fejlesztését szolgáló sajátos akciókra is. Ugyanakkor kialakítandók a vidéki települések sajátosságainak megfelelő fejlesztések is.

A várostérségek fejlesztése során biztosítani kell, hogy összhangba kerüljenek a kormányzati, a megyei és a helyi szintű fejlesztések. Mindenhol fontos a komplex és integrált megközelítések alkalmazása, amely egyaránt kiterjed a települési infrastruktúrára, a közösségi és közúti közlekedésre, a gazdaságra és helyi gazdaságra, a foglalkoztatásra, a közszolgáltatásra, a társadalmi felzárkóztatásra, tudatformálásra vagy akár képzésekre.

A várostérségek tervezése során erősíteni kell a stratégiai szemléletet és figyelembe kell venni az alábbi (a „Nemzeti Fejlesztés 2020” dokumentumban meghatározott) irányelveket:

- Az integrált városfejlesztési politika adta lehetőségek nagyobb mértékű hasznosítása a városokban.
- A városi klímatervezés szempontjainak beépítése a városkülönböző ágazati, tervezési programjaiba horizontális szempontként.
- Széleskörű, rendszeres és szervezett tervezési partnerség kialakítása a városok és várostérségekben, bevonva a lakosságot, a civil és gazdasági szereplőket.
- Átlátható partnerség a magánszféra szereplőivel: gazdasági szempontokat is integráló városfejlesztés, átlátható együttműködésben a piaci szereplőkkel.
- A városfejlesztési eredmények nyomon követése („monitoring”) a stratégiák rendszeres felülvizsgálata, aktualizálása.
- Erősebb akcióterületi megközelítés alkalmazása: a városfejlesztési beavatkozások városrészi alapon ágazatilag összehangolt megvalósítása.

- Elmozdulás a településhasználó cél csoportok igényeire reagáló keresletorientált várostervezés és fejlesztés felé.
- Területileg integrált, komplex örökségvédelmi, értékvédelmi beavatkozások ösztönzése, fenntartható hasznosítása örökségeink megóvása és az értékeinkkel való gazdálkodás megvalósítása, környezetükkel együtt.

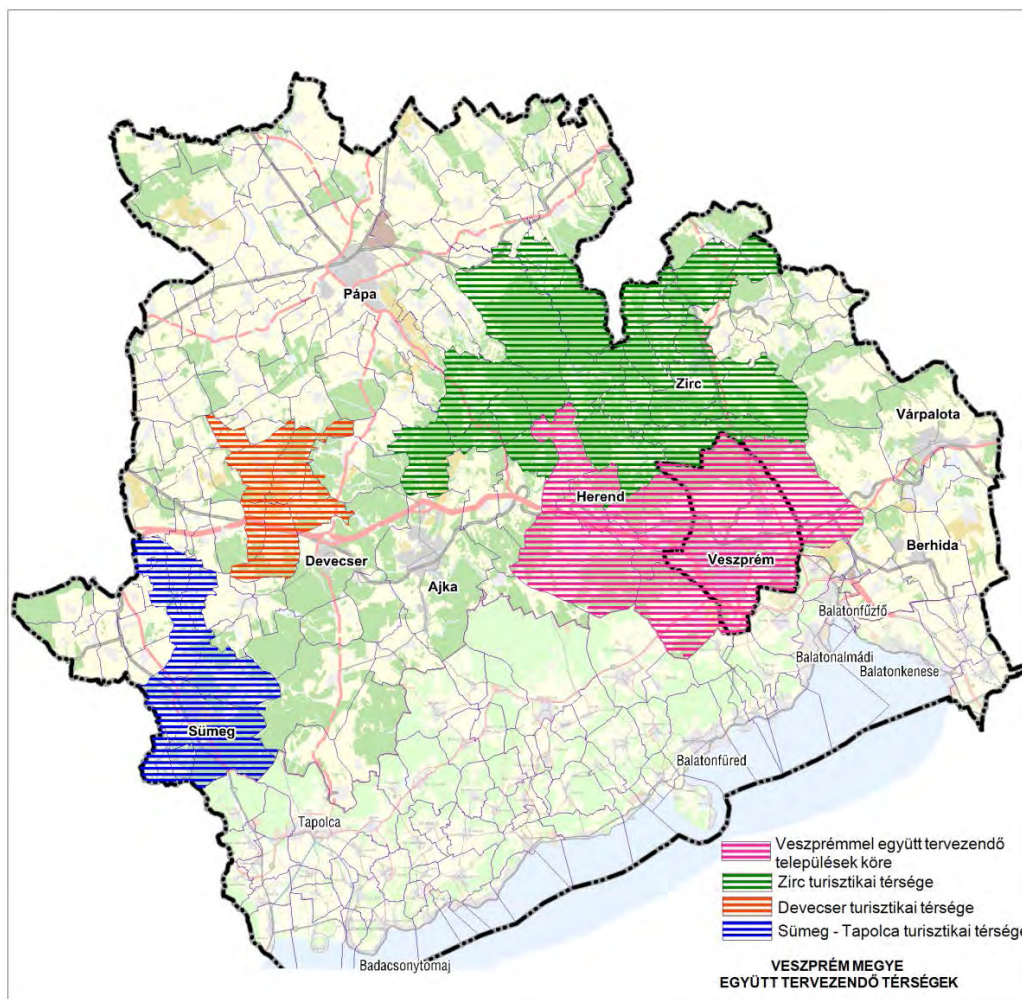
Az integrált várostérségi tervezésnek a várostervezés hagyományos tématerületein túlmutatóan foglalkoznia kell:

- a helyi gazdaság térségi és globális kapcsolataival,
- a közösségfejlesztés, helyi kezdeményezések és helyi részvétel ösztönzésével a városokban, lakossági és vállalkozói szemléletformálással,
- a helyi termékek előállításának és értékesítésének fejlesztésével a városban és környező térségben, a helyi gazdasági együttműködések ösztönzésével
- a város és térsége élelmiszer-elátásának helyi (térségi) alapokra helyezését, a szűkebb és tágabb környék mezőgazdasági termelőinek bevonásával.
- a piaci helyszínek biztosításával a városban a környéke, a „vidék” áruinak számára.
- az önkormányzat helyi gazdaságfejlesztési tevékenységének elősegítésével a helyi szabályozási eszközök révén.
- a szociális gazdaság kiépítésével és fejlesztésével,
- a helyi érdekű képzés, szakképzés kialakításával
- valamint a munkahelyteremtéssel a városkörnyéken.

Ez a várostérségi szintű tervezés új kihívások elé állítja a településeket. A feladat a települések önkéntes társulásával oldható meg hatékonyan *(erre a területfejlesztésről és területrendezésről szóló 2011-ben módosított törvény lehetőséget biztosít)*.

A valóságos koordinációban elkészülő várostérségi koncepciók és tervek *(majd az ezek mentén kialakuló fejlesztési megállapodások)* képezhetik az alapját a következő 2014-2020 közötti időszak fejlesztéseinek.

Így biztosítható, hogy a források valóban a térség számára stratégiai fontosságú fejlesztésekre és beavatkozásokra fordítódjanak. A stratégiai célokat szolgáló, integrált megközelítéssel hozott későbbi fejlesztési döntések *(a területfejlesztési programokról, a konkrét támogatott fejlesztésekről)* pedig növelhetik a forrásfelhasználás hatékonyságát.

Az együtt tervezésre vonatkozó javaslat ebben a vonatkozásban egyrészt a településszerkezeti tervek közös (összehangolt) készítésére, másrészt a Balaton és a Sümeg térségében - a lehatárolt területen belül hasonló problematika miatt - a települési szintű szabályozási tervek és helyi építési szabályzatok összehangolt tartalmára vonatkozik.

7.10. A mobilitás támogatása, az elérhetőség javítása, a közlekedés fejlesztése

A tudáshoz, a munkaerőhöz a termékekhez és szolgáltatásokhoz való hozzáférés meghatározó a térségek gazdasági fejlődésében. Az elérhetőség egyik eszközeként a közlekedésnek hozzá kell járulnia a társadalmi és gazdasági célok megvalósulásához. Ezért elengedhetetlen, hogy megfelelő minőségű, mennyiségű, valamint a területi sajátosságokat figyelembe vevő és kiszolgáló közlekedési rendszer jöjjön létre. Az elérhetőség egyrészt a mobilitás (közlekedés) mennyiségének és minőségének fokozásával, illetve keresleti oldalról az utazási igények csökkentésével, valamint egyéb alternatív megoldásokkal, például az infokommunikációs szolgáltatások fejlesztésével is javítható. (Nemzeti Fejlesztés 2020)

Az elérhetőség és biztosításának egyik eszközeként a közlekedésnek hozzá kell járulnia a társadalmi és gazdasági célok megvalósulásához. Ezért elengedhetetlen, hogy megfelelő minőségű, mennyiségű, valamint a területi sajátosságokat figyelembe vevő és a megyei fejlesztési célok teljesülését elősegítő és támogató közlekedési rendszer jöjjön létre. A konkrét fizikai kapcsolatok hiánya akadályozza a térségeket, településeket gazdasági potenciáljuk kiaknázásában.

A mobilitás lehetőségének biztonsága kiemelt fontosságú Veszprém megyében a munkahelyek és foglalkoztató központok elérhetőségének biztosítása, ezzel a foglalkoztatás növelése érdekében.

Az elérhetőség nem csak a mobilitás (közlekedés) mennyiségének és minőségének fokozásával javítható, hanem keresleti oldalról az utazási igények csökkentésével, valamint egyéb alternatív megoldásokkal, például az infokommunikációs szolgáltatások fejlesztésével is. A tudás és információáramlás globális hálózataihoz való hozzáférés már gyakran a közvetlen, földrajzi közelségből adódó fizikai kapcsolatoknál is nagyobb jelentőséggel bír. Ehhez a technológiai infrastruktúra kiépítésén (vezeték nélküli internet-hozzáférés a közhasználatú tereken, szélessávú internet-hozzáférés minden településen) túl szükség van a digitális írástudatlanság felszámolására is.

Az elérhetőség biztosítását szolgálja a többközpontú fejlődés támogatása, amely révén a szolgáltatások közelebb kerülnek a lakossághoz és a gazdaság szereplőihöz.

Biztosítani kell, hogy a ki-és középvárosok, csakúgy, mint az oktatási települések, amelyek maguk körül szerveznek egymással is minél jobban összekapcsolódjanak a munkaadók érdekében, hogy a térségen belül külön-külön rendelkezésre álló erőforrások minél nagyobb mértékben kombinálhatóak és helyben tarthatók legyenek. A helyi hálózatos struktúra így új gazdasági és társadalmi kapcsolatok kialakulását indukálja, és lehetővé teszi a helyi erőforrásokra épülő endogén fejlődést.

A digitális gazdasági térszerkezet oldásának, a kis-és középvállalkozások erőteljesebb integrációjának feltétele a beszállító hálózatok erősítése, amelyet az elérhetőségoldaláról is támogatni kell. Ezért biztosítani kell a beszállítók és a multinacionális vállalatok közötti sokoldalú és rugalmas elérhetőséget.

Javítani kell a funkcionális és foglalkoztatási központok elérhetőségét, hogy összekötő kapcsként működhessenek vonzáskörzetük és a többi központ között. Annak érdekében, hogy a vidéki, illetve a társadalmi-gazdasági szempontból periférikus térségekben élők minél kevesebb hátránnyal rendelkezzenek a szolgáltatásokhoz és a munkahelyekhez való hozzáférés tekintetében, alternatív lehetőségek kiaknázásán túl elsősorban a napi munkába járást megbízhatóan lehetővé tevő közösségi, és közúti közlekedés javítása szükséges.

Funkcionális központok elérhetőségének javítása

Egyaránt biztosítani kell Veszprém, mint széleskörű szolgáltatásokat nyújtó megyeszékhely, valamint a kis- és középvárosok elérhetőségét a főúthálózat fejlesztésével, közösségi közlekedés számára pedig az egyéni közlekedéssel versenyző vasúti kapcsolatokat kell kialakítani, kiegészítve a ráhordó autóbusszal hálózattal.

- lehetőség szerint másodrendű főút, vagy jó minőségű mellékút szintű infrastruktúra biztosítása, vasúti közösségi közlekedés fejlesztése;
- városok közötti transzverzális főúthálózat fejlesztése, burkolat megerősítése, hiányzó kapcsolatok kiépítése;
- integrált, egymást kiegészítő vasúti és autóbusszal közlekedés kialakítása;
- közvetlen elsőrendű közút (főút vagy gyorsforgalmi út) és vasúti kapcsolat kialakítása a régió megyeszékhelyei között;

Növelni kell a fenntartható közlekedési módok (például kétképlős közlekedés) szerepét a helyi közlekedésben, megfelelő közlekedésszervezés és szemléletformálás révén. Az infrastruktúrafejlesztésnek ezen túlmenően a közlekedési módok közötti zökkenőmentes váltás biztosítására is kell kitérni (*intermodális csomópontok, P+R és B+R parkolók, összehangolt menetrend*).

A város és térsége esetében alkalmazható megoldások:

- utazási igény és távolság csökkentése a területhasználattal, a tranzitforgalom kiszűrése (elkerülő útvonalak);
- városi tömegközlekedés fejlesztése, intermodális csomópontok, P+R, B+R parkolók kiépítése;
- biztosítani kell, hogy a kis- és középvárosok a maguk köré szerveződő települések bármelyikéből elérhetőek legyenek közúton és közösségi közlekedéssel;

A tisztább környezet, az egészségesebb és a kulturális és szociális szükségleteire több időt fordító társadalom érdekében az utazási idő csökkentése és hasznosítása:

- A fejlesztések megvalósítása nemcsak az autós közlekedés lakosságának rendszeres közlekedési idejének és távjának növelése irányában (*beleértve a nem motorizált, pl. gyalogos és kétképlős közlekedést is*). A fejlesztések így nem növelhetik a napi városi munka- és lakóhely közötti ingázás idejét, távolságát (*kivéve új munkahelyek létesítése*).
- A munkahelyteremtő fejlesztések helykiválasztásában prioritásként meg kell jelennie, a minél rövidebb munkába járási időnek is.
- A fejlesztéseknek nem szabad akadályozni a településen belüli nem motorizált (*gyalogos, kétképlős*) ingázás lehetőségét. Prioritást kell, hogy élvezzenek azok a fejlesztési alternatívák, melyek az akadályok felszámolását segítik.

- A közlekedési fejlesztéseknek segítenie kell, hogy a népesség helyben ki nem elégíthető szükségletei időben és távolságban rövidülő utazási kényszerrel tehesse meg, melynek fejlesztésén belül:
 - elsődleges prioritással bír a nem motorizált (gyalogos és kerékpáros) közlekedés, illetve a központi funkcióknak az ilyen formában elérhető hatótávolságon belüli kialakítása;
 - másodlagos prioritással bír a tömegközlekedés fejlesztése (valódi, az igényekhez igazodó szolgáltatásként);
 - harmadlagos prioritást jelent a kombinált (parkoló és utazás) rendszerek fejlesztése;
 - csak utolsó sorban jelenhet meg az egyéni motorizált közúti közlekedési lehetőségek fejlesztése.
 - a gyalogos-kerékpárosközlekedés vasúttal (városon kötőtpályás, elektromos és gázüzemű is) vagy vízi közlekedéssel (másodsorban buszszal) kombinált rendszerei (állomások megközelíthetősége: járható út, közvilágítás, kiszolgáló helyiségek, kerékpártárolás, kerékpárszállítás);
 - a vasúti (városon kötőtpályás, elektromos, ill. gázüzemű is) és vízi közlekedésfejlesztés, valamint a vasút-busz, hajó-busz kombinált közlekedés.

Veszprém megye közlekedésében, az eljutási idők, illetve az utazási távolságok csökkentésében szerepe lehet egy Badacsonyból induló új kompjáratnak, amely az M7 felé biztosítana új kapcsolatot és az északi parton szükségtelemné tenné a Balaton nyugati irányuló megkerülését a dél, délkelet felé irányuló forgalomnak.

A ha tékonyabb gazdaság, biztonságosabb, tisztább környezet érdekében a hazai szállítás környezeti, műszaki, közbiztonsági károsításának csökkentése:

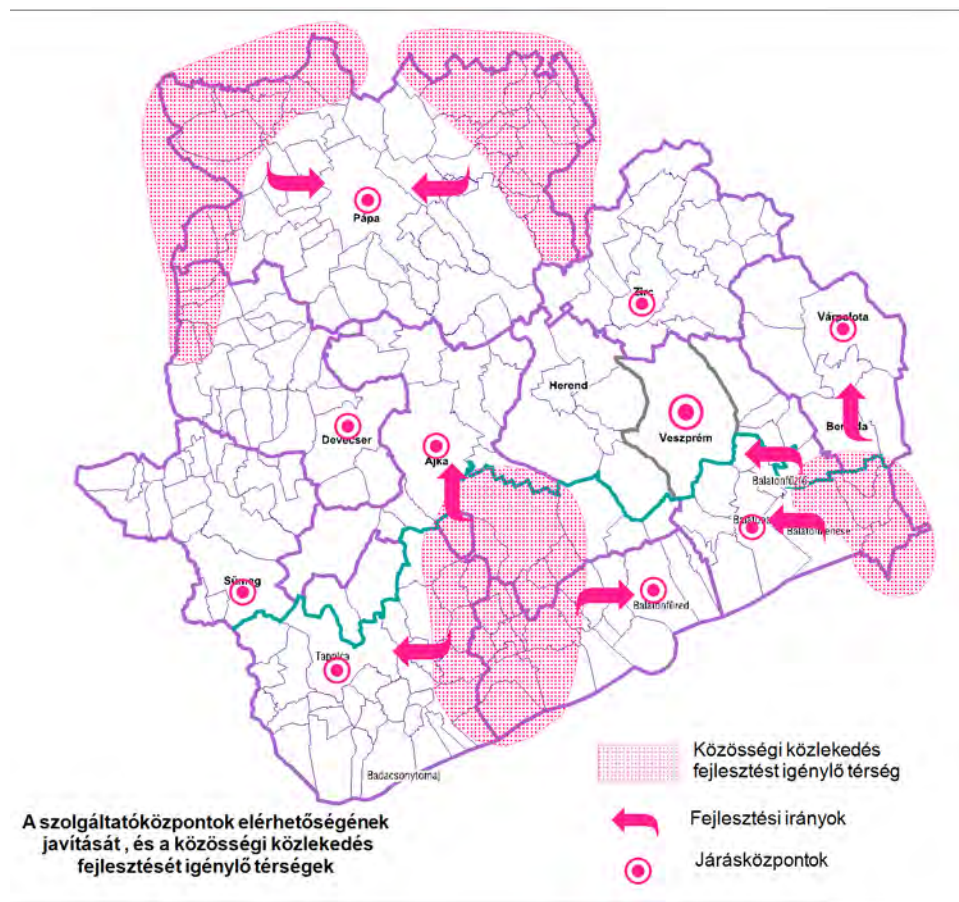
- Az országon áthaladó tranzit áruszállítás szervezésére irányuló fejlesztés csak a vízi, a vasúti és a kombinált közlekedési formák használatára irányulhat.
- Az ország területét cél vagy kiinduló állomásnak tekintő áruszállítás szervezésére irányuló fejlesztésben prioritást kell, hogy élvezzen a vízi, a vasúti és a kombinált közlekedési formák használata.
- A regionális és nemzetközi közúti közlekedési folyosók kiépítésekor minden esetben prioritást kell élvezni a tervezett elkerülő szakaszok kiépítésének.

Veszprém megyén belül is alapvetően a műszaki infrastruktúra hálózatok rendszere (azon belül pedig kiemelten a közlekedési hálózatok) határozza meg a területi kapcsolatok lehetőségét. A gazdaság fejleszthetőségét is lényegileg határozza meg egy-egy térség vagy terület kapcsolatszerkezete, elérhetősége (vagy éppen a kapcsolatok hiánya).

A megye lakosságának életminőségét is erőteljesen befolyásolja a munkahelyeknek, az egészségügyi- oktatási-, közigazgatási szolgáltatásoknak elérhetősége, a közlekedésre fordított idő, illetve a közlekedés színvonala, kulturáltsága.

Bár országos és megyei szinten is célkitűzés a közlekedési kényszer csökkentése, a digitális technológiák széleskörű alkalmazásával a távmunka, az e-ügyintézés, az e-közigazgatás széleskörű alkalmazása, a fizikai kapcsolatok szükségessége miatt még hosszú időn keresztül fontosak maradnak a közlekedési kapcsolatok. A közlekedési hálózatok fejlesztése, a közlekedés minőségének javítása pedig életminőséget befolyásoló tényező.

Ezért Veszprém megyében is kiemelt cél a közlekedési hálózatok bővítése valamint a közösségi közlekedés rendszerének fejlesztése, az egyes szolgáltatások elérhetőségének javítása, a hozzájutásban lévő társadalmilag indokolatlanul nagy különbségek csökkentése.

A közúthálózat fejlesztése

- A gyorsforgalmi és a főúthálózat fejlesztése *(a megye nagytérségi integrálását segítő, előző fejezetben tárgyalt fejlesztések a megyén belüli közlekedést is segítik, ezért azok itt nem kerülnek ismételésre)*
- A megye É-D-i és K-Ny-i irányú átjárhatóságának javítása
- A megye és térségei versenyképességének növelése érdekében cél a térségi központok *(együttal a megyei gazdaság pólusai)* közötti hálózatosodás elősegítése a közlekedésfejlesztés eszközeivel. **A 71-es főút fejlesztése, valamint a Veszprém – Zirc – Győr irányú kapcsolatot biztosító 82-es főút gyorsforgalmi jellegű kiépítése, Bakonyon belüli új szakaszok, új nyomvonalvezetés lehetőségével *(nagy távon)***

A kerékpárút hálózatok fejlesztése a településközi kapcsolatok, kiemelten pedig a turizmus fejlesztésének szolgálatában.

A kerékpárút hálózat fejlesztése szempontjából a fejlesztés során előnyt élveznek:

- a meglévő balatoni kerékpár (kör)útra árhordó *(jellemzően É-D-i irányú)* hálózati elemek, amelyek révén biztosítható a turisztikailag attraktív tájrészletek és települések feltárása,
- a kerékpárutak hálózatosodásának elősegítése, a hálózatok folyamatoságát biztosító, hiányzó szakaszok megvalósításának kiemelt támogatásával.

Elérendő továbbá:

- a kerékpározáshoz szükséges infrastruktúra kialakítása, a szolgáltatások bővítése,
- a kerékpározás biztonságának növelése,
- a kifizetési, alsórendű utakon a biztonságos kerékpározás feltételeinek javítása,
- a turizmus fejlesztése, a turisztikai szolgáltatások helyei és attrakciói megközelítését lehetővé tevő – kerékpározásra is alkalmas – úthálózat fejlesztés támogatása olyan paraméterekkel (pld egy nyomtáv kitérőkkel) aminek érdekében a közutak számára meghatározott minimális paramétereket, mégis hozzájárul a területek feltáráshoz, továbbá pl. majorok elérhetőségének javulásához.

Az országos kerékpárút törzshálózat Veszprém megyét érintő elemei (amelyek az egyéni közlekedési irányok megjelölésével), amelyekhez a turisztikai célú kerékpárút hálózati fejlesztések csatlakozhatnak:

- 8. Északnyugat-dunántúli kerékpárút
- 8.A: Győr – Pannonhalma – Csesznek – Zirc – Veszprém – Balatonalmádi – Balatonfüred – Badacsonytomaj – Szigliget – Keszthely – Hévíz – Zalabér – Zalaegerszeg – Zalalövő – Óriszentpéter
- 81. Balaton-Rába kerékpárút
- Veszprém – Nagyvázsony – Kapolcs – Tapolca – Sümeg – Somlóvásárhely – Pápa – Árpás – Győr
- 83. Rába-Bakonyalja kerékpárút
- Sárvár – Celldömölk – Mersevát – Pápa

A térségi kerékpárút hálózat (a megyei területrendezési tervben és a Balaton-törvényben meghatározott) tervezett elemei (és kapcsolatrendszere)

- Szany – Vág – Kemenesszentpéter – Pápoc
- Pápa – Bakonyzücs, Bakonykoppány – Fenyőfő – Bakonyzentkúty – Kisbér
- Sümeg – Mihályfa – Zalabér
- Pápa – Ganna – Magyarpolány – Ajka – Halimba – Taliándörögd – Kapolcs – Monoszló – Zánka
- Nemeshany – Devecser – Ajka – Városlőd – Szentgál – Bánd – Veszprém
- Ajka – Úrkút – Nagyvázsony – Vászoly-Balatonszőlős – Balatonfüred – Tihany-komplexum
- Bakonykoppány – Bakonybél – Zirc – Jásd – Szápár – Bodajk
- Balatonfüzfő – Berhida – **Ősi (elágazás Nádasdladány irányába)** – Várpalota – Bakonykúti – Bodajk
- Veszprém – **Csopak** – Balatonfüred
- Celldömölk – Jánosháza – Rigács – Sümeg
- Somlószőlős – Doba – Noszlop – Ganna
- Egyházaskesző – Kemenesszentpéter
- Pápa – Gecse – Csorna
- Balatonkenese
- Balatonalmádi – Szentkirályszabadja – Veszprém
- Vöröstó – Monoszló – Badacsonytomaj
- Zánka – Monoszló – Kapolcs – Taliándörögd – Ajka – Ganna
- Szigliget – Tapolca
- Vindornyaszőlős – Zalaszentivány – Lesencetomaj – Tapolca

A közösségi közlekedés fejlesztése

Veszprém megyében a területfejlesztési célokhoz kapcsolódóan indokolt különösen nagy hangsúlyt helyezni a közösségi közlekedés fejlesztésére.

A közúti közösségi közlekedés fejlesztésének szempontjából kiemelt célterületek azok a települések, a honnan a térségi (járás) központot 25 percen belül lehet elérni személyautóval, illetve autóbusszal. Ebben a kategóriába összesen 14 település tartozik:

- a megyei és a pápai járás ÉNy-i csücskében Kemenesszentpéter, ÉK-i csücskében Nagydém, Bakonytamási, Gic térségében
- a devecseri járás és a megye nyugati szélén Adorjánháza térségében

- a megye és a balatonalmádi járás DK-i szegletében Csajág, Küngös, Balatonvilágos térségében
- a balatonfüredi járásban elsősorban a központtól legmesszebb fekvő Szentjakabfa, Balatoncsicsó, Szentantalfa, Monoszló községek vonatkozásában
- a veszprémi járás DNY-i szegletében Mencshely és Pula térségében

Fejleszteni is szükséges az autóbussz közlekedést annak érdekében, hogy javuljon a munkahelyi és szolgáltató központok elérhetősége:

- az ajkai térségben elsősorban Csehbánya és Öcs települések vonatkozásában,
- a balatonalmádi térségben a távolság és az úthálózat miatt Balatonvilágos, Csajág és Küngös vonatkozásában,
- a veszprémi térségben Mencshely, Pula települések vonatkozásában,
- balatonfüredi térségben Monoszló, Balatonszepezd települések vonatkozásában,
- a devecseri térség települései közül: Oroszi vonatkozásában,
- a pápai térségben elsősorban Kemenesszentpéter, Nagydém, Bakonytamási és Gic települések vonatkozásában
- a sümegi térségben Dabronc vonatkozásában
- a várpalotai térségben Jásd és Tés települések vonatkozásában
- a zirci térségben elsősorban Lókút, Bakonyoszlop, Porva és Borzavár települések vonatkozásában.

A vasúti közlekedés fejlesztése is szükséges (a vasúton való közlekedés vonzóerejének helyreállítása érdekében)

- a Balaton északi partvidék térségében a műszaki létesítmények megújításával, a járatpárok bővítésével a menetidő csökkentésével *(kiemelten a Budapest – Székesfehérvár – Balaton viszonylatában)*
- a térségközpont elérhetőségének javítása érdekében a pápai térségben Csorna-Marcaltó-Pápa viszonylatában

7.11. A megyei stratégiai program kiegészítése a humánstratégiai tématerületeken

Veszprém megyei területfejlesztési koncepció fenti módosítása indokolja a Veszprém megyei stratégiai program kiegészítését a humánstratégiai tématerületeken. Az alábbi fejezet a stratégiai program szerkezetéhez illeszkedően tesz javaslatot a szövegszerű kiegészítésekre.

A kiegészítéssel Veszprém megye területfejlesztési programja I. kötet Stratégiai program c. dokumentum, a 47/2014. (IX. 25.) MÖK határozat melléklete érintett. A Stratégia „A lakosság életminőségének javítása, a diszkrimináció mentesség, valamint a közösségi szolgáltatásokhoz való hozzáférés esélyegyenlőségének biztosításával. A helyi közösségek fejlesztése.” megnevezésű 5.4. Prioritástengelyének „Beavatkozási területek” alfejezete egészül ki az alábbiakkal:

Az egyes városrészekben, járásokban megfogalmazott, az egészségügyi szféra fejlesztését érintő igények, elképzelések:

Ajka

- Városi és városkörnyéki életmódsegítő programok

Balatonfüred

- A 2-es típusú diabétesz kialakulásának prevenciója a veszélyeztetett egyének szűrésével, megfigyelésével és gondozásával
- Balatonfüredi Szívkórház - Egy minden igényt kielégítő, magas színvonalú gyógyítást szolgáló objektum létrehozása
- 40 lakásos idősokorok építése

Devecser

- Öregek Otthona
- Járóbeteg szakrendelő bővítése, felújítása

Pápa

- Bentlakásos intézmény (Idősokorok Otthona) akadálymentesítése
- „VIKTÓRIA” Idősokorok Otthona építése
- Egészségügyi alapellátás és önkormányzati járóbeteg ellátás infrastrukturális fejlesztése

Sümege

- Napfény Szociális Segítő Központ Idősokorok Otthona teljes belső felújítása

Tapolca

- Új épületszárny építése a Dr. Somogyi József Idősokorok Otthonában
- Geriátriai központ - Új épületszárny építése a Dr. Somogyi József Idősokorok Otthonában
- Az Egészségfejlesztési Iroda működésének továbbvitele, fejlesztése

Az egyes városrészekben, járásokban megfogalmazott, a szociális szolgáltatásokat vagy a társadalmi felzárkóztatás területét érintő fejlesztési igények, elképzelések:

Ajka

- Társadalmi szolidaritás és kohézió erősítése
- Helyi termékek előállítás és piacra juttatása sérült emberek foglalkoztatásával
- Városi és városkörnyéki életmódsegítő programok

Balatonalmádi

- Szociális és gyermekjóléti fejlesztések
- Nóra-pontok fejlesztése a Nóra-hálózat keretén belül Veszprém megyében
- Szemléletformálás a hátrányos helyzetű rétegek segítésére

Balatonfüred

- Szociális lakások létesítése az egykori zsinagóga melletti területen
- Balatonfüred, 40 lakásos idősek otthona építése

Devecser

- Idősek otthona létesítése
- Mélyszegénységben élők lakhatási körülményeinek javítása

Pápa

- Hátrányos helyzetű gyermekek nyári táboroztatása
- Gondozási Központ közösségi terének kialakítása
- Bentlakásos intézmény (Idősek Otthona) akadálymentesítése
- Bentlakásos intézmény (Idősek Otthona) telephelyének energiahatékonyság növelése
- Szociális alapszolgáltatás (étkeztetés) infrastrukturális fejlesztése

Sümege

- Napfény Szociális Segítő Központ Idősek Otthona akadálymentesítése, udvar rendezése, parkosítása, teljes belső felújítása, tetőszerkezet megújítása, energetikai fejlesztése
- Napfény Szociális Segítő Központ térségi szolgáltatásainak fejlesztése
- A nyírespusztai telep gazdasági célú fejlesztése – összhangban a megalakult szociális szövetkezettel

Tapolca

- Dr. Somogyi József idősothon bővítése
- Önkormányzati idősek otthona létesítése
- Fogyatékkal élők munkájának és önálló lakhatásának támogatása Tapolcán - Az „Életlehetőség” Szociális Nappali intézmény bővítése-munkahelyteremtéssel és a Támogatott Lakhatás számára lakások kialakításával

Várpalota

- Szociális felzárkóztató programok
- Idősek otthona beruházás
- Szociális alapszolgáltatások integrációja
- Szociális térkép – szociális helyzet térinformatikai feldolgozása, szolgáltatások hozzárendelése

- Szakmai együttműködés fejlesztése a Magyar Vöröskereszttel, illetve az egyházakkal, karitatív szervezetekkel az ellátások fejlesztése, bővítése érdekében

Veszprém

- a szolgáltató rendszer felkészítése az idősök arányának növekedésére
- a szolgáltatások elérésének felmérése különös tekintettel a fiatal és idős korcsoportra és ez alapján terv készítése a hosszú távú optimalizálásra
- a komplex akadálymentesítési követelmények érvényesítése az építési engedélyek kiadásánál és a megvalósítások során – a meglévő létesítmények esetében is
- a fogyatékkal élő számára szükséges speciális munkahelyek biztosítása
- a társadalmi kirekesztés elleni programok szervezése
- Humán erőforrás fejlesztés súlyos látássérültek számára
- Munkahelyteremtés fogyatékossgal élők számára

Zirc

- Komplex programok a társadalmi együttműködésért
- Idősök otthona létesítése Dudaron
- Zirc térségében többfunkciós Szociális Szövetkezet létrehozása

Az egyes várostérségekben, járásokban megfogalmazott, a köznevelési és felsőoktatási szféra fejlesztését érintő igények, elképzelések:

Balatonalmádi

- Képzések a fejlesztést érintő területen élőknek (háztartásvezetés, gyermeknevelés, pénzgazdálkodás)
- Literi Református Általános Iskola bővítése
- Tornaszoba építés a Felsőörsi Malomvölgy Általános Iskolában
- Intézményi szupervíziós lehetőség kialakítása, kliensek számára rendszeres pszichológiai tanácsadás lehetőségének fejlesztése Balatonkenesén
- A volt katolikus iskola fejlesztése
- A volt református iskola fejlesztése

Balatonfüred

- Lóczy Lajos Gimnázium emelet-ráépítés, meglévő épületrész felújítása
- Gyakorlatorientált duális képzőközpont kialakítása

Devecser

- Petőfi tér 11. sz. alatti kisiskolában tornaszoba és melegítő konyha kialakítása
- Járási szakképző iskola építése

Sümege

- Ramassetter Iskola energetikai megújítása, energetikai fejlesztés
- Ramassetter Iskola tornatermék bővítése, felújítása, energetikai fejlesztése
- Óvoda akadálymentesítése, udvar rendezése, parkosítása
- Óvoda energetikai megújítása, energetikai fejlesztés

Veszprém

- Herendi Általános Iskola épületének felújítása, bővítése

Zirc

- Petőfi Sándor Német Nemzetiségi Nyelvoktató Általános Iskola komplex intézményi felújítása Nemesvámoson
- Zirci Oktatási Központ
- Többfunkciós tornaterem építése a meglévő kiszolgáló helységek mellé Bakonyánán

Az egyes városrészekben, járásokban megfogalmazott, a szociális szolgáltatásokat vagy a társadalmi felzárkóztatás területét érintő fejlesztési igények, elképzelések:

Ajka

- Városi sporttelepek fejlesztése

Balatonalmádi

- Közösségi alkotóház - Kolostor revitalizáció
- „Járáskerülő” – Tematikus Civil Szomszédolás
- Helyi civil szerveződések elősegítése Balatonalmádiban

Balatonfüred

- A Városi Könyvtár fejlesztése
- A Közösségi Ház Civil Házzá történő átalakítása
- Római kori cserépegető kemence – bemutatóhely kialakítása

Devecser

- Helytörténeti Múzeum
- Művelődési Ház belső felújítása
- Tanuszoda

Pápa

- Helyi identitás és kohézió erősítése kulturális programok szervezése által
- Hátrányos helyzetű gyermekek nyári táboroztatása
- Hagyományőrző és tematikus ifjúsági táborok szervezése a város/kistérség intézményeiben/turisztikai látványosságokban

Sümege

- A helyi identitás és kohézió erősítése: mentorrendszer kiépítése a háztáji kisgazdálkodás életre keltéséért
- A helyi identitás és kohézió erősítése: helyi igényekre épülő képzési programok megvalósítása
- A társadalmi együttműködés erősödését szolgáló lokális programok: Civil kerekasztalok és esélyegyenlőségi programok megvalósítása
- Könyvtár áthelyezése önálló épületbe

Tapolca

- Sport infrastruktúra fejlesztése
- Oratórium – komplex kulturális és vallási közösségi tér kialakítása
- Pannon kulturális, kereskedelmi és fesztiválközpont (Gyulakeszi)
- Helytörténeti múzeum kialakítása
- Szabadtéri rendezvényter kialakítása, meglévő terek fejlesztése

Várpalota

- Községi programok a Thury-várban – „Programok várnak a várpalotai várban”
- Jó Szerencsét Művelődési Központ komplex felújítása
- Községfejlesztő program – lakókörnyezetért való felelősségvállalás növelése, szemléletformáló programok megvalósítása

Veszprém

- Térségi identitás - a lakosságon belül a fiatalabb korosztályok letelepedésének, városban maradásának támogatása
- Stadion funkcióbővítő fejlesztése
- a tömegsportolási lehetőségek kínálatának és a sportolásra használható terek típusainak bővítése
- tömegsportra alkalmas területek fejlesztése, sport- és rekreációs funkciók fejlesztése a sűrűn lakott lakó területek közelében, valamint a különálló városrészekben
- a civil társadalom, az egyházak bevonásával, illetve, a helyi, szomszédsági viszonyok hálójának erősítésével, az önkéntes mozgalmak támogatásával
- Kulturális negyed, Város és múzeum - Veszprém épített örökségének, mint erőforrásnak használata: a város épített örökségére, kulturális hagyományaira és oktatási szerepére építő egységes arculat létrehozása, tudatos és folyamatos megjelenítése / városi információs felületeken, kiadványokon, online felületeken, rendezvényeken, régiós és nemzetközi kapcsolataiban
- kulturális és turisztikai tevékenységek helyi és térségi szintű összehangolása - térségi és országos vonzerejű kulturális programok ösztönzése / ezek összefűzésével kulturális brand építése
- Veszprém egyedi jellegű attrakcióinak bővítése, egyedi rendezvények továbbfejlesztése
- zenei és színházi élet, valamint a mozik fenntartása
- a múzeumok és kiállítások attraktivitásának növelése
- a színvonalas, elsősorban művészeti rendezvények számának növelése, a kommunikáció és a népszerűsítés javítása

Zirc

- Helyi identitás és kohézió erősítése a Zirci Járásban
- Sportszertérek építése Zircen
- Zirci tanuszoda komplex fejlesztése
- Ifjúsági és Községi ház energetikai korszerűsítése
- Komplettnívó színpadtechnika beszerzése
- Komplex programok a társadalmi együttműködésért

Az egyes város- és térségeinkben, járásokban megfogalmazott, a szociális szolgáltatásokat vagy a társadalmi felzárkóztatás területét érintő fejlesztési igények, elképzelések:

- Városi és városkörnyéki életmódsegítő programok – Ajka
- E-hivatal kialakítása (elektronikus közszolgáltatások alapjainak megteremtése, kapcsolódó fejlesztések, képzések) – Várpalota

A megyei innovációs stratégiából a stratégiai programba beépítendő fejlesztési lehetőségek, irányok, kezdeményezések:

A megye jövőképe, és az abból levezetett innovációhoz kapcsolódó céljaihoz részben vagy egészben kapcsolódóan szolgálhatnak a megye olyan megfogalmazott projektcsomagjai, projektjei, fejlesztési irányai, mint:

- Vállalkozói Tudáspark kialakítása Veszprém célra kijelölt területén, az innováció terjedésének támogatása, ez en belül a kutatás-fejlesztés eredményeinek mielőbbi alkalmazásának elősegítése Veszprém megyei jogú város, a Pannon Egyetem valamint a Veszprém megyei Kereskedelmi és Iparkamara együttműködésében, a kis és középvállalkozások innovációs potenciáljának erősítése érdekében
- Inkubátorházak létrejöttének és szolgáltatásainak támogatása a foglalkoztatási központokban, a megye városi központjaiban a mikro- és kisvállalkozások megerősödésének elősegítése érdekében.
- Ipari Parkok és ipari területek fejlesztése, a parkok által nyújtott szolgáltatások bővítése.
- A járműipari klaszter támogatása és kibővítése.
- Beszállítói válás segítése, ösztönzése a megye kis- és közepes vállalkozásai számára.
- KKV-ek innovatív fejlesztéseinek ösztönzése.
- Az infokommunikációs technológiák elterjedésének támogatása a gazdaság termelékenységének növelése érdekében.
- Az e-kereskedelem, a költséghatékony e-ügyintézés támogatása, feltételeinek megteremtése.
- Felnőttképzés, továbbképzés ösztönzése, támogatása, ösztöndíj rendszer, gyakorlati rendszer kialakítása és működtetése (elsősorban hiányszakmák esetén).
- Képzési igények felmérése, előrejelzési rendszerének kialakítása.
- A képzések szerkezetének és tartalmának továbbfejlesztése az innovatív megoldások támogatására, a térségi gazdaság és a társadalom igényeihez való jobb alkalmazkodás érdekében

A járasszékhelyek ITS-eiből a megyei Stratégiába illeszthető célok és beavatkozások:

Célok a Népeségmegtartás érdekében:

- Helyi identitás fejlesztése (Ajka, Pápa, Sümeg, Veszprém)

Célok az egészségi állapot javítása, az egészségügy fejlesztése, sport érdekében:

- Sport i nfrastruktúra fejlesztése (Ajka, Balatonalmádi, D evecser, P ápa, T apolca, Veszprém, Zirc)
- Egészségügyi el látás i nfrastruktúrafejlesztése (Balatonalmádi, P ápa, T apolca, Várpalota, Veszprém, Zirc)

Célok a szociális ellátás javítása érdekében:

- Bölcsődefejlesztés, Családi napközi (Balatonalmádi, Pápa, Zirc)
- Szociális el látás i nfrastruktúrafejlesztése (Balatonalmádi, B alatonfüred, D evecser, Pápa, Sümeg, Tapolca, Várpalota, Veszprém, Zirc)

Célok a Család és gyermekvédelem érdekében:

- Szociális és gyermekjóléti fejlesztések, programok (Balatonalmádi, Devecser)

Célok a Társadalmi felzárkózás, esélyegyenlőség érdekében:

- Foglalkoztatási paktumok (Ajka, Tapolca)
- Felzárkóztató programok (Várpalota)
- Foglalkoztatás növelése (Veszprém)

Célok a Köznevelés érdekében

- Képzettségi szint emelése minden korosztályban (Ajka)
- Óvoda i nfrastruktúrafejlesztés (Balatonalmádi, B alatonfüred, D evecser, S ümeg, Tapolca)
- Iskolafejlesztés (Balatonalmádi, Balatonfüred, Pápa, Sümeg, Tapolca, Zirc)
- Középiskola fejlesztése (Pápa, Sümeg, Várpalota, Zirc)
- Képzésfejlesztés programokkal (Veszprém, Várpalota)

Célok a Képzettség növelése, szakképzés, továbbképzés érdekében

- Képzettségi szint emelése minden korosztályban (Ajka)
- Gyakorlat orientált duális képzőközpont kialakítása (Balatonfüred)
- Szakképzés létrehozása, fejlesztése (Devecser, Várpalota, Veszprém)

Célok a Felsőoktatás érdekében:

- Laborfejlesztés (Pápa)
- Képzési kínálat fejlesztése, korszerűsítése (Veszprém)

Célok a Nemzetiségi és civil kapcsolatok fejlesztése érdekében:

- Civil szervezetek, erősítése segítése (Balatonalmádi, Sümeg, Várpalota, Veszprém, Zirc)
- Közösségi alkotóház - Kolostor revitalizáció (Balatonalmádi)

Célok a Kulturális szolgáltatások fejlesztése érdekében:

- Közösségfejlesztő programok (Tapolca)
- Kulturális in tézmények i nfrastruktúrafejlesztése (Balatonfüred, D evecser, T apolca, Zirc)
- Programkínálat bővítése (Pápa, Várpalota)

Célok a szolgáltatásokhoz való hozzáférés biztosítása érdekében:

- E-hivatal kialakítása (Várpalota)

Az EFOP-ból megvalósítani tervezett – a humánstratégia tématerületeit is érintő - tervezett beavatkozások Veszprém és Veszprém megye járasszékhely városai Integrált Településfejlesztési Stratégiáiban

	Az egészségi állapot javítása, az egészségügy fejlesztése sport	Szociális ellátás javítása	Család és gyermekvédelem	Társadalmi felzárkózás, esélyegyenlőség	Köznevelés	Nemzetiségi és civil kapcsolatok	Kulturális szolgáltatások
Az ITS-ekben megfogalmazott átfogó célok és tematikus célkitűzések	Egészségügyi infrastruktúra fejlesztése (Balatonalmádi, Tapolca) Sportinfrastruktúra fejlesztése (Zirc)	Bölcsődefejlesztés (Balatonalmádi) Szociális ellátás infrastruktúra-fejlesztése (Balatonfüred, Devecser, Sümeg, Tapolca, Várpalota)	Szociális és gyermekjóléti fejlesztések, programok (Balatonalmádi, Devecser)	Felzárkóztató programok (Várpalota)	Iskolafejlesztés (Pápa, Zirc) Középiskola infrastruktúrafejlesztése (Devecser) Tehetséggondozás (Várpalota)	Civil szervezetek fejlesztése, támogatása (Várpalota)	Közösségfejlesztő programok (Tapolca)

A GINOP-ból megvalósítani tervezett – a humánstratégia tématerületeit is érintő - tervezett beavatkozások Veszprém és Veszprém megye járasszékhely városai Integrált Településfejlesztési Stratégiáiban

	Az egészségi állapot javítása, az egészségügy fejlesztése sport	Társadalmi felzárkózás, esélyegyenlőség	Köznevelés	Képzettség növelése, szakképzés, továbbképzés	Felsőoktatás	Nemzetiségi és civil kapcsolatok	A szolgáltatásokhoz való hozzáférés biztosítása
Az ITS-ekben megfogalmazott átfogó célok	Sport infrastrukturális fejlesztése (Balatonalmádi)	Szociális térkép – szociális helyzet térinformatikai feldolgozása,	Iskolai infrastruktúra fejlesztése (Balatonalmádi)	Gyakorlat orientált duális képzőközpont kialakítása	Kutatólabor fejlesztés (Pápa)	Közösségi alkotóház - Kolostor revitalizáció	E-hivatal kialakítása (Várpalota)

és tematikus célkitűzések		szolgáltatások hozzárendelése (Várpalota)		(Balatonfüred)		(Balatonalmádi)	
---------------------------	--	---	--	----------------	--	-----------------	--

A TOP-ból megvalósítani tervezett – a humánstratégia tématerületeit is érintő - tervezett beavatkozások Veszprém és Veszprém megye járasszékhely városai Integrált Településfejlesztési Stratégiáiban

	Népességmegtartás	Az egészségi állapot javítása, az egészségügy fejlesztése sport	A szociális ellátás javítása	Társadalmi felzárkózás, esélyegyenlőség	Köznevelés	Képzettség növelése, szakképzés, továbbképzés	Nemzetiségi és civil kapcsolatok	Kulturális szolgáltatások
Az ITS-ekben megfogalmazott átfogó célok és tematikus célkitűzések	Helyi identitás és kohézió erősítése, fecskeház program (Zirc)	Sport infrastruktúra fejlesztése (Balatonalmádi, Devecser, Tapolca, Veszprém, Zirc) Egészségügyi ellátás infrastruktúrafejlesztése (Balatonfüred, Pápa, Várpalota, Zirc)	Szociális ellátás infrastruktúra fejlesztése (Balatonfüred, Devecser, Pápa, Sümeg, Várpalota, Zirc) Bölcsőde, családi napközi fejlesztése (Pápa, Zirc)	Felzárkóztató programok (Várpalota)	Óvodai infrastruktúrafejlesztés (Balatonalmádi, Balatonfüred, Devecser, Sümeg, Tapolca, Zirc) Iskolai infrastruktúrafejlesztés (Balatonalmádi, Balatonfüred, Sümeg, Tapolca, Zirc) Középiskola infrastruktúrafejlesztés	Szakképzés létrehozása, fejlesztése (Devecser, Várpalota)	Civil szervezetek, erősítése segítése (Balatonalmádi, Sümeg, Zirc)	Kulturális intézmények infrastruktúrafejlesztése (Balatonfüred, Devecser, Tapolca, Zirc) Programkínálat bővítése (Pápa, Várpalota)

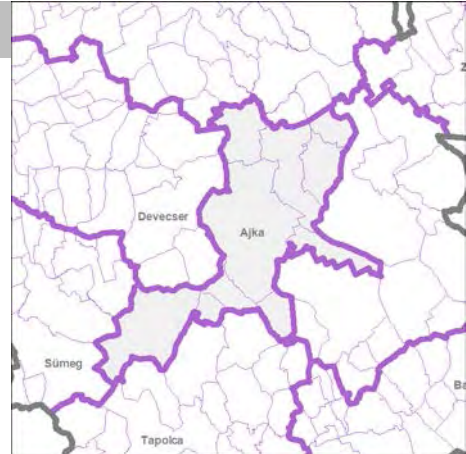
					jlesztés (Balatonfüred, Pápa, Várpalota, Zirc)			
--	--	--	--	--	--	--	--	--

8. A fejlesztési célok a megyén belül különféle sajátosságokkal rendelkező területi részegységekre (várostérségekre) a részcélok és beavatkozási területek meghatározásával.

Ajka várostérsége

Pozicionálás

A megye területének 7,7%-án itt él a népesség 1,5%-a, 40 ezer fő. Népessége erőteljesen (a Veszprém n élküli m egyei á tlagot k étszeresen meghaladó m értékben) csökken. Gazdasága a korábbi bányászat és a nehézipar leépülése után átalakult. Jelentős járműipari beszállító cégek telepedtek le a városban. Érzékelhetők a megújulás, a szerkezetváltás, az új stratégiai iparágak térnyerésének jelei. A 8-as főút kapcsolatrendszere által meghatározottan a város része a megye gazdasági térszerkezetét meghatározó ipari-, innovációs t engelynek. Város és térsége nem képez szerves egységet. A községi (járás) határ el különül a tényleges térkapcsolatoktól. Meghatározó a Bakonnyi táj, mit érték, valamint a zok a bányakincsek (bauxit, szén) amelyek hasznosítása fejlesztési lehetőség.

Fejlesztési célok

- A térségi gazdaság fejlesztése, az ipar megújításának elősegítése
 - A 8-as főút melletti ipari- innovációs t engelyhez kapcsolódó Ajka i parának fejlesztése, a z i pari szerkezetváltás folytatása, az újraparosítás támogatása, a kialakult – elsősorban a járműiparhoz kapcsolódó - tevékenységek és vállalkozások bővítése, az autóiipari klaszter erősítésének támogatása. A fuzionált járműipari- és mechatnikai klaszter fejlesztése, a gazdasági együttműködések bővítése és erősítése, az innováció eredményeinek beépítése a klaszter tagjai munkájába
 - Az alumínium-hidroxidra és a feldolgozott t imföldre al apuló al umínium i par m egtartása és f fejlesztése térségi szinten stratégiai kérdés.
 - Az üvegyártás támogatása. Az Ajka Kristály egyedülállóvá vált technológiában rejlő lehetőségek kihasználása.
 - Új, magas hozzáadott értéket termelő munkahelyek létrejöttének elősegítése
 - Népességvesztés m egállítása – magasabb j vedelmet b iztosító m unkahelyek l étrehozása – megélhetési feltételek biztosítása.
 - Kutatás, technológiai fejlesztés és innováció megerősítése figyelembe véve a helyben működő vállalkozások érdekeit.
 - A gazdaság fejlesztéséhez szükséges képzett munkaerő biztosítása, - Innovációs és s zolgáltató h áz létrehozása, mely segíti a vállalkozásokat és a duális képzés hátterét.
- Megkutatott és ványkincs (barnaszén és bauxit) többirányú hasznosítása, új, a környezetet kevésbé terhelő technológiák kifejlesztésével és alkalmazásával
- A térségi gazdaság igényeivel összehangolt szakképzés fejlesztése (Ajka központtal)
- Az ajkai erőmű mellett alternatív megújuló energiaforrások térnyerésének elősegítése, rendszerek létrehozása.
- A vidéki (mező)gazdaság fejlesztése a v idék megtartó er ejének f okozása érdekében. Ö nfenntartó g azdaságok fejlesztése, a megtermelt eg észsleges él elmiszer h elybeni f elhasználási arányának n övelése (pld. h elyi intézményekben, gyermekotthonokban)
- A térségi turizmus fejlesztése, a táji adottságokban lévő lehetőségek kihasználása a vidék népességmegtartó képessége növelése érdekében:
 - A látnivalók rendszerbe szervezése, fő attrakciók megerősítése (Úrkút Őskarszt, Kislőd-Kalandpark, Ajka-Nomádia)
 - Minőségi szálláshelyek bővítése, a meglévők fejlesztése, háromcsillagos szálloda létesítése
 - A kerékpárút h álozat f fejlesztése, a k erékpárutak h álozattá s zervezése (meglévő úthálózati elemek felhasználásával pl földutak) (kiemelten fontos K-Ny-i É-D-i átszelő kerékpárutak vonatkozásában)
 - A t elepülésközpontok m egújítása (értékek megőrzése, hagyományos településközpontok revitalizálása- építészeti örökség védelme és hasznosításával).
- Minőségi szálláshelyek bővítése, a meglévők fejlesztése
- A kerékpárút hálózat fejlesztése, a kerékpárutak hálózatá s zervezése (kiemelten fontos K-Ny-i és az É-D-i átszelő kerékpárutak vonatkozásában)
- A földúthálózat fejlesztése a településközi kerékpározási lehetőségek bővítése érdekében (Ajka – Kislőd-Városlőd-Herend között)
- A településközpontok megújítása (az értékek megőrzése, új lakó célra való beépítése helyett a hagyományos településközpontok revitalizálása – az ott található jelentős építészeti örökség – védelme és hasznosítása)
- A karsztvíz-készletek védelme és mind nagyobb térségben való kihasználása az egészséges ivóvíz biztosításában
- A környezet fejlesztése
- A korábbi ipari tevékenységek során létrejött lerakók és tárolók környezeti rehabilitációja
- Vízrendezés támogatása, át fogó, vízgyűjtőkre készített komplex vízgazdálkodási tervek alapján a vízviisszatartás támogatása, záportározók létesítése
- Várostervezés fejlesztése - A városi lakás- és életkörülmények javítása: városkép, közterületek, közlekedési kapcsolatok fejlesztése, lakás és intézményállomány energetikai korszerűsítése.
- A lakosság egészségi állapotának javítása, egészségügyi infrastruktúra és szolgáltatások fejlesztése.

- **Térségi és városi közlekedési hálózat fejlesztése, tömegközlekedés optimalizálása.**

Ajka térségéhez (járáshoz) tartozó települések: Ajka Csehbánya Farkasgyepű Halimba Kislőd Magyarpolány Nyirád Öcs Szóc Úrkút Városlőd

Balatonalmádi várostérsége

Pozicionálás

A térség a Balaton keleti medencéje partján fekvő alapvetően sík illetve alacsony dombosági vidék. A térségbe költözők száma jelentősen meghaladja az elköltözőkét, viszont erősen előregedő korszerkezete miatt összességében népessége csökkenő. A térség életében meghatározó turizmus mellett gazdaságában szerepet kap az ipar és jó mezőgazdasági területekkel is rendelkezik. A gazdaság és a foglalkoztatás sajátossága az erős szezonális az idegenforgalomban és a munkaerőpiacon egyaránt.

Fejlesztési célok

Idegenforgalmi szerepkör erősítése:

- Balatonalmádi térségében a hosszú és nagy távon is cél a Balaton-i idegenforgalom tradícióinak ápolása és a turizmuságazat kiemelt kezelése. A térség húzóágazata kell, hogy legyen a turizmus hosszú távon is, és az egyéb fejlesztések is az idegenforgalom érdekeinek szem előtt tartásával történhetnek.
- Cél a Balaton vízminőségének védelme térségi és települési szinten. A turizmusból származó bevételek növelése és a szezonális hatások mérséklése érdekében kiemelt cél a vízidegenforgalmi szezon meghosszabbítása minden lehetséges eszközzel, pl. aquapark, vitorláskikötő-fejlesztés (Balatonalmádi).
- Cél különösen a térség Balatonfüzfő és Balatonvilágos közötti részén a ma még hátrányként megélt „keleti végek” szerepből adódó árnyékhelyzet mérséklése és a „keleti kapu” szerepkör erősítése. Ebben a Budapesttől csupán 1 órányi távolságra is lehet alapozni. Itt, de a térség egészében a vízparti üdülésen túl nagyobb szerepet kell kapnia az idegenforgalmi ágazatnak egyéb szegmenseinek, pl. kerékpáros turizmus (megcélózva a tehetősebb réteget is), ipari turizmus, vallási turizmus, megelőző jellegű egészségturizmus, alkonyturizmus, sportturizmus.
- A vízvédelem terjedjen ki a Balaton megóvásán túl a karsztvízbázis védelmére és ivóvízként történő hasznosítására is, vízrendezés vonatkozásában pedig a domboldalakra felfutó üdülőterületek vízvezetésére, és a parti sáv vízrendezésére.

Gazdálkodás, környezetkímélő iparfejlesztés:

- A jó adottságokkal rendelkező mezőgazdaság fejlesztésének célterületei a háttértelepülések, amelyek gazdaságában növelni kell a helyi gazdálkodás súlyát (Balatonkenese, Küngös, Csajág, Balatonfőkajár). Törekedni az önálló élelmiszerellátásra és a mezőgazdasági termékek helyben történő feldolgozására.
- Hosszú távon is cél a környezetet nem terhelő ipar, elsősorban feldolgozó ipari ágazatok térségbe vonzása (Balatonfüzfő ipari park).
- **Az alternatív energiaforrások támogatása (zöldáram előállítás, naperőmű parkok fejlesztése).**

Elérhetőség javítása:

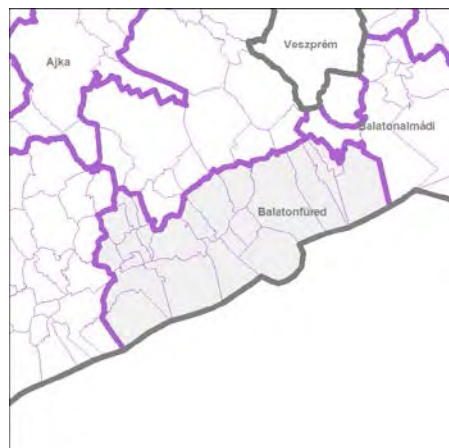
- Vasúti közlekedésben cél, a vasutat újra vonzóvá és versenyképesé tenni, amihez a 100 évvel korábbi menetidők újbóli elérése a Balaton-Budapest viszonylatban, villamosítás, ütemes menetrend, korszerűbb szerelvények, a Balaton-i körvasúthoz hiányzó szakasz pótlása (Balatonakaratya-Balatonvilágos) szükséges.
- **A Balatonkenesei (Balatonakaratya) magaspart (lőszpart) stabilizálása a vasúti közlekedés és a környező lakóterületek biztonsága és Balatonalmádiiban a vörös homokkő (és annak konglomerátuma) partfal stabilizálандó az a 71. számú főút veszélyeztetésének megszüntetése érdekében.**
- Közlekedésfejlesztésben a Bécs, Győr és a Balaton közötti közúti kapcsolat javítása.
- A tömegközlekedés fejlesztése különösen a járás keleti részén a járásközpont felé.
- Kerékpáros közlekedésben cél a parti településeken túl a háttértelepüléseket is bekapcsolni a hálózatba és kerékpáros kapcsolat létesítése a Sümeg-Tapolca-Veszprém közötti területtel.

Balatonalmádi térségéhez (járáshoz) tartozó települések: Balatonalmádi, Balatonfőkajár, Balatonfüzfő, Balatonkenese, Balatonvilágos, Csajág, Felsőörs, Királyszentistván, Küngös, Litér, Papkeszi

Balatonfüred város térsége

Pozicionálás

A Balaton északi partjának középső részét és a Balatoni Riviérát magába foglaló térség. Balatonfüred a megye és az egész Balaton-térség kiemelkedő turisztikai központja. Kistelepüléseit az elvándorlás sújtja, de a megye a zonahárom térségének egyike, amely összességében bevándorlásból nőveli népességét. A gazdaság meghatározó ágazata az idegenforgalom, amely egyszerre előny és hátrány, mivel a szezonális hatás a gazdaság bevételeiben és a foglalkoztatásban is erőteljesen érvényesül. A térséget feltáró 71-es főút zsúfoltsága nyári időszakban kritikus, észak-déli irányú kapcsolatai hiányosak.

Fejlesztési célok

A térség jelene és jövője szempontjából is meghatározó adottság a Balaton. A térség a Balatonból él, ezért alapvető cél a Balaton mind gazdasági, mind ökológiai értelemben egységes egészként történő kiemelt kezelése.

Több lábon álló helyi gazdaság, munkahelyteremtés:

- Munkahelyteremtés terén alapvető cél a versenyképes jövedelmet nyújtó és egész éves állások biztosítása a lakosság számára, növelni a januártól decemberig történő foglalkoztatást.
- Cél a legnagyobb jövedelemtermelő, de szezonális idegenforgalmi ágazat mellett a gazdasági több lábon állás megteremtése.
- A gazdaságot és a foglalkoztatást átható erőteljes szezonális mérséklése, ellentétes szezonális munkahelyek teremtésével.
- Balatonfüred központi szerepkörének erősítése, intézmények vonzása, ide telepítése, ezzel elősegítve a munkahelyteremtést is pl. járásbírószék, oktatási, egészségügyi intézmények megtelepítése. Az idős-ellátás két szinten (emelt szint, középkategóriás) történő kiépítése is a munkahelyteremtés egyik lehetséges módja Balatonfüreden.
- K+F tevékenységek, magas hozzáadott értéket előállító gazdasági ágazatok vonzása – figyelembe véve a Balaton-törvény természet- és tájvédelmi szabályozását és az idegenforgalmi ágazat érdekeit.
- A parti települések illetve a háttértelepülések eltérő problémáinak beazonosítása és azok célzott kezelése.
- A népességvesztés megállítását – jellemzően – kistelepüléseken, a megélhető helyi feltételeinek biztosítása.
- Helyi mezőgazdasági termékek előállításának támogatása, szőlőtelepítés elősegítése, spekulánsok visszaszorítása.
- Megújuló energiaforrások térnyerésének elősegítése, rendszerek létrehozása.

Minőségi fejlesztés az idegenforgalomban:

- Átfogó cél a rendszeres szemlélet érvényesítése a térség turisztikai fejlesztéseiben az egyedi, véletlenszerű, összehangolatlan fejlesztésekkel szemben.
- Térség-marketing a turisztikai termékek értékesítéséhez, a vendégek térségbe vonzásához, külföldi vendégszám-arány megtartása illetve javítása.
- **Idegenforgalmi infrastruktúra minőségi fejlesztése (szállodák, kempingek, strandok, rendezvényterek megújítása).**
- Termék-utak kialakítása a turizmusban is, vallási turizmus, műemlékek és az épített örökség védelme (finanszírozási rendszer megteremtése).
- Turizmuságazaton belül cél a - legnagyobb költséggel jellemezhető - rendezvény-szegmens erősítése, a versenyhátrány leküzdése a déli parttal szemben.
- A háttértelepülések szerepének erősítése a turizmusban, pl. kulturális programok.
- A vízszintingadozások turizmust negatívan érintő hatásainak mérséklése érdekében mederkozás, zagyelhelyezés rendszeresítése, a szennyvízcsatorna fejlesztések befejezése minden településen.

Mobilitás elősegítése, közlekedésfejlesztés:

- A térség megközelíthetősége szempontjából fontos - 710-es út M7-re rákötése és meghosszabbítása Veszprémig.
- 71-es főút nyári zsúfoltságának csökkentése, parti települések terhelésének csökkentése, elkerülő szakaszok.
- Veszprém-Tapolca közötti út felújítása, szélesítése, leágazásokkal balatoni kapcsolatok bővítése, kapcsolódó kerékpárúttal, Bakony-Balaton közlekedési kapcsolatának erősítése.
- Bécs (és közvetve az egész Duna-medence), Győr, Pápa irányából a közúti és kerékpáros eljutás lehetőségének javítása
- A vasúti közlekedés szolgáltatási színvonalának emelése.
- Mobilitás erősítése: az elérhetőség javítása és a munkahelyek elérése érdekében. A térségen belüli közlekedési kapcsolatok javítása.
- Turisztikai célú vízi közlekedés feltételrendszerének javítása: vitorlaskikötők, csónakkikötők
- **Veszprém – Csopak – Balatonfüred közötti kerékpárút fejlesztése.**

Balatonfüred térségéhez (járáshoz) tartozó települések: Alsóörs, Aszód, Balatonakali, Balatoncsicsó, Balatonfüred, Balatonszepezd, Balatonszőlős, Balatonudvari, Csopak, Dörgicse, Lovas, Monoszló, Óbudavár, Örvényes, Paloznak, Pécsely, Szentantalfa, Szentjakabfa, Tagyon, Tihany, Vászoly, Zánka

Devecser várostérsége

Pozicionálás

Az a j kai térségről levált járás a Somló t érségét és a M arcal v ölgye Veszprém megyei településeit tömöríti. Sajátossága *(együttal hátránya is)* a megyehatár melletti döntően aprófalvas településrendszer. Alapvetően mezőgazdasági térség. Itt, a megye területének 8,4%-án él a m egyei népesség 4, 2%-a. A megyén belül ez a legerőteljesebben csökkenő népességű térség *(-6% az e lmúlt 1 0 é vben)*. A S omló h egy szőlőtermesztése és az erre alapozott borászat kiemelkedő potenciál, a falusi turizmus fejlesztése pedig elsősorban lehetőség. A térségben nincs olyan jelentős ipar, amelyre a fejlődést alapozni lehet. Sajátos értéke a megőrzött helyi (népi) kultúra.

Fejlesztési célok

A térségi gazdaság fejlesztése

- Foglalkoztatás bővítését szolgáló gazdaságfejlesztés megvalósítása a térség népességmegtartó képessége növeléséért.
- A népesség *(kiemelten a fiatalok és középkorúak)* képzettségének emelése olyan irányokban, amelyben lehetőség van a helyben *(illetve a térségben)* való foglalkoztatásra. A nyelvtudás bővítése a turizmus fejlesztése érdekében.
- A korábbi birodalmi központi hagyományhoz kapcsolódóan cél térségi képzési központ kialakítása
- A képzett munkaerő helyben tartása, Devecser térségi vállalkozói központ szerepének erősítése
- Devecseren az összegyűjtött – *jelentős mennyiségű* - hulladék újrahasonosítása és feldolgozása
- Kézimunka-igényes termékek előállításának támogatása, kézműipar bővítése a családok megélhetésének támogatására
- A mezőgazdaság fejlesztése, az ágazatban lévő potenciálok teljesebb kihasználása, az ott megtermelhető jövedelem mind nagyobb részének helyben tartása, a megélhetés lehetőségeinek bővítése
 - a kisüzemek, a családok ö nfenntartó gazdálkodását biztosító kisüzemek és a kereset-kiegészítést biztosító háztáji kisgazdaságok gazdálkodásának összehangolt támogatása, egészséges termékek előállítása
 - a rendelkezésre álló forrásokból a jövedelemtermelő gazdaságok támogatása
 - a borászatok fejlődésének biztosítása
 - mezőgazdálkodási termék-utak kidolgozása, ehhez kapcsolódóan helyben élelmiszer feldolgozás
 - az ökogazdálkodás támogatása és elterjesztése *(a helyben termelés, a feldolgozás, az értékesítést segítő szövetkezési formák támogatása a helyi piacokon túlmenően a regionális piacok szolgálatában)*
 - a kistermelők integrálása, a termékválasztékban az egyediségek támogatása
 - helyi piac a helyi termelőknek *(Somlósárhelyen)*
 - helyi állatvásár a térségben a kisüzemi és a háztáji állattenyésztés támogatására
- Mintaprogram megvalósítása az alternatív energia előállítás foglalkoztatást bővítő hatásának kihasználására (biomassza, zöldhulladék)

Turizmusfejlesztés

- Az együttműködésben rejlő lehetőségek kihasználása a t urizmus fejlesztésében közös p rogramajánlók k észítésével. A turisztikai egyesületek támogatása.
- A Somló turisztikai központi fejlesztése.
- Az aprófalvas megőrzött hagyományaira alapozó kulturális turizmus támogatása és bővítése *(a helyi kultúra, a sajátos helyi tudás megtartása és átadása, néptánc, népi mestersegek tanítása, elfeledett tudások és képességek újrafelfedezése és átadása a következő nemzedékeknek)* A helyi kézművességben, a gasztronómiában rejlő lehetőségek kihasználása
- A még kihasználatlan termásvíz potenciál kihasználása *(a somlói borhoz kapcsolódó kínálatként)*
- A falusi turizmus szálláshelyei kapacitása bővítése, a meglévők szolgáltatási színvonalának emelése
- Kapcsolódás a vallási turizmus, a zarándokutak hálózatához, a „Barokk útja” támogatása, a különböző vallások egyházi programjainak rendszerbe szervezése
- A kerékpárutak hálózatba szervezése a térségi látnivalók felfűzésével, a kerékpárhálózat összehangolása a borászatok és a borutak fejlesztésével.
- Kapcsolódás a vallási turizmus tematikus útvonalaihoz (Devecser-Somló hegy)

Településfejlesztés

- az üres ingatlanok hasznosításának támogatása
- az egészségügyi intézmények fejlesztése a „szépkorúak”-nak nyújtható speciális szolgáltatások bővítésére,
- A települések elérhetőségének javítása a munkahelyekre, szolgáltató központba való utazás idejének csökkentése
- Hegyi utak (szabványon kívüli utak) rendezése a térség átjárhatósága, a látnivalók megközelíthetősége érdekében

Az alternatív energiaforrások támogatása (zöldáram előállítás, naperőmű parkok fejlesztése). Környezettudatos energiatermelés és felhasználás (az alternatív lehetőségek kihasználásával)

- Patakok újrászabályozása, új víztározók kiépítése *(pld. Tarna patakon)* és azok hasznosítása *(öntözés, horgászat)*

Devecser térségéhez tartozó települések: D evecser j árás(térség)központ, A dorjánháza A pácatorna B orszörcsök C sögle Dabrony Doba Egeralja Iszkáz Kamond Karakószörcsök Kerta Kisberzsény Kiscsász Kispirit Kisszölös Kolontár Nagyalásny Nagypirit Noszlop Oroszi Pusztamiske Somlójenő Somlószölös Somlósárhely Somlóvecse Tüskevár Vid

Pápa várostérsége

Pozicionálás

A megye északi határán fekvő térség kettős kötődésű. Egyrészt meghatározza Győr közelsége, a győri gazdaság nyújtotta foglalkoztatási és gazdasági együttműködési lehetőségek, másrészt a hagyományosan Veszprém megyei kötődés és identitás. E területen (*a megye területének 22%-án*) él a népesség 16%-a, 60.823 fő. Térszerkezetében elkülönül a Pápa-Győr tengely menti (*és közeli*) települések zónája az attól távolabb fekvő, jellemzően hátrányokkal terhelt, Vas, illetve a Győr-Moson-Sopron megyékkel határos térségektől. Iparát Pápa gazdasága határozza meg, amelyben a győri járműipari kapcsolatok mellett az élelmiszeripar, a feldolgozóipar a meghatározó. Várostérsége jellemzően vidéki, mezőgazdasági térség.

Fejlesztési célok

A térségi kapcsolatok erősítése

- Pápa – Győr kapcsolatrendszer erősítése
- A kapcsolatok kétirányúvá tétele, Pápa turisztikai potenciáljának erősítése (*a pápai fürdő, a pápai kulturális értékekhez kötődő szolgáltatások, a horgászati lehetőségek, a borutak*) mint a győriek által is kedvelt célpontok, szabadidő eltöltési lehetőségek bővítése
- A város dinamikus fejlesztése, a városkörnyék élhetővé tétele

A térségi gazdaság fejlesztése

- Foglalkoztatás bővítését szolgáló gazdaságfejlesztés megvalósítása a térség népességmegtartó képessége növeléséért.
- Stratégiai ágazatok fejlesztése, a z autóiparhoz kapcsolódó (*és beszállító*) járműalkatrész előállító vállalkozások fejlesztése.
- A húsiipari vertikum fejlesztése (az állattenyésztés technológiai fejlesztésétől a „pápai hús” márkaértékét biztosító meglévő és az új feldolgozógyárakon át a – *a fűszeriparban, a húshulladék feldolgozásban működő* – vállalkozások fejlesztéséig).
- A tejipari vertikum fejlesztése (*állattenyésztéstől tejfelvásárláson át a feldolgozásig, sajátosan térségi termékek előállításáig*) kiemelten a megyehatár menti Sokorói tengely mentén Nagydértől Bakonytamásin keresztül Gicig.
- Textilgyártás 100 éves hagyományának folytatása (*a termelési hagyományok és a mesterségbeli tudás hasznosítása a piac várható ismételt átrendeződése során*), kézművesség
- A környezetipar fejlesztése (*nagy állattartó telepek trágya hasznosítására biogáz üzemek fejlesztése, állati eredetű melléktermékek és alapanyagok feldolgozása és hasznosítása, növényi (és erdészeti) eredetű alapanyagok és hulladékok hasznosítása, a termálvíz többirányú hasznosítása kertészeti termelésben.*)
- A mezőgazdaság támogatása (*a n agyüzemek, a k isüzemek, a c saládok önfenntartó gazdálkodását biztosító kisüzemek és a ker eset-kiegészítést biztosító háztáji kisgazdaságok gazdálkodásának összehangolt támogatása különösen a megyehatárok melletti településeken*) egészséges termékek előállítása, helyi (térségi) piac létesítése.
- A vidékstratégia érvényesítése a városkörnyék fejlesztése érdekében kiemelten a megyehatár melletti területeken
- A gazdaság fejlesztéséhez szükséges képzett munkaerő biztosítása
- Műszaki diplomások a győri gazdasághoz kapcsolódó járműiparban, illetve szakmunkások képzése a húsiiparban
- A turizmus fejlesztése
- A városi TDM-ből térségi hálózat és szervezet létrehozása
- A kultúra szerepének erősítése a turizmus fejlesztésében
- Egészségturizmus, a termálfürdőbe látogatók számára háttérprogramok szervezése, a vallási turizmus fejlesztése (*Tapolca + Pápa*), a lovas turizmus fejlesztése, az egyedi kezdeményezések (*esetenként megyehatáron is túlnyúló*) hálózatba szervezése, a falusi vendéglátás támogatása
- A kerékpárutak térségi rendszerbe fejlesztése, egyes kijelölt erdészeti utak bekapcsolása a kerékpárút hálózatba.

A térszerkezet továbbfejlesztése:

- Keszthely irányából a Devecser – Pápa kapcsolat erősítése Győr felé
- A vidéki térséget megjelölését biztosító hálózatfejlesztés
- Az úthálózat fejlesztése a települések közötti együttműködésben, az utak állapotának javítása

Városszerkezet fejlesztése

- Az épített örökség és a városszerkezet védelme és megújítása
- Az ipari beruházások ipari parkba telepítésének támogatása (*mivel jelenlegi helyeken azokat körülnötte a város*)
- Korábbi gyártelepek rehabilitációja, értékörző megújítása (*volt dohánygyár kulturális hasznosítása*)
- A pápai elkerülő folytatása (*fontos a NATO bázis miatt is*).

Pápa térségéhez tartozó települések: Pápa (járás(térség)központ), A dásztevel Bakonyjákó Bakonykoppány Bakonypölöske Bakonyság Bakonyszentiván Bakonyszücs Bakonytamási Béb Békás Csót Dáka Döbrönte Egyházaskesző Ganna Gecse Gic Homokbödöge Kemeneshögyész Kemenesszentpéter Kup Külsóvat Lovászpata Magyargencs Malomsok Marcalgergelyi Marcaltó Mezőlak Mihályháza Nagyacsád Nagydém Nagygyimót Nagytevel Nemesgörzsöny Nemesszalók Némethánya Nóráp Nyárád Pápadereske Pápakovácsi Pápasalamon Pápateszér Takácsi Ugod Vanyola Vaszar Várkesző Vinár

Sümege várostérsége

Pozicionálás

Veszprém megye egyik legkisebb térsége, ahol a megye területének 6,6%-án él a lakosság 4,4%-a, 16 ezer fő. Népessége átlagot meghaladó mértékben csökken. Hátrányos helyzetű, kiemelkedő adottságokkal nem, de jelentős turisztikai vonzerővel bíró agrártérség, ahol érződik Zala megyéből (*Zalaegerszeg, Jánosháza és Sár vár*) Vas megyéből pedig Jánosháza gazdasági kiterjedése (*elsősorban a foglalkoztatásban*). A ténylegesen egységet alkotó települések köre (*a járás területén túl*) kiterjed Zala megye területén a megyehatárszéli Zalaszántó Sümegecsehi, Mihályfa, Vas megye területén pedig Nádudvar településekre. Sümege és Tapolca ikervárosok. Térségük együttesen képez funkcionális várostérséget a Balaton nyugati kapujában. Sümege műemlékváros (*barokk város*).

Fejlesztési célok

Térségi együttműködés jobb térségi pozíciók elérése érdekében

- A testvérvárosi együttműködés erősítése, az egymástól mindössze 18 km-re fekvő két város (*Sümege és Tapolca*) közös várostérségként való együtt pozicionálása, összehangolt fejlesztése érdekében.

A térség gazdaságának fejlesztése

- Befektetők térségbe vonzása, a munkahelyteremtés támogatása a népességmegtartó képesség erősítése.
- A népesség (*kiemelten a fiatalok és középkorúak*) képzettségének emelése olyan irányokban, amelyben lehetőség van a helyben (illetve a térségben) való foglalkoztatásra. A képzett munkaerő helyben tartása.
- Stratégiai ágazatként a környezetipar támogatása és fejlesztése, ökoparkok létrehozása (*hulladékok feldolgozása, építési törmelékek feldolgozása, az összegyűjtött üveg újrahasznosításával összefüggő gazdasági fejlesztések és technológiában rejlő lehetőségek kihasználása*.)
- A víz, az élelmiszer és a megújuló energiaforrások a térség gazdasági fejlődésének alapjai
- Mezőgazdálkodási termék-utak kidolgozása, ehhez kapcsolódóan az élelmiszer feldolgozás. Konzervgyár.
- Ivóvíz palackozás fejlesztése (*a zalaszántói ásványvíz ivóvízként való hasznosítása*)
- Az ökológiai termelés támogatása és elterjesztése (*a helyben termelés, a feldolgozás, az értékesítést segítő szövetkezési formák támogatása a helyi piacokon túlmenően a regionális piacok szolgálatában*)
- Az erdővagyon + az élelmiszertermelésen felül megtermelhető biomassza hasznosítása (*a térségben felmért potenciálok és lehetőségek többirányú hasznosításával*)
- Kézimunka-igényes termékek előállításának támogatása, kézműipar bővítése a családok megélhetésének támogatására
- A gazdasági terület bővítése Sümege, új vállalkozások letelepítése érdekében

Turizmus fejlesztése:

- A kiváló termálvíz hasznosítása (*a strand továbbfejlesztése, közintézmények termálvízzel fűtése*)
- A Tapolca-Sümege-Hévíz-Keszthely turisztikai együttműködésben rejlő lehetőségek kihasználása, az attrakciók térségi rendszerbe szervezése
- Térségi koncepció készítése a falusi turizmus fejlesztésére (*a falusi vendégfogadás kapacitásainak bővítésére, a meglévő szálláshelyek minőségének és szolgáltatásainak bővítésére, térségi rendezvények összehangolására*)
- Lovasturizmus
- A vallási turizmus fejlesztése (*Sümege, Zalaszántó, Rihács*)
- A vadászturizmus fejlesztése minőségi szálláshelyek kialakításával, a kastélyok és a kúriák hasznosítása Térszerkezet fejlesztése
- a 77-es út országos főúttá fejlesztése
- a 83-as és a 84-es fejlesztése
- a Balaton megközelítésének javítása
- a megyehatárokat átlépő mellékutak fejlesztése a térség átjárhatóságának (a munkahelyek elérhetőségének javítása érdekében)
- Kerékpárutak bővítése (*kiemelten Sümege és Tapolca között*)

Települések fejlesztése

- A műemlékek felújítása, a püspöki palota belső felújítása a hasznosítás, rendezvények tartása érdekében
- Templomok korszerűsítése, felújítása
- Városrehabilitáció keretében a térrendszerek megújítása a buszpályaudvar helyett köztér kialakítása

Környezetfejlesztés

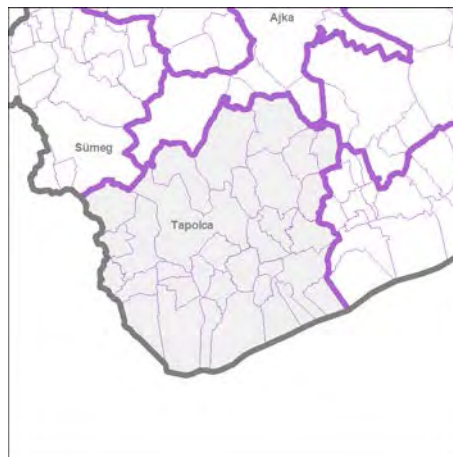
- Az alternatív energiaforrások felhasználásának támogatása (napenergia és termálvíz hasznosítás)
- Klímaváltozásra való felkészülés (erdőterületek bővítése, alternatív energiaforrások hasznosítása)
- A karsztvízkészlet kiemelt védelme és hasznosítása, az ivóvíz javítási program folytatása
- A vízrendezés, a lezúduló vizek visszatartása, víztározók létesítése

Sümege várostérségéhez (járáshoz) tartozó települések: Sümege térség(járás)központ, Bási Bódogfalva Csapod Dabronc Gógánfa Gyepükaján Hetyefő Hosztót Káptalanfa Megyer Nemesmany Rigács Sümegeprága Szentimrefalva Ukk Veszprémgalsa Zalaerdőd Zalagyömörő Zalameggyes Zalaszégyvár.

Tapolca várostérsége

Pozicionálás

Veszprém megye DNY-i, – területe döntő többségében a Balaton Kiemelt Üdülőkörzetéhez tartozó – részén a megye területének 11,7%-án itt él a megye lakosságának 10%-a. Népessége (a megyei átlagnak megfelelő mértékben) csökkenő. Tapolca Sümeggel együttműködő „ikerváros”. Térségük együttesen képez funkcionális várostérséget a Balaton nyugati kapujában, amelyhez a Káli-medence (Kékkút térsége) is kapcsolódik. Tapolca 18 ezer fő népességű harmonikusan fejlődő, attraktív kisváros, jellemzően mezőgazdasági térségének szerves gazdasági- közigazgatási és szolgáltatási központja. Hagyományos borászati központ. Kiemelkedő értéke a gyógyászati célra is hasznosított tavas-barlang és az egyediségükben gazdag, vonzó (épített és természeti) települési környezet.

Fejlesztési célok

- **A Balaton nyugati kapuja szerepkör betöltéséhez szükséges fejlesztések megvalósítása**
 - Győr – Pápa – Tapolca közötti É-D-i közúti tengely és kapcsolat fejlesztése (kiépítése, illetve javítása)
 - É-Balaton vasút rekonstrukciója, a kötőpályás közösségi közlekedés vonzerejének visszaállítására, az utazási idő lerövidítésére
 - É-D-i kompjárat kialakítása a Balatonon a nyári időszakban Badacsony és Fonyód között az M7-es felé
 - **Közösségi közlekedési szolgáltatások minőségi javítása (intermodális csomópont létrehozása Tapolcán, járműkorszerűsítés) és járási-városi szolgáltatásokhoz való hozzáférés biztosítása. Térségi közlekedési rendszer kialakítása.**
 - A 77-es tervezett út (kétszámjegyű főutaknak megfelelő paraméterekkel való) kiépítése
 - A Veszprém – Tapolca közötti útr rekonstrukciója, a hozzá kapcsolódó – a Balaton Kiemelt Üdülőkörzet feltárását szolgáló alsórendű úthálózat - fejlesztése (biztonságos kerékpározás feltételeinek biztosításával)
 - A kerékpárutak hálójában szereplő, a kerékpárhálózat összehangolása a buszjáratok és a buszautak fejlesztésével.
- **Turizmusfejlesztés (a minőségi szálláshelyek kapacitásának bővítése, a meglévők szolgáltatási színvonalának emelése (úgy a szállodai, mint a falusi turizmushoz tartozó szektorban), borturizmus)**
- **Gazdaságfejlesztés (a területfejlesztés, az egészségfejlesztés, az önkormányzati vállalkozásokat is magában foglaló vállalkozásfejlesztés) támogatása.**
 - Tapolca 40 ha -os gazdasági területének fejlesztése, több kisebb (a foglalkoztatottságot javító, magasabb hozzáadott értéket eredményező) vállalkozás létesítésével, Lesencetomajon 50 ha gazdasági terület fejlesztése
 - A környezetipar fejlesztése és támogatása.
 - **Az összegyűjtött tüveg újrahasznosításával összefüggő gazdasági fejlesztések és technológiában rejlő lehetőségek kihasználása.**
- **A mezőgazdaság támogatása (a nagyüzemek, a kisüzemek, a családok önfenntartó gazdálkodását biztosító kisüzemek és a kereset-kiegészítést biztosító háztáji kisgazdaságok gazdálkodásának összehangolt támogatása) egészséges termékek előállítására. A borászatok fejlődésének biztosítása.**
- **A vidéki térségek megélhetését szolgáló – a mezőgazdasághoz tartozó – tevékenységek támogatása (a helyben termelés – a felvásárlás - a helyben feldolgozás – az értékesítés) vertikumának összehangolása és fejlesztése a korábbi HANGYA szövetkezetek mintájára annak érdekében, hogy az előállított érték többet mind nagyobb része a térséget, az itt gazdálkodókat gazdagítsa.**
- **Az alternatív energiaforrások támogatása (zöldáram előállítás, naperőmű parkok fejlesztése)**
- **A gyógy-barlang adta lehetőségek kihasználása a gyógyászatban és a rehabilitációban. A város központi területének (gyógybarlang, Tavaszbarlang, kórház, Malom-tó környezete) gyógyhellyé minősítési eljárása folyamatban van.**
- **A környezetvédelmi célú fejlesztések támogatása**
 - A tapolcai szennyvíztisztító telep korszerűsítése, rekonstrukciója
 - A hulladék terméklánc kialakítása (gyűjtés – feldolgozás – hasznosítás)
 - Hulladékudvar létesítése az e-hulladékok biztonságos gyűjtésére.

Tapolca várostérségéhez (járáshoz) tartozó települések: Tapolca, Ábrahámhegy, Badacsonytomaj, Badacsonytördemic, Balatonederics, Balatonhenye, Balatonrendes, Gyulakeszi, Helyes, Helymagas, Kapolcs, Káptalantóti, Kékkút, Kiszapáti, Köveskál, Kővágóörs, Lesencefalva, Lesenceistván, Lesencetomaj, Mindszentkál, Monostorapáti, Nemesgulács, Nemesvita, Raposka, Révfülöp, Salföld, Sáska, Szentbékál, Szigliget, Taliándörögd, Uzsa, Vigántpetend, Zalahaláp.

Várpalota várostérsége

Pozicionálás

A térség déli fele a Sárrei vízeken gazdag, jobbra a síkvidéken, a 8-as főúttól északra fekvő része, a Bakony legkeletibb nyúlványain helyezkedik el. Népessége csökkenő, de demográfiai mutatói a megye egészéhez képest némileg jobbak. Egykoron ehézipari térség, ma már magas munkanélküliséggel sújtott. Meglévő ipari infrastruktúrája és szénvagyona potenciális erőforrás. A térséget átszelő 8-as főút bekapcsolja az országos vérkeringésbe, de kistelepülései rosszul megközelíthetők vagy zsáktelepülések, nem megfelelő a településközi kapcsolat.

Fejlesztési célok

Ipar- és gazdaságfejlesztés:

- Általános és alapvető területfejlesztési cél, hogy Várpalota - a Szekesfehérvár-Várpalota-Veszprém-Ajka innovációs ipari tengely részeként - képes legyen befogadni és megtartani az országos fejlesztési energiákat, és azokat saját és a térségén belüli települések fejlődésére hasznosítani. Ennek elérését lehetővé tevő gazdaságfejlesztés (elsősorban ipar, kiegészítő jelleggel a mezőgazdaság és a turizmus) és közlekedésfejlesztés a térség fő célkitűzése.
- A térség fejlesztésének kulcskérdése az ipar újbóli fejlődési pályára állítása. Pozitívum, hogy itt nem idegen az ipar, elvértben a megye sok más térségével. Megvan a múltja, hagyományai, infrastruktúrája, részben még szakemberbázisa is. A térség fejlesztésének szarkalatos pontja, hogy Várpalota gazdasága stabilizálódjon és növekedésnek induljon. A térség fejlődésének motorjává kell tenni Várpalotát, mivel az egész térség olyan mértékben fog fejlődni, ahogyan a térségközpont. Ezért kulcsfontosságú, hogy Várpalota Ipari parkja és a korábban felhagyott iparterületek vonzóak legyenek a munkahelyet teremtő iparágak számára. Prioritás a vegyipar, gépgyártás, hulladék újrahasznosítás és az energetikai iparágak megtelepítése, de nem támogatható a áshonnét kiszoruló környezetkárosító ipar térségbe hozása.
- **Vegyipar erősödésének, betelepülésének elősegítése, meglévő létesítményeinek hasznosítása, fejlesztése a Várpalota-Pétfürdő-Berhida-Papkeszi-Balatonfüzfő vegyipari tengely fejlesztése révén.**
- A térség kiváló szélviszonyainak köszönhetően megújuló energia hasznosításra a megye egyik leginkább preferálható területe (Tés, Jásd).
- **Megújuló energiaforrások (pl: szél, nap) térnyerésének elősegítése, rendszerek létrehozása.**
- **A természetjáráshoz kapcsolódó turizmus és tömegsport fejlesztése.**

Munkahelyteremtés:

- A gazdaságfejlesztéssel összefüggésben a térség fejlesztésének másik kiemelt célja a munkahelyteremtés. A helyi KKV-k csak kis foglalkoztatók, ezért a térségi munkanélküliség enyhítésére cél ipari nagy foglalkoztató(k) térségbe vonzása. Cél a fiataljós szakemberek elvándorlásának megállítása, helyi munkalehetőség biztosításával. Szakemberutánpótlás terén cél a kapcsolat fejlesztése és szorosabbra fűzése a Pannon egyetemmel, ennek egyik módja a térségre specifikus képzési programok kidolgozása.

Térszerkezet fejlesztés:

- Közlekedésfejlesztés terén kiemelt cél a 8-as főút Várpalotát elkerülő szakaszának megvalósulása, a településközi útkapcsolatok javítása, és kapcsolódás a Balatoni kerékpárúthoz.
- A mezőgazdaság és a turizmus legfeljebb kiegészítő szerepű lehet, szerepük az önfoglalkoztatásban lehet jelentős. A térség tavainak lehetséges hasznosítása értékesítésre is termelő intenzív haltenyésztés és a horgászturizmus (Várpalota).
- **Várpalota és Tés közötti úthálózati kapcsolat színvonalának emelése.**

A Várpalota várostérségéhez (járáshoz) tartozó települések: Várpalota, Berhida, Jásd, Öskü, Ősi, Pétfürdő, Tés, Vilonya

Veszprém város, Veszprém várostérsége

Pozicionálás

A megye legnagyobb térsége, ahol a terület 14%-án a lakosság 22%-a, 81 ezer fő él. Népessége stabil, Veszprém népessége pedig a beköltözések által növekvő. Veszprém Székesfehérvárral együtt a Közép-Dunántúli térség központja. M egyezékhely, t érségközpont. I t t koncentráliódik a megye gazdaságának mintegy harmada. Jelentős fejlődési potenciállal, innovációs képességgel rendelkező város. Szerepe meghatározó a kereskedelemben, a szolgáltatásokban és a közszolgáltatásokban egyaránt. Egyetemi város, iskolaváros. A történelmi hagyományok ápolásának és a kultúrájának városa. E gyházi- és katonai központ. Az egyik legjelentősebb magyar középváros. Gazdasági tere kiterjedt (elsősorban K-Ny irányban a 8-as főút mentén)

Fejlesztési célok

Veszprém regionális pozíciójának erősítése.

- Hatékony – a kölcsönös előnyökre épülő – kapcsolatfejlesztés és együttműködés Székesfehérvárral
- A felsőfokú oktatás – a tudásközpontok – fejlesztése, Veszprém high-tech központtá fejlesztése

A város és térsége gazdaságának fejlesztése

- A Székesfehérvár – Várpalota – Inota - Veszprém – Ajka ipari- és innovációs tengely erősítése Veszprém térségében a kutatási potenciál erősítésével a magas hozzáadott értéket adó ágazatok fejlesztésével, vállalkozásfejlesztési zóna kijelölése, fejlődésének támogatása.
- Az egyetem-kutatóintézet-ipar klaszterek, platformok működésének támogatása, erősítése.
- A K+F+I infrastruktúra, a szakterületi elérésének erősítése és összehangoltabb kihasználása. A kreativitás támogatása
- Kevés nyersanyag igényű, magas szellemi hozzáadott értéket adó iparok támogatása: elektronikai ipar húzóágazatain kívül a vegyipar, bútorigar, élelmiszeripar, építőipar, környezetipar (ökopolisz)
- A herendi porcelángyártás támogatása, a termelési hagyományok ápolása, a piac bővítése
- A turizmus fejlesztése érdekében:
 - a Balaton Kiemelt Üdülőkörzet kiterjesztése Veszprém területére, (kapcsolódhasson a TDM-hez)
 - a vallási turizmus fejlesztése, „Mária út”-hoz kapcsolódó zarándokutak kijelölése, hálózatba illesztése
- Átlátható partnerség a magánszféra szereplőivel: gazdasági szempontokat is integráló városfejlesztés, átlátható együttműködésben a piaci szereplőkkel.
- Beruházásokat ösztönző, az országos tervekhez illeszkedő gazdasági (ipar) területek kijelölése térségileg összehangolt módon.

Az európai klímastratégiához kapcsolódó – az alternatív energia hasznosítás számos ágát felölelő – energiastratégia megvalósítása (25%-al csökkentett CO2 kibocsátás, 25%-al kevesebb energia felhasználás, 20%-al magasabb arány a zöld energiákból)

A közlekedés fejlesztése:

- A közúthálózat fejlesztése: 8-as főút M8-as autópálya szintű, valamint a 82-es főút (Veszprém – Győr közötti) 2x2 sávossal fejlesztése, a városon belül hiányzó szakaszok megvalósítása (D-re új út, a K-Ny-i útgyűrű hiányzó szakasz kiépítése)
- A vasúti hálózat fejlesztése, a szolgáltatás vonzerejének növelése
- A kerékpárút hálózat fejlesztése (Veszprém-Csopak-Balatonfüred, illetve Veszprém-Nemesvámos-Tapolca-Márkó-Magyarpolányi, valamint Zirc irányába) új kerékpárutak kiépítése, a kerékpározást segítő szolgáltató infrastruktúra fejlesztése.
- A városon belül hiányzó szakaszok megvalósítása (D-re új út, a K-Ny-i útgyűrű hiányzó szakasz kiépítése) és intermodális közlekedési hálózat megvalósítása.

Az oktatás, a kultúra és az egészségügy, mint a város életében meghatározó (és jelentős foglalkoztatást is nyújtó) „ágazatok” fejlesztése (az állam, a megye és a megyei jogú város hatékony együttműködésével)

Tervezett városfejlesztés, együttműködés város és térsége összehangolt tervezésében és fejlesztésében

- Reális helyzetértékelésre épített vízió, közös stratégia kidolgozása. Megbízható, kiszámítható fejlesztés
- Élhető-vonzó város: minőségi lakóterületekkel, magas használati értékű zöldfelületekkel, attraktív városképpel.
- A kidolgozott program alapján a közterületek megújítását szolgáló programok megvalósítása (szociális-, turisztikai- és rekreációs célterületeken)
- Élhető-vonzó városkörnyék, nyugodt lakóhelyi környezettel, jó közlekedéssel
- Az épített környezet értékeinek megőrzése és fejlesztése a városban és a vidéki települések központjaiban.

A Veszprém várostérségéhez (járáshoz) tartozó települések: Veszprém (megyeszékhely és járásközpont), Barnag Bánd E plény H ajmáskér H árskút H erend H idegkút M árkö Mencshely N agyvázsony N emesvámos P ula S óly S zentgál Szentkirályszabadja Tótvázsony Veszprémfajsz és Vöröstó.

Zirc várostérsége

Pozicionálás

A térség a Bakony magas erdősültségű tájain fekszik, egy része a Magyar Bakony Tájvédelmi Körzetbe tartozik. E gyetlen város a Zirc, rajta kívül kistelepülések alkotják. Népessége csökkenő, a megyei átlagnál súlyosabb mértékű elvándorlás sújtja. A Veszprém irányú kapcsolatrendszer meghatározó a térség életében, de Győr és Mór gazdasági, munkaerőpiaci vonzása is számottevő. Mindkét várossal a 82-es főút teremti a kapcsolatot. A térség legfontosabb potenciálját az erdőgazdálkodás és feldolgozás mellett az idegenforgalom bázisaként jelentős erdőszélei és természeti táji környezete jelentik.

Fejlesztési célok

A térség fejlesztésének célja kettős: egyrészt a népességvesztés mérséklése illetve megállítása, másrészt, de ezzel összefüggésben a munkahelyteremtést elősegítő és a térség specifikumaira építő gazdaságfejlesztés.

Népességmegtartás:

- Cél a térséget uraló kistelepüléseket képessé tenni fiataljaik megtartására, és vonzóvá tételük a fiatal, aktív korú népesség számára. Ennek érdekében a helyi foglalkoztatást nyújtó gazdaság erősítése, illetve kistelepülésekről elérhető munkahelyek létrehozása szükséges.

Gazdaságfejlesztés:

A gazdaságfejlesztés hármasszögében az erdőgazdálkodás-faipar, a járműipari klaszterbe beágyazódó gépipar beszállító üzemek és az idegenforgalom.

- Cél a térségben gazdag hagyományokkal rendelkező, de mára visszaszorult erdőgazdálkodás és faipar felélesztése és fejlesztése. Szükséges a teljes faipari vertikum megtelepítése a korszerű erdőgazdálkodástól a feldolgozástól a bútortermelésig. A faipar további gépipari ágazatokat is vonz a térségbe.
- A közeli hazai autógyárak - Győr illetve Esztergom – alkalmassá teszik a térséget a megye koncepcionális célkitűzésével teljes összhangban a már meglévő járműipari beszállítói szerepkörének erősítésére.
- A térség turisztikai vonzásterülete a térség határain túlnyúló, bizonyos szegmensekben országos kihatású. Kiemelt fejlesztési cél a természeti és táji adottságait megőrző komplex turizmusfejlesztés. Ennek keretein belül különösen az ökoturizmus, a falusi-, kerékpáros-, lovas-, téli-, vadászati-, és a vallási turizmus.
- A megye alumíniumiparának megtartásával és fejlesztésével összhangban szükségessé válhat a bauxit- és barnaszénbánya újrainyitása (Dudar, Bakonyszentkirály). Ez az összmegyei érdekű fejlesztés munkahelyeket is teremt a térségben, viszont csak a környezeti érdekekkel összhangban történhet.
- A térségben tevékenykedő nagy számú fiatal gazdák boldogulása érdekében cél az önfoglalkoztatás segítése, a mezőgazdasági termények helyben történő feldolgozása és értékesítése, termelői piacok létrehozása, különösen a burgonya, sertés, szarvasmarha és tejtermék ágazatokban.

Közlekedésfejlesztés:

- Mind a turisztikai fejlesztésekhez, mind a térség megközelíthetősége, biztonságos és hatékony belső átjárhatósága, mind a térség beszállítói szerepkörének erősítése érdekében alapvető cél a közlekedésfejlesztés. Ennek részeként a 82-es főút fejlesztése nyomvonal korrekciókkal, a túlterhelt települési szakaszok kiváltásával, elkerüléssel (pl. Zirc-Kardosrét, Eplény, Lókút), a hálós közlekedési hálózat kialakítása érdekében a hiányzó települések közötti kapcsolatok megteremtésével, a záktelepülések zsak jellegének megszüntetésével.

A Zirci térséghez (járáshoz) tartozó települések: Zirc, Bakonybél, Bakonyháza, Bakonyoszlop, Bakonyszentkirály, Borzavár, Csesznek, Csetény, Dudar, Lókút, Nagyesztergár, Olaszfalu, Pénzesgyőr, Porva, Szápár.

9. A Konceptió célrendszerének külső koherenciája

Terv-dokumentumok	Tervdokumentum céljai	Veszprém megye területfejlesztési koncepciójának kapcsolódó céljai és a kapcsolat erőssége
Új Széchenyi Terv (2011-2013)	Gyógyító Magyarország - Egészségipari Program	Lé1+++
	Zöldgazdaság-fejlesztési Program	Gn2+ Ta1+
	Otthonteremtési Program	Gn1+ Gn3+
	Vállalkozásfejlesztési Program	Gn1+++
	Közlekedésfejlesztési Program	Ta4+++ Ta1++
	Tudomány - Innováció Program	Lé2+++
	Foglalkoztatási Program	Gn1+++
Nemzeti Vidékstratégia (2012-2020)	A vidéki munkahelyek megőrzése, gyarapítása;	Gn3+++
	A vidéki népesség megtartása, a demográfiai egyensúly helyreállítása;	Gn3+++ Gn1++ Gn2++
	Az élelmezési és az élelmiszerbiztonság szavatolása, a kiszolgáltatottság megszüntetése;	Gn2++
	Agrár és élelmiszergazdaságunk életképességének növelése, piaci pozícióinak javítása, a növénytermesztés és az állattartás egyensúlyi arányának helyreállítása;	Gn2++
	Az ivóvízbázisok védelme, a vízkészletek, a talajok továbbá a természetes élővilág és a tájak megőrzése, a környezetbiztonság növelése;	Ta1+++
	Helyi erőforrásokra és rendszerekre is támaszkodó energiaellátás, energiabiztonság, a kiszolgáltatottság csökkentése;	Ta1+
	A vidéki életminőség javítása, a vidéki gazdaság több lábra állítása;	Gn1++ Gn2++ Gn3++
	A város és vidéke szoros kapcsolatának helyreállítása.	Ta2++ Ta3+++ Ta4+++
Nemzeti Fenntartható Fejlődési Stratégia (NFFS) (2007)	A természeti értékek védelme, (a természetes ökoszisztémák működőképességének megőrzése),	Ta1+++
	Felkészülés a klímaváltozásra, (az üvegházhatású gázok légkörbe való kibocsátásának csökkentése és a változó időjárási és éghajlati hatásokra való felkészülés),	Ta1+
	A fenntartható vízgazdálkodás (a takarékos, értékvédő gazdálkodás)	Ta1++
Növekedési Terv (2011)	A sikerhez gyökeresen új, a jövőből kiinduló szemlélet, és a valóság talaján álló, de a jövőbeni célokat középpontba állító, következetes stratégia kell. Ennek a stratégiának a végrehajtásával Magyarország pozitív fordulatot ér majd el a gazdasági felzárkózás, a társadalmi felemelkedés és középosztályosodás, valamint a közbizalom és a tudástőke felhalmozása, a demográfiai folyamatok, és a népegészség javulása terén.	Lé2++ Lé1+ Lé3+ Gn3++
	Importkiváltó gazdaságpolitika a termelésben	Gn1++ Gn2++ Gn3+
	Importkiváltó gazdaságpolitika a felhasználásban	Gn1++ Gn2++ Gn3+

	Az exportpiacokon jelenlévő magyar tulajdonú vállalkozások további terjeszkedésének elősegítése	Gn1++ Gn2++
Nemzeti Fejlesztés 2020 (2012)	Gazdasági növekedés, versenyképes, exportorientált, innovatív gazdaság	Gn1+++ Gn2+++ Gn1+
	Gyógyuló és gyógyító Magyarország, egészséges társadalom (egészség- és sportgazdaság)	Lé1+++ Lé3++
	Öngondoskodó, élhető és életképes vidék, egészséges élelmiszer-termelés és ellátás	Gn3+++ Ta3++
	Kreatív és tudástársadalom, korszerű gyakorlati tudás, K+F+I	Lé2+++ Lé3+
	Közösségi megújulás, értéktudatos és szolidáris társadalom, roma integráció	Lé3+++
	Biztonság, korszerű és hatékony nemzeti közszolgáltatások, jó állam	Lé1+ Lé2+ Lé3+
	Stratégiai erőforrások nemzeti megőrzése, fenntartható használata, környezetbiztonság	Ta1+++
	Az ország makroregionális gazdasági és térszerkezeti csomópont	Gn1++ Gn2++
	Növekedésünk motorjai: városok, kiemelt térségek és befektetési övezetek	Gn2+++ Ta3++
	Vidéki térségek értékalapú felemelése	Gn3+++ Gn2+ Ta3+
	Egységes és integrálódó társadalom és gazdaság, egyenlő létfeltételek az ország egész területén	Gn1+ Gn2+ Lé2+ Lé3+
	Mobilitás, az elérhetőség megújuló rendszerei és kapcsolt terei	Ta4+++ Ta2++

A Konceptió céljai és a táblázatban alkalmazott rövidítések:

A kapcsolat erősségét a keresztek száma jelzi.

Gn1 - Gazdasági növekedés, versenyképes, innovatív gazdaság, kitörési pontokra épülő gazdaságfejlesztés a fejlődési potenciált hordozó ágazatok fejlesztésével, a foglalkoztatás bővítésével

Gn2 - A térségi és a helyi erőforrások fenntartható kihasználására épülő gazdaságfejlesztés: a Balaton térségére és az ipari-, innovációs tengelyekre specializált prioritásokkal

Gn3 - Vidéki térségek értékalapú megújítása, a vidék élhetőségének és életképességének fokozása e térségek leszakadásának megállítása, és újbóli fejlődési pályára állítása

Lé1 - Egészséges társadalom megteremtése

Lé2 - Kreatív, tudásalapú társadalom, korszerű gyakorlati tudás biztosítása

Lé3 - Közösségi megújulás, értéktudatos és szolidáris társadalom kialakítása

Ta1 - Természeti-, táji és egyéb stratégiaiul fontos erőforrások megőrzése, fenntartható használata és környezetünk védelme

Ta2 - Veszprém megye térszerkezetének fejlesztése. Térségi potenciálokra alapozott, a gazdaság versenyképességének javítását szolgáló, fenntartható térszerkezet kialakítása

Ta3 - A városok és várostérségek összehangolt és integrált fejlesztése

Ta4 - Az elérhetőség javítása, a közlekedés fejlesztése

10. Veszprém megye területfejlesztési koncepciójának kapcsolódása az Európai Unió 2014-2020. közötti tervezési időszakra szóló fejlesztési célkitűzéseivel és a „Nemzeti Fejlesztés 2020” dokumentumhoz

Az Európai Unió a 2014-2020. közötti tervezési időszakra 5 kiemelt célt jelölt meg. Ezek közül Veszprém megye új területfejlesztési koncepciója (*kapcsolódva a Nemzeti Fejlesztés 2020 dokumentumban megfogalmazott célokhoz*) kiemelten foglalkozik:

- a foglalkoztatás kérdésével,
- a kutatás-fejlesztés és innováció témájával,
- az energiahatékonyság, megújuló energiák témakörével,
- az oktatás,
- és a területi fejlettségbeli különbségek csökkentésének kérdéseivel.

Foglalkoztatás

Bár a foglalkoztatás aránya Veszprém megyében jobban az országos átlagnál, ugyanakkor vannak térségek - *Sümege, Devecser, Pápa, Várpalota, Tapolca* - ahol a következő középtávú időszakban jelentős eredményeket kell elérni a foglalkoztatás növelésében. Ezt egyrészt az ezekben a térségekben működő Ipari Parkok kínálatának és szolgáltatásainak a javításával, vonzó helyi adók és kedvezmények alkalmazásával, továbbá a beszállítói politika megváltoztatásával lehet elérni. A vállalkozásfejlesztéssel foglalkozó szervezetek mellett a kormányzatnak is célszerű lesz kidolgozni és alkalmazni egy olyan ösztönző rendszert, amely elősegítené, hogy a Magyarországon működő multinacionális és nagy magyar cégek folyamatosan növeljék a magyarországi beszállítók részarányát, amely egyrészt stabil piacot jelent a magyarországi kisvállalkozások számára, másrészt növelné a foglalkoztatást.

A foglalkoztatottság növelését szolgálják az oktatási területfejlesztési koncepcióban megfogalmazott célkitűzések is, amelyek a megye stratégiai ágazatainak fejlesztését, a helyi erőforrásokra épülő gazdaság fejlesztését irányozzák elő. A javasolt fejlesztési irányok térségenként specifikusak, de kiterjednek az újraparaszitástól a kézimunka igényes termékek előállításán keresztül a turizmus fejlesztésében rejlő foglalkoztatás bővítésig.

Speciális probléma, hogy a Balaton Kiemelt Üdülőkörzetében elsősorban az erős szezonális okoz gondot, így az őszi-téli időszakban nagyon magas a munkanélküliség, késő tavasszal és nyáron pedig esetenként még munkaerő-hiány is van. Ezen a területen elsősorban olyan beruházások, fejlesztések segíthetnének, amelyek egész évben üzemelő létesítményeket hoznának létre. Például Füred térségében termál és gyógyvízre alapozott rekreációs központ létesítése, amely összekapcsolva a balatonfüredi szívdücskkel komoly vonzerőt jelentene új vendégek részére. E mellett több szívdücsk részére egész éves foglalkoztatást biztosítana és beszállítási lehetőséget a térség kisvállalkozásainak.

Kutatás-fejlesztés, innováció

Veszprém megyében jó hagyományai vannak a kutatás-fejlesztésnek és az innovációnak. Az elmúlt években kialakult együttműködések (*a Pannon Egyetem – a Veszprém megyei Kereskedelmi és Iparkamara, a kamara által támogatott kislétszámú vállalkozások, a Pannon Egyetem és a nagyvállalkozások között kialakult kapcsolatok*) révén minőséget és hatékonyságot

növelő technológiai-szervezeti fejlesztések valósultak meg a megye több cégénél, mellyel javítani tudták versenyképességüket.

A koncepció megfogalmazza a jövőben követendő célt, hogy ezekbe az együttműködésekbe minél több *„arra al kalmás”* cég kapcsolódjon be, s ha szorosítsa a z egyetem kutatási eredményeit, illetve más cégek üzleti titkot nem képező tapasztalatait és technológiáit. Élőbbé kell tenni a Székesfehérvár-Várpalota (Pét)-Veszprém-Ajka ipari-, innovációs tengelyt. Az itt működő cégek hálózatba szervezésével bővíthetők az üzleti kapcsolatok, újak alakíthatók ki, s növelhető a térség kisvállalkozóinak beszállítói potenciálja. A vállalkozás-fejlesztéssel foglalkozó szervezeteknek ösztönözni kell a kisvállalkozásokat, hogy éljenek kutatás-fejlesztést és innovációt támogató pályázati lehetőségekkel, ezáltal is javítsák versenyképességüket. Ebben a tevékenységben a kormányának, s a Pannon Egyetemnek kiemelkedő szerepe lesz. Ugyanakkor rá kell mutatni arra az ellentmondásra - *visszaülva a foglalkoztatás kérdésére* - hogy a vállalkozások innovációs képességének javulása, a z új technológiák és kutatási eredmények gyakorlati alkalmazása csökkenti a foglalkoztatást.

Az energiahatékonyság, megújuló energiák témaköre

Az energiahatékonyság, a megújuló energiák támogatása át hatja Veszprém megye területfejlesztési koncepcióját. A megye minden térségében – *a helyi sajátosságoktól és a potenciáloktól függően* – differenciáltan került meghatározásra a megújuló energiák előállításának és hasznosításának kérdésköre. Kiemelésre került a geotermikus energia, a biomasszából nyerhető energia és a napenergia hasznosítása, mint a megye térségeiben elsősorban támogatott megoldások. *(A szélenergia hasznosítási lehetőségét a tájvédelem és a turizmus meghatározó szerepe jelentősen csökkenti).*

Fejlesztési mintaterületekként került kiemelésre Veszprém megyei jogú város önkormányzati energia- és klíma stratégiájának, valamint a devecseri térség példaértékű biomasszára alapuló racionalizálási tervének támogatása. *(Veszprém célkitűzése, hogy 2025-ig 25%-al csökkenti a CO2 felhasználást a város területén, 25%-al kevesebb energiát fogyaszt a jelenlegihez képest és 20%-al emeli a zöld energiák arányát a felhasználásban.)*

Az állami és önkormányzati intézményeknél régelevult korszerűtlen fűtési rendszerek működnek, s a szükségesnél lényegesen több gázt, illetve villamos energiát fogyasztanak. A következő középtávú időszakban mindenképpen célszerű egy olyan programot indítani, hogy a meglévő rendszerek korszerűsítésre kerüljenek, s ezáltal lényegesen csökkenthető az energiaimport, amely az országnak is komoly megtakarításokat eredményezhetne.

Gyakorlati tapasztalatok a lapján mondható, hogy vannak olyan vállalkozások, amelyek szerződésben vállalják fűtési rendszerek felújítását 40-50%-os megtakarítással. Ezek alapján kiszámítható, hogy ha a megye összes intézményében megtörténne a korszerűsítés, milyen hatalmas megtakarítást lehetne elérni. Az e területre fordított fejlesztési pénzek konkrétan és rövidtávon megtérülnének.

A megújuló energiák részarányának jelentős növelése a szabályozás megváltoztatását is igényli. *(Az erre vonatkozó célkitűzés a jelenlegi szabályozás és árak mellett nem fog megvalósulni.)* Egyrészt bürokratikus és hosszadalmas az engedélyeztetés rendszere, másrészt ezek a beruházások aránytalanul drágák és így sem a vállalkozói szféra, sem a lakosság nem képes tömegesen ezeket megvalósítani. Célszerű más országok tapasztalatait felhasználva nagyobb pályázati támogatással ösztönözni a megújuló energiákkal kapcsolatos fejlesztéseket.

Oktatás

Veszprém megyében jónak értékelhető mind a felsőfokú, mind a középfokú infrastruktúra. A Pannon Egyetem, illetve a 22 középfokú szakképzéssel foglalkozó intézmény megfelelő lehetőséget biztosít a megyében, illetve a nagytérségben élő fiatalok számára. A jövő kiemelt feladata, hogy a képzések szerkezete jobban alkalmazkodjon a gazdaság és a társadalom igényeihez. El kell érni, hogy a végzős fiatalok túlnyomó többsége a szakmájában tudjon elhelyezkedni és találjon megélhetést.

A területfejlesztés kiemelt kapcsolódási lehetőségei a szomszédos megyékkel

A gazdaság és foglalkoztatás területén legintenzívebb kapcsolat Pápa-Győr, illetve Zirc-Győr térségek közt található. Győrnek, mint az ország egyik legjelentősebb ipari központjának jelentős vonzereje van, így a Pápa térségi vállalkozások és a győri vállalkozások között létrejöttek már üzleti kapcsolatok és igen jelentős azok száma, akik rendszeresen Győrben vállalnak munkát. A Bakonyi térség településeiről ugyancsak nagy számban járnak Győrbe, s ott találnak munkát.

Nem ilyen intenzitású, de hasonló kapcsolat figyelhető meg a Várpalota térség és Székesfehérvár közt. Tekintettel arra, hogy Várpalota térségében a megyei átlagnál nagyobb a munkanélküliség, sokan Székesfehérváron találtak megfelelő munkahelyet. A megyei fejlesztési koncepció kidolgozásánál ezeket a most már szervesnek vehető kapcsolatokat mindenképpen figyelembe kell venni.

Veszprém megye, Fejér-, Somogy- és Zala megye fejlesztésénél meghatározó kapcsolat Balaton kiemelt térség fejlesztésében való közös érdekeltég. A Balaton térség az országgyűlés által módosított - és ezzel az Országos Területrendezési Tervvel már összhangba hozott - rendezési szabályozáson túl olyan speciálisan a térség sajátosságai kezelésére alkalmas fejlesztési eszközrendszer kidolgozását és alkalmazását igényli, amely megalapozására jó alapot teremt a Fejlesztési Tanács által már elfogadott, de országos fejlesztési dokumentumokban meg nem erősített kiemelt térségi területfejlesztési koncepció. Ennek fő elemei a megyei dokumentumokba is tervekbe is be kell, hogy épüljenek.

A megye gazdaságában az országos átlagnál nagyobb szerepe van a turizmusnak, GDP-nek mintegy 10%-át adja, ezért a Balaton Kiemelt Üdülőkörzetében és a Bakony térségében nem mennyiségi, hanem minőségi fejlesztéseket kell végrehajtani. A két térség együttműködésének kialakításával pedig olyan komplex programokat kell kidolgozni, amelyekkel elérhető a vendégek tartózkodási idejének jelentős növelése.

Területi fejlettségbeli különbségek csökkentése

Veszprém megye egyes térségei (kistérségei) között is tapasztalhatók fejlettségbeli különbségek, de ezek kevésbé kirívóak, mint sok más megyében. Természetesen az nem lehet cél, hogy minden kistérségben jelentős fejlesztések valósuljanak meg, s azonos fejlettségi színvonal alakuljon ki.

A távolságok nem jelentősek, s a közlekedési infrastruktúra fejlesztésével és közlekedésszervezéssel növelhető a lakosság mobilitása. Ezért tudatosítani kell a közvéleményben, hogy minden településen nem lehet munkahelyeket létrehozni és

működtetni, vagy vállalni kell a kis távolságokra lévő munkahelyekre történő napi utazást, nagyobb távolságok esetén célszerű az áttelepülés.

A megyei területfejlesztési koncepció célul tűzi ki, hogy minden térségben az adottságokhoz alkalmazkodó fejlesztések valósuljanak meg. Egyrészt a z ipari parkok vonzóbbá tételével - széleskörű szolgáltatások nyújtása, megfelelő árpolitika - a térségek többségében növekedne a gazdasági potenciál és javulna a foglalkoztatás, csökkenthetők lennének a térségi különbségek. Ugyancsak fejleszthető a gazdaság, a beszállítói tevékenység szervezettebbé tételével és olyan ösztönző rendszerekkel, hogy a nagy cégek, külföldiek helyett egyre több magyarországi kis céget alkalmazzanak beszállítónak.

A területi fejlettségbeli különbségek csökkentését szolgálják a megyei területfejlesztési koncepciónak a helyi gazdaságok erősítésére, a vidéki gazdaság fejlesztésére vonatkozó célkitűzései is.

10.1. A Veszprém megyei területfejlesztési koncepció kapcsolódása az EU kohéziós politikájának 2014-2020 közötti időszakra meghatározott tematikus célkitűzéseivel

Az Európai Unió a FENNTARTHATÓ, az INTELLIGENS és az INKLUZÍV növekedés érdekében az alábbi tematikus célkitűzéseket fogalmazta meg:

1. KKV -k versenyképességének növelése, valamint a mezőgazdasági, halászati és vízgazdálkodási szektorok fejlesztése

Veszprém megye területfejlesztési koncepciója úgy a térségi gazdaság erősítése, mint a foglalkoztatás bővítése érdekében kiemelt szerepet szán a kis és a közepes gazdaságok fejlődésének úgy az ipari ágazatokban, a turizmus fejlesztésében, mint a mezőgazdaságban. A koncepció célul tűzi ki a KKV-k versenyképességének növelése érdekében innovációs potenciáljuk bővítését, a kutatás-, fejlesztés eredményeinek hasznosítását a vállalkozások tevékenységében. Célul tűzi ki továbbá a megye szempontjából meghatározó ipari gazdasági ágazatokba való hazai bedolgozó hálózat lényeges bővítését, ezzel is a KKV szektor erősítését.

2. Az innováció, technológiai fejlesztés és kutatás erősítése

Az innováció fejlesztése Veszprém megye területfejlesztési koncepciójában a veszprémi Pannon Egyetem kiemelkedő szellemi bázisára, innovációs potenciáljára, közvetítőként a megyei Kereskedelmi és Iparkamara tudás-transzvert erősítő munkájára, illetve a megye gazdasági szereplőinek (*vállalkozásainak*) a technológiák fejlesztésében, az új kutatási eredmények hasznosításában rejlő érdekelttségére alapoz. A koncepció célul tűzi ki Veszprém high tech központtá fejlesztését. Az egész megyében cél, hogy a kutatás fejlesztés eredményei egyaránt erősítsék a kiemelt stratégiai ipari ágazatok lehetőségeit, fejlesztési potenciáljuk növelését, mint a vidékfejlesztéshez kapcsolódó – *elsősorban az ökológiai gazdálkodásban rejlő* – lehetőségek kihasználását.

3. Oktatásba, készségfejlesztésbe és életen át tartó tanulásba való befektetés

A megyei területfejlesztési koncepció Veszprém megye fejlődésének lényegi feltételeként fogalmazza meg a korszerű gyakorlati tudást biztosító képzés és szakképzés fejlesztését, a képességek folyamatos fejlesztésének és az élethosszig való tanulás feltételeinek széleskörű biztosítását, a kutatás- fejlesztés és az innováció eredményeit a térségi gazdaságba és a helyi társadalomba integrálni képes kreatív térségi társadalom kialakítását. Ennek érdekében megfogalmazza a képzés – *kiemelten a térségi gazdaságok igényeihez igazodó szakképzés* -, a felsőfokú képzés, a felnőttképzés valamint a távoktatás fejlesztését.

4. A kommunikációs technológiákhoz való hozzáférés használati sebesség, minőség emelése

Az innováció és a műszaki technológiai fejlesztés eredményeinek széleskörű hasznosításának kiemelkedő szerepet szán a koncepció a megye lakossága információhoz való hozzájutása esélyegyenlőségének (*közvetve pedig életminőségének*) javításában.

5. Fenntartható szállítmányozás elősegítése és kulcsinfrastruktúrában a szűk keresztmetszetek feloldása

Veszprém megye infrastruktúra hálózatának – a gazdaságfejlesztés lehetőségeit is behatóan – szűk keresztmetszete a közlekedési hálózatok hiányossága. Igaz ez a gyorsforgalmi és főúthálózatok kiépítettségére, a 8-as út jelentette K-Ny-i tengely és a Tapolca és Győr közötti É-D-i tengely kiépítési hiányaira, nem kevésebb a megye belüli alsóbbrendű hálózatok (és azok használhatóságának) hiányosságaira. A megyei területfejlesztési koncepció meghatározza a megye térszerkezetét meghatározó közlekedési hálózat fejlesztését (minden szinten). A célul kitűzött fejlesztések megvalósítása egyaránt hozzájárulnak az egyes térségekben élő népesség számára a munkába járás, a közszolgáltatások és szolgáltatások elérhetőségének javításához, valamint a térség egészén belül a fenntartható szállítmányozás lehetőségének megteremtéséhez.

6. Az alacsony széndioxid kibocsátású gazdaság irányába való elmozdulás támogatása

Veszprém megye területfejlesztési koncepciója a gazdasági szerkezetváltás irányainak meghatározása során célul tűzi ki az alacsonyabb széndioxid kibocsátású gazdaság irányába való elmozdulást. Ennek keretében – mintaprogramként – támogatja Veszprém város energia- és klímastratégiájának megvalósítását. (A megyei gazdaság mintegy harmadát tömörítő megyeszékhely a stratégia megvalósítása eredményeként 25%-al tervezi csökkenteni a CO₂ kibocsátást.)

7. A klíma-változáshoz való alkalmazkodás és kockázat megelőzés és menedzsment elősegítése

A klímaváltozáshoz való alkalmazkodást elősegítő gazdasági szerkezet kialakítása, az alacsonyabb energiafelhasználású, az alacsonyabb széndioxid kibocsátású gazdaság irányába való elmozdulás a technológia fejlesztés és az innováció eredményeinek felhasználásával Veszprém megye területfejlesztési koncepcióján belül a gazdaság fejlesztésének egyik fő célkitűzése. Érvényesítésének szándéka a megyeszékhely tervein túl meg jelenik a megye valamennyi város térségének fejlesztési célkitűzései között úgy az ipari szférában, mint a környezetipar fejlesztése célkitűzéseiben valamint a mezőgazdaságban, a racionális földhasználat kialakításában, az erdőterületek és a biológiailag aktív területek növelésében, illetve a vidéki térségek fenntartható fejlesztésében.

8. Környezetvédelem és az erőforrások hatékony felhasználása

A megyei területfejlesztési koncepció megállapítja, hogy az egészséges környezet és a jó környezetállapot, a környezet biztonsága stratégiai erőforrás az itt élő népesség életminőségének biztosításához illetve a turizmus, az idegenforgalom fejleszthetőségéhez. Ezért a koncepció megfogalmazza azokat a speciális környezeti célokat, amelyek a jó környezet megőrzéséhez, a sérült és károsodott környezet helyreállításához, illetve a környezet minőségének javításához szükségesek.

Veszprém megye kiemelkedően gazdag természeti erőforrásokban, amelyek így a megye és térségei fejlesztésének meghatározó erőforrásai. Ezért a megyei fejlesztési koncepció csak olyan fejlesztési irányokat és beavatkozásokat támogat, amelyek eredménye nem jár a táj-, természeti potenciálok helyreállíthatatlan károsításával, a tájkép harmóniájának sérülésével, a biológiai sokszínűség elszegényedésével. Ebben a koncepcióban olyan fejlesztési irányok élveznek preferenciát, amelyek a nem élőkül használják ki ezeket a potenciálokat a mai generáció érdekében, hogy azzal az értékek hosszú távú megőrzését veszélyeztetnék.

9. Szociális felzárkóztatás elősegítése és a szegénység leküzdése

A megyei területfejlesztési koncepció meghatározza és lehatárolja azokat a térségeket, ahol az indokolatlan területi különbségek, illetve a gazdasági- és társadalmi hátrányos helyzetek csökkentése kiemelt területfejlesztési cél. A koncepció a helyi gazdaságok sajátosságait figyelembe vevő gazdaságfejlesztésben, a vidékfejlesztés eszközeinek széleskörű alkalmazásában, a falusi turizmus feltételeinek javításában valamint az elérhetőség és a megközelíthetőség javításában, az érintett települések élhetőségének megőrzésében jelöli meg azokat a beavatkozásokat, amelyek a helyi gazdasági és társadalmi szociálpolitika és közkezelésének alkalmazásán keresztül hozzájárulnak a térségek felzárkóztatásához.

10. Foglalkoztatás elősegítése és a munkaerő mobilitás támogatása

Veszprém megye területfejlesztési koncepciója – szorosan kapcsolódva a „Nemzeti Fejlesztés 2020” dokumentumban meghatározott célkitűzésekhez – kiemelt célnak tekinti a foglalkoztatás jelentős bővítését úgy a térségi gazdaság erősítése, mint az itt élő népesség biztonságosabb megélhetése, a szociális feszültségek csökkentése érdekében. A koncepció széles körben határozta meg a foglalkoztatottság bővítése érdekében szükséges intézkedéseket: az egészség megőrzésétől és helyreállításától, a munkaintenzív ágazatok támogatásán, a többfoglalkoztatott alkalmazását jelentő, magasabb foglalkoztatottságot biztosító ipari és szolgáltató fejlesztések letelepítésének támogatásán, a munkaerőpiacról a munka világába való visszavezetését segítő programokon keresztül élethosszig tartó tanulás feltételei biztosításáig, az önfoglalkoztatás támogatásáig, illetve a szociális foglalkoztatásban rejlő lehetőségek kihasználásáig.

11. Intézményi kapacitás és hatékony közigazgatás elősegítése

A hatékony közigazgatás kialakítása, illetve az intézményi kapacitások hatékony kihasználása az elmúlt évek törvénymódosításainak következtében általános kompetenciába került, ezért erre a területre a megyei fejlesztési koncepció nem fogalmaz meg fejlesztési célkitűzéseket. Az állami igazgatás és ellenőrzés elvileg magában hordja a rendszer hatékony kialakításának és működtetésének lehetőségeit.

10.2. A megyei fejlesztési koncepció célkitűzéseinek kapcsolódása az országos szintű „NEMZETI FEJLESZTÉS 2020” célrendszeréhez

A nemzeti fejlesztési- és az országos területfejlesztési koncepciót megalapozó helyzetelemzések, értékelések Veszprém megye szempontjából is releváns megállapításokat tartalmaznak.

Ezen megállapításokból kibontott (és az Európai Unió 2020-ig szóló fejlesztési prioritásait is figyelembe vevő) nemzeti fejlesztési célrendszer – amennyiben az a térségi sajátosságok és az ezekből adódó prioritási eltérések figyelembevételével kerül konkretizálásra – alkalmas arra, hogy annak mentén meghatározásra kerüljenek Veszprém megye és térségei fejlesztési célkitűzései. Ezt a megállapítást erősítik Veszprém megye térségeiben, városaiban 2012 októberében a megyei területfejlesztési koncepció készítésének partnerségi terve megvalósítására részeként megtartott - *a fejlesztésben érintettek széles körére kiterjedő* – egyeztetések, amelyek alapján megállapítható: kedvező és a megye hosszú távú érdekeivel megegyező, ha **Veszprém megye fejlesztési célkitűzései szorosan kapcsolódnak a „NEMZETI FEJLESZTÉS 2020” fejlesztési dokumentum alábbi négy fő stratégiai célkitűzéséhez:**

- **Értékteremtő, foglalkoztatást biztosító gazdaság és növekedés**
- **Egészséges és megújuló társadalom**
- **Természeti erőforrásaink fenntartható használata, az értékek megőrzése**
- **Térségi potenciálokra alapozott, fenntartható térszerkezet kialakítása**

Veszprém megye új területfejlesztési koncepciója integrálja azokat az országosan meghatározott specifikus fejlesztési célkitűzéseket is, amelyek az O FTK tervet megfogalmaz:

- Gazdasági növekedés, versenyképes, innovatív gazdaság, a kitörési pontokra épülő gazdaságfejlesztés.
- Egészséges társadalom, gyógyuló és gyógyító Magyarország,
- Élhető és életképes vidék, egészséges élelmiszer-termelés és ellátás.
- Kreatív és tudástársadalom, korszerű gyakorlati tudás.
- Közösségi megújulás, értéktudatos és szolidáris társadalom.
- Természeti-, táji és egyéb stratégiaileg fontos erőforrások megőrzése, fenntartható használata és környezetünk védelme.
- Növekedésünk motorjai: városok, kiemelt térségek és befektetési övezetek.
- Vidékiek térségek értékalapú felemelése.
- Egységes és integrálódó társadalom és gazdaság, egyenlő létfeltételek az ország egész területén.
- Mobilitás, az elérhetőség megújuló rendszerei és kapcsolatai.

11. Területfejlesztési célkitűzésekkel összehangolt területhasználat kialakítása

Veszprém megye hosszú távú érdeke, hogy területén a konkrét területek használatát a jóváhagyott megyei területrendezési tervben meghatározott (az országos területrendezési tervvel összhangban lévő) szabályok figyelembevételével, különböző védelmi övezeti lehatárolások érvényesítése mellett a megyei területfejlesztési koncepcióban meghatározásra kerülő – *térségileg differenciált* - fejlesztési célrendszer figyelembevételével történjen.

Veszprém megye most hatályos területrendezési tervének kidolgozása – *aktuális és a térség egésze számára legitim területfejlesztési célrendszer hiányában* - csak a korábban megfogalmazott fejlesztési dokumentumokra, illetve az országos területrendezési tervben érvényesülő értékrendszerre és célrendszerre alapozódott. Ezért a megye új területfejlesztési koncepciójának elfogadása után fel kell tenni a zokat a konfliktusterületeket, ahol a hatályos területrendezési terv előírásai és a területhasználat alakítására vonatkozó irányelvei nincsenek összhangban az új fejlesztési célkitűzésekkel és prioritásokkal. A felmerülő esetleges konfliktusokat a már készülő országos területrendezési tervi módosítás megyei érvényesítésével egy időben kezelni kell (*ha szükséges a megyei területrendezési terv módosításával*). Biztosítani kell, hogy az aktualizált kiterjedésű védelmi övezeteken kívüli térségekben a gazdaságfejlesztés számára kellő kiterjedésű, műszaki infrastruktúra hálózattal és kapacitásaival jól ellátott terület álljon rendelkezésre.

A fejlesztéseket szolgáló területek kijelölésénél a zöldmezős igénybevételek helyett előnybe kell részesíteni a korábban már igénybevett (barnamezős) területek fejlesztését.

Az Országos Területfejlesztési Konceptió tervezete (*összességében a területrendezésben már konszenzussal elfogadott célok mentén*) meghatározza azokat a területhasználati elveket, amelyek Veszprém megye területhasználatának alakítása során is elfogadhatók. Ezért a megyei területfejlesztési koncepció b építi – *és ezzel a megyei települései felé követeli* - ezeket az irányelveket, illetve a konkrét területhasználati változásoknál figyelembe veendő – követelményeket. Veszprém megyében azokat a területhasználati változások támogathatók, amelyek összhangban vannak ezekkel az irányelvekkel, követelményekkel.

„A terület-felhasználás tervezésének és tudatos változtatásának legfőbb követelménye a takarékos és átgondolt területhasználat. A kihasználatlan beépített területek, barnamezők jobb kihasználásával hosszú távon a nemzetgazdaság számára fontos erőforrásokat lehet megvédeni, biztosítva ezzel a gazdasági növekedés feltételeit, miközben csökkent értékű területek értéke is növelhető. A barnamezős beruházások támogatása tehát nemzetgazdaságilag is hatékony. A gazdaságfejlesztés hatékony területi, területhasználati orientálásának része lehet az egyes térségek gazdasági/társadalmi fejlődését szolgáló beruházások tervezésénél a fokozottabb területi megközelítés, ágazati orientáció, a beruházók és a térség számára legkedvezőbb helyszínek központilag segített kiválasztása, a barnamezős területek megyei szintű kataszterének elkészítése.

A takarékos használatot érvényesíteni kell a településfejlesztésben is. A városok szétterülésének elkerülése, a tagolt és kompakt városszerkezet kialakítása a város és várostérsége összehangolt tervezése során is valódi térségi szintű térszervezési feladat.

A v idékies te rülethasználatoknál is k erülni k ell a ta lajpusztulást, visszafordíthatatlan talajvízcsökkenést okozó tevékenységeket. Az i nfrastruktúra-fejlesztések tervezésénél az ez t figyelembe vevő megoldásokat kell támogatni. Mindez többek között a természeti értékek és erőforrások védelme mellett a tájnak a klímaváltozás hatásaival szembeni ellenálló képességét is fokozza.

Napjainkban különösen fontossá vált a víz-, energiaellátás, az i nfokommunikációs csatornák és a közlekedési hálózatok biztonságos és színvonalas elérhetősége minden térség, minden település s zámára. K ülön k i k ell em elni a p eriferikus t érsegek és az ap rófalvak i nfrastrukturális elérésének fejlesztését, mivel ezek felemelkedéséhez ezek elmaradhatatlanok. A kör nyezeti i nfrastruktúra (hulladékgazdálkodási r endszerek, s zennyvízkezelés) térszervezésében is m eghatározó az el látás- és környezetbiztonság, e mellett a f ejlesztések gazdasági, foglalkoztatási hatásait is érdemes a tervezéskor figyelembe venni.

A természeti értékek és erőforrások, valamint a kulturális örökség, tájkép védelme szintén kiemelkedő feladata a területrendezésnek, amit a területfejlesztés is támogat a saját eszközeivel. A védelem mellett azonban egyre inkább a fenntarthatóság tágabb szempontjait is figyelembe kell venni, például a klímaváltozás kapcsán. A megőrzés szolgáló intézkedések rendszere mellett a kedvezőtlen változások megelőzésében is fontos szerepet kaphat a területrendezés, a k örábban m ár említett, b eruházásokat, f ejlesztéseket b efolyásoló szerepével. Ebben még szorosabb együttműködésre van szükség az ágazati fejlesztéspolitikákkal, hiszen a védett területek, értékek önmagukban nem elegendők a fenntartható környezeti állapotok megőrzéséhez, az ország teljes területén tekintettel kell lenni az anyag- és energiatakarékosságra, a biodiverzitás védelmére, a kibocsátások csökkentésére, a klímaváltozás megelőzésére.

A gazdaságfejlesztés, az ellátásbiztonság javítása, a kistelepülések népességmegtartó erejének fejlesztése, a s zállítási igények cs ökkentése, t ágabb értelemben a g azdasági-társadalmi-környezeti fenntarthatóság megőrzése vagy visszaállítása érdekében a helyi gazdaság fejlesztése, a helyben meglévő értékek felismerése, tudatos és fenntartható kiaknázása a fejlesztéspolitika egyik kiemelkedő területi célja. Ezt a térszerkezet alakításával a területrendezés i s t udja t ámogatni, a z önm agukban i s é let- és fejlődőképes funkcionális térségek, v ároskörnyékek b eemelésével a t erületi t ervekbe, a k özlekedés- és i nfrastruktúrafejlesztések orientálásával, a gazdaságfejlesztési célú b eruházásokra v onatkozó szabályozással. M indez ne mcsak a gazdaság, i nfrastruktúra, m unkaahelyek i deálisabb rendszerének kialakítását segíti, de a helyi közösségeket, a működő és életképes szociális kapcsolatrendszereket, a helyi identitást is erősíti”.

A térfelhasználási elvek részletes listája (az OFTK tervezet szerint):

- „Zöldmezős fejlesztések helyett barnamezős fejlesztések.
- A fejlesztések helykiválasztásánál prioritást kell élveznie, a termőterület, illetve kulturális értéket képviselő lakóterület igénybevételét nem érintő, környezetét nem terhelő helyszínek.
- Fejlesztés csak abban az esetben helyezhető el termő, illetve kulturális értéket képviselő lakóterület igénybevételével, ha nincs más alternatívája.
- A természetes erdőtársulások nem vagy csak nagyon korlátozott léptékben képesek megújulásra, területük igénybevétele a fejlesztések során nem pótolható, áthelyezhető.

A környezettudatos, helyi identitású, esélyegyenlőséget biztosító társadalom érdekében az értékek, közérdekű létesítmények, rendezvények elérhetősége:

- A fejlesztések során a természetes folyó és állóvizek partjainak, erdőterületek, hegycsúcsok, szigetek, a fényszennyezéstől mentes éjszakai égbolt, kilátópontok, védett természeti és kulturális értékek nyilvános elérésének, megközelítésének, megszemlélésének lehetőségét csak a jogszabályokkal összhangban szabad korlátozni, ha a terület értékeinek megóvása azt feltétlenül megköveteli (kivéve pl. fokozottan védett természeti területek). Prioritást kell, hogy élvezzenek azok a fejlesztési alternatívák, melyek korábban elzárt területek hozzáférését teszik lehetővé.
 - Korlátozásnak minősül, ha a fejlesztések következtében a nem motorizált közlekedéssel a színhelyek megközelítése jelentősen leromlik, a szükséges idő növekedik.
 - Korlátozásnak minősül, ha a fogyasztással élő hozzáférési lehetőségei nem javulnak a fejlesztések során.
 - A fejlesztések nem bátoríthatják a közutakon kívüli gépjárműmozgást, mely egyébként is szigorú kontroll alatt tartandó. Az ilyen jellegű szabadidős tevékenységek csak korlátozott kiterjedésű és kijelölt területeket érinthetnek, a természeti és környezeti szempontból érzékeny tájak, kiemelt táji értékekkel (természeti és kulturális) rendelkező területeken nem végezhetők.
 - A fejlesztések megvalósítása során nem támogatható az idegenekhez igazodó tömegközlekedési eszközökkel nem látogatható új létesítmények, rendezvények megvalósítása.
 - Nem támogatható olyan fejlesztés, mely a társadalom fogyasztással élő csoportjainak a létrejövő új létesítmények, rendezvények látogathatóságát nem teszi lehetővé, illetve a meglévő attrakciók hozzáférését nem javítja.

A társadalmi-gazdasági folyamatok szervezésének lappangó, környezeti és kulturális értékeket degradáló hatásainak megelőzése érdekében értékmegőrzés térszervezéssel:

- A fejlesztések nem darabolhatnak fel egységes ökológiai rendszereket és kultúrtájakat, társadalmi csoportok településterületét (pl. nemzeti kisebbség).
- A fejlesztések nem csökkenthetik a zérített területek nemzeti kisebbségeinek lakónépességén belüli arányát (kivéve az etnikai szegregáció-oldó kezdeményezéseket).
- A közgazdasági átstrukturálásra irányuló fejlesztések nem csökkenthetik a zérített területek nemzeti, etnikai kisebbségeinek arányát a lakónépességén belül.

A fejlesztések megvalósítása nem növelheti a természeti és környezeti szempontból érzékeny tájak, kiemelt táji értékekkel (természeti és kulturális) rendelkező területek állandó lakónépességét, a területen áthaladó tranzit forgalom mennyiségét:

- Prioritást kell, hogy élvezzenek azok a fejlesztési alternatívák, melyek ez utóbbi csökkentik.
- A fejlesztések megvalósítása nem eredményezhet ugrásszerű, és a helyi lakónépességet sokszorososan meghaladó üdülónépesség megjelenését a természeti és környezeti szempontból érzékeny tájakon, kiemelt táji értékekkel (természeti és kulturális) rendelkező területeken.
- A fejlesztések megvalósítása nem akadályozhatja a határon túli magyarság, a magyarországi nemzeti és etnikai kisebbségek anyaországgal, illetve határon túli nemzettesttel való kapcsolatainak fenntartását vagy azok kibontakozását. Prioritást kell, hogy élvezzenek azok a fejlesztési alternatívák, melyek ezt erősítik.
- A fejlesztések (kivéve a kombinált közlekedésre irányuló fejlesztések) megvalósítása nem növelheti többszörösére a lakott területeken, természeti és környezeti

szempontból érzékeny tájakon, kiemelt táj- és értékekkel (természeti és kulturális) rendelkező térségekben a koncentrált parkolási igényeket. Prioritást kell, hogy élvezzenek azok a fejlesztési alternatívák, melyek ez utóbbit csökkentik.

A tisztább környezet, a hatékonyabb gazdaság, a felelősségteljesebb társadalom érdekében közelebb kell hozni a társadalmat helyi környezetéhez:

- A biomassza, mint megújuló energiaforrás használata csak kisléptékű autonóm energiagazdálkodási rendszerekben támogatható. Ez az energiaforrás csak akkor tekinthető megújulónak, ha felhasználása a népességhez közel történik, átlátható és nyomomon követhető az újratermelése és a felelősség teljes fenntartható használata.
- A fejlesztéseknek szolgálniuk kell a területtel rendelkező magántulajdon gondozása iránti felelősség tudatosítását.
- A fejlesztéseknek szolgálniuk kell a szűkebb helyi környezet értékeinek megismerését és tudatosítását (mi hogyan és miért valósult meg).
- A mező- és erdőgazdálkodásban a természetközeli gazdálkodási gyakorlatot, mint fenntartható gazdálkodási módszereket kell támogatni és az általuk elérhető minőség s zámára megismerhetővé tenni.

12. A területfejlesztés eszköz- és intézményrendszere

Veszprém megye új területfejlesztési koncepcióját megalapozó helyzetértékelés – a Közép-Dunántúli Regionális Fejlesztési Ügynökség - átfogó képet adott a területfejlesztés eszköz és intézményrendszerének alakulásáról és működéséről a 2007-2013 közötti fejlesztési időszakban.

A területfejlesztés eszközrendszere

A helyzetértékelésben – a megállapításra került, hogy a megye területfejlesztési igényeinek és elképzeléseinek finanszírozására alapvetően hazai és Európai Unió források álltak és állnak rendelkezésre.

Európai Unió források

A 2007 -2013-as időszakban a Kohéziós Alapból, a Strukturális Alapokból (*Európai Regionális Fejlesztési Alap, Európai Szociális Alap*), illetve az Európai Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Alapból származó források felhasználását meghatározó két fő program az Új Magyarország Fejlesztési Terv és az Új Széchenyi Terv, illetve az Új Magyarország Vidékfejlesztési Program volt.

Az ÚMFT keretében a források felhasználása ágazati és területi operatív programok keretében történt, melyek közül a régiót a Közép-Dunántúli OP, a Gazdaságfejlesztési OP, a Környezet és Energia OP, a Közlekedés OP, a Társadalmi Megújulás OP, valamint a Társadalmi Infrastruktúra OP érintette.

2011-től az Új Széchenyi Terv akciótervei hét kitörési ponthoz igazodtak (*egészségipar, zöldgazdaság-fejlesztés, otthonteremtés, vállalkozásfejlesztés, közlekedésfejlesztés, tudomány-innováció és foglalkoztatás*).

Az uniós forrásokból inkább a fejlettebb illetve a dinamikusan fejlődő térségek részesültek.

Hazai források

2007-2011 között hazai támogatásokból is vásároltak meg fejlesztési beruházásokat. A Gazdasági élet fejlődését, foglalkoztatást ösztönző beruházások kategóriájában ilyen volt a Turisztikai célú irányzat, a Terület- és településfejlesztési támogatások közül pedig a Címzett- és céltámogatások, a Céljellegű decentralizált támogatás, a Helyi önkormányzatok fejlesztési és visminor feladatainak támogatása, illetve a Területfejlesztési cél feladatok támogatással fedezett kiadásai.

További hazai források az elkülönített állami pénzalapok, így a Munkaerőpiaci Alap, a Bethlen Gábor Alap, a Központi Nukleáris Pénzügyi Alap, a Wesselényi Miklós Állami és Belvízvédelmi Kártalanítási Alap, valamint a Kutatási és Technológiai Innovációs Alap.

A hazai források elsősorban a lezszakadó térségek támogatásában jelentek meg.

A területfejlesztés intézményrendszere

A területfejlesztés intézményrendszerének kereteit a területfejlesztésről és a területrendezésről az 1996. évi XXI. törvény jelöli ki. Az ún. területfejlesztési törvény alapvető feladata elfogadásakor és 1999. évi módosításakor a területfejlesztési intézményrendszerének megreformálása, illetve a hazai és az Európai Unió munkaszervezeteinek összehangolása volt. A 2010 előtt számos feladatkörrel felruházott és megerősített regionális és kistérségi fejlesztési tanácsok 2012. január 1-től megszűntek, területfejlesztési feladataikat a megyei önkormányzatok vették át.

A 2011. évi CLXXXIX. törvény Magyarország helyi önkormányzatairól a terület- és településfejlesztést a helyi önkormányzatok, így a fővárosi és települési önkormányzatok feladatai közé sorolta. A megyei, azaz területi önkormányzatok a törvényben meghatározottak értelmében területfejlesztési, vidékfejlesztési, területrendezési és koordinációs feladatokat látnak el.

Az Országos Fejlesztési Koncepció és az Országos Területfejlesztési Koncepció társadalmasításának megalapozására időközben elkészült stratégiai vitaanyag szerint a „megyei területfejlesztési szerepköröknek két fontos iránya lehet a jövőben.

- A megyék egyrészt tervezhetnek és végrehajthatnak fejlesztéseket központilag kialakított – a kormányzati és a helyi szinttel összefüggésben meghatározott – megyei fejlesztési tárgykörökben. A tárgykört úgy kell kialakítani, hogy a megyék komplex, sokszínű tematikát integráló fejlesztéseket valósíthassanak meg a közlekedés-, közszolgáltatás- és gazdaságfejlesztések terén. Ezekben a megyék előre ismert forrásnagyságra központilag koordinált módon, de önállóan terveznek és a terveiket saját felelősségben, kormányzati ellenőrzés mellett valósítják meg.
- Másrészt a megyéknek kell koordinálni a helyi szintű fejlesztéseket: helyi szintű fejlesztések lehatárolását, összehangolását, nyomon követését és értékelését”.

A területfejlesztési koncepció, a területfejlesztési program és a területrendezési terv tartalmi követelményeit, valamint a rendelkezésük, ki dolgozásuk, egyeztetésük, elfogadásuk és közzétételük részletes szabályait a 218/2009. (X.6) Korm. rendelet határozza meg.

A Nemzeti Fejlesztési Kormánybizottság létrehozásáról, illetve annak feladatairól a 140/2012. (VII.2.) Korm. rendelet döntött.

A területfejlesztési politika megújításáról az 1254/2012. (VII.12) Korm. határozat rendelkezik, kijelölve az új Országos Területfejlesztési és az új Országos Fejlesztési Koncepció elkészítésének kereteit.

Veszprém megye új területfejlesztési koncepciója kidolgozása és egyeztetése időszakában - a Kormány által meghatározott irányelvek figyelembevételével - párhuzamosan folyik a központi és a megyei szintű hosszú távú fejlesztési dokumentumok kidolgozása és egyeztetése. Ezen dokumentumok elfogadása után kerül megvalósításra Magyarország és az Európai Unió megállapodására a fejlesztési célok megvalósítását szolgáló fejlesztési források biztosításáról, a koncepciók alapján a későbbiekben kidolgozásra kerülő fejlesztési programok támogatásáról és finanszírozásáról. Ezért a következő - 2014-2020-as - fejlesztési időszakot illetően még nincs pontos információ sem a források lehetséges nagyságáról, sem a fejlesztések megvalósítását segítő intézményrendszer működéséről.

13. Tervezői nyilatkozat

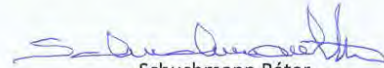
TERVEZŐI NYILATKOZAT

A Nemzeti Fejlesztés 2030 – az országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptióról szóló határozat összhangjáról

Alulírott, mint Veszprém megye Területfejlesztési Konceptiója vezető területrendező tervezői nyilatkozunk, hogy Veszprém megye Területfejlesztési Konceptiójának tartalma nem ellentétes az Országgyűlés által 2013. december 17-én elfogadott „Nemzeti Fejlesztés 2030 – az országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió”-ról szóló határozatban foglaltakkal.

Budapest, 2013. december 19.

PESTTERV
PEST MEGYEI TERÜLET-, TELÉPÜLÉS-, KÖRNYEZET
TERVEZŐ ÉS TANÁCSADÓ KFT

Schuchmann Péter
vezető területrendező tervező
Tervezői nyilvántartási szám: TR1 01-5068

és

Károlyi János
vezető területrendező tervező
Tervezői nyilvántartási szám: TR1 13-1017

14. Területi (környezeti, társadalmi és gazdasági) hatásvizsgálat

Az alábbi fejezet a társadalmi és gazdasági hatások vizsgálatának eredményét mutatja be. A tervben szereplő javaslatok környezeti szempontú elemzésére ehelyütt nem kerül sor, mivel a megyei területfejlesztési koncepcióhoz környezeti értékelés készült, amely tartalmazza a környezeti hatások elemzését.

A vizsgált tématerületek	Várható hatások a Koncepció céljainak megvalósulása esetén	Várható hatások a Koncepció céljainak meg nem valósulása esetén
A tervben szereplő javaslatok társadalmi szempontú elemzése		
Népesség területi elhelyezkedése (életmód, társadalmi mobilitás)	A Koncepció alapvető célja, amely számos specifikus célt és részcélokat is áthat a megye népességmegtartó képességének erősítése, a periférikus térségekben élők számára olyan életfeltételek megteremtése, amely hosszú távon is vonzó életteret teszi a megyét. Ennek részeként a munkahelyteremtés, a gazdaságfejlesztés, az ellátó intézményrendszer fejlesztése, a közlekedési kapcsolatok elérhetőségi viszonyok javítása a megye népességének életmódját, mobilitását befolyásolja kedvező irányba.	A célokban foglaltak elmaradása esetén tovább folytatódnak a kedvezőtlen tendenciák, a népesség elvándorlása a külső és belső perifériákról, csökken a lakosság esélye az életmód váltásra.
Foglalkoztatás	A célok többsége a foglalkoztatás javulását eredményezi kiváltképp a gazdaságfejlesztés, a vidéki térségek megújítása, a kreatív társadalom specifikus célokban foglaltak végigvitelével. A Gazdasági növekedés specifikus cél direkt a foglalkoztatás növelését előirányzó részcélokat is megfogalmaz.	A célok meg nem valósulása esetén az egykori nehézipari központok (Várpalota, Ajka) és elsősorban a rurális perifériák foglalkoztatási helyzete nem javul számottevően, tartós ingázással és elvándorlással kell számolni a jövőben is.
Szabadidő eltöltés, a rekreáció területi feltételei	A megye turizmusfejlesztési céljainak megvalósulása a lakosság rekreációs lehetőségeit is növelik. Az idegenforgalmi szezon meghosszabbítása, a célul kitűzött fejlesztések a kínálatbővítésben újabb helyszínek bekapcsolásában hatékonyan segítik elő a szabadidő eltöltés lehetőségeinek bővülését is. De hasonlóan kedvező hatása lesz a természeti erőforrások - mint pl. az erdők vagy vizek - megőrzésének is.	A célok korlátozott megvalósulása vagy elmaradásuk a negatív hatásokkal nem jár, csupán a kínálatbővítés pozitív hozadéka marad el.
Népesség életminősége és egészségi állapota, szociális helyzete	A Koncepció specifikus célja az „Egészséges társadalom megteremtése”. A célkitűzésben foglaltak következetes végigvitele a lakosság egészségi állapotára kedvezően hat. A Koncepció valamennyi célkitűzése összességében a megyében élők életminőségének javulását szolgálja közvetlenül vagy	A Koncepció céljainak, azok közül is az „Egészséges társadalom megteremtése” célban foglaltak elmaradása vagy csak részleges megvalósulása konzerválja a megye lakossága – helyzetértékelésben részletesen feltárt – egészségügyi ellátási helyzetét, egészségi állapotát.

	közvetett módon.	
Társadalom biztonságérzete, veszélyeztetettsége	A társadalom veszélyeztetettsége szempontjából a Konceptió célkitűzései elsősorban közvetett módon ítélhetők meg. A gazdaságfejlesztés terén a környezetipar, és általában a nem szennyező iparágak élveznek prioritást. A Konceptió nem támogat a biztonságérzetet negatívan befolyásoló célokat.	A célokban foglaltak elmaradása sem okozná a veszélyeztetettség növekedését.
A tervben szereplő javaslatok gazdasági szempontú elemzése		
Térszerkezet (a térszerkezet alakulása, a területhasználat változásai, területek rendeltetésének változása, vagy használatának korlátozása, területi fejlődés térbeli korlátai)	Külön fejezetben kerültek összefoglalásra a megyei területhasználat kívánatos irányait meghatározó célok, amelyek a figyelembe veszik a Konceptió területi kihatású egyéb céljait, és amelyek irányt szabnak a megyei területrendezési terv módosítása számára is. A megye elérni kívánt térszerkezetét a Konceptió. Olyan térszerkezet illetve területfelhasználás kialakítását rögzíti a Konceptió, amely fenntartható hosszú távon, és elősegíti a Konceptió egyéb céljainak elérését.	A célok elmaradása vagy csak részbeni megvalósulása a megye meglévő térszerkezeti hiányosságainak és problémáinak öröklődését hozza maga után, melynek következtében a megye átjárhatósága, árnyékterületeinek helyzetbe hozása, a külső kapcsolatrendszer erősödése egyaránt elmaradhat.
Településrendszer	A Konceptió az integrált térségfejlesztés szemléletét követve a várostérségek fejlesztésére helyezi a hangsúlyt. A térségközpontok és a velük szervesen együttműködő vidéki térségek együttes fejlesztése biztosítja a megye településrendszere kiegyensúlyozott fejlődését.	A specifikus cél elmaradása hozzájárulhat a települések és a megye egyes térségei közötti versenyhelyzet kiéleződéséhez, a hátrányos helyzetű térségek lemaradásához és a lemaradók valamint az élenjárók közötti különbségek növekedéséhez, ami az ott élők életkilátásait is nagyban befolyásolja.
Természeti erőforrások (a kiaknázás lehetőségei és korlátai)	A „Stratégiai erőforrások megőrzése, fenntartható használata” specifikus cél számba veszi a megye természeti erőforrásait, és meghatározza az azok fenntartható használatának céljait az erdők, a vizek, a termőföldek, stb. vonatkozásában. A cél hozzájárul a megye erőforrásainak megőrzéséhez és a megye fejlődésének szolgálatába állításához.	Amennyiben a specifikus cél nem, vagy csak részben valósul meg, fennáll ezen erőforrások túlhasználatának, degradálódásának veszélye.
Az ipar, kereskedelem térbeli szerkezete	A területfejlesztési koncepció Gazdasági növekedés specifikus célja határozza meg a megye gazdaságának fejlesztését szolgáló specifikus célkitűzéseket. A cél a helyzetfeltárásban értékelt adottságok és tendenciák figyelembe vételével meghatározza a gazdasági fejlesztés megyei csomópontjait és célterületeit. A térszerkezetfejlesztés specifikus cél területileg is meghatározza a megye különböző térségtípusait, megyén belüli és megyehatáron túli együttműködésre javasolt térségeit.	Az említett célok nem teljesülése esetén az ipar térbeli szerkezetében megmaradnak a tapasztalt aránytalanságok.
Mezőgazdaság	A mezőgazdálkodás feltételeinek javítását és a mezőgazdasági termelés	A célokban foglaltak elmaradása azt eredményezi, hogy a megye rurális

	<p>hatékonyabbá tételét, a jövedelemtermelő képesség növekedését két specifikus célkitűzés, a térségi potenciálokra alapozott térszerkezet és a vidékies térségek értékalapú megújítása szolgálja. A célok megvalósítása a megye mezőgazdaságának megújulását, gazdasági súlyának legalább megőrzését, de a jó adottságú térségekben növelését biztosítja. Az önfoglalkoztatás arányának növekedése a mezőgazdaságban a megye munkanélküliségi helyzetén is javít.</p>	<p>térségeinek csökken az esélye a gazdasági megújulásra, az önfoglalkoztatás lehetőségei beszűkülnek. A megye tradicionális mezőgazdasági ágazatainak visszaesése konzerválódik.</p>
Erdőgazdálkodás	<p>A Kon koncepció célul tűzi ki a természeti, táji erőforrások megőrzését, és azok fenntartható használatát. Ez a specifikus célkitűzés, továbbá a megye faipari hagyományainak megtartása illetve újraélesztése az erdők megőrzését és a korszerű erdőgazdálkodás hosszú távú biztosítását teszi lehetővé.</p>	<p>Amennyiben ezek a célok nem lesznek elérhetőek, úgy a megye erdőinek állapotában felerősödnek a negatív tendenciák mind mennyiségi, mind minőségi vonatkozásban.</p>
Idegenforgalom	<p>Veszprém megye idegenforgalmi potenciál tekintetében az ország legjobb adottságú megyéi közé tartozik. erre építve számos célkitűzés segíti elő az idegenforgalom feltételeinek javítását, kiemelten kezelve nem csak a Balatont, hanem a Bakonyt, ahol a falusi, kerékpáros, lovas turizmus, és a borvidékeket, ahol a borturizmus, továbbá speciális adottságként a vallási, sport és gyógyturizmust is.</p>	<p>A vonatkozó célok megvalósulása a turizmus mai – nem minden esetben tökéletes, kereslet-kínálat területi feltételeinek összehangolatlansága, erős szezonális problémái – állapotainak rögzülését vetítik előre.</p>
Vízgazdálkodás	<p>A Kon koncepció a természeti erőforrások megőrzését az 5. számú speciális célkitűzésben foglaltakkal kívánja elérni. Ennek részét képezi a megye vízkészleteinek védelme is. A célkitűzés egyaránt magába foglalja a Balaton és vízrendszere, valamint a megye karsztvízkészleteinek megővését, emellett a takarékos vízhasználatot és a keletkező szennyvizek megfelelő kezelését.</p>	<p>A vízkészletek védelme a megyei területfejlesztési koncepció sarkalatos kérdése, mivel a megye egyik legfőbb potenciálja a Balaton, illetve a felszín alatt tárolt karsztvízkészlet. A célokban foglaltak elmaradása ezt az értéket veszélyeztetné.</p>
A térség eltartó képessége és versenyképessége	<p>A Kon koncepció átfogó célja: „Vonzó, élhető és versenyképes térség kialakítása”. A megye speciális célkitűzései ennek az átfogó célnak az elérését szolgálják. A versenyképesség a megye fejlesztésének fő célja.</p>	<p>Az egyes specifikus célok illetve azok alá rendelt részcélok teljesülésének esetleges elmaradása egy-egy részterület versenyképességének romlását jelentenék.</p>
Műszaki infrastruktúra (elérési távolságok és idők, kapcsolati hiányok, nagyberuházások kivitelezési költségeit befolyásoló tényezők, mint például domborzati viszonyok, műtárgyak)	<p>A megye egyik speciális célkitűzése „A mobilitás támogatása, az elérhetőség javítása, a közlekedés fejlesztése”. E célkitűzés elérését a Kon koncepció a funkcionális központok elérhetőségének javításával, a az utazási idő csökkentésével, a közúthálózat fejlesztésével, a kapcsolati hiányok pótlásával, a közösségi közlekedés fejlesztésével tervezi. A megye térszerkezetének fejlesztését a 6. célkitűzés foglalja magában, amely a fő</p>	<p>Ezeknek a célokknak a nem teljesülése konzerválná a megye belső és külső perifériáinak kiszorulását a megye vérkeringéséből, ezáltal leszakadásuk folytatódik.</p>

	infrastruktúra rendszerek fejlesztését határozza meg. Ezeket bontja tovább a 9. célkitűzés.	
Energiaellátás	A megye energiaellátási igényei biztosítottak, mind a megye gazdasága, mind a lakosság tekintetében. Számottevő fejlesztések a nagyrendszerek terén nem szükséges, ilyeneket a koncepció sem irányoz elő. A hangsúly az energiahatékonyságon, az energiatudatosságon és a megújuló energiaforrások arányának növelésén van.	Az energiatudatosság céljaiban rögzítettek elmaradása a megye környezetminőségének romlásához vezethet.

15. Környezeti értékelés

1. Fenntarthatósági értékrend

A megyei területfejlesztési koncepció környezeti teljesítményének értékeléséhez olyan elemzési-értékelési módszert alkalmazunk, amely feltárja, hogy a tervnek milyen közvetlen vagy közvetett kihatása lehet a környezetre, milyen környezeti hatások várhatók, illetve a hatások következtében, milyen természetűek és kiterjedésűek a várható hatások. A fenntarthatósági értékrend a fenntartható mezőgazdasággal, vidékfejlesztéssel, gazdaságfejlesztéssel és foglalkoztatással, valamint környezetvédelemmel kapcsolatos szemléletmódot, ellenőrzési kritériumokat, viszonyítási alapot kívánja rögzíteni. Vizsgáljuk, hogy van-e lehetőség megelőzni, vagy csökkenteni a várható hatásokat. Az elemzés arra a korábban elfogadott, regionális területfejlesztési operatív programok esetében is alkalmazott módszerre épít, hogy a területfejlesztési politikai stratégiai szintjét (céljait és prioritásait) egy fenntarthatósági értékrendhez viszonyítjuk. A fenntarthatósági értékrend négy alappillére:

- A.) törekvés a térségi autonómiára
- B.) más térségek iránti felelősségvállalás
- C.) a térség megújuló képességének biztosítása
- D.) fenntartható térhasználat

A négy pillér keretei között fogalmaztuk meg a területfejlesztési politika 16 kritériumból álló értékrendjét, amely a következők:

A. Minél nagyobb fokú térségi autonómiára való törekvés

A1 A térség erőforrásainak fenntartható hasznosítása

- a) **Erőforrások védelme** A megye területi rendszerében erőforrásnak minősül minden közvetlen a nyagi vonatokkal (vagyoni és jövedelmi viszonyokkal) összefüggésbe hozható társadalmi, gazdasági, környezeti erőforrás: Ásványkincsek, abiotikus megújuló energiahordozók (szoláris, vízenergia és geotermikus energia), biomassza produkció, termőterületek, kulturális és természeti örökség, termeléshez és szolgáltatáshoz szükséges tudás, munkaerő, infrastruktúra.
- b) **Erőforrások folyamatos feltárása** A korábbi hívésihoz és technológiai színvonalához igazodva a megye erőforrásainak folyamatos számbavétele, új erőforrás potenciálok azonosítása és hasznosítása (pl. megújuló energiák kihasználása, új ásványkincs-vagyont feltárása, a vidékies térségek felértékelődő rekreációs potenciáljának hasznosítása, a hagyományos termelési rendszerekkel előállított termékek iránti kereslet növekedésével a rendszerek újjáélesztése).
- c) **Erőforrások hasznosításának hatékonyságnövelése**

A2 Stabil és kiegyensúlyozott külső erőforrás felhasználás

- a) **Törekvés a külső erőforrások igénybevételenek minimalizálására:** A megyei stabilitást és a globális gazdaság káros következményeihez (térségi adottságtól független termelési rendszerek: idegen nyersanyagokkal vagy idegen munkaerővel történő termelés vagy hatalmas méretű öltöz mobilizáció) való hozzájárulás minimalizálását szolgálja a külső erőforrásoknak csak indokolt mértékben való igénybevétele.
- b) **Termelj helyben, fogyassz helyben ösztönzése**
- c) **Tudatos fogyasztás** (térség adottságaihoz, esetleg hagyományaihoz illesztett magatartásformák ösztönzése a globális fogyasztói elvárásokkal szemben)
- d) A mindenkori aktuális **megyei adottságokra** épülő, a megye erőforrásait hasznosító a térség gazdaságának és társadalmának igényeit szolgáló gazdasági termelés ösztönzése.

- e) A **megyén b elüli pénzügyi erőforrásokat** és döntéshozatalt igénylő befektetések preferálása. Ha a befektetések nem külső, hanem belső erőforrásokra támaszkodnak, a befektetésekkel kapcsolatos döntések nem a megyén kívül születnek meg, így sokkal nagyobb esélye van a térség adottságaihoz illeszkedő, a térség erőforrásait fenntartható módon hasznosító termelésnek.
- f) **Törekvés a más megyékkel, térségekkel való stabil és kiegyensúlyozott erőforrásáramra.** Ha a más megyékkel, térségekkel fennálló gazdasági és társadalmi kapcsolatok kiszámíthatóvá, tervezhetővé válnak, ha a kölcsönösség jelét mutatják, azaz amikor a megyék képesek szolgáltatni egymás számára, munkamegosztást kialakítani egymás között. (Pl. egy központi, kritikus tömeget megjeleníteni képes térség gondoskodik egy periférikusabb térség humánerőforrásának képzéséről, cserébe a periférikus térség természet közeli termelési módokkal előállított termékeket nyújt, vagy egy térség társadalma számára más térségekben található a népszerű, rekreációs helyszínnek, de a stabilitás miatt ismerik a rekreációs térség társadalmát, így kulturális gazdasági kapcsolatok is kialakulhatnak, ismeri a környezetét, így mint a sajátját óvja.)

A3 A társadalmi-gazdasági tevékenységek által gerjesztett folyamatok és áramok minél tartósabban a megyén belül tartása

- a) **Jövedelemáramlás és tőke minél hosszabban a térségen belül tartása.** A megtermelt jövedelmek, lehetőleg a térségen belül kerüljenek elköltésre, illetve a térségből származó tőke lehetőleg a megyén belüli befektetésekbe vándoroljon. Természetesen olyan befektetésekbe, melyek a térség erőforrásait fenntartható módon hasznosítják, illeszkednek a megyei, területi adottságokhoz. A megyei gazdaság stabilitásához járul hozzá, ha a jövedelemkiáramlás mérsékelt, ill. ha a befektetések nem külső, hanem belső erőforrásokra támaszkodnak, a befektetésekkel kapcsolatos döntések nem a megyén kívül születnek meg.
- b) **A tudás és az információáramlás minél hosszabban a megyén belüli tartása.** A térség tudása a térségben hasznosuljon, itt váljon erőforrássá, ne más térségekben, miáltal erőforrás veszteséget okozna. Ha a tudást át tudják adni a térségen belüli szereplők egymásnak, és az információk csak akkor hagyják el a térséget, ha már a lehető legjobban hasznosulnak, akkor ez megvalósulhat. Pl. a térség oktatásában részt vevők a térség fiatal generációnak adják át a tudást (ezáltal nagyobb garanciát kap az is, hogy ez a tudás tartalmazni fogja a hely-specifikus ismereteket, a helyi környezeti-társadalmi rendszerek működésével kapcsolatos ismereteket és helyi értékek iránti felelősséget is), ne kelljen máshol hasznosítani ismereteiket, vagy a térség képzett termelőereje, a térségben tudja hasznosítani ismereteit, itt végezzen munkát, itt váljon erőforrássá a tudása, vagy az helyben kialakult innováció, először helyben hasznosuljon, csak aztán más megyében, hiszen így válhat igazi versenyképességet jelentő erőforrássá.
- c) **Az anyagáramok minél hosszabban a megyén belül tartása.** A helyi vagy nem helyi erőforrásokon alapuló termelést követően a térség terményei és termékei minél később minél feldolgozottabb módon hagyják el a területet.
- d) **Az energiaáramok minél hosszabban a tervezési területen belül tartása.** Az térségből származó energia minél nagyobb mértékben a térségben hasznosuljon, a térség energiaellátását minél nagyobb mértékben más térségek erőforrásai nélkül, a helyi adottságokhoz illeszkedő módon elégítse ki.
- e) **A megye és a kistérségek gazdasági szereplői és társadalma közötti kapcsolatok erősítésének ösztönzése.** A gazdasági szereplők egymásközti és a társadalommal való kapcsolatainak elmélyítése lehetővé teszi a térségen belüli kereskedelem és munkaerő piac kibontakozását, bátorítja az erőforrások térségen belüli áramlását, valamint a térségi társadalmi és gazdasági igényekhez igazított szolgáltatás, termelés és fogyasztói kultúra kialakulását.

A4 Autonóm közösségi döntéshozatal

- a) **A megye saját közösségi döntéshozatali kompetenciáinak növelése.** Fenntartható térség nincs, ha a z a dott t érségnek ni ncs bi zonyos f okú dönt éshozatali kom petenciája s aját közügyeinek, t ársadalmi és gazdasági f olyamatainak s zabályozása f elett. A t érség döntéshozatal felelőssége csak saját kompetenciájáig terjed.
- b) **A t érségen b elüli egyes k özősségek d öntéshozatali k ompetenciáinak harmonikus növelése.** A megyei szintek alatt, a jelenleg a településekben (későbbiekben a járásoknál) jelenik meg újra érdemi menedzsmenti kompetenciákkal rendelkező szint. A települések forrás e szközei ug yan k orlátozottak, de jogszabály alkotási kompetenciái meglehetősen tágasak.

B. Más térségek iránti felelősségvállalás

B1 Problémák helyben való kezelése

- a) Megyehatáron átlépő káros anyag kibocsátás minimalizálása
- b) Megyehatáron kívüli társadalmi problémák előidézésének elkerülése

B2 Más térségek közösségi döntési kompetenciái csorbításának elkerülése

- a) Más térségek társadalmainak fenntartható életmódjának bátorítása
- b) Térség határian kívüli gazdasági problémák előidézésének elkerülése

B3 Anyagáramok ciklusainak megyén belül való zárása

- a) **Energiaáramok, t ermékek és t ermények (biomassza) élelciklusai t érségen b elül záródjanak** A természetes és fenntarthatón táji ökorendszerekhez hasonlóan lehetővé kell tenni, hogy a térségen belüli anyagmozgás minél inkább egy térségen belüli körforgásban valósuljon meg. Az anyag körforgása lehetővé teszi Az anyag és energiaáramok térségen belüli a térség társadalmát arra is készíti, hogy önmaga oldja meg a saját produktumainak újra feldolgozásának ill. hulladékának elhelyezésének problémáját, azzal ne más térségeket terheljen.

C. A megye megújuló képességének biztosítása

C1 A társadalom megújuló képességének térségi biztosítása

- a) **A d emográfiai m egújulás k épsége.** A ki vándorlás va gy a pr oduktivitás c sökkenése miatt előregedő térségek társadalmi pályának elkerülése.
- b) **A g enerációk h armonikus t érbeli egymás mellett élésének biztosítása.** Ne alakuljanak ki a térségek között vagy a térségen belül generációk szerint szegregált közösségek.
- c) **A generációk közötti igazságos és funkcionális munkamegosztás lehetőségének biztosítása.** A g enerációk t alálják m eg s zerepüket a t érségi t ársadalmi munkamegosztásban, ne l egyenek j elen a t érségben „ eltartottnak” m ondott f unkciónak veszített generációk (pl. idősök t apasztalatátadásának b iztosítása, cs aládi vagy közösségi keretben részvállalás a gyereknevelésben, fiatalkori munkanélküliség visszaszorítása, fiatal munkavállalóknak lehetőség biztosítása).
- d) **A megye erőforrásainak megőrzése a jövő generációk számára a jelen generációi által.**
- e) **A nemzedékek közötti tudás és kultúra átadásának biztosítása.** Ne szakadjanak meg az életviteli, k ulturális, k özősségi él etmódbeli, t ermelési i smeretek át adásának l áncolata a térségben. Legyen l egalább ak i i smeri a t érség h agyományait, t ermelési mó djait, a z e z irányú örökségét összesen, még ha ezek már nem is folytathatók a gyakorlatban.

C2 Kulturális és tudományos innováció feltételeinek biztosítása

- a) Az új kulturális teljesítmények létrejöttének folyamatos biztosítása.

- b) Az új technológiai és tudományos eredmények létrejöttének biztosítása.
- c) Az új technológiai és tudományos eredmények alkalmazásának biztosítása. Ez nem csak a térségben létrejött innovációt jelenti, hanem minden kurrens adaptálandó ismeretet.

C3 A környezeti elemek megújuló képességeinek biztosítása

- a) Az éghajlatváltozás negatív hatásainak mérséklése, a **CO_x kibocsátás** megyei szintű **csökkentése**.
- b) A megye **biológiai sokféleségének** megőrzése. A tájjellegű környezet- és természetkimélő termelés biztosítása.
- c) A természetmegőrző **mező- és erdőgazdaság, ökológikus vidékfejlesztés**
- c) A **vízkészletek** és vizes élőhelyek megővése.
- d) A **megújuló természeti erőforrások** (nap- és szélenergia, biomassa, termásvíz) hasznosítása, a térségen belül tartása. Hasznosításuk csak a megújuló képességüket figyelembe véve lehet igénybe venni.
- e) A térség **jó környezeti és ökológiai** állapotának megőrzése érdekében törekedni a szennyezések és a hulladék kibocsátás megelőzésére, a kibocsátások minimalizálására.

D. Fenntartható térhasználat

D1 Zöldmezős fejlesztések helyett barnamezős területhasználat

- a) A **fejlesztések hely kiválasztásánál prioritást kell élveznie**, a termő, ill. kulturális értéket képviselő lakóterület igénybevételét nem érintő, környezetét nem terhelő helyszínek.
- b) Fejlesztés csak abban az esetben helyezhető el termő, ill. kulturális értéket képviselő lakóterület igénybevételével, ha nincs más alternatívája.
- c) A természetes **erdőtársulások** nem vagy csak nagyon korlátozott mértékben képesek megújulásra, területük igénybevétele a fejlesztések során **nem pótolható, áthelyezhető**.

D2 Közkincsek, közérdekű létesítmények, rendezvények hozzáférhetősége

- a) A fejlesztések során a **közkincsek nyilvános elérésének**, megközelítésének, megismerésének lehetőségét **nem szabad korlátozni**. Prioritást kell, hogy élvezzenek azok a fejlesztési alternatívák, amelyek korábban elzárta területek hozzáférését teszi lehetővé. Közkincsnek minősül: természetes folyó és állóvizek partjainak, erdőterületek, hegycsúcsok, szigetek, a fényszennyezéstől mentes éjszakai égbolt, kilátópontok, védett természeti és kulturális értékek (kiv. szigorú természetvédelem alá vont területek). Korlátozásnak minősül, ha a fejlesztések következtében a nem motorizált közlekedéssel a színhelyek megközelítése jelentősen leromlik, a szükséges idő növekedik, vagy ha a fogyatékkal élők hozzáférési lehetőségei nem javulnak a fejlesztések során
- b) A **fejlesztések nem bátoríthatják a közutakon kívüli gépjármű mozgást**, mely egyébként is szigorú kontroll alatt tartandó. Az ilyen jellegű, szabadidős tevékenységek csak korlátozott kiterjedésű, és kijelölt területeket érinthetnek, a természeti és környezeti szempontból érzékeny tájak, kiemelt táji értékekkel (természeti és kulturális) rendelkező területeken nem végezhetők.
- c) A **fejlesztések megvalósítása során nem támogatható** az igényekhez igazodó **tömegközlekedési és közöskkel nem látogatható új létesítmények, rendezvények** megvalósítása.
- d) Nem támogatható olyan fejlesztés, mely a társadalom fogyatékkal élő csoportjainak a létrejövő új létesítmények, rendezvények látogathatóságát nem teszi lehetővé, ill. a meglévő attrakciók hozzáférését nem javítja.

D3 Adminisztratív és gazdasági tevékenységek értékmegőrzést szolgáló térszervezése

- a) A fejlesztések nem darabolhatnak fel egységes ökológiai rendszereket és kultúrtájakat, társadalmi csoportok településterületét (pl. nemzeti kisebbség).
- b) A fejlesztések megvalósítása nem növelheti a természeti és környezeti szempontból érzékeny tájak, kiemelt táji értékekkel (természeti és kulturális) rendelkező területek állandó lakónépességét, a területen áthaladó tranzit forgalom mennyiségét. Prioritást kell, hogy élvezzenek azok a fejlesztési alternatívák, melyek ez utóbbit csökkentik.
- c) A fejlesztések megvalósítása nem eredményezhet ugrásszerű, és a helyi lakónépességet sokszorososan meghaladó **üdülónépesség megjelenését** a természeti és környezeti szempontból érzékeny tájakon, kiemelt táji értékekkel (természeti és kulturális) rendelkező területeken.
- d) A fejlesztések (kiv. kombinált közlekedésre irányuló fejlesztések) megvalósítása nem növelheti többszörösére a lakott területeken, természeti és környezeti szempontból érzékeny tájakon, kiemelt táji értékekkel (természeti és kulturális) rendelkező térségekben a **koncentrált parkolási igényeket**. Prioritást kell, hogy élvezzenek azok a fejlesztési alternatívák, melyek ez utóbbit csökkentik.

D4 A társadalom közelebb hozása a helyi környezetéhez

- a) A **biomassza, mint megújuló energiaforrás** használata csak kisléptékű autonóm energiagazdálkodási rendszerekben támogatható. Ez az energiaforrás csak akkor tekinthető megújulónak, ha felhasználása a népességhez közel történik, átlátható és nyomon követhető az újratermelése és a felelősség teljes fenntartható használata.
- b) A fejlesztéseknek szolgálniuk kell a területtel rendelkező **magántulajdon gondozása iránti felelősség tudatosítását**.
- c) A fejlesztéseknek szolgálniuk kell a szűkebb **helyi környezet értékeinek megismerését** és tudatosítását (mi hogyan és miért valósult meg).
- d) A **mező- és erdőgazdálkodásban a természetközeli gazdálkodási gyakorlatot**, mint fenntartható gazdálkodási módszereket kell támogatni és az általuk a lakosság számára megismerhetővé tenni.

D5 Az utazási idő csökkentése és kulturált hasznosítása

- a) A fejlesztések megvalósítása nem hat a **térségek lakosságának rendszeres közlekedési idejének és távjának növelése** irányában (beleértve a nem motorizált, pl. gyalogos és kerékpáros közlekedést is). A fejlesztések így nem növelhetik a napi városi munkahely és lakóhely közötti ingázás idejét, távolságát (kiv. új munkahelyek létesítése).
- b) A munkahelyteremtő fejlesztések hely kiválasztásában prioritásként meg kell jelennie, a minél **rövidebb munkába járási időnek** is.
- c) A fejlesztéseknek nem szabad akadályozni a **településen belüli nem motorizált (gyalogos, kerékpáros) ingázás** lehetőségét. Prioritást kell, hogy élvezzenek azok a fejlesztési alternatívák, melyek az akadályok felszámolását segítik.
- d) A közlekedési fejlesztéseknek segítenie kell, hogy a népesség (különösen agglomerációs és vidéki) helyben ki nem elegendő szükségletei időben és távolságban rövidülő utazási kényszerrel tehesse meg, melynek fejlesztésén belül:
 - Elsődleges prioritással bír a nem motorizált gyalogos és kerékpáros közlekedés, illetve a központi funkcióknak az ilyen formában elérhető hatótávolságon belüli kialakítása;
 - Másodlagos prioritással bír a tömegközlekedés fejlesztése (valódi az igényekhez igazodó szolgáltatásként);
 - Harmadlagos prioritást jelent a kombinált (parkolj és utazz) rendszerek fejlesztése;
 - Csak utolsó sorban jelenhet meg az egyéni motorizált közúti közlekedési lehetőségek fejlesztése.
- e) A motorizált tömegközlekedés-fejlesztésen belül kiemelt prioritással bír:

- a **gyalogos-kerékpárosközlekedés** vasúttal (városon kötöttpályás, elektromos és gázüzem, is) vagy vízi közlekedéssel (másodsorban buszszal) kombinált rendszerei (állomások megközelíthetősége: járható út, közvilágítás; kiszolgálóhelyiségek; kerékpártárolás; kerékpárszállítás);
 - a **vasúti** (városon kötöttpályás, elektromos ill. gázüzem, is) belföldi közlekedésfejlesztés, valamint a vasút-busz, hajóbusz kombinált közlekedés.
- f) A fejlesztések nem csökkenthetik az utazással töltött idő kulturális és szociális célú kihasználásának lehetőségeit. Prioritást kell, hogy élvezzenek azok a fejlesztési alternatívák, melyek növelik ezeket a lehetőségeket.

D6 Az áruszállítás károkozásának mérséklése

- a) Az áthaladó **tranzit áruszállítás szervezésére irányuló fejlesztés** csak a vízi, a vasúti és a kombinált közlekedési formák használatára irányulhat.
- b) **A cél vagy kiinduló állomásnak tekintő áruszállítás szervezésére** irányuló fejlesztésben prioritást kell, hogy élvezzen a vízi, a vasúti és a kombinált közlekedési formák használata.
- c) **A regionális és nemzetközi közúti közlekedési folyosók kiépítése** során minden esetben sorrendi prioritást kell élvezni a tervezett elkerülő szakaszok kiépítésének.

2. Veszprém Megye új Területfejlesztési Konceptiója kidolgozásának indokoltsága, szükségessége, céljainak összevetése más releváns országos és közösségi koncepciók, programok céljaival

A Környezeti Vízvizsgálat (KV) a területfejlesztési koncepció helyzetértékelése (Veszprém Megye Területfejlesztési Konceptiója Feltáró-értékelő vizsgálat - 2012 szeptember, Pestterv Kft.) és koncepciója (Veszprém Megye Területfejlesztési Konceptiója – Egyeztetési anyag, 2012 október, Pestterv Kft.) alapján készült.

2.1. Veszprém megye új Területfejlesztési Konceptiója kidolgozásának indokoltsága, célja, tartalmának összefoglaló ismertetése, kiemelve a környezeti értékelés szempontjából fontos elemeket.

A helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 27. § (1) és a 2011. évi CXCVIII. törvény alapján a megyei szinten a területfejlesztés legfontosabb szintjévé. A törvények alapján megkezdődött az új tervezési, programozási időszakra (2014-2020) történő felkészülés. A megyei területfejlesztési koncepciók módosítása a területfejlesztéssel és a területrendezéssel összefüggő 1254/2012. (VII. 19.) kormány határozata az új Országos Területfejlesztési és az új Országos Fejlesztési Konceptió kidolgozásáról alapján kezdődött meg. A koncepció szerint a megyei koncepciók egyeztetésre és elfogadásra szánt verziói már 2012 őszén rendelkezésre fognak állni. Ez lehetőséget teremt egyrészt arra, hogy a megyei koncepciók igazodhassanak az Országos Területfejlesztési Konceptióhoz (OTK), másrészt arra is, hogy a megyei elképzelések megjelenhessenek az országos tervdokumentumokban. A megyei koncepciók elfogadása csak az OTK elfogadását követően történhet meg.

A környezeti vizsgálat a 2/2005. (I. 11.) Korm. rendelet a z egyes tervek, illetve programok környezeti vizsgálatáról jelentette. A kormányrendelet 1. melléklete a környezeti vizsgálat lefolytatására kötelezett tervek és programok körébe sorolta a területi terveket (1996. évi XXI. tv. 23. § (1) bekezdése szerint).

A területfejlesztési koncepció a területfejlesztési koncepciók és területrendezési tervek tartalmi követelményeiről szóló 218/2009. (X.6.) Korm. rendelet alapján, annak megfelelő tartalommal készült.

Az elkészült megyei fejlesztési koncepció (2012 október 31. dátum) szerint „Veszprém megye területfejlesztési koncepciójának feladata a megyei fejlesztéspolitikájának megfogalmazása, Veszprém megye és térségei területi fejlődése fő irányainak, fejlesztési stratégiai céljainak és az ezek elérését segítő legfontosabb eszközöknek **hosszabb időtávra** szóló meghatározása.

A Veszprém megyei területfejlesztési koncepció célkitűzései tíz prioritási területben fogalmazódnak meg. A koncepció tartalma részleteiben ennek tíz prioritási területnek a kifejtését tartalmazza:

1. **Gazdasági növekedés, versenyképes, innovatív gazdaság**, kitörési pontokra épülő gazdaságfejlesztés,
2. **Egészséges társadalom**,
3. **Kreatív, tudásalapú társadalom**, korszerű gyakorlati tudás
4. **Közösségi megújulás**, értéktudatos és szolidáris társadalom
5. **Stratégiai erőforrások megőrzése**, fenntartható használata
6. Veszprém megye **térszerkezetének fejlesztése**. Térségi potenciálokra alapozott, a gazdaság versenyképességének javítását szolgáló, fenntartható térszerkezet kialakítása

7. Veszprém megye fejlesztésének új útja: a **városok és várostérségek** összehangolt és integrált fejlesztése
8. **Vidékiek térségek értékalapú megújítása.** Élhető és életképes vidék, egészséges élelmiszer-termelés és ellátás
9. Területfejlesztési célkitűzésekkel **összehangolt területhasználat** kialakítása
10. **Mobilitás, az elérhetőség megújuló rendszerei** és kapcsolt terei, a közlekedés fejlesztése

A tíz prioritási témakör eltérő súllyal foglalkozik a környezeti elemekkel, fenntarthatósági kérdésekkel. A stratégiai erőforrások megőrzéséről szóló 5. fejezet, a vidéki térségek értékalapú megújításáról szóló 8. fejezet, az összehangolt területhasználat kialakításáról szóló 9. fejezetek kapcsolódnak részletesebben a környezeti fenntarthatóság témaköréhez.

2.2. A koncepció célrendszerének összevetése a közösségi, az országos illetve megyei szinten kitűzött környezet- és természetvédelmi, valamint vízgazdálkodási célokkal.

A koncepció a készülő Országos Fejlesztési Koncepció és az Országos Területfejlesztési Koncepción megalapozását szolgáló **Nemzeti Fejlesztés 2020** stratégiai programon keresztül kapcsolódik a szakpolitikai stratégiai tervdokumentumokhoz, így a z Energiastratégiahoz, a vidékfejlesztési feladatokat magában foglaló Darányi Ignác Tervhez, az egészségügy fejlesztésének alapját képező Semmelweis Tervhez, a közigazgatás megújításának alapját képező Magyar Tervhez, a Nemzeti Környezetvédelmi Programhoz, a Nemzeti Éghajlatváltozási Stratégiához.

Illeszkedés a Nemzeti Fejlesztés 2020 program környezeti prioritásaihoz

A Nemzeti Fejlesztés 2020 OFK és OTK-t megalapozó dokumentum a hosszútávon megőrzendő környezeti erőforrások fejezetében részletezi a környezetstratégia rövid és hosszútávú prioritásait.

Kulcskérdés a természeti erőforrások megőrzése, a termőföld, vízkészlet és bioszféra védelme és fenntartható hasznosítása, ami rövid távon is intézkedéseket igényel. Már most számolni kell az éghajlatváltozás hatásaira való felkészüléssel. Hosszú távon fontos cél a környezeti nevelés, a környezeti szemlélet mind szélesebb körben történő elterjesztése, az energiatakarékosság, újrahasznosítás, megújuló energiára épülő helyi energiatermelési és -ellátási rendszerek kiépítése és a települési lakó-élő környezet megőrzése, javítása. Cél a fenntartható energiagazdálkodás, a zöldgazdaság-fejlesztés, a stratégiai természeti erőforrások, a víz, a talaj, az ásványkincsek, valamint a biodiverzitás megőrzése, fenntartható használata.

Kitörési pontokra épülő erőforrásgazdálkodás-fejlesztési célok:

Természeti erőforrásaink fenntartható és stratégiai szemléletű hasznosítása, termőföld és talajok, vízbázisok védelme, ivóvízminőség javítása, tájgazdálkodási keretbe illeszkedő vízgazdálkodás. Energiahordozókkal, építőipari alapanyagokkal való fenntartható gazdálkodás, ásványkincsek védelme. Biológiai sokféleség, táji sokszínűség védelme, megőrzése.

Fordulatra épülő erőforrásgazdálkodás-fejlesztési célok:

Zöldgazdaság bővítése, energia-hatékonyság, energia-biztonság, megújuló energia térségi autonóm energiaellátási rendszerekben való hasznosítása, geotermikus energia komplex hasznosítása, földhő hasznosítás. Klímabiztonság, települési, intézményi klímavédelem, a klímaváltozáshoz való alkalmazkodás.

NF2020 környezetstratégiai céljai	Illeszkedés	VMTK kapcsolat
Rövid távon szükséges környezetstratégiai feladatok		
Természeti erőforrások védelme, természet- és környezetvédelem, települési környezet védelme és élhetőbbé tétele	● ● ●	A koncepció cél rendszere tükrözi a „zöld” szemléletet, a fenntartható fejlődés alapelveit. A cél rendszer 5. prioritása a „stratégiai erőforrások megőrzése fenntartható használata”.
Agrár- és erdő környezetgazdálkodási rendszerek működtetése	● ● ●	A vidéki térségek értékalapú megújítása c. 8. prioritás és a stratégiai erőforrások megőrzése c. 5. prioritás fejezet tartalmazza. A megye magas erdősültségi arányára, annak értékére több helyen történik hivatkozás a fejezetben.
Integrált, a vízkészlet megőrzését és fenntarthatóságát szolgáló vízgazdálkodás	● ● ●	A koncepció a 5.1.3. „Vizek nyújtotta potenciálok kihasználása a térség fejlesztésében” fejezetében részletesen kitér a vízkészletgazdálkodás lehetőségeire.
Klímaadaptáció	●	A klímaváltozáshoz történő alkalmazkodást a koncepció színterülésként kizárólag a települési térségekkel kapcsolatban említi: „Alkalmazkodás a klímaváltozáshoz a városokban”. A mezőgazdaságra, erdőgazdálkodásra, a vízgazdálkodásra vagy a turizmusra gyakorolt hatásokat nem tartalmazza a koncepció.
Újrahasznosítást és takarékos anyag-, energia-, térhasználatot ösztönző szabályozás, szemléletformálás	● ● ●	Az újrahasznosítás, az energia- és anyagtakarékosság több helyen is szerepel a koncepcióban. A térhasználat kapcsolatban érdemes a barnamezős beruházások preferálását a 9. területfejlesztési fejezet megfelelő súlyal tartalmazza.
Környezethasználati fordulatot biztosító környezetstratégiai területek		
Fenntarthatóságot, a természeti erőforrások mennyiségi, minőségi védelmét és a gazdasági versenyképességet, megélhetést, foglalkoztatást egyidejűleg biztosító gazdasági tevékenységek és ágazatok fejlesztése	● 🚗 ●	A koncepció első prioritása az 1.1. fejezetben a járműipar, a vegyipar, a turizmus, az építőipar, környezetipar, alumíniumipar, faipar, üveg és porcelánipar bontásban tartalmazza a fejlesztési elképzeléseket. A fenntarthatóság nem minden esetben kerül kifejtésre. A fenntartható fejlesztés lehetőség/területeit minden ágazat esetében külön kellene megvizsgálni.
Vízgazdálkodási szemléletváltás, vízmegtartás és -elvezetés komplex, a gazdálkodással, tájszerkezettel összhangban történő működtetése	● ● ●	A koncepció 5.1.3.1. fejezete a „A felszíni víztárolás lehetőségének kihasználása” részletesen kitér a klímaváltozással kapcsolatos vízgazdálkodási, vízvisszatartási lehetőségekre.
Energiatakarékosság, alternatív, megújuló energiára épülő helyi energiatermelési és ellátási rendszerek kiépítése	●	Az energiatakarékosság, a megújuló energia kifejezés mindössze egyszerűen szerepel a koncepcióban.
Környezeti nevelés, környezeti szemlélet	● ●	A környezeti nevelés fontosságára a koncepció 5. és 6. prioritása is felhívja a figyelmet.

1. táblázat. Illeszkedés a Nemzeti Fejlesztés 2020 átfogó céljaihoz

Illeszkedés a Nemzeti Vidékstratégia 2020 környezeti céljaihoz

A Nemzeti Vidékstratégia célja, hogy a vidéki térségeink nagy részén érvényesülő kedvezőtlen folyamatokat megfordítva, a fenntarthatóságot és a vidéki élet értékeit középpontba állító jövőkép alapján kijelölje az ország vidékpolitikájának célkitűzéseit, alapelveit, valamint a z a zok e lévését bi ztosító pr ogramok é s i ntézkedések vé grehajtási kereteiket. A vidéki Magyarország egészének megújítását tűzi ki célul, ezért a **vidékfejlesztésre, az agrár- és él elmszergazdaságra, v** alamint a **természeti erőforrások fenntartható hasznosítására, a természeti értékek megőrzésére és a környezet védelmére** vonatkozóan határoz meg tennivalókat.

A s tratégia le gfontosabb te rületei a **foglalkoztatás n övekedése**, a ki s- és közepes méretű gazdaságokra és azok szövetkezeteire épülő **kiegyensúlyozott és sokszínű mezőgazdaság**, termelési szerkezet, a **helyi él elmszertermelés** és él elmszertermékek megerősödése, a **vidék helyi közösségeinek megerősödése**, n épesedési m utatóinak j avulása és a **biológiai sokféleség**, az egészséges természeti rendszerek megőrzése.

NVS2020 környezettel kapcsolatos stratégiai céljai	Illeszkedés	VMTK kapcsolat
Természeti értékek védelme, fenntartható természeti erőforrás- és tájgazdálkodás Talajvédelmi program, Természeti értékek, területek, ökoszisztéma szolgáltatások védelme és helyreállítása, Környezetbiztonsági program, Árvízvédelmi program, Vízkészlet- és vízminőségvédelmi program, Területi vízgazdálkodási program, Ásványi nyersanyag és energiaerőforrás gazdálkodási program	● ● ●	A természeti értékek, erőforrások védelme minden fenntartható fejlesztés alapja. A koncepció prioritásai közül a „Stratégiai erőforrások megőrzése” tér ki részletesen az erőforrások védelmére a tájgazdálkodás szükségességére. Ahogy a koncepció részletesen és helyesen megállapítja a megye rendkívül változatos és gazdag a természeti erőforrásokba, nyersanyagokban.
Vidéki környezetminőség Ivóvíz program, Szennyvíz program, Települési vízgazdálkodás, Zöldterületi rendszer fejlesztése, helyi természeti értékek védelme, Hulladékgyűjtési program, Levegőtisztaság-védelmi és zajterhelés csökkentési program	● ● ●	A 8. prioritás a vidéki térségek értékalapú megújítása. Veszprém megye településeinek közel a fele az alapfalvas kategóriába tartozik, így a falumegújítás, falufejlesztés itt is kiemelt jelentőségű. A zöldterület, a zöldfelületi rendszer fejlesztése a 6. és a 7. fejezetben részletesen megtalálható.
Föld- és birtokpolitika Földhasználati szerkezetátalakítási, tájgazdálkodási program, Föld- és birtokrendezési program	●	A föld és birtokpolitika első megközelítésre talán csak át tételiesen kapcsolódik a környezetvédelemhez. A jól előkészített, szakmailag megalapozott tájgazdálkodási, birtokrendezési programoknak azonban komoly hozadékaik lehetnek, (pl. tájszerkezet alakítása). A VMTK nem tér ki részletesen a birtokrendezési lehetőségekre, illetve annak pozitív tájalakítási lehetőségeire.
Fenntartható agrárszerkezet- és termeléspolitika Ökológiai gazdálkodás program, Ártéri tájgazdálkodás program Védett és érzékeny természeti területek gazdálkodási programjai (MTÉT, Natura 2000), „Kert-Magyarország” kertészeti program, Génmegőrzés, biológiai alapok fejlesztése program, Nemzeti erdőprogram	●	A fenntartható agrárszerkezet és termeléspolitika a vidékfejlesztési prioritásai között jelenik meg, annak ellenére, hogy a megye agrártérségben viszonylag szegénynek tekinthető.
Helyi gazdaságfejlesztés Helyi élelmiszerfeldolgozás, helyi piac és élelmiszerellátási program, Komplex helyi (térségi) vidékfejlesztési (energiaellátási) program,	● ●	A helyi élelmiszer-termelés kiszélesítését a 8. prioritási tengely tartalmazza. Zirc térsége: szántóföldi növények közül burgonya, sertés- és zavarvasmarhát, juhgyártás, tejtermékek kisüzemi előállítás. Tapolca és Sümeg térsége: szőlőtermesztés, borászat. Pápa térsége: szántóföldi növénytermesztés, sertésenyésztés, húsfeldolgozás. Balatonfüred, Balatonalmádi térsége:

		szőlőművelés- és feldolgozás, nemzetközi és hazai országos piacon versenyképes borászat. Várpalota térségi tavak: specifikummá teendő az intenzív haltenyésztés, értékesítés
--	--	--

2. táblázat. Illeszkedés a Nemzeti Vidékstratégia 2020 átfogó céljaihoz

Illeszkedés a III. Nemzeti Környezetvédelmi Program (NKP-III 2009-2014) céljaihoz

A Program kidolgozásáról, céljáról, tartalmáról és megvalósításáról a környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. Törvény rendelkezik. A harmadik Nemzeti Környezetvédelmi Program az ország fenntartható fejlődési pályára való átállását kívánja sajátos eszközeivel elősegíteni. A környezeti szempontok és összefüggések megjelenítésével, a társadalmi és gazdasági lehetőségekkel összehangolt, szükséges intézkedések meghatározásával rendszerbe foglalja a környezet védelmére irányuló célokat és feladatokat. Az NKP célrendszerében megfogalmazott 220 célból mintegy 70-nek van területi vetülete.

NKP-III átfogó terület	NKP célok	Illeszkedés	VMTK kapcsolat
5.2. Éghajlatváltozás			
5.2.1.3. Közlekedés	A közlekedési-szállítási eredetű környezetterhelés (különösen a szállásportterhelés) csökkentése, a közlekedési-szállítási teljesítmény és a szén-dioxid kibocsátás növekedésének szétválasztása.	●	A közlekedésfejlesztéssel kapcsolatos célkitűzések a 10 „Mobilitás, az elérhetőség megújuló rendszerei” témakörben jelennek meg. A mobilitás komplex módon kezeli a funkcionálisközpontok elérhetőségét. Kiemelt szerepet kap a közösségi közlekedés és a közérképárhálózat fejlesztése. A közúthálózat fejlesztési elképzelések részletesen a 6.1. fejezetben szerepelnek (Belső térszerkezet fejlesztése).
	A vasúti szállítás előtérbe helyezése, de legalábbis az ár- és személyszállításban előli aránya visszaszorulásának megállítása.	●	
	A társadalmi közösségi közlekedés versenyképességének javítása.	●	
	A városi közlekedés és szállítás fejlesztése a természeti értékek védelmére és az ökológiai rehabilitáció komplex figyelembevételével.	●	
5.2.1.5. Erdőgazdálkodás	A hazai szén-dioxid nyelő- és tárolókapacitások erősítése az erdőgazdálkodásban.	●●	A klímaváltozás egyik kiváltó okát a CO ₂ koncentrációt csökkenthetik az erdőterületek. Veszprém megye erdőterületekben gazdag vidéke az országnak, ezért kiemelt jelentőségű az erdőterületek megőrzése. A TK ilyen viszonylatban nem vizsgálja az erdőterületek CO ₂ elnyelő képességét.
5.3. Környezet és egészség			
5.3.3.1. Ivóvíz	Az ivóvíz-szennyezők miatt fennálló egészségi kockázatok jelentős csökkentése.	●●	A tiszta, egészséges ivóvízhez történő hozzájutást a koncepció is kiemeli (5.1.3.2. A térségileg kiemelkedő karsztvíz bázis védelme)
	Az ivóvíztermelés- és elosztásbiztonsági hiányosságainak megszüntetése.	●●	
	A lakosság számára az egészséges ivóvízhez való hozzáférés egyenlő esélyű biztosítása.	●	
5.4. Települési környezetminőség			
5.4.1.1. Környezeti szempontok érvényesítése a településfejlesztésben és a településrendezésben	Előrelátó, tudatos településfejlesztés a társadalmi – gazdasági – környezeti szempontok figyelembevételével.	●●●	A településfejlesztési elképzelések, a takarékos területfelhasználás elve több prioritásnál is megjelenik (7. városok és városrészek integrált fejlesztése, 8. városi idéri területek értékalapú megújítása, 9. területfejlesztés és területfelhasználás összehangolása).
	Takarékos területfelhasználás, barnamezős területek újrahasználatának előtérbe helyezése.	●●●	
5.4.1.2. Települési zöldfelület	Összefüggő, egységes zöldfelületi rendszer kialakítása, növelése, megújítása, fenntartása.	●●●	A települési zöldfelületek védelmével, fejlesztésével elsősorban a településrendezési tervek foglalkoznak, de a fejlesztési
	A zöldfelületek ökológiai és használati értékének növelése, a zöldterületek elérhetőségének és	●●●	

NKP-III átfogó terület	NKP célok	Illeszkedés	VMTK kapcsolat
	minőségének javítása.		konceptióban is számos prioritásnál megjelenik (5., 6., 7., célterületek).
	A zöldfelületek vizuális, esztétikai célú fejlesztése.	●●●	
5.4.1.3 Épített környezet	Az épített környezeti értékek védelme és az ehhez szükséges feltételek biztosítása.	●●●	Az épített környezet védelme alapvető célként jelenik meg a VMTK-ben is. A 7. városok és városrészek integrált fejlesztése, 8. vidéki térségek értékalapú megújítása, 9. területfejlesztés és területhasználat összehangolása fejezetek kapcsolódnak közvetlenül.
	Leromlott településrészek megújítása a környezeti szempontok figyelembe vételével.	●●●	
	Légszennyezettség kialakulásának megelőzése.	●	
	A levegő minőségének védelme: a szennyezettség csökkentése, illetve a jó minőség megőrzése- az ún. zónákba nem sorolt- tiszta levegőjű térségekben:	●	
	A zaj- és rezgésterhelés mértékének, az emberi egészséget károsító, veszélyeztető hatásának, egészségkárosító kockázatának csökkentése:	●●●	
	A zaj- és rezgésforrások számának csökkentése.	●	
	A határérték feletti zajterhelés megszüntetése a z ipari és szolgáltató létesítmények környezetében.	●●	
	Fenntarthatóbb települési közlekedési rendszerek kialakítása (környezetkímélőbb, energia- és költségtakarékosabb személy- és áruszállítás).	●●	
	Az egyéni és a közösségi közlekedési igénybevételi részarányát érintő romlási folyamatok mérséklése, lehetőség szerint megállítása, illetve a jelenlegi kedvező arány további javítása.	●	
Az egyéni, nem motorizált közlekedési formák elősegítése, fejlesztése.	●	A zajvédelem tekinthető egyetlen olyan témakörnek, ami nem jelenik meg kellő súllyal a fejlesztési koncepcióban. Veszprém megyében is elsősorban a közlekedésből származó zaj jelenti a legfőbb problémát, ezért tovább kell folytatni a települési elkerülő utak építését.	
5.4.5.1 Biztonságos ivóvízellátás	A vízi közmű üzemeltetési struktúra fejlesztése.	●●	Az területfejlesztési koncepció az erőforrások védelme prioritás alatt (5.1.3.2. fejezet) tárgyalja a biztonságos ivóvízellátást.
	Az ivóvíz szolgáltatás biztonságának növelése, a hálózati felújítások elvégzése.	●●	
5.4.5.2 Szennyvízelvezetés és -kezelés	2015. december 31-ig a lakosság 89%-a számára a csatornázottság biztosítása a 2000 LE feletti agglomerációkban.	●	A VMTK általánosságban említi a csak a szennyvízkezelést az erőforrások védelme prioritások (5. fejezet) alatt. A B alatonnal kapcsolatban kiemeli a szennyvízkezelés fontosságát.
	Az összegyűjtött szennyvizek 100%-ának legalább biológiai fokozatú tisztítása 2015. december 31-ig.	●●	
	A „közmuólló” fokozatos bezárása.	●	
	A Szennyvíz Programban nem szereplő, de gazdaságosan kiépíthető és üzemeltethető rendszerek létesítése.	●	
	Az egyedi szennyvízelhelyezési, -tisztító és -tároló berendezések, létesítmények használatának, valamint a természet közeli kezelési megoldások alkalmazásának ösztönzése.	●	Részletes elemzés, környezetbarát technológiák ajánlása nem kerül ismertetésre. Célszerű lenne a szennyvízkezeléssel kapcsolatos fejlesztési kérdéseket összehangoltan kezelni.
5.5. A biológiai sokféleség megőrzése, természet- és tájvédelem			
5.5.1.1. Védetté nyilvánítás	Védelemre tervezett területek, védelem szoruló fajok: védetté nyilvánítások véghezvitele.	●	Nem VMTK feladat
5.5.1.3. Natura2000 területek	Az EU által előírt kötelezettségek teljesítése.	●	A Natura2000 területek nem jelennek meg önálló elemként a fejlesztési koncepcióban. A természetvédelemhez kapcsolható fejlesztések (pl. natúrpark fejlesztéseket)
5.5.1.4. Egyéb nemzet-közi minősítésű területek	A Ramsari vizes élőhelyek megőrzése és bölcs hasznosítása, az egyezmény végrehajtás társadalmi elfogadásának javulása.	●●	Nem VMTK feladat
5.5.1.5. Barlangtani, földtani és felszínalak-tani	A nyílt karszterületek és barlangok hatékonyabb felszíni védelmének biztosítása.	●●	Nem közvetlen VMTK feladat.

NKP-III átfogó terület	NKP célok	Illeszkedés	VMTK kapcsolat
értékek, ásványok			
5.5.1.6. Ex lege védett lápok és szikes tavak, források, víznyelők, kunhalmok, földvárak	Az ex lege területek felmérésének és nyilvántartásának áttekintése és hatékonyabbá tétele. Az ex lege területek hatósági határozattal való kijelölésének és i ngatlan-nyilvántartási feljegyzésének befejezése.	●	Nem közvetlen VMTK feladat
5.5.1.7. A tájszerkezet, tájjelleg, tájpotenciál védelme	A természet- és tájvédelmi érdekek érvényesítése a terület- és településfejlesztés és -rendezés, az ágazati tervezés (különösen mező- és erdőgazdálkodás, vízgazdálkodás, közlekedés és egyéb műszaki infrastruktúra-fejlesztés) során, valamint az adó- és támogatáspolitikában.	●●●	A V MTK módosítása összhangban áll megfogalmazott területrendezési célokkal (OTRt, megyei tervek).
5.5.1.8. Érzékeny Természeti Területek	A biodiverzitás megőrzését biztosító extenzív mezőgazdálkodási rendszerek elterjesztése és fenntartása.	●	Az ÉTT, MTT területek (érzékeny természeti területek) nem kerültek külön megemlítésre.
5.5.2.2. Területkezelés	A védett és a Natura 2000 területek minél nagyobb körére terjedjenek ki az agrárkörnyezetgazdálkodási és természetvédelmi célú uniós támogatási rendszerek.	●	Az agrárkörnyezetgazdálkodás témakör nem jelenik meg közvetlenül a vidékfejlesztési prioritások között.
5.5.2.3. Fajok megőrzése, kezelése	Az inváziós fajok elterjedésének megelőzése, korlátozása, visszaszorítása.	●	Nem közvetlen VMTK feladat
5.5.2.4. Élettelen természeti értékek	Az élettelen természeti értékek megóvása.	●●	Nem közvetlen VMTK feladat, de az erőforrások védelme (5. prioritás magába foglalja Veszprém megye különleges élettelen természeti értékeinek védelmét is.)
5.5.3.1. Károsodott területek helyreállítása, természeti értékek károsodásának megelőzése	A vizes élőhelyek helyreállításának folytatása, a Kárpát-medencei speciális élőhelyek természeti állapotának javítása és az erdőterületek természetességének fokozása. A felhagyott, illetve tájképromboló épített elemek, felszíni tájsebek, felhagyott katonai gyakorlótérek stb. rehabilitációja.	●●	Az 5. prioritás tartalmazza a biodiverzitás megőrzését. Veszprém megye területén számtalan tájsebet jelentő felszíni bánya, anyagyerőhely, katonai gyakorlótér, lőtér, vagy felhagyott ipari terület található. A tájrehabilitációról a Balaton térsége kapcsán történik csak említés, ugyanakkor a megye más területén is szükség lenne tájvédelmi beavatkozásokra.
5.5.3.2. Genetikai erőforrások megőrzése	A genetikai erőforrások megőrzése, az ezt elősegítő különböző megoldások támogatása.	●●	Nem V MTK feladat, de az 5. prioritás alatt megjelenik a GMO-mentes gazdálkodás erősítése, az ökológiai gazdálkodás elterjesztése.
5.6. Fenntartható terület- és földhasználat			
5.6.1. Területrendezés és környezetvédelem	Az országos és térségi területi tervezés során a társadalmi, környezeti és gazdasági szempontok összehangolása a természeti tér, erőforrások és értékek védelme, fenntartható hasznosítása, valamint a környezetterhelés megelőzése érdekében.	●●●	A VMTK szemléletét alapvetően áthatja a fenntarthatósági alapelv figyelembevétel. Az integrált szemléletű területfejlesztés és területrendezés a közös tervezői gárdán keresztül is megvalósul.
5.6.2. Ásványkincsekkel való fenntartható gazdálkodás	A társadalom szükségleteinek kielégítését biztosító ásványi nyersanyagok kitermelése és hasznosítása során a környezetterhelés csökkentése és a környezeti károk megelőzése (okszertű és takarékos anyaghasználat, újrahasználat).	●●	A VMTK alapvető célja feladata. Az 5. prioritás a Stratégiai erőforrások fejlesztéséről és fenntartható használatáról tartalmazza az elvárásokat.
5.6.3. Talajok védelme és fenntartható használata	A talajok termékenységének védelme, a talajdegradációs és -szennyező folyamatok megelőzése, illetve mérséklése. A termőföld mennyiségi és minőségi védelme.	●●● ●●●	A talajvédelem az 5. és a 9. prioritás alatt is megjelenik: „termőtalajok elszennyeződésének megakadályozása”, kerülni kell a talajpusztulást, visszafordíthatatlan talajvízcsökkenést okozó

NKP-III átfogó terület	NKP célok	Illeszkedés	VMTK kapcsolat
			tevékenységeket”.
5.6.4. Környezetbarát mezőgazdasági gyakorlat	A mezőgazdasági eredetű környezetterhelés csökkentése.	● ●	A VMTK koncepció nem tartalmazza közvetlenül.
5.6.5. Az erdőgaz-dálkodás környezeti aspektusai	Az erdőterületek kiterjedésének növelése (elsősorban az éghajlatváltozás nyomán megváltozó termőhelyi adottságokhoz alkalmazkodni tudó állományokkal, őshonos fajokkal).	● ● ●	Az erdőszületszínről, az erdőterületek magas arányáról V MTK k iváló termőhelyi adottságú erdőterület és az erdőtelepítésre alkalmas terület lehatárolásával és s szabályozásával hozzájárul a cél eléréséhez.
	A termőhelyi adottságoknak és a természetes állapotnak megfelelő erdőszerkezet-átalakítás az erdő ökológiai, biodiverzitási értékének növelése érdekében.	● ● ●	
5.7. Vizeink védelme és fenntartható használata			
5.7.3.5. Vízvisszatartáson alapuló belvízgazdálkodás	A belvizek okozta károk megelőzése, csökkentése (biztonságos belvízvezetés) és a víz visszatartás, hasznosítás növelése.	● ●	A belvizek nem okoznak jelentős problémát Veszprém megyében, ezért a fejlesztési koncepció nem tesz említést belvízproblémák megoldásáról. A vízvisszatartás többször szerepel az erőforrások stratégiai megőrzése és a vidékfejlesztés témakörök alatt.
5.7.3.6. Dombvidéki tározás	A vízkárok mérséklése, a víz visszatartása, a vízfolyások érintett szakaszainak társadalmi igényekhez és az épített környezethez illeszkedő természetközeli szabályozás, illetve revitalizáció megvalósítása.	● ● ●	A vízkár nem okoz valószínűleg jelentős problémát Veszprém megyében, mert árvízvédelemtől összesen egy szertörténik említés a környezetbiztonság témakör alatt. Az egyenletlen csapadéeloszlás egyre több esetben teszi szükségessé víztározók kialakítását. A kormány elképzelései között is 600 új kis és közepes tározó építése szerepel a klímaváltozás negatív hatásainak kiküszöbölése érdekében. Az 5.1.3.1. fejezet tartalmazza a felszíni víztárolás lehetőségének kihasználását.
5.7.3.8. Helyi és térségi jelentőségű vízrendszerek védelme	A helyi és térségi jelentőségű felszíni vizek mennyiségi és minőségi védelme.	● ● ●	Az 5.1.3.1. fejezet tartalmazza a felszíni víztárolás lehetőségének kihasználását. A Séd, Torna-patak ökológiai rehabilitációjának szükségességére a fejlesztési koncepcióban is ki kell térni.
5.7.3.9. Belterületi vízrendezés	Belterületen a kisvízfolyások árvíz kockázatának csökkentése, a belvízi elöntések mérséklése, illetve megelőzése. A bel- és csapadékvízzel való gazdálkodás fejlesztése.	● ●	
5.8. Hulladékgazdálkodás			
5.8.3.1. A települési hulladékok biztonságos ártalmatlanítása	A régi, felhagyott, ezért lerakók folyamatos rekultiválása és monitorozása.	● ●	Ajka és Devecser térségében egykori iparterületekhez, gazdasági területekhez kapcsolódó lerakók rekultiválása.
+++ Az VMTK hangsúlyozottan tartalmazza, erős kapcsolat a kategóriák között ++ Az VMTK tartalmazza de csak átteteles a kapcsolat + Az VMTK említést tesz róla 0 Nincs kapcsolat			

3.. táblázat. Illeszkedés az NKP-III céljaihoz

2.3. Az új koncepció összevetése más releváns tervekkel, koncepciókkal

Veszprém Megye Területrendezési Terve (2010, Pestterv Kft.)

A megyei területfejlesztési koncepció készítését két évvel előzte meg a megyei területrendezési terv készítése. A területrendezés tervet és a területfejlesztési koncepciót is egyaránt a Pestterv Kft. tervezői készítették, ami biztosítékot jelent arra, hogy a környezeti szempontból érzékenyebb területrendezési tervhez hasonló fejlesztési koncepció jöjjön létre.

A megyei területrendezési terv célkitűzései	Illeszkedés	VMTK kapcsolat
A hátrányos helyzetű térségek felzárkóztatásának megindítása különös tekintettel a megyehatár menti települések fejlesztésére, a helyi gazdasági erőforrások feltárásával, az infrastrukturális ellátottság javításával, a kistérségek ráfűzése - a közlekedési és kommunikációs rendszereik megújításával - a megyei és a regionális fejlődési magterületekre. A periférikus térségek leszakadásának megállítása.	●	A fejlesztési koncepció a koncepciókészítés céljai között megemlíti a hátrányos helyzetű térségek felzárkóztatását, de részletesen a későbbiekben nem taglalja, hogy milyen térségekről van szó.
A fenntartható fejlődés elvének érvényesítése a mikroregionális programok és az ipari zónák rehabilitációjának fokozása, a környezeti potenciál (öko-potenciál) kiegészítésével gazdasági hasznosítás tudatos megjelenítése a mikroregionális programokban.	●●	A fenntartható fejlődés elve alapvetően végigvonul a fejlesztési koncepcióban.
A környezeti állapot megóvása, a fenntartható fejlődés elvének érvényesítése.	●●●	A környezet megóvása, stratégiai erőforrások fenntartható használata, hosszútávú megőrzése vezérelveként mindenhol megtalálható a koncepcióban.
A kiemelkedő értékű és sokszínű természeti-környezeti adottságok, potenciálok megőrzése.	●●●	A koncepció 5. prioritása a stratégiai erőforrások, sokszínű természeti környezet megőrzéséről szól.
A Bakony és a Balaton által Magyarország és Közép-Európa egyik legszebb természeti környezetének megőrzése.	●●●	A TK alapelve a természeti környezet megóvása, fenntartható fejlesztése.
Az „egészséges” környezetet megteremtése és fenntartása.	●●●	Az egészséges, élhető környezet, a jóllét alapvetően végigvonul a prioritásokon.

4. táblázat VMTK illeszkedés az VMTrT prioritásaihoz

Veszprém Megye Környezetvédelmi Programja 2011-2016 (Progressio Mérnöki Iroda 2010)

A megye környezetvédelmi feladatait elsődlegesen a környezetvédelemmel összefüggő törvények szabályozzák. A környezetvédelmi koncepció részletesen elemzi a megye jelenlegi környezeti állapotát, a korábbi program eredményességét és az 2016-os időszakig elérendő célokat.

Veszprém Megye Környezetvédelmi Programja célkitűzései	Illeszkedés	VMTK kapcsolat
RÖVIDTÁVÚ CÉLOK (1-2 ÉV)		
<i>Természeti környezeti célok:</i> T.1.1. Táj értékek megőrzése, fejlesztése T.1.2. Élőhely rekonstrukció T.1.3. Természet-megőrzési stratégia fejlesztése T.1.4. Zöldfelületek állapotfenntartása T.1.5. Kistérségi természeti kapcsolatok bővítése	●●●	A fejlesztési koncepció 5.1.2. fejezete szerint a természeti és táji értékek védelme és fejlesztése az egész megye területén fontos célkitűzés. Az 5.2. fejezet kitér a zöldfelületek nagyságának megőrzésére.
<i>Környezetvédelmi fejlesztési célok:</i> K.1.1. Szennyvízcsatornázás folytatása, csatornarendszer felújítása, szennyvíztisztítás fejlesztése K.1.2. Csapadékvíz elvezető csatornarendszer fejlesztése és		5. Stratégiai erőforrások megőrzése célkitűzés tartalmazza a kommunális szennyvíz ártalmatlanítás javítását, vízminőségvédelmet, karsztvízbázis

<p>Balaton-felvidék Balaton-felvidéki karszt Dunántúli-középhegység - Balaton északnyugati- vízgyűjtő Dunántúli-középhegység - Duna-vízgyűjtő Mosoni-Duna - Által-ér- torkolat Dunántúli-középhegység - Hévízi-, Tapolcai-, Tapolcafő-források vízgyűjtője Dunántúli-középhegység - Séd-Nádor-vízgyűjtő</p> <p>Dunántúli-középhegység északi peremvidéke Dunántúli-középhegység északi peremvidéke hordalékterasz Dunántúli-középhegység -Veszprém, Várpalota, Vértes déli források vízgyűjtője Észak-dunántúli termálkarszt Séd-Nádor-Sárvíz- vízgyűjtő</p>	<p>CS1: Települések csatornázása a Szennyvíz Program szerint CS3 Csatornahálózatra történ rákötések megvalósítása CS5: Zárt tárolók + elszállítás és elhelyezés (fogadó telepek kiépítése) CS6: Szakszerű egyedi szennyvíztisztítás és elhelyezés CS7: Település szintű természetközeli szennyvíztisztítás és elhelyezés FA1: Vízhatszátatok (vízkivételek, egyéb vízelvonások) szabályozása igénybevételi korlátokkal FE2: Víztaakerekosságot (lakossági, ipari) elősegítő intézkedések FE3: Új vízkivételi helyek igénybevétele (korlátozás esetén) IP7: Belterületi intézkedési csomag (hulladéklerakók rekultivációja, csapadékvíz elvezetés, belterületi mg., közterület) IV2: Ivóvízbázisok biztonságba helyezése és biztonságban tartása KÁ1: Szennyezett területek kármentesítése (Kármentesítési Program) TA1ésTA2: Művelési mód és/vagy művelési ág váltás dombvidéken erózió- és nitrát érzékeny területeken TA3ésTA4: Művelési mód és/vagy művelési ág váltás síkvidéken belvíz- és nitrát-érzékeny területeken TA7: Állattartótelepek korszerűsítése</p>	<p>● ● ●</p>	<p>Az 5.1.1. A természeti táj gazdagsága, változatossága és harmóniája fejezet, Az 5.1.3.2. A térségileg kiemelkedő karsztvíz bázis védelme, az A 5.1.5. A termőföld jelentette potenciál kihasználása fejezet Az 5.2. Az egészséges környezet és a jó környezetállapot, a környezet biztonsága stratégiai erőforrások megőrzése fejezet tartalmazza a célkitűzéseket.</p>
--	---	--------------	--

6. táblázat A vízgyűjtő gazdálkodási tervek célkitűzéseinek illeszkedés az VMKP prioritásaihoz

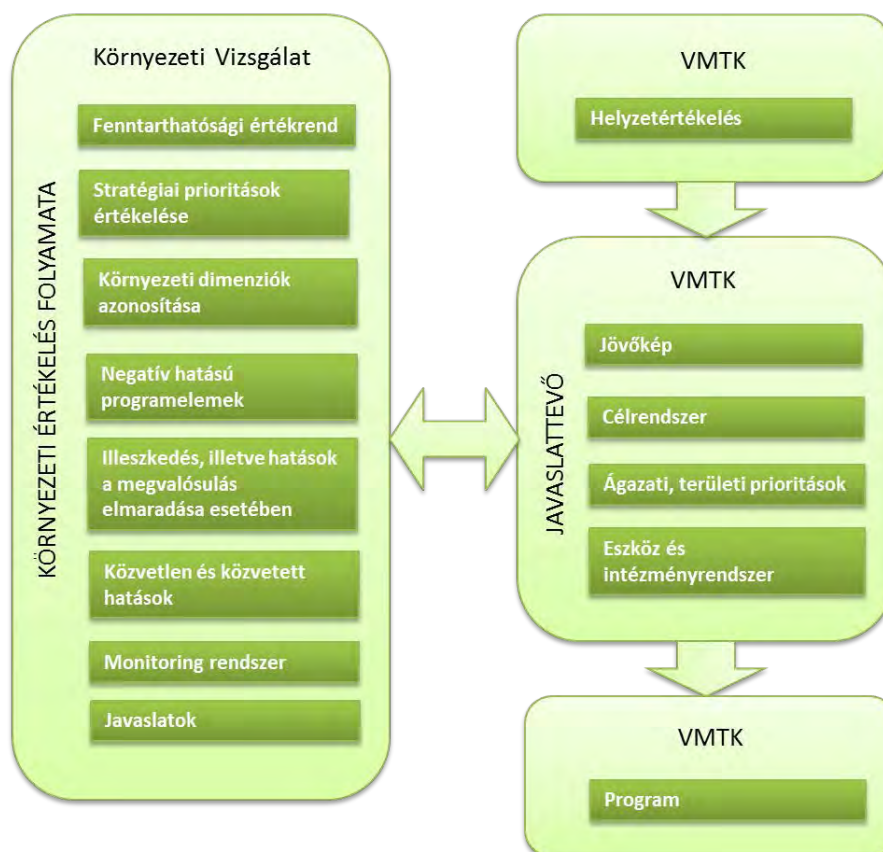
3. A környezeti értékelés kidolgozásának ismertetése

3.1. A környezeti értékelés kidolgozásának folyamata, kapcsolódása a tervezési folyamathoz

A Stratégia Környezeti Vizsgálat (SKV) jogi alapját a 2/2005. (I. 11.) Korm. rendelet egyes tervek, illetve programok környezeti vizsgálatáról jelenti. A jogszabály 1. melléklete szerint az 1996. évi XXI. tv. 23. § (1) bekezdés alapján készülő területfejlesztési koncepciókra, így a megyei területfejlesztési koncepciókra is környezeti vizsgálatot kell készíteni. A környezetvédelmi törvény szerinti vizsgálati elemzésnek különösen a következőkre kell kiterjednie (KVT 44. § (1)):

- a) a tervezett előírások, intézkedések mennyiben befolyásolják, illetőleg javíthatják a környezet állapotát;
- b) a tervezett intézkedések elmaradása esetén milyen kár érheti a környezetet, illetőleg a lakosságot;

A jelenlegi általános gyakorlat szerint a környezeti vizsgálat vagy nem készül a fejlesztési koncepcióhoz vagy a koncepció elkészítését követően készülnek el a környezeti értékelés, amikor már az SKV nincs, nem lehet hatással a tervezésre az elfogadott döntésekre. A VMTK esetében az SKV munka a tervezési folyamat korai szakaszában kezdődött meg. Az SKV ezért hatékonyan hozzájárulhatott a tervek készítés munkáihoz.

1 ábra A Veszprém megyei VMTK környezeti vizsgálat és a megyei területfejlesztési koncepció készítésének kapcsolata

3.2. A környezeti értékeléshez felhasznált információk leírása és jellemzése.

A környezeti vizsgálat a tervező által rendelkezésre bocsájtott dokumentáció, háttér tanulmányok, vizsgálatok, munkaközi anyagok, digitális térinformatikai adatbázis és a nyilvános tanulmányok, jelentések, fejlesztési stratégiák alapján készült. A környezeti vizsgálatban felhasználtuk továbbá a részletes helyzetfeltáró vizsgálatok dokumentációját.

Felhasznált adatbázisok: DTA-50, CORINE CLC50, OTRT2008, ágazati adatszolgáltatók által a tervező részére rendelkezésre bocsájtott adatok.

Felhasznált tanulmányok, programok, stratégiák:

- Veszprém Megye Környezetvédelmi Program, 2006
- Közép-dunántúli Operatív Program, 2007
- Nemzeti Fenntartható Fejlődési Stratégia (NFFS), 2007
- Nemzeti Éghajlatváltozási Stratégia (NÉS), 2007
- Közép-dunántúli Régió Regionális Stratégiai Program 2007-2013 (2006 MTA RKK)
- Közép-Dunántúli Régió Innovációs Stratégiája, 2008
- A Víz Keretirányelv hazai megvalósítása Vízyűjtő-Gazdálkodási Terv- Balaton részvízyűjtő, 2009
- Nemzeti Környezetvédelmi Program (NKP-III, 2009-2014)
- Országos Területfejlesztési Konceptió (OTK) megalapozó munkarész, 2012
- Nemzeti Vidékstratégia (NVT), 2012

A környezeti vizsgálat természeténél, korlátainál fogva nem végez újabb adatgyűjtést. A rendelkezésre álló idő és erőforrások arra terjednek ki, hogy a meglévő anyagokat elemezzük. Az SKV keretében tehát a meglévő adatok vizsgálata, a különböző elfogadott fejlesztési koncepciók, s stratégiák s szempontrendszerének és a területrendezési terv környezeti megfelelőségének vizsgálata történik, történt meg.

3.3. A KV készítése során tett javaslatok hatása a végleges koncepció alakulására

A tervezők és az SKV készítői között folyamatos egyeztetés történt, amelynek eredményeképpen a terelőjellel, konzultációk a lapján történt a környezeti szempontok érvényesítése.

A tervezett matematika megküldésre, véleményeztetésre került a jogszabályban előírt szakhatóságok, értekezések számára. Az elkészült egyeztetési terv környezeti értékelése folyamatosan történik. Az egyeztetés során a környezeti szempontú javaslatok beépítésre kerültek a tervbe.

3.4. A környezet védelméért felelős szervek és az érintett nyilvánosság bevonása

A nyilvánosság érintett részének meghatározása

A megyei területfejlesztési koncepció módosításához kapcsolódó környezeti vizsgálat Veszprém megye területére terjed ki. Az érintett nyilvánosság a megyei környezet- és természetvédő szakmai, érdekképviseleti és társadalmi szervezetek, a környezeti és vidékfejlesztési ügyekkel foglalkozó más szervezetek és intézmények továbbá a megye lakossága.

Információhoz való hozzáférés

Honlap

A környezeti értékelés egyeztetési dokumentációja, a megyei területfejlesztési koncepció egyeztetési dokumentációját és az eljárással összefüggő összes nyilvános dokumentum közzétételre kerül a Veszprém Megyei Önkormányzat hivatalos honlapján. [/www.veszpremmegye.hu/](http://www.veszpremmegye.hu/).

Papír alapú hozzáférés

Nyomatott dokumentációk megtekintésére a Veszprém Megyei Önkormányzat Hivatala Veszprém, Megyeháza tér 1. hivatali helyiségében lehetséges munkaidőben.

Aktív tájékoztatás

A környezeti értékelés nyilvánosságra hozataláról a Helyi Téma Veszprém megyei lapban és a megyei önkormányzat honlapján közlemény jelenik meg.

Általános véleményadási lehetőség

A honlapon a munka aktuális anyagai elérhetőek lesznek, velük kapcsolatban bárki véleményt és észrevételt küldhet a Veszprém Megyei Önkormányzat Hivatalához 1 évélben. A vélemények és észrevételek megadására a nyilvánosságra hozatal időpontjától legalább 30 nap határidőt biztosítunk.

A beérkező társadalmi vélemények figyelembevétele

A határidőre beérkezett véleményeket feldolgozzuk és a vizsgálatban résztvevő szakértők azokat figyelembe veszik a dokumentációk véglegesítésekor.

Az érintett nyilvánosság bevonása érdekében az elkészült tematika véleményezésre felkerül a megye honlapjára, és közvetlenül is ki küldésre került a - jogszabály szerint - "környezet védelemért felelős szervek"-nek. A tematika jogszabályban meghatározott 30 napos véleményezési határidejére nem érkeztek módosító javaslatok.

4. Veszprém Megye Területfejlesztési Konceptiója környezeti hatásainak vizsgálata

4.1. A koncepció rész céljainak környezeti szempontú konzisztencia vizsgálata, az esetleges ellentmondások feltárása

A területfejlesztésről és területrendezésről szóló - 2011-ben módosított - 1996. évi CXVI. Törvény szerint a területfejlesztés feladata egyrészt az országra, valamint térségeire kiterjedő társadalmi, gazdasági és környezeti területi folyamatok figyelése, értékelése, a szükséges tervszerű beavatkozási irányok meghatározása, másrészt a rövid, közép- és **hosszútávú átfogó fejlesztési célok, koncepciók és intézkedések meghatározása**, összehangolása és megvalósítása a fejlesztési programok keretében, érvényesítése az egyéb ágazati döntésekben. Veszprém megye területfejlesztési koncepciója hét átfogó hosszútávú célt fogalmaz meg:

1. a **társadalom és a gazdaság megújulását** elősegítő, a térségi erőforrásokat hasznosító fejlesztéspolitika kidolgozása, összehangolása,
2. a „**jól lét**” feltételeinek fokozatos biztosítása az itt élők és ide látogatók számára,
3. a **gazdaság szerkezeti megújulásának** elősegítése az egyes ipari és mezőgazdasági jellegű térségekben, a **munkanélküliség mérséklése**;
4. a **hátrányos térségek felzárkóztatásának** és fejlődésének elősegítése;
5. a **innováció feltételeinek javítása** a megye megfelelő termelési és szellemi háttérrel rendelkező központjaiban, és az innovációk térségi terjedésének elősegítése;
6. a **Balaton üdülőkörzet**, mint a kiemelt térség sajátos fejlődésének elősegítése;
7. a befektetők számára **vonzó vállalkozói környezet** kialakítása.

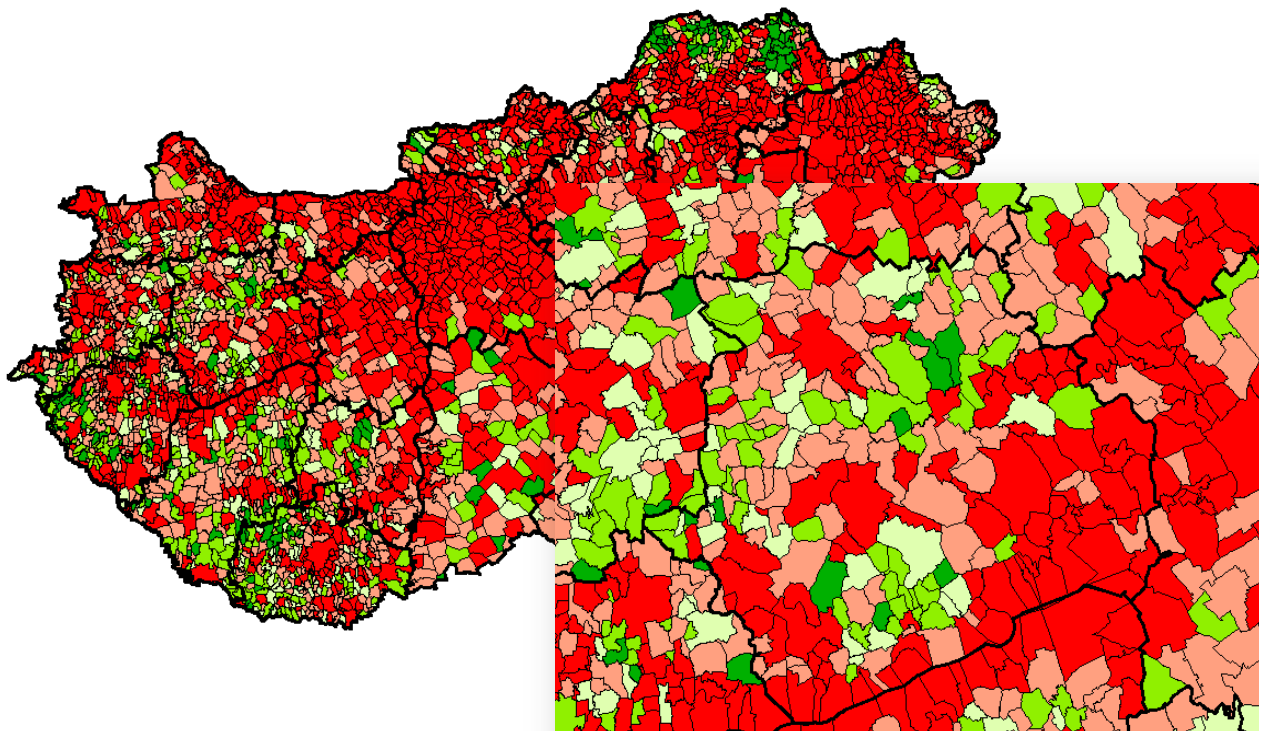
A fejlesztési koncepció szemléletét áthatja fenntarthatóság elve. Az átfogó és a részletes célok a társadalom, a gazdaság és a környezet hármasságának fejlesztési igényeit ilyen szinten harmonikusan jelenítik meg. A társadalom megújítása és a jólét megteremtése kiemelt szerepet kap a koncepcióban. A célok vizsgálatakor markáns, ellentmondó alapelemek, célok nem fedezhetők fel. A környezeti szempontok és a gazdaságfejlesztési szempontok ütközése ilyen szinten még nem okoz problémát. A területfejlesztési, területrendezési tervek és a környezeti szempontok ütközéseinek a leggyakoribb területe a közlekedésfejlesztés. A területfejlesztési koncepció is kiemelt figyelmet fordít ennek a területnek (10. prioritás, mobilitás, elérhetőség), ezért törekedni kell arra, hogy a későbbi prioritások megfogalmazásakor ne kerüljön ellentmondásba a két terület.

4.2. A jelenlegi környezeti állapot releváns, a koncepció tartalmával összefüggésben lévő elemeinek ismertetése.

Veszprém megye környezetterhelését első lépésben az ökológiai lábnyom számítással határozzuk meg. Az ökológiai lábnyom egy erőforrás menedzselésben és társadalomtervezésben használt környezeti indikátor, ami kifejezi, hogy a adott technológiai fejlettség mellett egy emberi társadalomnak milyen mennyiségű földre és vízre van szüksége önmaga fenntartásához és a megtermelt hulladék elnyeléséhez. Az analízis a lakosságszám alapján veszi figyelembe az energia-, az étel-, a víz-, az építőanyag és más fogyasztását, hogy megbecsülje az eltartásukhoz szükséges termelőképes földterület mennyiségét. Magyarországon ez a mutató 3,7 ha/fő értéket, földterületet jelent. Veszprém megye értéke 3,8 ha ökológiailag produktív terület nagysága egy főre vetítve. A megye tehát fenntarthatóság szempontjából (ökológiai lábnyom mutató szerint) átlagosnak tekinthető. A megyén belül azonban jól megfigyelhetők területi különbségek. A Bakony és a Balatonfelvidék néhány települése még az ökológiai teljesítőképesség határán belül található (Hegyeshalom, Balatoncsicsó, Malmok, Balatonhenye, Káposztás, Mogyoró, Lovászpatona, Dörgicse, Szentbékálla, Hosztót, Vigántpetend, Szentimrefalva, Németbánya, Doba, Pula, Szentjakabfa, Vöröstó, Ganna, Sáska, Somlóvecse, Hetyefő, Pénzesgyőr, Barnag, Vászoly, Gic, Dabronc, Kamond, Kemeneshőgyész, Csehbánya, Tés, Veszprémfajsza, Pápasalamon, Monoszló, Kisszőlős, Ukk, Porva, Zalaszegvár, Kiscsősz, Óbudavár, Bakonyszentiván, Csesznek, Ungod, Magyargencs, Bakonyszücs, Olaszfalu, Kápolna, Ménshely, Iszkáz, Ócsa, Dabrony, Árpádtorna, Pusztamiske, Kisberzseny, Döbrönte, Bakonyjákó, Bakonyáság, Zalaerdőd, Salföld, Adorjánháza). Ezek a települések a lakosságszámra vetített „produktív” földigény még nem haladja meg a rendelkezésre álló területeket (zöld színnel az ábrán). A fennmaradó településeken a lakosságszám alapján számított „produktív” földigény már többszöröse is lehet a rendelkezésre álló földterületnek.

Az ökológiai lábnyom számításának természetesen nem az a célja, hogy minden területileg önálló egység gazdaságilag, ökológiailag is önálló legyen. Törekedni kell azonban arra, hogy a fejlesztésekkel csökkenteni tudjuk az ökológiai függőséget.

A területfejlesztési koncepció alapfilozófiája követi a fenntartható fejlődés, fejlesztés alapelveit (társadalmi erőforrások megőrzése, az erre alapozott területfejlesztés, helyi gazdaság erősítése, város-falu kapcsolat erősítése, belső mobilitás fejlesztése stb.), így az ökológiai lábnyom (tájterhelés) jelentős növekedése sem prognosztizálható.

2. ábra Ökológiai lábnyom (zöld országos érték alatt, piros országos érték felett)

A koncepció készítését megalapozó helyzetfeltáró tanulmány részletesen áttekintette Veszprém megye környezeti állapotát és az alakulást befolyásoló tényezőket. Legfontosabb megállapításai a következők:

Levegőtisztaság védelem

Az utóbbi években a gazdasági szerkezetátalakulás és a környezetvédelmi jogi szabályozás, illetve alkalmazott technológiák hatására csökkent az ipari eredetű légszennyezés. Az erőművek vagy leállításra kerültek (Inotai Erőmű) vagy biomassza tüzelésűre lettek átállítva (Ajakai Hőerőmű). A megye ipari régióiban (Várpalota, Ajka térsége) a jelentős környezeti hatással működő üzemeket leállították vagy az elérhető legjobb technológiával szerelték fel. Balatonfüzfő térségében a korábbi Nitrokémia Ipartelep helyén számos kisebb vállalat jött létre, a korábbi kellemetlen szagkibocsátás megszűnt.

Az ipari szektorral ellentétesen a közlekedésből származó légszennyezettség mértéke folyamatosan növekszik. A növekedés elsősorban a gépjárműforgalom növekedéséből származik. Legjobban terheltek az M7 és a 8-as főközlekedési út mellett fekvő települések, de jelentősen megnövekedett a másodrendű utak forgalma is. Az Országos Környezetvédelmi Információs Rendszer (OKIR) légszennyezési adatai alapján (2002-2010 időszakra vonatkoztatva) a légszennyezettségi adatok (CO₂, szilárd anyagok, SO₂) folyamatos csökkenést mutatnak.

Zaj és rezgés elleni védelem

Veszprém megye zaj- és rezgéshelyzetét a közúti közlekedés, a vasútvonalak a repülőtér, ipari jellegű objektumok, kereskedelmi és sportlétesítmények terhelése határozza meg. A közúti közlekedésből származó zaj a zajterhelések 50-55%-áért felelős, nagyvárosokban 60-65%-áért. A zajterhelés különösen a településeken áthaladó főforgalmi utak mentén jelentkezik. Veszprém megye területén a 71-es út melletti balatoni települések, Pápa, Tapolca, Várpalota, Veszprém városok zajterhelése jelentős. A közlekedésből származó zajterhelés ezeken a településeken a megengedett határértéket rendszerint túllépi. Csúcsforgalmi időszakokban a belvárosokban a zajterhelés mellett a levegőminőség paraméterei is a kritikus tartományba esnek. A vasúti közlekedésből származó zajterhelés a felmérések szerint a lakosság 8-10%-t zavarja.

A megye területén két repülőtér is található (Pápa, Szentkirályszabadja). A pápai repülőtér forgalma, így a zajterhelése is az utóbbi években csökkent, a határérték átlépést nem jelent. A szentkirályszabadjai repülőtér forgalma Balatonalmádi Öreghegy térségében okoz kisebb környezeti konfliktust.

Felszíni vizek

A felszíni vizek szennyezését a megyében pontszerű források okozzák (települési szennyvíz, települési szilárd hulladék vizekbe kerülése). A szennyvíz okozta szennyezés mértéke jelenleg növekszik. Veszprém megye karsztos területei és a Balaton vízgyűjtője különösen érzékenyek a nitrát szennyezésre. Jelentős diffúz terhelésnek tekinthető a korszerűtlen csapadékvíz elvezetéséből származó szennyeződés bemosódás és a mezőgazdasági eredetű szennyezés. A csapadékvíz elvezetés sok településen ma is megoldatlan. A mezőgazdasági eredetű szennyezés a műtrágyák felhasználásával csökkent, de ma is jelentős. Az ipari eredetű szennyezés az előírások és engedélyezések szigorodásával jelentősen csökkent, de a 2010-be

bekövetkező kolontári katasztrófa felhívja a figyelmet új megyei környezetvédelmi program készítésének szükségességére.

Felszín alatti vizek

A felszín alatti víztestek minőségére vonatkozóan a VGT megállapítja, hogy a karsztvizek és a sekély porózus hegyvidéki víztestek nem érik el a jó minősítést. Veszprém és Várpalota környékén található víztestek jelenleg jó minősítésűek. Sümeg, Pápa és Herend térségében húzódó víztestek esetében a diffúz szennyezés a gyenge minősítés oka. Az elmúlt öt évben a felszín alatti vizek minőségének védelmét segítette az állattartó telepekre és trágyatárolókra vonatkozó előírások szigorodása. Az ipari térségekben a szennyező források megszüntetése után is jelentős a felszín alatti víz és a talaj szennyezettsége. Az ivóvíz minősége Veszprém megye területén kiválóan tekinthető. Határérték feletti nitrit tartalmú vízzel ellátott települések: Magyargencs és Várkesző. Határérték feletti ammónium tartalmú vízzel ellátott települések: Bakonytamási, Borszörcsök, Doba, Egeralja, Egyházaskesző, Kamondi, Kemeneshőgyész, Kispirit, Külsővat, Nagypirit, Nóráp és Vinár.

Talaj- és földvédelem

Veszprém megye talajtani adottságai nem túl kedvezőek. Magas a vázталajok, ezen belül a köves, sziklás vázталajok és a kőzethatású rendzina talajok aránya. A megye erózió szempontjából a Dunántúli-középhegység és a Bakony területén az ország első-második legveszélyeztetettebb megyéje. A korábban rendszeres, nagymennyiségű műtrágyázás a légköri savas kiülepedés és az erdőtalajok kilúgozottsága következtében a megyében közel százezer hektáros nagyságú savanyú kémhatású terület van. A Balaton Régió területén, az enyhén tagolt dombsívidéki területén a víz eróziós talajpusztulásnak. A balatoni magspartokhoz (Balatonfüzfő, Balatonkenese, Balatonvilágos, Balatonfőkajár, Tihany, Balatonszárszó, Balatonföldvár, Fonyód) szorosan kapcsolódnak a felszínmozgások.

4.3. A koncepció megalapozása, illetve az alternatív javaslatok kidolgozása során feltárt környezeti konfliktusok elemzése, értékelése, és a környezeti állapot várható alakulása abban az esetben, ha a koncepcióban megfogalmazott javaslatok nem valósulnának meg.

A területfejlesztési koncepció feladata szerint keretet nyújt minden későbbi fejlesztésnek illetve területrendezési elképzelésnek. A koncepció tíz témakörben fogalmaz meg prioritásokat, a fejlesztési elképzelések elmaradása esetében tovább folytatódnak a meglévő trendek, változási tendenciák.

Gazdasági növekedés, versenyképes, innovatív gazdaság, kitörési pontokra épülő gazdaságfejlesztés

A gazdasági növekedés elmaradása a környezet szempontjából am bivalent eredményel járhat. A z új beruházások (kereskedelmi, ipari, közlekedési) létesítmények esetében szükségszerűen tovább fokozódik a környezet terhelése, ezért elmaradásuk még pozitívan is hathat a környezeti állapotra. A beruházások elmaradása a másik oldalról azt is jelenti, hogy a mostani negatív trendek, tendenciák tovább folytatódnak (pl. népességfogyás, migráció, települési környezet leromlása stb.)

Egészséges társadalom

A magyar társadalom fizikai és mentális állapotát tekintve az egyik legrosszabb helyzetben lévő társadalmunk Európában. Kopp Mária kutatásai szerint az alkoholizmust, a depressziót, az

öngyilkosság a rányát, a cs onka cs aládokat arányát t ekintve n emcsak f izikailag h anem mentálisan is b eteg a ma gyar n emzet. A Semmelweis T ervben m egfogalmazott cél ok és a hozzá k apcsolódó t erületfejlesztési el képzések el maradása es etében t ovább f ognak folytatódni a negatív tendenciák Magyarországon.

Kreatív, tudásalapú társadalom, korszerű gyakorlati tudás

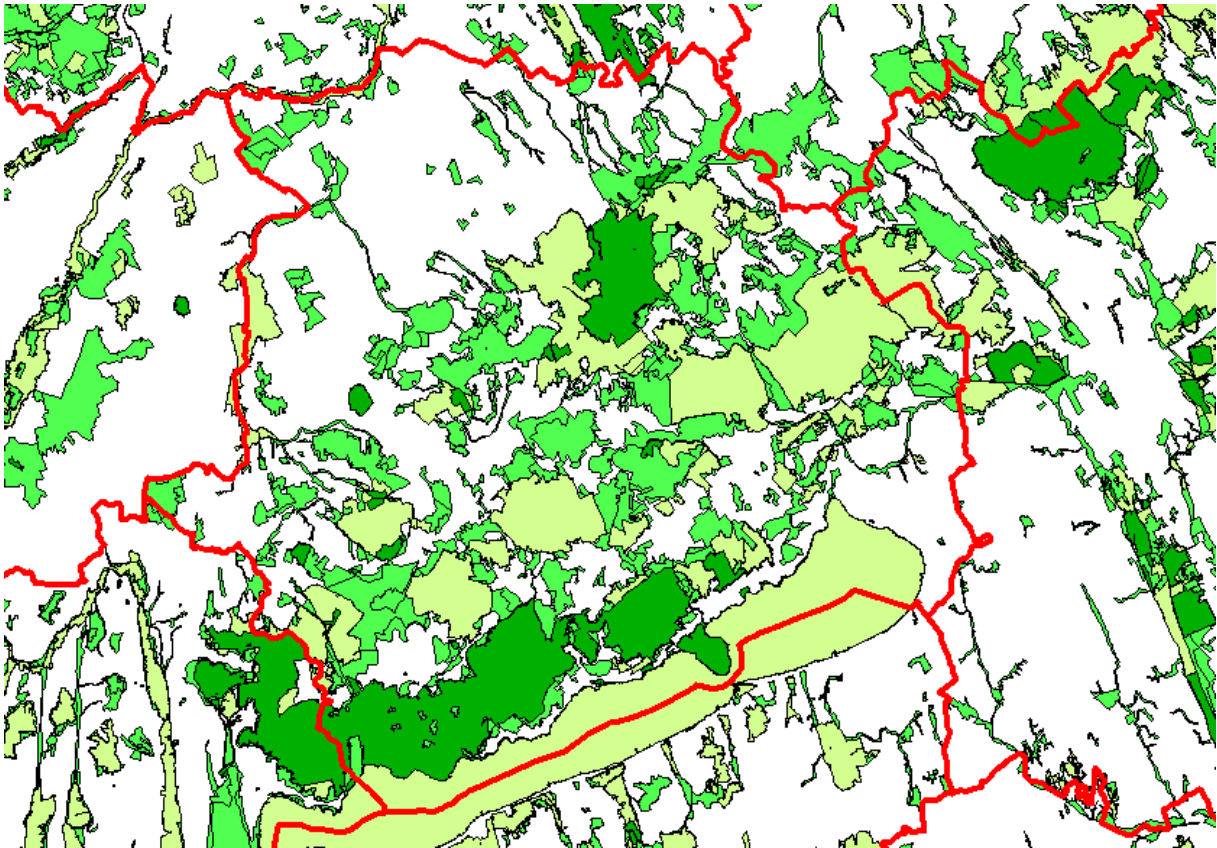
A K+F szektor térségi erősítése csak a korszerű helyi gyakorlati tudásra alapozva képzelhető el. A korszerű gyakorlati tudást is magába foglaló fejlesztés elmaradása a versenyképesség növelésének f olyamatát r ontja. K örnyezeti s zempontból a tudásalapú t ársadalom racionálisabb, f enntarthatóbb k örnyezethasználatot er edményez, í gy át tételesen h ozzájárul, hogy t érsegi, te rületi alkalmasság s zempontjai f igyelembe k erüljenek é s r acionálisabb területhasználat alakulhasson ki.

Közösségi megújulás, értéktudatos és szolidáris társadalom

A közösségfejlesztéssel, az értéktudatos társadalom kialakításával növekszik az esélye a helyi értékek, a helyi kultúra és végső esetben a helyi lokális környezet megőrzésének. A nagyvárosi, értékzavarban szenvedő, felbomló vagy laza felszínes közösségi hálózat a környezet leromlását is magával hozhatja. A nagyvárosi lakótelepek graffiti (tag) áradata a kontroll nélküli, értékvesztett társadalom egyik környezeti következménye, jele.

Stratégiai erőforrások megőrzése, fenntartható használata

A stratégiai erőforrások megőrzése és az utódgenerációk számára történő átadása a fenntarthatóság alapja. Szerencsére a területfejlesztési koncepció is tartalmában ezzel a témakörrel foglalkozik a oldalszámban is mérhetően a legrészletesebben. A stratégiai erőforrások mértéktelen kiaknázása, vagy el szennyezése már rövid távon is a térség versenyképességének csökkenéséhez vezet. Veszprém megyében a koncepció szerint ilyen stratégiai erőforrás a természeti táj gazdagsága, változatossága, külön kiemelve a Bakony és a Balaton térségét. A természeti értékek mellett a kulturális értékek változatossága, a táji értékek gazdagsága is kiemelkedő a megyében. A felszíni és felszínalatti vizek, ásványvizek, ásványkincsek, a termőföld, a jó környezetállapot jelent még további olyan erőforrást, amelynek hosszútávú használatát veszélyeztetné a fenntarthatóság elvének elvetése.

3. ábra Védett területek (Nemzeti Park, Tájvédelmi Körzet, Természetvédelmi Terület, Natura2000 területek, Nemzeti Ökológiai Hálózat)

Veszprém megye térszerkezetének fejlesztése. Térségi potenciálokra alapozott, a gazdaság versenyképességének javítását szolgáló, fenntartható térszerkezet kialakítása
 A térségi potenciálokra alapozott, területileg differenciált fejlesztés, a térségi szemlélet erősítése az EU elvárásai között is szerepel. Veszprém megye térszerkezetének fejlesztése a műszaki infrastruktúra hálózatok (különös tekintettel a közlekedési hálózatra), a településhálózat és az ökológiai hálózat fejlesztését jelenti. A közlekedési hálózat fejlesztésénél a kelet-nyugati tengely közlekedési tengely megerősítése, a 8-as főút négy sávossá tétele, látványban az M8 autópálya megépítése, az észak-déli tengely megerősítése illetve a 77-es új útkiépítése szerepel. A településhálózat fejlesztésénél a cél **a jól működő városhálózatára épülő** megye kialakítása Pécs, Balatonfüred, Tapolca, Sümeg, Ajka, Zirc térségi szerepkörének megerősítésével. Az ökológiai fejlesztések esetében a hálózat kialakítás, illetve a hálózati elemek megőrzése fejlesztése a cél. Városok esetében a biológiai aktivitás mutató növelése, külterületek esetében az erdőterületek további növelése, a termőhelyi adottságok megőrzése a fő cél. A fejlesztések elmaradása hátráltatná illetve megnehezítené egy egészséges megyei térszerkezet kialakulását.

Veszprém megye fejlesztésének új útja: a városok és várostérségek összehangolt és integrált fejlesztése

Veszprém megyében is városok és térségük fejlesztését a Lipcsei Charta szellemében, összehangoltan, integráltan kell végezni. A területfejlesztési koncepció is helyesen megállapítja a városok csak térségükkel együttműködve képesek megfelelni az osztársadalmi kihívásoknak. A fejlesztési cél, prioritás elhagyása esetén a városok szétterülése tovább folytatódhat, a barnamezős beruházások helyett a zöldmezős beruházások kerülnek előtérbe,

az ökológiai értékes területek nagysága csökken. Felgyorsulhat, illetve felgyorsulhat a városokba település, az „aprófalvasodás”.

4.4. A koncepció céljainak megvalósulásával közvetve vagy közvetlenül környezeti szempontból negatív hatást kiváltó tényezők feltárása, különös tekintettel azokra a tervi elemekre, amelyek a természeti erőforrások igénybevételét vagy a környezetterhelés, vagy az emberi egészség károsodásának közvetlen előidézését jelentik.

A területfejlesztési koncepció egyik alapvető célja, hogy hozzájáruljon a környezetállapot javulásához. A tíz fejlesztési prioritás közül - a megfogalmazott elvek szerint - egyik sem okozza közvetlenül a környezetminőség romlását. Nyolc fejlesztési prioritás esetében egyáltalán nem kell tartani negatív hatások bekövetkeztétől. A fenntarthatóság elve, a környezeti értékek megóvása, a környezetbiztonság, a klímaváltozás negatív következményeinek csökkentése szintén minden prioritás esetében megfogalmazódott. Két fejlesztési célkitűzés ugyanakkor (1. prioritás Gazdasági növekedés, versenyképes, innovatív gazdaság, kiterjesztési pontokra épülő gazdaságfejlesztés, a 6. prioritás Veszprém megye térszerkezetének fejlesztése és a 10. prioritás Mobilitás, az elérhetőség megújuló rendszerei és kapcsolatai, a közlekedésfejlesztése) megnevezhetjük a környezetterhelés bekövetkeztének lehetőségét is.

A túlzott, egyoldalú gazdasági növekedésre koncentrálás esetében a vegyipar, az alumíniumipar, a jármű és a hozzá kapcsolódó elektronikai ipar jelenthet potenciális veszélyforrást. A közelmúlt tapasztalatai is bizonyítják (vörösiszap katasztrófa), hogy a legmondosabb tervezés, engedélyezés és monitoring rendszer szükséges a környezetterhelés elkerüléséhez. Fokozottan ügyelni kell ezért arra, hogy Balatonfüzfő és Pétfürdő térségében javasolt vegyipari fejlesztések esetében az innovatív megoldások kerüljenek előtérbe. Az alumíniumipar (Ajka és Várpalota) fejlesztése esetében is fokozottan ügyelni kell a környezetvédelmi követelmények érvényesítésére.

A fejlesztési prioritások magas potenciális környezetterhelése a közlekedésfejlesztéshez kapcsolódhat. A térség integrálásának és belső térszerkezet fejlesztésének alapfeltétele a műszaki infrastruktúra hálózat fejlesztése. A fejlesztési koncepció 6. prioritása látványosan számol a 8-as út négy sávossá szélesítésével, az M8 autópálya kiépítésével és egy észak-déli (Tapolca-Devecser-Pápa-Győr) új főút kiépítésével, a 77-es számú új főút kiépítésével, a 83-as és a 84-es főutak fejlesztésével, települési elkerülő szakaszok építésével, vasúthálózat fejlesztéssel illetve a pápai repülőtér fejlesztésével. Az infrastruktúra hálózat kiépítése, fejlesztése számos esetben környezeti konfliktus forrása is lehet. Fokozottan kell ügyelni arra, hogy a tervezett fejlesztésekhez elkészüljenek a jogszabály szerinti környezeti hatásvizsgálatok, Natura 2000 hatástanulmányok.

4.5. A koncepció főbb céljainak megvalósulása esetén várható közvetlen következmények előrejelzése (különös tekintettel a környezeti elemekre /földre, levegőre, vízre, élővilágra, épített környezetre, ez utóbbi részeként az építészeti és régészeti örökségre/, a környezeti elemek rendszereire, folyamataira, szerkezetére, különösen a tájra, településre, klímára, természeti (ökológiai) rendszerre, Natura2000 területekre, a biodiverzitásra, valamint az emberek egészségi állapotára, társadalmi, gazdasági változásokra).

A területfejlesztési koncepció hatásai r endkívül s zerteágazóak. A z el emzési-értékelési módszertan arra a V ÁTI által korábban javasolt megközelítésre épít, hogy a területfejlesztési koncepciók s stratégiai szintjét (céljait, p rioritásait) e gy fenntarthatósági értékrendhez viszonyítsuk, e gy környezeti teljesítményértékelési s émában v izsgáljuk. A v izsgálathoz a z első fejezetben f elvázolt s peciális **térségi f enntarthatósági ért ékrenddel** vetjük ös sze a fejlesztési koncepció célkitűzéseit. A prioritások és a fenntarthatósági értékrend kapcsolatát egy ú.n. térségi fenntarthatósági má trix s egítségével é rtékeljük. A V ÁTI s zakemberei á ltal javasolt értékelési má trix egyik tengelyén a fejlesztési prioritásokat, másik tengelyén a térségi fenntarthatóság alapelveit tüntettük fel. A fejlesztési elképzelések egyértelmű pozitív hatásait, illetve ka pcsolatát a f enntarthatósági a lapelvekkel z öld kör rel r eprezentáltuk. P iros s zínt kaptak azok a kapcsolatok ahol, esetlegesen negatív következményekkel, hatásokkal is lehet számolni. N aranccsárga színnel a bi zonytalan, p otenciális lehetőségeket, de veszélyeket is magába f oglaló ka pcsolatokat j eleztük. A hol ne m ke rült s emmilyen „ pont” a z é rtékelési má trixba ott nem vagy nehezen értelmezhető kapcsolat áll fenn a tényezők között.

	TÉRSÉGI AUTONÓMIÁRA VALÓ TÖREKVÉS				MÁS TÉRSÉGEK IRÁNTI FELELŐSSÉGVÁLLALÁS				MEGYE MEGÚJULÓ KÉPESSÉGÉNEK BIZTOSÍTÁSA				FENNTARTHATÓ TÉRHASZNÁLAT			
	A térség erőforrásainak fenntartható hasznosítása	Stabil és kiegyensúlyozott külső erőforrás felhasználás	A társadalmi-gazdasági tevékenységek által gerjesztett folyamatok és áramok minél tartósabban a megyén belül letelepedésük	Autonóm közösségi döntéshozatal	Problémák helyben való kezelése	Más térségek közösségi döntési kompetenciái csorbitásának elkerülése	Anyagáramok ciklusainak megyén belül való zárása	A társadalom megújuló képességének térségi biztosítása	Kulturális és tudományos innováció	A környezeti elemek megújuló képességeinek biztosítása	Zöldmezős fejlesztések helyett barnamezős területhasználat	Közkezesek, közérdekű létesítmények, rendezvények	Adminisztratív és gazdasági tevékenységek értékmegőrzést szolgáló térszervezése	A társadalom közelebb hozása a helyi környezetéhez	Az utazási idő csökkentése és kulturált hasznosítása	Az áruszállítás károkozásának mérséklése
(1) Gazdasági növekedés, versenyképes, innovatív gazdaság	●	●●	●●	●	●	●	●	●	●	●●	●●	●	●	●	●	●
(2) Egészséges társadalom	●	●	●	●	●			●	●			●		●	●	●
(3) Kreatív, tudásalapú társadalom	●	●	●				●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
(4) Közösségi megújulás	●	●	●	●	●		●					●	●	●	●	●
(5) Stratégiai erőforrások megőrzése	●	●	●		●			●	●	●		●	●	●		
(6) Veszprém megye térszerkezetének fejlesztése	●	●	●	●	●		●●			●●	●●	●	●	●	●	●●
(7) Városok és várostérségek összehangolt és integrált fejlesztése	●	●	●	●	●		●		●	●	●	●	●	●	●	●
(8) Vidéki térségek értékalapú megújítása	●	●	●		●				●	●	●	●	●	●	●	●
(9) Területfejlesztési célkitűzésekkel összehangolt területhasználat	●				●				●	●	●	●		●	●	●
(10) Mobilitás, az elérhetőség megújuló rendszerei	●●				●		●		●	●	●			●		●

7. táblázat Fenntarthatósági teljesítmény értékelő mátrix

5. Javaslat környezeti szempontú intézkedésre

A területfejlesztési koncepció tíz prioritási tengely célkitűzéseinek és a későbbiekben erre épülő fejlesztési programoknak meg kell jelenni a különböző megyei, térségi fejlesztési, tervezési dokumentumokban (megyei fejlesztési koncepciók (túrizmus, környezetvédelem, közlekedésfejlesztés) megyei területrendezési terv, településrendezési stratégiák, tervek, LEADER programok, a kistérségekhez, mikroterületekhez, járásokhoz kapcsolódó jelenleg még nem látható programok). A területfejlesztési koncepció jelenleg fő „csapásirányokat”, fejlesztési területeket jelöl, meg, amelynek részletesebb kifejtése a programozás szintjén jelenik meg.

Területiség hiánya

A területfejlesztési koncepció általában megyei szinten fogalmaz meg javaslatokat célokat. A későbbi differenciált (területi) programozás megvalósíthatósága érdekében érdemes lenne a megye területét, kistérségeket, járásokat, LEADER csoportokat, településcsoportok alapján kisebb területi egységekre bontva is vizsgálni. A tíz megfogalmazott területfejlesztési célnál érdemes lenne megadni, hogy mely területen milyen prioritással jelennek meg.

Időbeniség, trendek hiánya

A területfejlesztési koncepció inkább statikus mint dinamikus szemléletű. Nem tartalmaz időbeni adatsorokat, fejlődési tendenciákat bemutató grafikonokat, adatsorokat, jövőbeni trendekre vonatkozó megállapításokat. A statikus szemléletmód miatt a környezetváltozási folyamatok, trendek nehezen becsülhetők. Ennek fényében nehezen állapítható meg, hogy milyen eredményű beavatkozás következik be.

Irányok számszerűsítése

A területfejlesztési koncepció 10 prioritási területe általános fejlesztési irányokat, elveket jelöl meg számszerűsítések nélkül. A fejlesztési prioritások megfogalmazásához célszerű lenne a fejlesztéseket területileg azonosítani és számszerűsíteni. Célszerű lenne a prioritások között súlyozást is sorrendet felállítani (melyik fejlesztési elképzelésnek van nagyobb prioritása). A jövőben is valószínűleg csak korlátozottan fognak rendelkezésre állni a fejlesztési források és környezeti szempontból azoknak kell a nagyobb prioritást kapniuk, amelyeknek környezeti hozadéka nagyobb.

Természetvédelmi fejlesztések

Veszprém megye természeti értékekben rendkívül gazdag, de a természetvédelmi fejlesztések (pl. Natura2000 területek) nem jelennek meg önálló elemként a fejlesztési koncepcióban. A természetvédelemre alapozott „lágymű” túrizmus, az ezekhez kapcsolódó fejlesztések, illetve természetvédelmi területekkel és a egyéb fejlesztésekkel kapcsolatos problémák külön is megjelenhetnének a koncepcióban (pl. közlekedésfejlesztés).

Érdemes lenne a natúrparkok kialakításának, megvalósíthatóságának is külön fejezetet szentelni. A **natúrparkok** olyan természetvédelmi „keretbe” illesztett területfejlesztések, amelyek a helyi gazdaságra, az alulról jövő kezdeményezésre épülnek, ezért mindenképpen összhangban vannak a területfejlesztési koncepció alapfilozófiájával.

Agrárkörnyezetgazdálkodás

Az **agrárkörnyezetgazdálkodás** témaköre nem jelenik meg közvetlenül a vidékfejlesztési prioritások között. Bár Veszprém megye az agrártérségeket tekintve nem tartozik az ország

leggazdagabb megyei közé, a Nemzeti Vidékstratégiára alapozott vidékfejlesztésnek, agrárkörnyezetgazdálkodásnak a vidéki térségek megőrzésében játszott szerepe miatt érdemes lenne nagyobb teret szentelni a koncepcióban.

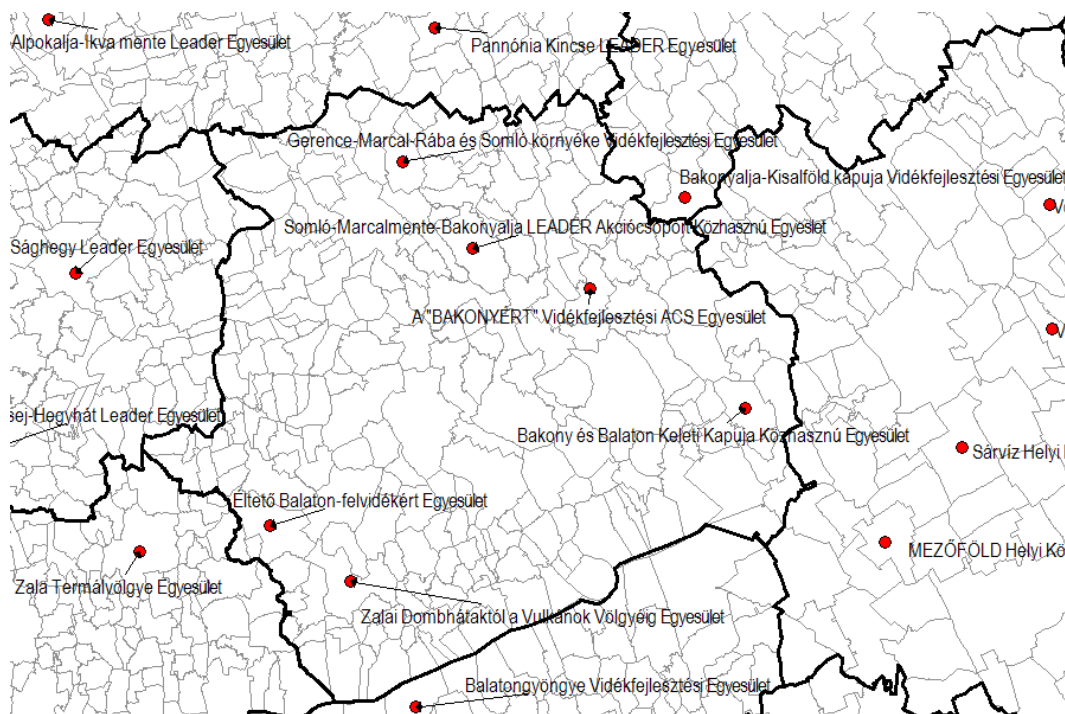
Tájrehabilitáció

Veszprém megye területén számtalan tájsebet jelentő felszíni bányá, anyagnyerőhely, katonai gyakorlótér, lőtér, vagy felhagyott ipari terület található. A tájrehabilitációról a Balaton térsége kapcsán történik csak említés.

LEADER Helyi Vidékfejlesztési Stratégia

A Helyi Vidékfejlesztési Stratégia (HVS) az előzetesen elismert vidékfejlesztési akciócsoportok tervezési folyamata során létrejövő komplex fejlesztési terv. A HVS tartalmazza az ÚMVP III. tételének négy intézkedéséhez, valamint a LEADER intézkedéscsoporthoz kapcsolódó fejlesztési elképzeléseket és forrásallokációt, de részét képezik olyan fejlesztési elképzelések is, melyek más Európai Uniói vagy hazai forrásból finanszírozhatóak. A HVS megalkotására 2008 februárjától 120 nap állt az előzetesen elismert helyi közösségek rendelkezésére. Az Irányító Hatóság a HVS-ek alapján döntött arról, hogy az adott közösség megkaphatja a LEADER Helyi Akciócsoport címet és így valósíthatja meg a HVS-ben kifejtett fejlesztési elképzelések ÚMVP-ből finanszírozható elemeit.

Veszprém megye területén hat bejegyzett LEADER csoport központja található és a szomszédos megyék LEADER csoportjai közül is néhány átnyúlik Veszprém megyei területekre. A LEADER csoportok Helyi Vidékfejlesztési Stratégiája számtalan olyan alulról jövő kezdeményezést, területi jellegű fejlesztési elképzelést is tartalmaz, amelyet érdemes lenne beépíteni a megyei területfejlesztési koncepcióba.

4. ábra LEADER csoportok Veszprém megyében

A térségi tervezési tevékenység egészségességének biztosításakor fontos feltétel a tervezési rendszernek keretet adó közös térségi értéktrend kialakítása megyei, települési és térségi szinten is. Ehhez a tervezési tevékenységek mozgásterét szabályozó **fenntarthatósági**

keretstratégiák kidolgozása szükséges nem csak országos szinten, de kifejezetten az egyes térségekre vonatkozóan, a helyi adottságokhoz igazodóan, mely a fenntarthatóságon túl más horizontális irányelveket is rögzíthet (pl. esélyegyenlőség, biztonság, örökségvédelem). A keretstratégia egyrészt olyan, a térségi fenntarthatóság megteremtéséhez szükséges vertikális célokat rögzít, melyeknek helyet kell kapniuk a célok témáját és az adott térséget érintő tervekben, másrészt a fenntartható fejlődést biztosító horizontális célokat, melyek minden, a térséget érintő fejlesztési tervdokumentumban rögzített célba beépülnek.

Fontosnak tartjuk hangsúlyozni, a **területrendezési és a fejlesztési vonatkozású stratégiai területi tervezés szorosabb összekapcsolását**, annak érdekében, hogy az egyes területrendszerek (területegységek) céljait a fejlesztési és a területhasználat-szabályozási eszközök egymással szinergiát eredményezve szolgálják. Jelen területfejlesztési koncepció ilyen szempontból szerencsésnek tekinthető, hiszen a megyei területrendezési tervet is a területfejlesztési koncepció tervezői gárdája készítette.

6. Összefoglalás

Az összefoglalás a Környezeti Vizsgálat legfontosabb megállapításait tartalmazza.

A megyei területfejlesztési koncepció környezeti teljesítményének értékeléséhez olyan elemzési-értékelési módszerrel alkalmaztunk, amely feltárta, hogy a tervek milyen közvetlen vagy közvetett kihatása lehet a környezetre, milyen környezeti hatások várhatók, illetve a hatások következtében, milyen természetűek és kiterjedésűek a várható hatások. területfejlesztési politika stratégiai szintjét (céljait és prioritásait) egy fenntarthatósági értékrendhez viszonyítottuk. A VÁTI által javasolt fenntarthatósági értékrend négy alappillére:

- A.) törekvés a térségi autonómiára
- B.) más térségek iránti felelősségvállalás
- C.) a térség megújuló képességének biztosítása
- D.) fenntartható térhasználat

A Veszprém megyei területfejlesztési koncepció célkitűzései tíz prioritási területben fogalmazódnak meg. A koncepció tartalmi részleteiben ennek tíz prioritási területnek a kifejtését tartalmazza. A tíz prioritási témakör eltérő súllyal foglalkozik a környezeti elemekkel, fenntarthatósági kérdésekkel. A stratégiai erőforrások megőrzéséről szóló 5. fejezet, a vidéki térségek értékalapú megújításáról szóló 8. fejezet, a összehangolt területhasználat kialakításáról szóló 9. fejezetek kapcsolódnak részletesebben a környezeti fenntarthatóság témaköréhez.

A területfejlesztési koncepció célkitűzései környezeti szempontból illeszkednek Nemzeti Fejlesztés 2020 program célkitűzéseihez illetve ezen keresztül a Nemzeti Vidékstratégia 2020 tervhez, az Energiastratégiahoz, a vidékfejlesztési feladatokat magában foglaló Darányi Ignác Tervhez, az egészségügy fejlesztésének alapját képező Semmelweis Tervhez, a közigazgatás megújításának alapját képező Magyar Tervhez, a Nemzeti Környezetvédelmi Programhoz, a Nemzeti Éghajlatváltozási Stratégiához. Kis hiányérzet az energiatakarékosság, a megújuló energia hasznosítás esetében fordul elő, mert ennek nagyobb szerepet kellene kapni.

A Nemzeti Vidékstratégia kapcsán tovább lehetne bővíteni a fejlesztési koncepciót a védett és érzékeny természeti területek gazdálkodási programjaival (MTÉT, Natura 2000), „Kert-

Magyarország” k értészeti p rogrammal, G énmegőrzés, biológiai alapok fejlesztése programmal, nemzeti erdőprogrammal.

A vidékfejlesztést és a természetvédelmet összekapcsoló natúrpark hálózat kialakítási lehetőségének markánsabban meg kellene jelenni a területfejlesztési koncepcióban.

Veszprém m egye k örnyszerterhelésének meghatározásához, i lletve az o rszágos összehasonlításához az ökológiai lábnyom számítást használtuk. Magyarországon ez a mutató 3,7 ha/fő értéket, földterületet jelent. Veszprém megye értéke 3,8 ha ökológiailag produktív terület nagysága egy főre vetítve. A megye tehát fenntarthatóság szempontjából (ökológiai lábnyom mutató szerint) az országos átlagúnak tekinthető. A megyén belül azonban jól megfigyelhetők területi különbségek. A Bakony és a Balaton-felvidék néhány települése még az ökológiai teljesítőképesség határán belül található.

A koncepció tíz témakörben fogalmaz meg prioritások, a fejlesztési elképzelések elmaradása esetében tovább folytatódnak a meglévő trendek, változási tendenciák. A gazdasági növekedés e lmaradása a k örnyszeret s szempontjából a mbivalens e redménnyel já rhat. A z ú j beruházások (kereskedelmi, ipari, közlekedési) létesítmények esetében szükségszerűen tovább fokozódik a k örnyszeret t erhelése, e zért e lmaradásuk m ég poz ítíven i s h thatat a k örnyszereti állapotra. A beruházások e lmaradása a másí k oldalról azt is je lenti, hogy a mo stani negatív trendek, tendenciák tovább folytatódnak (pl. népességfogyás, migráció, települési k örnyszeret leromlása stb.)

A stratégiai erőforrások megőrzése és az utódgenerációk számára történő átadása a fenntarthatóság al apja. Szerencsére a t erületfejlesztési k onceptió i s t artalmában ez zel a témakörrel foglalkozik a oldalszámban is mérhetően a legrészletesebben. A stratégiai erőforrások mértéktelen kiaknázása, vagy elszennyezése már rövid távon is a térség versenyképességének cs ökkenéséhez v ezet. V eszprém m egyében a k onceptió s zerint i llyen stratégiai erőforrás a természeti táj gazdagsága, változatossága, külön kiemelve a Bakony és a Balaton té rségét. A t ermészeti é rtékek me llett a k ulturális é rtékek v áltozatossága, a tá j értékek gazdagsága is kiemelkedő a megyében. A felszíni és felszínalatti vizek, ásványvizek, ásványkincsek, a termőföld, a jó környezetállapot jelent még további olyan erőforrást, amelynek hosszútávú használatát veszélyeztetné a fenntarthatóság elvének elvetése.

A területfejlesztési koncepció egyik alapvető célja, hogy hozzájáruljon a környezetállapot javulásához. A tíz fejlesztési prioritás k özül - a m egfogalmazott e lvek s zerint - egyik s em okozza közvetlenül a környezetminőség romlását. Nyolc fejlesztési prioritás esetében egyáltalán nem kell tartani negatív hatások bekövetkeztétől. A fenntarthatóság elve, a környezeti é rtékek megóvása, a k örnyszeretbiztonság, a k límaváltozás n egatív következményeinek csökkentése szinte minden prioritás esetében megfogalmazódott. Három fejlesztési célkitűzés ugyanakkor (1. prioritás Gazdasági növekedés, versenyképes, innovatív gazdaság, kitörési pontokra épülő gazdaságfejlesztés, a 6 . p rioritás Veszprém m egye térszerkezetének fejlesztése és a 10. prioritás Mobilitás, az elérhetőség megújuló rendszerei és kapcsolt t erei, a k özlekedés f ejllesztése) m agában h ordozhatja a k örnyszeretkárosítás bekövetkeztének lehetőségét is.

Veszprém me gye t erületén h at b ejegyzett LEADER c csoport k özpontja ta lálható é s a szomszédos m egyék LEADER c csoportjai k öz ül i s né hány á tnyúlik V eszprém m egyei területekre. A LEADER csoportok Helyi Vidékfejlesztési Stratégiája számtalan olyan alulról jövő kezdeményezést, területi jellegű fejlesztési elképzelést is tartalmaz, amelyet érdemes lenne beépíteni a megyei területfejlesztési koncepcióba.

Melléklet – Tervezett beavatkozások Veszprém megyében a humán infrastruktúra fejlesztése terén

(készült: a megyei önkormányzat adatszolgáltatása alapján)

Akadálymentesítés

Projektcím	Projektgazda	Járás	Megvalósítás kezdete	Költségigény, millió Ft	Résztevők	OP intézkedés	TOP intézkedés
Városi intézmények akadálymentesítése	Ajka város Önkormányzata	Ajkai	2016	100	Vízügyi igazgatóság	TOP-4.3	részben TOP-4.2
Önkormányzati hivatal épületének akadálymentesítése	Kislőd Község Önkormányzat	Ajkai	2015	10	Magyarpolányi Közös Önk Hivatal	TOP-4.3	TOP-4.2
Polgármesteri Hivatal Akadálymentesítése	Szóc Község Önkormányzata	Ajkai	2015	2	-	TOP-4.3	TOP-4.2
Városháza épületének akadálymentesítése Balatonalmádiban	Balatonalmádi Város Önkormányzata	Balatonalmádi	2015	30	Balatonalmádi Járási Hivatal	TOP-4.3	TOP-4.2
A Balatonfüzfői Közös Önkormányzati Hivatal és Papkeszi kirendeltségének ügyfélfogadó kialakítása és akadálymentesítés	Balatonfüzfő Város Önkormányzata	Balatonalmádi	2016	40	Papkeszi Község Önkormányzata, Mozgássérültek Veszprém Megyei Egyesülete – Balatonfüzfő és Térségének Mozgássérültek Csoportja, SINOSZ Veszprém Megyei Szervezete, SINOSZ VMJTSZ, Vakok és Gyengénlátók Veszprém Megyei Egyesülete.	TOP-4.3	részben TOP-4.2
Balatonkenese hivatal felújítása	Balatonkenese Város	Balatonalmádi	2015	280	-	TOP-4.3	részben TOP-3.2 és 4.2

	Önkormányzata						
Balatonakali orvosi és fogorvosi rendelő részleges akadálymentesítése, mozgáskorlátozott bejáró építése	Balatonakali Község Önkormányzata	Balatonfüredi	2014	2	-	TOP-4.3	részben TOP-4.1
Döbrönte háziorvosi rendelő akadálymentesítése	Döbrönte Község Önkormányzata	Pápai	2015	1	-	TOP-4.3	részben TOP-4.1
Művelődési ház és óvoda épület akadálymentesítése Mihályházán	Mihályháza Község Önkormányzata	Pápai	2015	15	-	TOP-4.3	TOP-1.4 és 4.2
meglévő önkormányzati feladat ellátást szolgáló intézmények akadálymentesítése, családbarát funkció kialakítása	Pápa Város Önkormányzata	Pápai	2015	54	-	TOP-4.3	részben TOP-4.2
Faluház akadálymentesítése	Vinár Község Önkormányzata	Pápai	2015	5,5	-	TOP-4.3	TOP-4.2
Közüntézmények akadálymentesítése	Csabrendek Község Önkormányzata	Sümegei	2014	50	-	TOP-4.3	részben TOP-1.4 és 4.1 és 4.2
Akadálymentesítés megvalósítása önkormányzati ingatlanoknál Rigács településen	Rigács Község Önkormányzatának Képviselő-testülete	Sümegei	2016	10	-	TOP-4.3	részben TOP-4.2
Napfény Szociális Segítő Központ Idősek Otthona akadálymentesítése, udvar rendezése, parkosítása	Sümege Város Önkormányzata	Sümegei	2016	20	Sümegei Közszolgáltató Kft.	TOP-4.3	EFOP-2.2
Óvoda akadálymentesítése, udvar rendezése, parkosítása	Sümege Város Önkormányzata	Sümegei	2016	50	Sümegei Közszolgáltató Kft.	TOP-4.3	TOP-1.4
Akadálymentesítés megvalósítása önkormányzati ingatlanoknál Sümegeprága településen	Sümegeprága Község Önkormányzatának Képviselő-testülete	Sümegei	2016	25	-	TOP-4.3	részben TOP-4.2
Akadálymentesítés megvalósítása önkormányzati ingatlanoknál Ukk	Ukk Község Önkormányzatának	Sümegei	2016	10	-	TOP-4.3	részben TOP-4.2

településen	Képviselő-testülete						
Akadálymentesítés megvalósítása önkormányzati ingatlanoknál Zalagyömörő településen	Zalagyömörő Község Önkormányzatának Képviselő-testülete	Sümegei	2016	13	-	TOP-4.3	részben TOP-4.2
A Községháza felújítása – akadálymentesítés, héjazatcsere, színezés	Zalaszegvár Község Önkormányzata	Sümegei	2015	5	-	TOP-4.3	részben TOP-3.2 és 4.2
Meglévő önkormányzati feladatellátást szolgáló intézmények akadálymentesítése	Tapolca Város Önkormányzata	Tapolcai	2015	40	Tapolca Kft. (Rendezvénycsarnok üzemeltetője)	TOP-4.3	részben TOP-3.1 és 4.2
Iskola akadálymentesítés	Öskü Község Önkormányzata	Várpalotai	2015	50	KLIKK várpalotai tankerület	EFOP-4.1	EFOP-4.1
A Thuri György Gimnázium akadálymentesítése	Várpalota Város Önkormányzata	Várpalotai	2015	42	Várpalotai Közüzemi Kft.	TOP-4.3	-
Középületek akadálymentes megközelítése	Eplény Községi Önkormányzat	Veszprémi	2015	6,5	a nyertes kivitelező	TOP-4.3	TOP-1.4 és 4.1 és 4.2
Önkormányzati intézmények akadálymentesítése	Zirc Városi Önkormányzat	Zirci	2015	21	Zirci Járási Hivatal, általános iskola	TOP-4.3	részben TOP-4.2

Egészségügyi/szociális infrastruktúra

Projektcím	Projektgazda	Járás	Megvalósítás kezdete	Költségigény, millió Ft	Résztvevők	OP intézkedés	TOP intézkedés
Újélet utcai Időskorúak gondozóházának és Idősek otthona felújítása, korszerűsítése és akadálymentesítése..	Ajka város Önkormányzata	Ajkai	2016	70	Szociális Szolgáltató és Gondozási Központ	EFOP-2.2	részben TOP-4.2
. Városi egészségügyi műszerpark	Ajka város	Ajkai	2016	60	Civil szervezetek	TOP-4.1	részben TOP-

fejlesztése	Önkormányzata						4.1
Orvosi rendelő korszerűsítése	Öcs Község Önkormányzata	Ajkai	2015	1	-	TOP-4.1	részben TOP-4.1
Orvosi rendelők kialakítása Balatonalmádiban	Balatonalmádi Város Önkormányzata	Balatonalmádi	2015	75	-	TOP-4.1	részben TOP-4.1
Az egészségügyi alapellátás racionalizálása Balatonfüzfőn	Balatonfüzfő Város Önkormányzata	Balatonalmádi	2015	200	-	TOP-4.1	TOP-4.1
Balatonkenesei egészségügyi centrum infrastrukturális kialakítása és eszközfejlesztése	Balatonkenese Város Önkormányzata	Balatonalmádi	2017	230	-	TOP-4.1	részben TOP-4.1
Otthonközeli szociális és gyermekjóléti szolgáltatások hozzáférése és minőségének fejlesztése a Balatonalmádi Szociális Társulásban	Balatonalmádi Szociális Társulás	Balatonalmádi, Veszprém, Balatonfüred	2015	45	Balatonalmádi Szociális Alapszolgáltatási Központ	TOP-4.2	részben TOP-4.2
A 2-es típusú diabétesz kialakulásának prevenciója a veszélyeztetett egyének szűrésével, megfigyelésével és gondozásával	Balatonfüred Város Önkormányzata	Balatonfüredi	2014	178,3	-	EFOP-1.9	EFOP-1.8
Egészségipari beruházás	Balatonfüred Város Önkormányzata	Balatonfüredi	2014	8000	Balaton Sétány Kft.	HAZAI FORRÁS	-
Szívkörház	Balatonfüred Város Önkormányzata	Balatonfüredi	2015	5000	-	EFOP-2.2	EFOP-2.2
Balatonfüred, 40 lakásos idősek otthona építése	Balatonfüred Város Önkormányzata	Balatonfüredi	2015	700	-	EFOP-2.2	EFOP-2.2
Öregek Otthona	Devecser Város Önkormányzata	Devecseri	2016	1100	Cél: Veszprém Megyei Önkormányzat (Kastélyban	EFOP-2.2	EFOP-2.2

					működő intézmény kiváltása esetén)		
Járóbeteg szakrendelő bővítése, felújítása	Devecser Város Önkormányzata	Devecseri	2015	35	-	EFOP-2.2	EFOP-2.2
Egészségház Felújítása	Nagyalásony község Önkormányzata	Devecseri	2015	65	-	TOP-4.1	részben TOP-4.1
Közös fenntartású konyha fejlesztése	Nagyalásony község Önkormányzata	Devecseri	2015	12	-	VP-6.2	TOP-4.2
Egészségügyi centrum	Tüskevár Község Önkormányzat	Devecseri	2014	280	-	TOP-4.1	részben TOP-4.1
Szépkorúak falva	Tüskevár Község Önkormányzat	Devecseri	2017	1000	-	HAZAI FORRÁS	-
„VIKTÓRIA” Idősek Otthona építése - Mihályháza (+ a többi 11 társulásban lévő település: Kemenesszentpéter, Kemeneshőgyész, Külsővat, Marcaltó, Malomsok, Nagycsád, Bakonykoppány, Bakonyszücs, Gecse, Várkesző, Egyházaskesző)	FIX-PONT Önkormányzati Feladatellátó Társulás	Pápai	2015	450	Mihályháza, Külsővat, Egyházaskesző, Várkesző, Kemenesszentpéter, Kemeneshőgyész, Malomsok, Marcaltó, Gecse, Bakonykoppány, Bakonyszücs, Nagycsád önkormányzatai	EFOP-2.2	EFOP-2.2
Egészségügyi alapellátás és önkormányzati járó beteg ellátás infrastrukturális fejlesztése.	Pápa Város Önkormányzata	Pápai	2014	250	Egészségügyi Alapellátási Intézet	TOP-4.1	részben TOP-4.1
Szociális alapszolgáltatás (étkeztetés) infrastrukturális fejlesztés	Pápa Város Önkormányzata	Pápai	2015	4	Pápa Város Önkormányzatának Egyesített Szociális Intézménye	TOP-4.2	TOP-4.2
Bentlakásos intézmény (Idősek Otthona) akadálymentesítése	Pápa Város Önkormányzata	Pápai	2015	2,5	Pápa Város Önkormányzatának Egyesített Szociális	TOP-4.3	EFOP-2.2

					Intézménye		
Az egészségügyi alapellátást koncentráló egység kialakítása	Csabrendek Község Önkormányzata	Sümegi	2016	18,85	-	TOP-4.1	TOP-4.1
Gyermekjóléti és családsegítő szolgálat kialakítása Gógánfa településen	Gógánfa Község Önkormányzatának Képviselő-testülete	Sümegi	2015	15	-	TOP-4.2	TOP-4.2
Egészségügyi alapellátás	Sümeg Város Önkormányzata	Sümegi	2015	250	Sümegi Közszolgáltató Kft. Az alapellátást biztosító szakorvosok	TOP-4.1	részben TOP-4.1
Napfény Szociális Segítő Központ Idősek Otthona teljes belső felújítása	Sümeg Város Önkormányzata	Sümegi	2016	45	Sümegi Közszolgáltató Kft.	EFOP-2.2	EFOP-2.2
A szociális alapszolgáltatások infrastruktúrájának fejlesztése_Napfény Szociális Segítő Központ térségi szolgáltatásainak fejlesztése	Sümeg Város Önkormányzata	Sümegi	2015	40	Napfény Szociális Segítő Központ	-	részben TOP-4.2
Meglévő lakóépület és könyvtár családok átmeneti otthonává történő átalakításának és bővítésének I-II. üteme	Lesencefalva Község Önkormányzata	Tapolcai	2015	190	Tapolcai járás intézményei	EFOP-2.2	részben TOP-4.2
Új épületszárny építése a Dr. Somogyi József Idősek Otthonában (Tapolca)	Gondviselés Alapítvány	Tapolcai	2015	230	-	EFOP-2.2	EFOP-2.2
Aesculapius Ház Tapolca megelőzés-gyógyítás-gondozás	Tapolca Város Önkormányzata	Tapolcai	2016	155	Béres Egészségtár Kft., 1151 Budapest, Károlyi Sándor út 121. Tapolcai Gyógynövény klub	TOP-4.1	részben TOP-4.1 és 4.2
Geriátriai központ - Új épületszárny építése a Dr. Somogyi József Idősek Otthonában	Gondviselés Alapítvány	Tapolcai	2015	230	-	EFOP-2.2	EFOP-2.2

Fogyatékkal élők munkájának és önálló lakhatásának támogatása Tapolcán - Az „Életlehetőség” Szociális Nappali intézmény bővítése-munkahelyteremtéssel és a Támogatott Lakhatás számára lakások kialakításával	Tapolca Város Önkormányzata	Tapolcai	2016	35	Veszprém Megyei ÉFOÉSZ Közhasznú Egyesület, Tapolca; „Életlehetőség” Szociális Nappali Intézmény Közhasznú Nonprofit Kft.	EFOP-2.2	EFOP-2.2
Zalahalápi Öregek otthona megnyitása	Zalahaláp község Önkormányzata	Tapolcai	2016	80	-	TOP-4.2	TOP-4.2
Városi Gondozási Központ Kialakítása Berhidán (Ősi u. 22 volt Iskola épülete)	Berhida Város Önkormányzata	Várpalotai	2016	120	Római Katolikus Egyház	TOP-4.2	részben TOP-4.2
Szociális alapszolgáltatások integrációja, infrastruktúrájának fejlesztése.	Várpalota Város Önkormányzata	Várpalotai	2015	230	Várpalotai Közüzemi Kft.	TOP-4.2	TOP-4.2
Az egészségügyi alapellátást szolgáló Fogorvosi rendelő infrastruktúrájának fejlesztése	Várpalota Város Önkormányzata	Várpalotai	2015	74	Várpalotai Közüzemi Kft.	TOP-4.1	TOP-4.1
Szoc Alapszolgáltatási központ Hajmáskéren	Hajmáskér-Sólyi Református Társegyházközség	Veszprémi	2014	30	-	-	-
Mozgásszervi kiscentrum létrehozása Veszprémben	Faragó Anita	Veszprémi	2016	25	-	GINOP-1.2	GINOP-1.2
Idősek otthona létesítése Dudaron	Dudar Község	Zirci	2014	400	-	EFOP-2.2	EFOP-2.2
Egészségház kialakítása Pénzesgyőrön	Pénzesgyőr Községi Önkormányzat	Zirci	2015	20	Szirbek Tiborné témamenedzser	TOP-4.1	TOP-4.1
Nappali ellátó intézmény felújítása	Zirc Városi Önkormányzat	Zirci	2016	50	Zirci Járási Szociális Szolgáltató Központ	TOP-4.2	TOP-4.2
Egészségügyi alapellátás infrastruktúra fejlesztése	Zirc Városi Önkormányzat	Zirci	2014	45	járási önkormányzatok	TOP-4.1	RÉSZBEN TOP-4.1

Funkcióbővítő városrehabilitáció

Projektcím	Projektgazda	Járás	Megvalósítás kezdete	Költségigény, millió Ft	Résztevők	OP intézkedés	TOP intézkedés
Városrehabilitáció az élhetőbb környezetért - A városközpont fejlesztéséhez kapcsolódó üzletek megújítása, homlokzatok felújítása, energetikai korszerűsítés szolgáltatások bővítése	Ajka város Önkormányzata	Ajkai	2016	120	MÁV	HAZAI FORRÁS	-
18. Városrehabilitáció az élhetőbb környezetért - MÁV Vasútállomás felújítása	Ajka város Önkormányzata	Ajkai	2016	40	MÁV	HAZAI FORRÁS	-
Városi alközpontok és közösségi terek kialakítása a balatonfüzfi Fűzfőfürdő és Tobruk városrészekben	Balatonfüzfő Város Önkormányzata	Balatonalmádi	2015	600	-	HAZAI FORRÁS	-
Mádl Ferenc tér II. ütem közterület turisztikai célú megújítása és sétány kialakítás	Tihany Község Önkormányzata	Balatonfüredi	2016	550	-	HAZAI FORRÁS	-
Révi fogadókapuk (Tihany - Szántód) fejlesztése	Tihany Község Önkormányzata	Balatonfüredi, Siófok	2015	950	Szántód Község Önkormányzata	HAZAI FORRÁS	-
Belváros rekonstrukció II. ütem megvalósítása	Pápa Város Önkormányzata	Pápai	2015	5000	KLIK	HAZAI FORRÁS	részben TOP-2.1
Leromlott városi területek rehabilitációja_Deák Ferenc utca	Sümege Város Önkormányzata	Sümegei	2017	130	Sümegei Közszolgáltató Kft.	HAZAI FORRÁS	-
„Badacsony Városkapu” projekt	Badacsonytomaj Város Önkormányzata	Tapolcai	2015	250	-	TOP-2.1	részben TOP-2.1
Belváros rekonstrukciója – közterület rendezés	Berhida Város Önkormányzata	Várpalotai	2016	200	Római Katolikus Egyház	HAZAI FORRÁS	-

Inota városrész faluközpontjának rehabilitációja és az inotai malmok mint ipari műemlékek funkcióváltással egybekötött felújítása	Várpalota Város Önkormányzata	Várpalotai	2015	850	Várpalotai Közüzemi Kft.	HAZAI FORRÁS	-
Várpalota városközpont rehabilitációja (Hunyadi M. tér, Thury-tér, Szabadság tér, Újlaky és Táncsics u.)	Várpalota Város Önkormányzata	Várpalotai	2016	700	-	HAZAI FORRÁS	részben TOP-2.1
Aranyos völgyi multifunkciós fejlesztés	Veszprém MJV	Veszprémi	2014	4614	-	HAZAI FORRÁS	-
Egységes Ügyfélszolgálati Iroda kialakítása	Veszprém „VKSZ” Veszprémi Közüzemi Szolgáltató Zrt.	Veszprémi	2015	1300	Veszprém MJV	HAZAI FORRÁS	-
Aranyosvölgy Tudományos és Ökopark	Veszprém „VKSZ” Veszprémi Közüzemi Szolgáltató Zrt.	Veszprémi	2015	4000-10000	Veszprém MJV	HAZAI FORRÁS	-
Kulturális negyed	Veszprém MJV	Veszprémi	2014	4371	VKSZ Zrt, Pannon Egyetem, gazdasági szereplők	HAZAI FORRÁS	részben TOP-6.3

Humán fejlesztés/képzés

Projektcím	Projektgazda	Járás	Megvalósítás kezdete	Költségigény, millió Ft	Részvevők	OP intézkedés	TOP intézkedés
Ajkai Foglalkoztatási Paktum	Ajka város Önkormányzata	Ajkai	2015	300	Széchenyi István Egyetem, Gazdasági társaságok Klaszter	TOP-6.1	részben TOP-5.1
Városi és városrészi közösségi programok	Ajka város Önkormányzata	Ajkai	2016	50	Civil szervezetek	TOP-6.3	TOP-5.4
Városi és városkörnyéki életmódsegítő programok	Ajka város Önkormányzata	Ajkai	2016	30	Civil szervezetek	EFOP-1.9	EFOP-1.8
Térségi identitást erősítő programok	Ajka város Önkormányzata	Ajkai	2015	100	Civil szervezetek, Egyetemek	TOP-6.4	TOP-5.4
Helyi civil szerveződések elősegítése Balatonalmádiban	Balatonalmádi Város Önkormányzata	Balatonalmádi	2016	300	helyi civil szervezetek	EFOP-1.3	EFOP-1.2
Balatonalmádi Innovációs Porta - Jólét Living Lab – Telephelyfejlesztés, munkahelyteremtés (Balatonalmádi)	Trebag Kft	Balatonalmádi	2015	60	Net-Mex Kft, Fortuito Kft	GINOP-1.1	GINOP-1.1
Nóra-pontok fejlesztése a Nóra-hálózat keretén belül Veszprém megyében	Start Balaton Szociális Szövetkezet	Balatonalmádi	2015	10	Jól-Lét Közhasznú Alapítvány, Nagycsaládosok Balatonalmádi Egyesülete	EFOP-1.1	EFOP-1.1
„Járáskerülő” – Tematikus Civil Szomszédolás (Balatonalmádi, Balatonfőkajár, Balatonfűzfő, Balatonkenese, Balatonvilágos, Csajág, Felsőörs, Királyszentistván, Küngös, Litér, Papkeszi)	Balatonalmádi Város Önkormányzata	Balatonalmádi	2015	22	Balatonalmádi és a járási civil, kulturális és közismereti egyletek, körök, klubok	Hazai forrás	TOP-5.4
Az intézményben szupervíziós	Balatonkenese	Balatonalmádi	2015	24	-	EFOP-1.9	EFOP-1.8

lehetőség kialakítása, kliensek számára rendszeres pszichológiai tanácsadás lehetőségének fejlesztése	Város Önkormányzata						
„A jövő már bennünk van”: egyének megerősítése, életvezetési ismeretek, önismeret, önbizalom, életcélok és az azokhoz vezető út, már az általános iskolában gyerekeknek és szüleiknek, emellett rendszeres élelmiszercsomagok	Balatonkenese Város Önkormányzata	Balatonalmádi	2016	5	-	Hazai Forrás	-
Szemléletformálás a hátrányos helyzetű rétegek segítésére	Balatonkenese Város Önkormányzata	Balatonalmádi	2015	10	-	EFOP-1.4	EFOP-1.3
Képzések a fejlesztést érintő területen élőknek (háztartásvezetés, gyermeknevelés, pénzgazdálkodás – Balatonkenese, Küngös)	Balatonkenese Város Önkormányzata	Balatonalmádi	2015	29	Területi Szociális Szolgáltató Intézmény	-	EFOP-1.1
Rendszertudományi Innovációs Központ Akadémia megvalósítása Balatonfüreden	Rendszertudományi Innovációs Központ Zrt	Balatonfüredi	2015	1600	Rendszertudományi Innovációs Klaszter	GINOP-2.3	GINOP-2.3
RIK Akadémia	Balatonfüred Város Önkormányzata	Balatonfüredi	2015	1600	-	GINOP-2.3	GINOP-2.3
Tanműhely létesítése	Devecseri Városüzemeltetési Nonprofit Kft	Devecseri	2015	28	EON	GINOP-5.5	GINOP-6.2
Kádár szakma képzése a Somló-hegy lábánál	Somlószlós Község Önkormányzata	Devecseri	2015	12	Somlószlósi Ökológiai Szociális Szövetkezet	GINOP-5.5	GINOP-6.2
Hagyományörző és tematikus ifjúsági táborok szervezése a város/kistérség intézményeiben/turisztikai látványosságaiiban.	Pápa Város Önkormányzata	Pápai	2015	40	Pápai Platán Kft.	EFOP-1.3	TOP-5.4

Hátrányos helyzetű gyermekek nyári táboroztatása	Pápa Város Önkormányzata	Pápai	2015	1,5	Pápa Város Önkormányzatának Egyesített Szociális Intézménye	EFOP-1.2	EFOP-1.2
Helyi identitás és kohézió erősítése kulturális programok szervezése által	Pápa Város Önkormányzata	Pápai	2015	97	Pápai Platán Kft., Esterházy Károly Múzeum, Jókai Mór Művelődési és Szabadidő Központ, Barokk Hagyományörző Egyesület, Hagyományok Hegye Egyesület	TOP-6.4	TOP-5.4
A helyi identitás és kohézió erősítése_mentorrendszer kiépítése a háztáji kisgazdálkodás életre keltéséért	Sümege Város Önkormányzata	Sümegei	2015	40	Sümegei Közszolgáltató Kft. , mentorok	TOP-6.2	VP-19.2
Lokális együttműködés_városrehabilitációs humán komponensek	Sümege Város Önkormányzata	Sümegei	2015	25	Sümegei Közszolgáltató Kft. , mentorok, TDM	TOP-6.4	Részben VP-19.2
A helyi identitás és kohézió erősítése/helyi igényekre épülő képzési programok megvalósítása	Sümege Város Önkormányzata	Sümegei	2015	12	Képző , mentorok, TDM	-	részben TOP-5.1
A társadalmi együttműködés erősödését szolgáló lokális programok_Civil kerekasztalok és esélyegyenlőségi programok megvalósítása	Sümege Város Önkormányzata	Sümegei	2015	22	Civil szervezetek, mentorok – esélyegyenlőségi szakemberek	-	TOP-5.4
Egészséges Tapolca, Egészséges Gazdaság - Egészségvezérelt regionális gazdaságfejlesztés a Tapolcai medencében, amely az önkormányzatok helyi élelmiszertermelő vállalkozásokat	Tapolca Város Önkormányzata	Tapolcai	2014	278	önkormányzatok, civil szervezetek, gazdasági szereplők, egyéb szakmai partnerek	EFOP-1.9	EFOP-1.8

segítő és egészséges életmódot előmozdító megerősített koordinációs képességén alapul							
Hátrányos helyzetű családok és fiatalok Zarándoklatának megvalósítása Mária Út szerepe a leszakadó rétegek felzárkóztatásában (Zirc, Bakonybél, Mór, Pápa, Veszprém, Ajka, Tapolca, Balatonalmádi)	Mária Út Közhasznú Egyesület		2015	92	Zarándok Turizmusért Nonprofit Kft.	EFOP-1.2	EFOP-1.2
Nyelvi tábor megvalósítása (Tés)	NOSTOP Nyelviskola Kft	Várpalotai	2014	5	-	HAZAI FORRÁS	VP-19.2
Fiatalokkal az élhetőbb jövőért	Várpalota Város Önkormányzata	Várpalotai	2016	60	0	TOP-3.2	KEHOP-5.4
Programok várnak a várpalotai várban	Várpalota Város Önkormányzata	Várpalotai	2016	24	Thury-Vár Nonprofit Kft.	TOP-6.4	részben TOP-5.4
Tanulj a jövődért	Várpalota Város Önkormányzata	Várpalotai	2016	60	0	GINOP-5.1	TOP-6.1
Tudatosan a jövődért	Várpalota Város Önkormányzata	Várpalotai	2016	20	0	EFOP-3.5	EFOP-3.5
Helyi identitásérősítés (Kozma Ferenc napok)	Hajmáskér-Sólyi Református Társégyházközség	Veszprémi	2015	30	Az 1000 éves Sólyi Templomért Alapítvány, járásai önkormányzatok, Felcsút Önkormányzata KKMM	TOP-6.4	TOP-5.4
Légy te is östermelő – képzés, közösségi munka, települési és térségi szintű társadalmi együttműködések Tótvázsonyban (Tótvázsony, Hidegkút, Nemesvámos, Nagyvázsony, Pula, Barnag, Vöröstó, Mencshely)	Tótvázsony Község Önkormányzata	Veszprémi	2014	15-17	Nefelejcs Alapítvány, Tótvázsonyi Polgárőr Egyesület, Tótvázsonyi Ifjúsági Egyesület, Őszidő Nyugdíjasklub	TOP-6.2	részben VP-19.2

Turisztikai alapképzés szervezése Veszprémben	Veszprémi Turisztikai Közhasznú Nonprofit Kft.	Veszprémi	2015	3	Veszprémi Turisztikai Egyesület	TOP-1.2	-
Veszprém Expo Kiállítás és Vásár	MegyeExpo Kiállítás és Vásár Szervező Kft.	Veszprémi	2015	50	-	HAZAI FORRÁS	-
Humán erőforrás fejlesztés súlyos látássérültek számára Veszprémben	Vakok és Gyengénlátók Veszprém Megyei egyesülete	Veszprémi	2014	3	-	EFOP-1.12	EFOP-1.11
Munkahelyteremtés fogyatékosokkal élők számára (Veszprém)	Vakok és Gyengénlátók Veszprém Megyei egyesülete	Veszprémi	2015	-	-	EFOP-1.12	EFOP-1.11
Komplex programok a társadalmi együttműködésért	Zirc Városi Önkormányzat	Zirci	2015	24	Zirci Járási Hivatal, járás települései	EFOP-1.12	EFOP-1.11
Helyi identitás és kohézió erősítése a Zirci Járásban	Zirc Városi Önkormányzat	Zirci	2015	42	zirci járás települései	TOP-6.4	részben VP-19.2
Zirc térségében (Zirc, Pénzesgyőr, Nagyesztergár) többfunkciós Szociális Szövetkezet létrehozása	Szociális Szövetkezet	Zirci	2014	55	a szövetkezethez csatlakozó szervezetek, önkormányzatok	EFOP-1.12	EFOP-1.11

IKT

Projektcím	Projektgazda	Járás	Megvalósítás kezdete	Költségigény, millió Ft	Részvevők	OP intézkedés	TOP intézkedés
Elektronikus közigazgatás fejlesztése Balatonalmádiban	Balatonalmádi Város Önkormányzata	Balatonalmádi	2015	20	-	KÖFOP-2.1	-
Az önkormányzat és közintézményeinek digitális és infokommunikációs fejlesztése	Balatonkenese Város Önkormányzata	Balatonalmádi	2017	34	-	KÖFOP-2.1	-
Egységes innovatív műemléki-műszaki építménykataszter fejlesztése a Veszprémi Érsekség felújítási fejlesztési munkájának támogatására.	Veszprémi Érsekség	egyházmegye területe	2015	200-300	Szak-specifikus mérnöki vállalkozások Műemlékfenntartó és gondozó hálózat Vakolat és bevonatgyártók (LB Kanuf Kft.,)	HAZAI FORRÁS	-
FIX-PONT Önkormányzati és Feladatellátó Társulás kommunikációs eszközeinek fejlesztése, Kemeneshőgyész	FIX-PONT Önkormányzati és Feladatellátó társulás	Pápai	2014	2,5	12 település önkormányzata (lásd fent)	KÖFOP-2.1	-
Gógánfai Közös Önkormányzati Hivatal honlapjának elkészítése	Gógánfa Község Önkormányzatának Képviselő-testülete	Sümegei	2015	3	-	HAZAI FORRÁS	-
Gógánfai Közös Önkormányzati Hivatalnál hálózat kiépítése	Gógánfa Község Önkormányzatának Képviselő-testülete	Sümegei	2015	3	-	KÖFOP-2.1	-
Gógánfai Közös Önkormányzati Hivatalnál informatikai eszközbeszerzések	Gógánfa Község Önkormányzatának Képviselő-testülete	Sümegei	2015	25	-	KÖFOP-2.1	-
Szociális program beszerzések	Gógánfa Község	Sümegei	2015	6	-	HAZAI	-

Gógánfa gesztorságával	Önkormányzatának Képviselő-testülete					FORRÁS	
Temető kateszterek beszerzése Gógánfa gesztorságával	Gógánfa Község Önkormányzatának Képviselő-testülete	Sümegei	2015	6	-	HAZAI FORRÁS	-
Vagyon kateszterek felfektetése Gógánfa gesztorságával	Gógánfa Község Önkormányzatának Képviselő-testülete	Sümegei	2016	6	-	HAZAI FORRÁS	-
Kábeltévé, internethálózat	Vilonya Község Önkormányzata	Várpalotai, Balatonalmádi, Veszprémi	2015	50	Királyszentistván Község Önkormányzata, Sóly Község Önkormányzata	GINOP-3.3	GINOP-3.3
Partnerközpontú közigazgatás- fejlesztés	Veszprém MJV	Veszprémi	2014	100	0	KÖFOP- 1.1	KÖFOP-1.3

Iskola/óvoda/bölcsőde

Projektcím	Projektgazda	Járás	Megvalósítás kezdete	Költségigény, millió Ft	Résztevők	OP intézkedés	TOP intézkedés
bölcsőde létesítése	Ajka város Önkormányzata	Ajkai	2016	140	Szociális Szolgáltató és Gondozási Központ	TOP-1.4	TOP-1.4
Városi óvodák iskolák, intézmények családbarát funkciók kialakítása	Ajka város Önkormányzata	Ajkai	2016	80	Civil szervezetek	HAZAI FORRÁS	részben TOP-1.4 és 4.2
Óvodai csoportbővítés és ebédlő kialakítása	Nyirád Község önkormányzata	Ajkai	2018	200	-	TOP-1.4	TOP-1.4
Bölcsőde kapacitásbővítés Balatonalmádiban	Balatonalmádi Város Önkormányzata	Balatonalmádi	2015	150	-	TOP-1.4	TOP-1.4
Óvodai épületek korszerűsítése és kapacitásbővítése Balatonalmádiban	Balatonalmádi Város Önkormányzata	Balatonalmádi	2015	600	-	TOP-1.4	részben TOP-1.4
A balatonfüzfői Szivárvány Óvoda építése	Balatonfüzfő Város Önkormányzata	Balatonalmádi	2015	700	Szivárvány Óvoda és Bölcsőde	TOP-1.4	részben TOP-1.4
Óvoda épületek kapacitás bővítése	Balatonkenese Város Önkormányzata	Balatonalmádi	2017	80	-	TOP-1.4	TOP-1.4
Családi napközik kialakítása és működtetésének támogatása	Balatonkenese Város Önkormányzata	Balatonalmádi	2016	15	-	TOP-1.4	TOP-1.4
Tornaszoba építés a Felsőörsi Malomvölgy Általános Iskolában	Felsőörs Község Önkormányzata	Balatonalmádi	2015	120	Klebsberg Intézményfenntartó Központ, Hriszto Botev Német	EFOP-4.1	EFOP-4.1

					Nemzetiségi Nyelvoktató Általános Iskola		
Litéri Református Általános Iskola bővítése	Litér Község Önkormányzata	Balatonalmádi	2017	350	Litéri Református Egyházközség, Litéri Általános Iskoláért Alapítvány	KÖFOP- 2.1	EFOP-4.1
Óvodai- és bölcsődei kapacitásbővítés	Litér Község Önkormányzata	Balatonalmádi	2018	150	Litéri Óvodai Nevelés és Bölcsődei Ellátás Társulása	TOP-1.4	TOP-1.4
Balatonfüred, Kiserdei Óvoda építése (Park utca 11.)	Balatonfüred Város Önkormányzata	Balatonfüredi	2014	350	-	TOP-1.4	részben TOP-1.4
Balatonfüred, Lóczy Lajos Gimnázium emelet ráépítés, meglévő épületrész felújítása	Balatonfüred Város Önkormányzata	Balatonfüredi	2015	644	-	EFOP-4.1	EFOP-4.1
Tündéerkert Óvoda	Balatonfüred Város Önkormányzata	Balatonfüredi	2014	30	-	TOP-1.4	részben TOP-1.4
Óvoda épületének felújítása és korszerűsítése	Csopak Község Önkormányzata	Balatonfüredi	2015	150	-	TOP-1.4	TOP-1.4
Komplex iskolafejlesztés, modernizáció, Iskolai sportcsarnok építése	Tihany Község Önkormányzata	Balatonfüredi	2014	550	-	EFOP-4.1	részben TOP-3.2
Járási Szakképző Iskola építése	Devecser Város Önkormányzata	Devecseri	2015	1600	Magyar Máltai Szeretetszolgálat	GINOP-5.5	GINOP-6.2
Vackor óvoda udvari fedett átjáró építés	Devecser Város Önkormányzata	Devecseri	2014	2--3	-	TOP-1.4	-
Bölcsőde fejlesztés	Devecser Város Önkormányzata	Devecseri	2017	60	Vackor Közös Fenntartású Napköziotthonos Óvoda	TOP-1.4	TOP-1.4
Petőfi tér 11. sz. alatti kisiskolában tornaszoba és melegítő konyha kialakítása	Devecser Város Önkormányzata	Devecseri	2015	40	-	-	EFOP-4.1
Óvoda épület felújítása, fűtés és	Bakonyjákó	Pápai	2014	20	0	TOP-3.2	TOP-1.4

meleg víz igény megújuló energiával történő biztosítása	Község Önkormányzata						
A nemesgörzsönyi Szász Póla Református Óvoda fejlesztése	Nemesgörzsönyi Református Egyházközség	Pápai	2014	5,439628	Szász Póla Református Óvoda	-	részben TOP-1.4
Gyurátz Ferenc Evangélikus Általános Iskola bővítése - tornaterem és aula építése	Pápai Evangélikus Egyházközség	Pápai	2018	264,2	MEE	KÖFOP-2.1	EFOP-4.1
Napsugár bölcsőde felújítása, bővítése	Pápa Város Önkormányzata	Pápai	2015	130	Napsugár Bölcsőde	TOP-1.4	TOP-1.4
Tornaterem építése	Ugod Község Önkormányzata	Pápai	2014	200	-	EFOP-4.1	EFOP-4.1
A csabrendeki Általános Iskola épületeinek felújítása, korszerűsítése	Csabrendek Község Önkormányzata	Sümegei	2018	244	-	EFOP-4.1	EFOP-4.1
Közös Fenntartású Napközi Otthonos Óvoda és Bölcsőde korszerűsítése, infrastrukturális fejlesztése	Csabrendek Község Önkormányzata	Sümegei	2014	90	Mese-domb Óvoda és Bölcsőde	TOP-1.4	TOP-1.4
Iskola bővítés	Dabronc Község Önkormányzata	Sümegei	2015	50	Marcal-Völgye Vadásztársaság, Dab-Pig Kft, Erdődi Farmer Kft, Dabronc-Marcal Kft	EFOP-4.1	EFOP-4.1
Óvodabővítés - Családbarát intézmény és közszolgáltatás fejlesztése	Tapolca Város Önkormányzata	Tapolcai	2015	64	-	TOP-1.4	TOP-1.4
Az ösküi Napsugár Óvoda fejlesztése, bővítése: tornaterem, fejlesztő szoba, sószoba, óvónői szoba, sportudvar kialakítása, bölcsődei csoport feltételeinek kialakítása	Öskü Község Önkormányzata	Várpalotai	2016	60	-	TOP-1.4	TOP-1.4
Herendi Általános Iskola épületének felújítása, bővítése	Herend Város Önkormányzata	Veszprémi	2015	165	-	EFOP-4.1	EFOP-4.1

Többfunkciós tornaterem építése	Nagyvázsony Község Önkormányzata	Veszprémi	2016	200	Kinizsi Pál Általános iskola	EFOP-4.1	EFOP-4.1
Óvoda épület felújítási, illetve bővítési munkái	Nemesvámos Község Önkormányzata	Veszprémi	2015	200	-	TOP-1.4	TOP-1.4
Petőfi Sándor Német Nemzetiségi Nyelvoktató Általános Iskola komplex intézményi felújítása	Nemesvámos Község Önkormányzata	Veszprémi	2015	-	-	EFOP-4.1	EFOP-4.1
Többfunkciós tornaterem építése a meglévő kiszolgáló helységek mellé	Bakonynána Község Önkormányzata	Zirci	2016	120	-	-	EFOP-4.1
Családi napközi szolgáltatás indítása, bővítése, gyerekek nyári szünidei ellátásának biztosítása	Zirc Városi Önkormányzat	Zirci	2015	80	önkormányzat, szociális szolgáltató	TOP-1.4	TOP-1.4
Zirci Oktatási Központ	Zirc Városi Önkormányzat	Zirci	2015	2000	intézmények, KLIK	EFOP-4.1	EFOP-4.1
Reguly Antal Általános Iskola Rákóczi téri tornacsarnok felújítása	Zirc Városi Önkormányzat	Zirci	2014	30	KLIK, Reguly Antal NNNY Általános Iskola	EFOP-4.1	EFOP-4.1
Tornaszoba kialakítása a zirci óvodában	Zirc Városi Önkormányzat	Zirci	2015	20	Óvoda	TOP-1.4	TOP-1.4

Sport/rekreáció

Projektcím	Projektgazda	Járás	Megvalósítás kezdete	Költségigény, millió Ft	Résztevők	OP intézkedés	TOP intézkedés
Rendezvénysátor és infrastruktúra beszerzése	Ajka város Önkormányzata	Ajkai	2016	60	térségi települések	HAZAI FORRÁS	-
Mobil WC-k beszerzése	Szóc Község Önkormányzata	Ajkai	2015	0,65	-	VP-6.2	-
Sportcsarnok létesítése Balatonalmádiban	Balatonalmádi Város Önkormányzata	Balatonalmádi	2018	600	Sportegyesületek	HAZAI FORRÁS	-
Sportpálya létesítése Balatonalmádiban	Balatonalmádi Város Önkormányzata	Balatonalmádi	2018	300	Sportegyesületek	HAZAI FORRÁS	-
A balatonfüzfői sport- és rehabilitációs központ fejlesztése	Balatonfüzfő Város Önkormányzata	Balatonalmádi	2015	4000	-	HAZAI FORRÁS	-
Széchenyi Park - Balatonkenese	Balatonkenese Város Önkormányzata	Balatonalmádi	2015	150	-	HAZAI FORRÁS	-
Séta két patak völgyében - Balatonfüred	Balatonfüred Város Önkormányzata	Balatonfüredi	2014	2000	-	TOP-2.2	részben TOP-1.2 és 2.1
Lovas Milleniumi Rendezvény Park infrastruktúra kiépítése	Lovas Község Önkormányzata	Balatonfüredi	2018	15,26	-	VP-6.2	VP-7.2
Rendezvénycsarnok	Devecser Város Önkormányzata	Devecseri	2015	360	Somló Környéki Önkormányzatok Szövetsége	HAZAI FORRÁS	-
Tanuszoda	Devecser Város Önkormányzata	Devecseri	2016	460	KLIK	HAZAI FORRÁS	-

„Mosó”- mint élmény és pihenőpark	Tuskevár Község Önkormányzat	Devecseri	2015	80	Tuskevár Jövőjéért Egyesület	VP-6.2	VP-19.2
Sportcentrum és sportpálya	Tuskevár Község Önkormányzat	Devecseri	2015	250	-	VP-6.2	részben VP-7.2
Játszótér fejlesztése	Bakonyjákó Község Önkormányzata	Pápai	2014	4	-	VP-6.2	VP-7.2
Kombinált gumilapos sportpálya - Marcalgergelyi	Horgász és Szabadidőpark Joó-tó Kft.	Pápai	2015	20	-	VP-6.2	-
Szabadidő park fejlesztése Mihályházán	Mihályháza Község Önkormányzata	Pápai	2015	25	Kinizsi SC Mihályháza, Mihályházi Faluvédő Egyesület, a civil szervezetek	VP-6.2	VP-7.2
Külső-Belső-Várkertben szabadidős központ kialakítása	Pápa Város Önkormányzata	Pápai	2015	200	-	HAZAI FORRÁS	-
Játszótér kiépítése Bazsi településen	Bazsi Község Önkormányzatának Képviselő-testülete	Sümege	2017	5	-	VP-6.2	VP-7.2
Sportöltöző és sportpálya rekonstrukció Bazsin	Bazsi Község Önkormányzatának Képviselő-testülete	Sümege	2016	15	-	VP-6.2	VP-7.2
Sportpálya felújítása Bazsi községben	Bazsi Község Önkormányzatának Képviselő-testülete	Sümege	2016	10	-	VP-6.2	VP-7.2
A Jóléti-tavak illetve a közpark környezetének fejlesztése	Csabrendek Község Önkormányzata	Sümege	2017	35,05	Horgász Egyesület, Csabrendek	VP-6.2	VP-7.2
Futballpálya felújítása és eszköz beszerzése Dabronc településen	Dabronc Község Önkormányzatának Képviselő-testülete	Sümege	2016	5	-	VP-6.2	-
Játszótér kiépítése Dabronc	Dabronc Község	Sümege	2017	3	-	VP-6.2	VP-7.2

településen	Önkormányzatának Képviselő-testülete						
Játszótér kiépítése Hetyefő településen	Hetyefő Község Önkormányzatának Képviselő-testülete	Sümegei	2017	3	-	VP-6.2	VP-7.2
Játszótér kiépítése Rigács településen	Rigács Község Önkormányzatának Képviselő-testülete	Sümegei	2017	3	-	VP-6.2	VP-7.2
Játszótér felújítása az Ifjúság utcában	Sümegei Város Önkormányzata	Sümegei	2015	35	Sümegei Közszolgáltató Kft.	VP-6.2	VP-7.2
Rendezvénycsarnok kialakítása a térség lakói számára	Sümegei Város Önkormányzata	Sümegei	2016	450	Sümegei Közszolgáltató Kft.	HAZAI FORRÁS	-
Szabadtéri rendezvények helyszínének kialakítása	Sümegei Város Önkormányzata	Sümegei	2016	150	Sümegei Közszolgáltató Kft. Kisfaludy Sándor Művelődési Központ Könyvtár és Emlékház	HAZAI FORRÁS	-
Játszótér korszerűsítése Sümegeprágán	Sümegeprága Község Önkormányzatának Képviselő-testülete	Sümegei	2017	5	-	VP-6.2	VP-7.2
Sétányok, pihenőpark kialakítása Sümegeprágán	Sümegeprága Község Önkormányzatának Képviselő-testülete	Sümegei	2016	8	-	VP-6.2	VP-7.2
A településen található sportpálya infrastrukturális fejlesztése	Szentimrefalva Község Önkormányzata	Sümegei	2017	15	-	HAZAI FORRÁS	VP-7.2
Játszótér korszerűsítése Ukk településen	Ukk Község Önkormányzatának Képviselő-testülete	Sümegei	2017	3	-	VP-6.2	VP-7.2
Ukk kosárlabdapálya, és	Ukk Község	Sümegei	2016	5	-	VP-6.2	VP-7.2

kézilabdapálya aszfaltozása	Önkormányzatának Képviselő-testülete						
Ukk Sportöltöző korszerűsítése, felújítása	Ukk Község Önkormányzatának Képviselő-testülete	Sümegei	2016	10	-	VP-6.2	VP-7.2
Játszótér kiépítése Zalaerdőd településen	Zalaerdőd Község Önkormányzatának Képviselő-testülete	Sümegei	2017	3	-	VP-6.2	VP-7.2
Játszótér kiépítése Zalagyömörő településen	Zalagyömörő Község Önkormányzatának Képviselő-testülete	Sümegei	2017	3	-	VP-6.2	VP-7.2
Szabadidő- park kialakítása	Zalaszegvár Község Önkormányzata	Sümegei	2016	10	-	VP-6.2	VP-7.2
Szabadidőpark létrehozása	Balatonrendes Község Önkormányzata	Tapolcai	2015	7	-	VP-6.2	VP-7.2
Játszótér létesítése (belterületen)	Káptalantóti Község Önkormányzata	Tapolcai	2015	8	-	VP-6.2	VP-7.2
Szociális blokk létesítése a Kisapáti Sportpályán	Kisapáti Község Önkormányzata	Tapolcai	2014	5	-	VP-6.2	VP-7.2
Monostorapáti, Játszótér Arany J u.	Monostorapáti Önkormányzat	Tapolcai	2015	8	-	VP-6.2	VP-7.2
Nemesgulács, Játszótér kialakítása	Nemesgulács Község Önkormányzata	Tapolcai	2014	15	-	VP-6.2	VP-7.2
Kaland és szabadidős park létesítése a meglévő sportpálya mellett	Nemesgulács Község Önkormányzata	Tapolcai	2015	60	-	VP-6.2	VP-19.2
Nemesgulácsi Sportpálya felújítása	Nemesgulács	Tapolcai	2014	15	-	VP-6.2	részben VP-

	Község Önkormányzata						7.2
Grabler tó környéki szabadidő központ, Várpalota	Grábler Kft	Várpalotai	2019	40-60	-	VP-6.2	-
Közösségi terek, játszóterek kialakítása	Vilonya Község Önkormányzata	Várpalotai	2015	20	-	VP-6.2	VP-7.2
Játszótér	Bánd Község Önkormányzat	Veszprémi	2015	7	-	VP-6.2	VP-7.2
Mozgás az egészségért! Szabadidő park	Mencshely Község Önkormányzata	Veszprémi	2015	6	Mencshelyi Településfejlesztési Közalapítvány	VP-6.2	VP-7.2
Tanuszoda építés	Nagyvázsony Község Önkormányzata	Veszprémi	2018	120	KLIK	HAZAI FORRÁS	-
Sportcentrum létrehozása és kialakítása Nemesvámoson	Nemesvámos Község Önkormányzata	Veszprémi	2016	700	Nemesvámosi illetve veszprémi civil szervezetek	VP-6.2	-
„Élet-tér – játssz, dolgozz, pihenj, élj” – közösségi park felújítása, bővítése Tótvázsonyban	Tótvázsony Község Önkormányzata	Veszprémi	2015	20	Nefelejcs Alapítvány, Tótvázsonyi Polgárőr Egyesület, Tótvázsonyi Ifjúsági Egyesület, Őszidő Nyugdíjasklub, Linde Alapítvány, Tótvázsonyi Sportegyesület	VP-6.2	VP-7.2
Stadion funkcióbővítő fejlesztése	Veszprém MJV	Veszprémi	2014	1935	gazdasági partner	HAZAI FORRÁS	-
Új rekreációs helyszínek	Veszprém MJV	Veszprémi	2017	3300	0	HAZAI FORRÁS	-
Cseszneki Sportpálya fejlesztése	Csesznek Község Önkormányzat	Zirci	2015	16	-	VP-6.2	VP-7.2
Nagyesztergár játszótér	Nagyesztergár Községi	Zirci	2015	5--6	Szirbek Tiborné témamenedzser	VP-6.2	VP-7.2

	Önkormányzat						
Nagyesztergár sportöltöző	Nagyesztergár Községi Önkormányzat	Zirci	2015	8--10	Szirbek Tiborné témamenedzser	VP-6.2	VP-7.2
Játszótér	Pénzesgyőr Községi Önkormányzat	Zirci	2014	5--6	Szirbek Tiborné témamenedzser	VP-6.2	VP-7.2
Sportcsarnok építése Zircen	Zirc Városi Önkormányzat	Zirci	2015	500	Veszprém Megyei Önkormányzat, sportegyesületek	HAZAI FORRÁS	-
Komplett színpadtechnika beszerzése	Zirc Városi Önkormányzat	Zirci	2014	30	járási önkormányzatok,	HAZAI FORRÁS	-
Zirci tanuszoda komplex fejlesztése	Zirc Városi Önkormányzat	Zirci	2015	50--100	járási önkormányzatok, Zirci Erzsébet Kórház- Rendelőintézet, iskolák, óvodák	HAZAI FORRÁS	-

Szociális városrehabilitáció

Projektcím	Projektgazda	Járás	Megvalósítás kezdete	Költség-igény, millió Ft	Résztvevők	OP intézkedések	TOP intézkedés
Csingervölgy rehabilitáció – Csingervölgy területén szociális típusú rehabilitáció megvalósítása, területek rendezése, közösségi programok, lakóépületek felújítása	Ajka város Önkormányzata	Ajkai	2016	70	Civil szervezetek, Egyetemek	TOP-4.4	RÉSZBEN TOP-4.3
szociális típusú rehabilitáció megvalósítása, területek rendezése, közösségi programok, lakóépületek felújítása	Ajka város Önkormányzata	Ajkai	2016	70	Civil szervezetek, Egyetemek	TOP-4.4	RÉSZBEN TOP-4.3
Mélyszegénységben élők lakhatási körülményeinek javítása	Pusztamiske Község Önkormányzat	Devecseri	2016	40-50	-	EFOP-2.4	EFOP-2.4
Vaszari út és Téglagyári út által határolt városrész, Rigó-lakótelep komplex városrész rehabilitációja, szegregáció felszámolása.	Pápa Város Önkormányzata	Pápai	2015	2000	-	TOP-4.4	TOP-4.3
Leromlott városi területek rehabilitációja_piacudvar	Sümege Város Önkormányzata	Sümegei	2017	70	Sümegei Közszolgáltató Kft.	TOP-4.4	RÉSZBEN TOP-4.3
Szociális városrehabilitáció - Tapolca déli Városrész nyugati oldal (ősi tapolcai magterület)	Tapolca Város Önkormányzata	Tapolcai	2015	100	-	TOP-4.4	RÉSZBEN TOP-4.3

MEGBÍZÓI KONZULTÁCIÓ

Dr. Imre László
megyei jegyző

Fabacsovics Zoltán
megyei főépítész, irodavezető

GENERÁLTERVEZŐ: PESTTERV KFT

Felelős tervezők:

Schuchmann Péter

Károlyi János

Közreműködött:
Szijártó Ágnes

Ábrák és kartogramok készítői
Gertheis Mátyás

FIGYELEM!

**Ez a mű szerzői jogvédelem alatt álló alkotás.
Ezért a mű részben vagy egészben történő közlése, másolása vagy módosítása
kizárólag a PESTTERV Kft. külön engedélyének birtokában lehetséges.**

PESTTERV